

Kodeks cywilny

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Księga pierwsza. Część ogólna.

Tytuł I. Przepisy wstępne.

Art. 1 [Zakres regulacji] ²⁾ Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Art. 2 (skreślony)³⁾

Art. 3 [Nieretroakcja] Ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu.

Art. 4 (skreślony)⁴⁾

Art. 5 [Nadużycie prawa] ⁵⁾ Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Art. 6 [Ciężar dowodu] Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Art. 7 [Domniemanie dobrej wiary] Jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

Tytuł II. Osoby.

Dział I. Osoby fizyczne.

Rozdział I. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych.

Art. 8 [Początek] ⁶⁾

§ 1. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.

§ 2. ⁷⁾ (skreślony)

Art. 9 [Domniemanie urodzenia się żywym] W razie urodzenia się dziecka domniemywa się, że przyszło ono na świat żywe.

Art. 10 [Uzyskanie pełnoletności]

§ 1. Pełnoletnim jest, kto ukończył lat osiemnaście.

§ 2. Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje

The Civil Code

z dnia 28 kwietnia 2012 r.

Księga Pierwsza. General Provisions.

Tytuł I. Preliminary Provisions.

Art. 1. Scope. This Code governs the civil law relations between natural and legal persons.

Art. 2 (deleted)

Art. 3. No retroactive effect. The law has no retroactive effect unless its wording or purpose provides otherwise.

Art. 4 (deleted)

Art. 5. Abuse of right. One cannot exercise one's right in a manner contradictory to its social and economic purpose or the principles of community life. Acting or refraining from acting by an entitled person is not deemed an exercise of that right and is not protected.

Art. 6. Burden of proof. The burden of proving a fact lies with the person who draws legal effects from that fact.

Art. 7. Presumption of good faith. If the law makes legal effects contingent upon good or bad faith, good faith is presumed.

Tytuł II. Persons.

Dział I. Natural Persons (Individuals).

Rozdział I. Legal Capacity and Capacity for Legal Acts.

Art. 8. Commencement.

§ 1. Every human being has legal capacity from the moment of birth.

§ 2. (deleted)

Art. 9. Presumption of live birth. When a child is born it is presumed that it is born alive.

Art. 10. Age of majority.

§ 1. An adult is any individual who has attained eighteen years of age.

§ 2. A minor becomes an adult on marriage. He does not

¹⁾ Odnośnik nr 1 dodany do tytułu ustawą z dnia 23.06.2006 r. (Dz.U. Nr 133, poz. 935), która wchodzi w życie 5.08.2006 r. Treść odnośnika publikujemy na końcu ustawy.

²⁾ Art. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

³⁾ Art. 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴⁾ Art. 4 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁵⁾ Art. 5 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶⁾ Art. 8 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 7.01.1993 r. (Dz.U. Nr 17, poz. 78), która wchodzi w życie 16.03.1993 r.

⁷⁾ Art. 8 § 2 skreślony ustawą z dnia 30.08.1996 r. (Dz.U. Nr 139, poz. 646), która wchodzi w życie 4.01.1997 r.

pełnoletność. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

Art. 11 [Pełna zdolność] Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Art. 12 [Brak zdolności] Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie.

Art. 13 [Ubezwłasnowolnienie całkowite]

§ 1. Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem.

§ 2. Dla ubezwłasnowolnionego całkowicie ustanawia się opiekę, chyba że pozostaje on jeszcze pod władzą rodzicielską.

Art. 14 [Skutki braku zdolności]

§ 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Art. 15 [Ograniczona zdolność] Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Art. 16 [Ubezwłasnowolnienie częściowe]

§ 1. Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw.

§ 2. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratelę.

Art. 17 [Zgoda przedstawiciela ustawowego] Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Art. 18 [Potwierdzenie umowy]

§ 1. Ważność umowy, która została zawarta przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego, zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela.

§ 2. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę po uzyskaniu

lose that status in the event of the marriage being annulled.

Art. 11. Full capacity for legal acts. Full capacity for legal acts is acquired at the moment of becoming an adult.

Art. 12. No capacity for legal acts. Individuals who have not attained thirteen years of age and persons fully legally incapacitated do not have capacity for legal acts.

Art. 13. Full legal incapacitation.

§ 1. A person who has attained thirteen years of age may be fully legally incapacitated if, due to mental illness, mental retardation or other mental disorder, in particular alcoholism or drug addiction, he is incapable of controlling his behavior.

§ 2. A guardian is appointed for a fully legally incapacitated person unless the person is still under parental authority.

Art. 14. Effects of no capacity for legal acts.

§ 1. A legal act performed by a person who does not have capacity for legal acts is invalid.

§ 2. However, if a person who does not have capacity for legal acts executes a contract of a type commonly executed in minor current day-to-day matters, this contract becomes valid the moment it is performed unless it causes serious harm to the person who does not have capacity for legal acts.

Art. 15. Limited capacity for legal acts. Minors who have attained thirteen years of age and persons partially legally incapacitated have limited capacity for legal acts.

Art. 16. Partial legal incapacitation.

§ 1. An adult may be partially legally incapacitated due to mental illness, mental retardation or other mental disorder, in particular alcoholism or drug addiction, if his condition does not justify him being fully legally incapacitated but he requires assistance to manage his affairs.

§ 2. A curator is appointed for an individual partially legally incapacitated.

Art. 17. Consent of statutory representative. Subject to the exceptions provided for by the law, to be valid, a legal act whereby a person with limited capacity for legal acts assumes an obligation or disposes of his right requires the consent of his statutory representative.

Art. 18. Ratification of contract.

§ 1. The validity of a contract executed by a person with limited capacity for legal acts without the required consent of his statutory representative depends on the contract being ratified by that representative.

§ 2. A person with limited capacity for legal acts may ratify the contract himself upon acquiring full capacity for

pełnej zdolności do czynności prawnych.

§ 3. Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, nie może powoływać się na brak zgody jej przedstawiciela ustawowego. Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

Art. 19 [Czynność jednostronna] Jeżeli osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych dokonała sama jednostronnej czynności prawnej, do której ustawa wymaga zgody przedstawiciela ustawowego, czynność jest nieważna.

Art. 20 [Umowy w drobnym sprawach] Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnym bieżących sprawach życia codziennego.

Art. 21 [Rozporządzenie zarobkiem] Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi.

Art. 22 [Przedmioty swobodnego użytku] Jeżeli przedstawiciel ustawy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku, osoba ta uzyskuje pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą. Wyjątek stanowią czynności prawne, do których dokonania nie wystarcza według ustawy zgoda przedstawiciela ustawowego.

Art. 22¹ [Pojęcie konsumenta] ⁸⁾ Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Art. 23 [Ochrona dóbr osobistych] Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Art. 24 [Środki ochrony]

§ 1. ⁹⁾ Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

legal acts.

§ 3. A party who has executed a contract with a person with limited capacity for legal acts cannot plead lack of consent of the statutory representative. It may, however, set that representative an appropriate date by which to ratify the contract; it becomes free when this date passes to no effect.

Art. 19. Unilateral act. If a person with limited capacity for legal acts performs a unilateral legal act for which the law requires the consent of the statutory representative, such act is invalid.

Art. 20. Contracts on minor matters. A person with limited capacity for legal acts may, without the consent of his statutory representative, execute contracts of a type commonly executed in minor current day-to-day matters.

Art. 21. Disposition of earnings. A person with limited capacity for legal acts may, without the consent of his statutory representative, dispose of his earnings unless the guardianship court rules otherwise for good cause.

Art. 22. Objects of unrestricted use. If the statutory representative of a person with limited capacity for legal acts gives him specific property items for unrestricted use, that person acquires full capacity for legal acts concerning these property items. Legal acts for which the consent of the statutory representative is, according to the law, insufficient constitute an exception.

Art. 22¹. Concept of consumer. A consumer is any natural person performing a legal act which is not directly related to his business or professional activity.

Art. 23. Protection of personal interests. The personal interests of a human being, in particular health, freedom, dignity, freedom of conscience, name or pseudonym, image, privacy of correspondence, inviolability of home, and scientific, artistic, inventive or improvement achievements are protected by civil law, independently of protection under other regulations.

Art. 24. Means of protection.

§ 1. Any person whose personal interests are threatened by another person's actions may demand that the actions be ceased unless they are not unlawful. In the case of infringement he may also demand that the person committing the infringement perform the actions necessary to remove its effects, in particular that the person make a declaration of the appropriate form and substance. On the terms provided for in this Code, he may also demand monetary recompense or that an appropriate amount of money be paid to a specific public cause.

§ 2. If, as a result of infringement of a personal interest, financial damage is caused, the aggrieved party may demand that the damage be remedied in accordance with

⁸⁾ Art. 22¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁹⁾ Art. 24 § 1 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Rozdział II. Miejsce zamieszkania.

Art. 25 [Pojęcie] Miejszem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Art. 26 [Dziecko]

§ 1. Miejszem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej.

§ 2. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Art. 27 [Pupil] Miejszem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest miejsce zamieszkania opiekuna.

Art. 28 [Jeden domicyl] Można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

Rozdział III. Uznanie za zmarłego.

Art. 29 [Przesłanki]

§ 1. Zaginiony może być uznany za zmarłego, jeżeli upłynęło lat dziesięć od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości jeszcze żył; jednakże gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony ukończył lat siedemdziesiąt, wystarcza upływ lat pięciu.

§ 2. Uznanie za zmarłego nie może nastąpić przed końcem roku kalendarzowego, w którym zaginiony ukończyłby lat dwadzieścia trzy.

Art. 30 [Zdarzenia szczególne]

§ 1. Kto zaginał w czasie podróży powietrznej lub morskiej w związku z katastrofą statku lub okrętu albo w związku z innym szczególnym zdarzeniem, ten może być uznany za zmarłego po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym nastąpiła katastrofa albo inne szczególne zdarzenie.

§ 2. Jeżeli nie można stwierdzić katastrofy statku lub okrętu, bieg terminu sześciomiesięcznego rozpoczyna się z upływem roku od dnia, w którym statek lub okręt miał przybyć do portu przeznaczenia, a jeżeli nie miał portu przeznaczenia - z upływem lat dwóch od dnia, w którym była ostatnia o nim wiadomość.

§ 3. Kto zaginał w związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia nie przewidzianym w

general principles.

§ 3. The above provisions do not prejudice any rights provided by other regulations, in particular by copyright law and the law on inventions.

Rozdział II. Domicile.

Art. 25. Concept. The domicile of a natural person is the place where that person stays with the intention of residing permanently.

Art. 26. Child.

§ 1. The domicile of a child under parental authority is the domicile of the parents or of the one who has exclusive parental authority or to whom the exercise of parental authority is entrusted.

§ 2. If both parents have equal parental authority and have separate domiciles, the domicile of the child is with the parent with whom the child permanently resides. If the child does not permanently reside with either of the parents, the guardianship court will decide on its place of residence.

Art. 27. Person under guardianship. The place of residence of an individual under guardianship is the place of residence of the guardian.

Art. 28. One domicile. A person can have only one domicile.

Rozdział III. Declaration of death.

Art. 29. Premises.

§ 1. A missing person can be declared dead when ten years have passed from the end of the calendar year in which, according to existing information, that person was still alive; however, if at the time he is declared dead, the missing person had attained seventy years of age, a period of five years is sufficient.

§ 2. A person cannot be declared dead before the end of the calendar year in which the missing person would have attained twenty three years of age.

Art. 30. Extraordinary occurrences.

§ 1. Any person who goes missing when traveling by air or sea due to a vessel or aircraft disaster or as a result of any other extraordinary occurrence can be declared dead six months after the day of the disaster or other extraordinary occurrence.

§ 2. If an aircraft or vessel disaster cannot be established, the said six-month period begins running one year from the day the aircraft or vessel was to arrive at its destination port, and if it did not have a destination port, two years after the day it was last heard of.

§ 3. Any person who disappears in circumstances involving direct danger to life not provided for in the

paragrafach poprzedzających, ten może być uznany za zmarłego po upływie roku od dnia, w którym niebezpieczeństwo ustało albo według okoliczności powinno było ustać.

Art. 31 [Domniemanie śmierci]

§ 1. Domniemywa się, że zaginiony zmarł w chwili oznaczonej w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego.

§ 2. Jako chwilę domniemanej śmierci zaginionego oznacza się chwilę, która według okoliczności jest najbardziej prawdopodobna, a w braku wszelkich danych - pierwszy dzień terminu, z którego upływem uznanie za zmarłego stało się możliwe.

§ 3. Jeżeli w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego czas śmierci został oznaczony tylko datą dnia, za chwilę domniemanej śmierci zaginionego uważa się koniec tego dnia.

Art. 32 [Równoczesność śmierci] Jeżeli kilka osób utraciło życie podczas grożącego im wspólnie niebezpieczeństwa, domniemywa się, że zmarły jednocześnie.

Dział II. Osoby prawne.

Art. 33 [Osobowość prawna] ¹⁰⁾ Osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególnie przyznają osobowość prawną.

Art. 33¹ [Odpowiedzialność subsydiarna za zobowiązania jednostki] ¹¹⁾

§ 1. Do jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych.

§ 2. Jeżeli przepis odrębny nie stanowi inaczej, za zobowiązania jednostki, o której mowa w § 1, odpowiedzialność subsydiarną ponoszą jej członkowie; odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy jednostka organizacyjna stała się niewypłacalna.

Art. 34 [Skarb Państwa] ¹²⁾ Skarb Państwa jest w stosunkach cywilnoprawnych podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą mienia państwowego nie należącego do innych państwowych osób prawnych.

Art. 35 [Organizacja osób prawnych] Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają właściwe przepisy; w wypadkach i w zakresie w przepisach tych przewidzianych organizację i sposób działania osoby prawnej reguluje także jej statut.

Art. 36 (skreślony) ¹³⁾

Art. 37 [Uzyskanie osobowości prawnej]

§ 1. ¹⁴⁾ Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość

preceding paragraphs may be declared dead one year after the day on which the danger ceased or, according to circumstances, should have ceased.

Art. 31. Presumption of death.

§ 1. A missing person is presumed to have died at the time given in the court decision on the declaration of death.

§ 2. The time of the presumed death of a missing person is the time which, according to circumstances, is most probable and, in the absence of any available data, the first day of the period the passing of which makes it possible for the person to be declared dead.

§ 3. If the court decision on the declaration of death indicates only the day, the time of the presumed death of the missing person is the end of that day.

Art. 32. Simultaneous death. If several persons lose their lives as a result of danger faced by them collectively, they are presumed to have died at the same time.

Dział II. Legal Persons.

Art. 33. Legal personality. Legal persons are the State Treasury and organizational units which are accorded legal personality by specific regulations.

Art. 33¹. Subsidiary liability for a unit's obligations.

§ 1. The provisions on legal persons apply accordingly to organizational units with no legal personality but which are granted legal capacity under the law.

§ 2. Subsidiary liability for the obligations of the unit referred to in § 1 is borne by its members unless a separate regulation provides otherwise; the said liability arises when the organizational unit becomes insolvent.

Art. 34. State Treasury. In civil law relations, the State Treasury is considered the entity having rights and obligations relating to state property which does not belong to other state legal persons.

Art. 35. Organization of legal persons. The establishment, system and dissolution of legal persons are set forth in the relevant regulations; in the instances and to the extent specified in those regulations, the organization and the manner of operation of a legal person is also regulated by its articles of association.

Art. 37. Attaining legal personality.

§ 1. An organizational unit attains legal personality upon

¹⁰⁾ Art. 33 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹¹⁾ Art. 33¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹²⁾ Art. 34 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹³⁾ Art. 36 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁴⁾ Art. 37 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Rodzaje rejestrów oraz ich organizację i sposób prowadzenia regulują odrębne przepisy.

Art. 38 [Funkcje organów] Osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie.

Art. 39 [Skutki braku umocowania]

§ 1. Kto jako organ osoby prawnej zawarł umowę w jej imieniu nie będąc jej organem albo przekraczając zakres umocowania takiego organu, obowiązany jest do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy, oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o braku umocowania.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy umowa została zawarta w imieniu osoby prawnej, która nie istnieje.

Art. 40 [Odpowiedzialność Skarbu Państwa]¹⁵⁾

§ 1. ¹⁶⁾ Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania państwowych osób prawnych, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej. Państwowe osoby prawne nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania Skarbu Państwa.

§ 2. W razie nieodpłatnego przejęcia, na podstawie obowiązujących ustaw, określonego składnika mienia od państwowej osoby prawnej na rzecz Skarbu Państwa, ten ostatni odpowiada solidarnie z osobą prawną za zobowiązania powstałe w okresie, gdy składnik stanowił własność danej osoby prawnej, do wysokości wartości tego składnika ustalonej według stanu z chwili przejęcia, a według cen z chwili zapłaty.

§ 3. ¹⁷⁾ Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych osób prawnych.

Art. 41 [Siedziba osoby prawnej] Jeżeli ustawa lub oparty na niej statut nie stanowi inaczej, siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający.

Art. 42 [Brak organów]

§ 1. ¹⁸⁾ Jeżeli osoba prawna nie może prowadzić swoich spraw z braku powołanych do tego organów, sąd ustanawia dla niej kuratora.

§ 2. Kurator powinien postarać się niezwłocznie o powołanie organów osoby prawnej, a w razie potrzeby o jej likwidację.

Art. 43 [Ochrona dóbr osobistych] Przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych.

its entry in a relevant register unless specific regulations provide otherwise.

§ 2. The types of registers, their organization and the manner in which they are kept are governed by separate regulations.

Art. 38. Functions of bodies. A legal person acts through its bodies in the manner prescribed by the law and its articles of association based on that law.

Art. 39. Effects of no authorization.

§ 1. Any person who, acting as a body of a legal person, executes a contract on the legal person's behalf without being its body or by exceeding the scope of authorization of that body is obliged to return anything he receives from the other party in performance of the contract and to remedy any damage which the other party suffers due to the fact that it executed the contract while being unaware of the lack of authorization.

§ 2. The above provision applies accordingly if the contract is executed on behalf of a legal person which does not exist.

Art. 40. State Treasury's liability.

§ 1. The State Treasury is not liable for the obligations of state legal persons unless a separate regulation provides otherwise. State legal persons are not liable for the obligations of the State Treasury.

§ 2. In the case of a free of charge take-over, under applicable laws, of a specific property component from a state legal person for the benefit of the State Treasury, the latter is jointly and severally liable with the legal person for any obligations which arose in the period when the component was owned by the said legal person, up to the value of the component set at the time of the take-over and at the prices at the time of payment.

§ 3. The provisions of § 1 and 2 apply accordingly to liability of local government units and local government legal persons.

Art. 41. Legal person's registered office. Unless the law or the articles of association based on the law provide otherwise, the registered office of a legal person is the place where its managing body has its registered office.

Art. 42. Nobodies.

§ 1. If a legal person cannot conduct its own affairs due to the lack of proper bodies, the court will appoint a conservator for it.

§ 2. The conservator should immediately attempt to set up bodies of the legal person or, if necessary, to liquidate the legal person.

Art. 43. Protection of personal interests. The provisions on the protection of the personal interests of natural persons apply accordingly to legal persons.

¹⁵⁾ Art. 40 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁶⁾ Art. 40 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁷⁾ Art. 40 § 3 dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁸⁾ Art. 42 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Dział III. Przedsiębiorcy i ich oznaczenia. ¹⁹⁾

Art. 43¹ [Pojęcie przedsiębiorcy] Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Art. 43² [Działanie pod firmą]

§ 1. Przedsiębiorca działa pod firmą.

§ 2. Firmę ujawnia się we właściwym rejestrze, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Art. 43³ [Wyłączność firmy]

§ 1. Firma przedsiębiorcy powinna się odróżniać dostatecznie od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku.

§ 2. Firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

Art. 43⁴ [Firma osoby fizycznej] Firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

Art. 43⁵ [Firma osoby prawnej]

§ 1. Firmą osoby prawnej jest jej nazwa.

§ 2. Firma zawiera określenie formy prawnej osoby prawnej, które może być podane w skrócie, a ponadto może wskazywać na przedmiot działalności, siedzibę tej osoby oraz inne określenia dowolnie obrane.

§ 3. Firma osoby prawnej może zawierać nazwisko lub pseudonim osoby fizycznej, jeżeli służy to ukazaniu związków tej osoby z powstaniem lub działalnością przedsiębiorcy. Umieszczenie w firmie nazwiska albo pseudonimu osoby fizycznej wymaga pisemnej zgody tej osoby, a w razie jej śmierci - zgody jej małżonka i dzieci.

§ 4. Przedsiębiorca może posługiwać się skrótem firmy. Przepis art. 43² § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 43⁶ [Firma oddziału] Firma oddziału osoby prawnej zawiera pełną nazwę tej osoby oraz określenie "oddział" ze wskazaniem miejscowości, w której oddział ma siedzibę.

Art. 43⁷ [Zmiana firmy] Zmiana firmy wymaga ujawnienia w rejestrze. W razie przekształcenia osoby prawnej można zachować jej dotychczasową firmę z wyjątkiem określenia wskazującego formę prawną osoby prawnej, jeżeli uległa ona zmianie. To samo dotyczy

Dział III. Entrepreneurs and their Designations.

Art. 43¹. Concept of entrepreneur. An entrepreneur is a natural person, a legal person or an organizational unit referred to in article 33¹ § 1 conducting business or professional activity on its own behalf.

Art. 43². Operating under a business name.

§ 1. An entrepreneur operates under a business name.

§ 2. The business name is disclosed in the relevant register unless separate regulations provide otherwise.

Art. 43³. Distinction of business name.

§ 1. The entrepreneur's name should differ sufficiently from the names of other entrepreneurs conducting activity on the same market.

§ 2. A business name cannot be misleading, particularly regarding the identity of the entrepreneur, its objects, place of activity, or supply sources.

Art. 43⁴. Business name of a natural person. The business name of a natural person is his forename and surname. This does not preclude a pseudonym or expressions denoting the entrepreneur's objects, place of activity or any other freely chosen descriptions being included in the business name.

Art. 43⁵. Business name of a legal person.

§ 1. The business name of a legal person is its name.

§ 2. The business name specifies the legal person's legal form, which may be abbreviated, and may indicate the objects and registered office of the legal person and any other freely chosen descriptions.

§ 3. The business name of a legal person may contain the surname or pseudonym of a natural person if its purpose is to indicate that natural person's relations with the establishment or activity of the entrepreneur. The written consent of the natural person is required before his name or pseudonym can be placed in the business name, or, in the event of his death, the consent of his spouse and children.

§ 4. An entrepreneur may use an abbreviated business name. The provision of Article 43² § 2 applies accordingly.

Art. 43⁶. Business name of a branch. The business name of a branch of a legal person contains the full name of the person and the word „branch” (”oddział”) along with an indication of the place where the branch has its registered office.

Art. 43⁷. Change in business name. A change in business name must be entered in the register. Where a legal person is transformed, it may retain its former business name except for the expression denoting its legal form if the legal form has changed. This also applies

¹⁹⁾ Dział III (art. 43¹-43¹⁰) dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

przekształcenia spółki osobowej.

Art. 43⁸ [Firma po utracie wspólnika]

§ 1. W przypadku utraty członkostwa przez wspólnika, którego nazwisko było umieszczone w firmie, spółka może zachować w swej firmie nazwisko byłego wspólnika tylko za wyrażoną na piśmie jego zgodą, a w razie jego śmierci - za zgodą jego małżonka i dzieci.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadku kontynuowania działalności gospodarczej osoby fizycznej przez inną osobę fizyczną będącą jej następcą prawnym.

§ 3. Kto nabywa przedsiębiorstwo, może je nadal prowadzić pod dotychczasową nazwą. Powinien jednak umieścić dodatek wskazujący firmę lub nazwisko nabywcy, chyba że strony postanowiły inaczej.

Art. 43⁹ [Zakaz zbycia firmy]

§ 1. Firma nie może być zbyta.

§ 2. Przedsiębiorca może upoważnić innego przedsiębiorcę do korzystania ze swej firmy, jeżeli nie wprowadza to w błąd.

Art. 43¹⁰ [Bezprawne naruszenie prawa do firmy] Przedsiębiorca, którego prawo do firmy zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać usunięcia jego skutków, złożenia oświadczenia lub oświadczeń w odpowiedniej treści i formie, naprawienia na zasadach ogólnych szkody majątkowej lub wydania korzyści uzyskanej przez osobę, która dopuściła się naruszenia.

Tytuł III. Mienie.

Art. 44 [Pojęcie] ²⁰⁾ Mieniem jest własność i inne prawa majątkowe.

Art. 44¹ [Podmioty mienia państwowego] ²¹⁾

§ 1. Własność i inne prawa majątkowe, stanowiące mienie państwowe, przysługują Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym.

§ 2. Uprawnienia majątkowe Skarbu Państwa względem państwowych osób prawnych określają odrębne przepisy, w szczególności regulujące ich ustrój.

Art. 45 [Rzecz] Rzeczami w rozumieniu niniejszego kodeksu są tylko przedmioty materialne.

Art. 46 [Nieruchomość]

§ 1. Nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak

to the transformation of a partnership.

Art. 43⁸. Business name after the loss of a partner/shareholder.

§ 1. Where a partner/shareholder whose surname is included in the business name loses his membership, the partnership/company may retain the former partner's/shareholder's surname in its business name only with the written consent of the partner/shareholder, or, in the event of his death, with the consent of his spouse and children.

§ 2. The provision of § 1 applies accordingly to the business activity of a natural person which is continued by another natural person who is his legal successor.

§ 3. Any person who acquires an enterprise may continue to run it under the same name. This person should, however, place an addition to denote the business name or surname of the acquirer unless the parties agree otherwise.

Art. 43⁹. No business name transfer.

§ 1. A business name cannot be transferred.

§ 2. An entrepreneur may authorize another entrepreneur to use its business name if it is not misleading.

Art. 43¹⁰. Unlawful infringement of rights to business name. An entrepreneur whose right to a business name is threatened by another person's actions may demand that such actions be ceased unless they are not unlawful. In the case of an infringement, the entrepreneur may also demand that the effects thereof be removed, that a declaration or declarations of the appropriate form and content be made, and that the financial damage be remedied in accordance with general principles or that the benefits obtained by the infringing person be returned.

Tytuł III. Property.

Art. 44. Concept. Property is ownership and other property rights.

Art. 44¹. State property entities.

§ 1. Ownership and other property rights constituting state property are vested in the State Treasury or other state legal persons.

§ 2. The State Treasury's property rights with respect to state legal persons are laid down in separate regulations, in particular those governing their system.

Art. 45. Thing. Within the meaning of this Code, „things” are material objects only.

Art. 46. Real estate.

§ 1. Real estate is part of the earth's surface constituting a separate object of ownership (land), as well as

²⁰⁾ Art. 44 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²¹⁾ Art. 44¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.

§ 2. Prowadzenie ksiąg wieczystych regulują odrębne przepisy.

Art. 46¹ [Nieruchomość rolna] ²²⁾ Nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) są nieruchomości, które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej.

Art. 47 [Część składowa]

§ 1. Część składowa rzeczy nie może być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych.

§ 2. Częścią składową rzeczy jest wszystko, co nie może być od niej odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości albo bez uszkodzenia lub istotnej zmiany przedmiotu odłączonego.

§ 3. Przedmioty połączone z rzeczą tylko dla przemijającego użytku nie stanowią jej części składowych.

Art. 48 [Część składowa gruntu] Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do części składowych gruntu należą w szczególności budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane, jak również drzewa i inne rośliny od chwili zasadzenia lub zasiania.

Art. 49 [Urządzenia niebędące częściami składowymi nieruchomości] ²³⁾

§ 1. Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.

§ 2. Osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.

Art. 50 [Prawa jako części składowe] Za części składowe nieruchomości uważa się także prawa związane z jej własnością.

Art. 51 [Przynależność]

§ 1. Przynależnościami są rzeczy ruchome potrzebne do korzystania z innej rzeczy (rzeczy głównej) zgodnie z jej przeznaczeniem, jeżeli pozostają z nią w faktycznym związku odpowiadającym temu celowi.

§ 2. Nie może być przynależnością rzecz nie należąca do właściciela rzeczy głównej.

buildings permanently attached to the land or parts of such buildings if, under specific regulations, they constitute an object of ownership separate from the land.

§ 2. The keeping of land and mortgage registers is governed by separate regulations.

Art. 46¹. Agricultural real estate. Agricultural real estate (agricultural land) is any real estate which is or may be used to conduct agricultural production, both crop and animal farming, including gardening, horticulture and fish farming.

Art. 47. Component part.

§ 1. A component part of a thing cannot be a separate object of ownership or other real rights.

§ 2. A component part of a thing is anything which cannot be separated therefrom without damaging or substantially altering the entire thing or without damaging or substantially altering the separated object.

§ 3. Objects which are attached to a thing for temporary use only do not constitute a component part of that thing.

Art. 48. Component part of land. Subject to the exceptions provided for in the law, buildings and other facilities permanently attached to the land, as well as trees and other plants are, in particular, considered component parts of the land from the moment they are planted or sown.

Art. 49. Transmission equipment excluded.

§ 1. Transmission equipment for supplying or discharging liquids, steam, gas, electricity and similar facilities are not component parts of the real estate if they are part of an enterprise.

§ 2. A person who has incurred costs in constructing the transmission equipment referred to in § 1 and owns that transmission equipment may demand that the entrepreneur which interconnected the transmission equipment to its grid acquire its ownership against relevant remuneration unless in a contract the parties decide otherwise. A demand to transfer the ownership of that transmission equipment may also be made by the entrepreneur.

Art. 50. Rights as component parts. Rights related to the ownership of real estate are also deemed component parts of the real estate.

Art. 51. Appurtenances.

§ 1. Appurtenances are movables needed to make use of another thing (the principal thing) in accordance with its purpose if they have an actual connection with it corresponding to that purpose.

§ 2. A thing which does not belong to the owner of the principal thing cannot be an appurtenance.

²²⁾ Art. 46¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²³⁾ Art. 49 w brzmieniu ustawy z dnia 30.05.2008 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 731), która wchodzi w życie 3.08.2008 r.

§ 3. Przynależność nie traci tego charakteru przez przemijające pozbawienie jej faktycznego związku z rzeczą główną.

Art. 52 [Skutek czynności] Czynność prawna mająca za przedmiot rzecz główną odnosi skutek także względem przynależności, chyba że co innego wynika z treści czynności albo z przepisów szczególnych.

Art. 53 [Pożytki rzeczy]

§ 1. Pożytkami naturalnymi rzeczy są jej plody i inne odłączone od niej części składowe, o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią normalny dochód z rzeczy.

§ 2. Pożytkami cywilnymi rzeczy są dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego.

Art. 54 [Pożytki prawa] Pożytkami prawa są dochody, które prawo to przynosi zgodnie ze swym społeczno-gospodarczym przeznaczeniem.

Art. 55 [Pożytki należne]

§ 1. Uprawnionemu do pobierania pożytków przypadają pożytki naturalne, które zostały odłączone od rzeczy w czasie trwania jego uprawnienia, a pożytki cywilne - w stosunku do czasu trwania tego uprawnienia.

§ 2. Jeżeli uprawniony do pobierania pożytków poczynił nakłady w celu uzyskania pożytków, które przypadły innej osobie, należy mu się od niej wynagrodzenie za te nakłady. Wynagrodzenie nie może przenosić wartości pożytków.

Art. 55¹ [Pojęcie przedsiębiorstwa] ²⁴⁾ Przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej.

Obejmuje ono w szczególności:

- 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa);
- 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości;
- 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych;
- 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne;
- 5) koncesje, licencje i zezwolenia;
- 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej;
- 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne;
- 8) tajemnice przedsiębiorstwa;
- 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Art. 55² [Czynność dotycząca przedsiębiorstwa] ²⁵⁾ Czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych.

§ 3. An appurtenance does not lose its character by being temporarily deprived of the actual connection with the principal thing.

Art. 52. Effects of an act. A legal act whose object is the principal thing also has legal effects on the appurtenance unless it follows otherwise from the substance of the legal act or from specific regulations.

Art. 53. Profits from a thing.

§ 1. The natural profits from a thing are its fruits and other component parts separated from it if, according to the principles of proper management, they constitute the normal gains from the thing.

§ 2. Civil profits from a thing are gains which a thing brings on the basis of a legal relationship.

Art. 54. Profits from rights. Profits from rights are gains which that right brings in accordance with its social and economic purpose.

Art. 55. Profits due.

§ 1. A person entitled to profits collects natural profits which are separated from the thing for the duration of the person's entitlement and civil profits proportionally to the duration of the person's entitlement.

§ 2. If a person entitled to collect profits makes outlays in order to obtain profits which have been collected by another person, he is entitled to recompense from such person for the outlays. The recompense cannot exceed the value of the profits.

Art. 55¹. Concept of enterprise. An enterprise is an organized set of tangible and intangible elements intended for conducting business activity. It includes in particular:

- 1) a designation distinguishing the enterprise or its separated parts (the name of the enterprise);
- 2) the ownership of immovables or movables, including equipment, materials, goods and products, and other real rights to immovables or movables;
- 3) rights under contracts for the tenancy and lease of immovables or movables and rights to use immovables or movables under other legal relationships;
- 4) receivables, rights attached to securities, and cash;
- 5) concessions, licenses and permits;
- 6) patents and other industrial property rights;
- 7) copyrights and neighboring rights;
- 8) secrets of the enterprise;
- 9) books and documents related to the business activity

Art. 55². Acts regarding enterprises. A legal act whose object is an enterprise covers all that which is part of the enterprise unless it follows otherwise from the substance of the legal act or from specific regulations.

²⁴⁾ Art. 55¹ w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

²⁵⁾ Art. 55² dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 55³ [Gospodarstwo rolne] ²⁶⁾ Za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Art. 55⁴ [Odpowiedzialność nabywcy za zobowiązania] ²⁷⁾ Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności. Odpowiedzialność nabywcy ogranicza się do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć.

Tytuł IV. Czynności prawne.

Dział I. Przepisy ogólne.

Art. 56 [Skutki czynności prawnej] Czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Art. 57 [Rozporządzanie prawem]

§ 1. Nie można przez czynność prawną wyłączyć ani ograniczyć uprawnienia do przeniesienia, obciążenia, zmiany lub zniesienia prawa, jeżeli według ustawy prawo to jest zbywalne.

§ 2. Przepis powyższy nie wyłącza dopuszczalności zobowiązania, że uprawniony nie dokona oznaczonych rozporządzeń prawem.

Art. 58 [Bezprawność czynności]

§ 1. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepis ustawy.

§ 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

§ 3. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Art. 59 [Bezskuteczność względna umowy] W razie zawarcia umowy, której wykonanie czyni całkowicie lub częściowo niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu osoby trzeciej, osoba ta może żądać uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli strony o jej

Art. 55³. Agricultural farms. An agricultural farm means agricultural land together with forest land, buildings or their parts, equipment and livestock if they form or may form an organized economic whole, and the rights related to running an agricultural farm.

Art. 55⁴. Acquirer's liability for obligations. The acquirer of an enterprise or an agricultural farm is liable jointly and severally with the transferor for the transferor's obligations related to running the enterprise or agricultural farm unless, at the time of acquisition, the acquirer was not aware of those obligations despite having used due care. The acquirer's liability is limited to the value of the acquired enterprise or farm as at the moment of acquisition and according to the prices as at the time the creditor is satisfied. This liability cannot be excluded or limited without the creditor's consent.

Tytuł IV. Legal Acts.

Dział I. General Provisions.

Art. 56. Effects of legal acts. A legal act gives rise not only to the effects expressed therein but also to those which stem from the law, principles of community life and established custom.

Art. 57. Disposition of a right.

§ 1. A legal act cannot exclude or limit the right to transfer, encumber, change or cancel a right if, in accordance with the law, the right is transferable.

§ 2. The above provision does not exclude the possibility of the holder of the right being obliged not to make specific dispositions of the right.

Art. 58. Unlawfulness of an act.

§ 1. A legal act which is contrary to the law or which is designed to circumvent the law is invalid unless a relevant regulation envisages a different effect, in particular that the invalid provisions of the legal act be replaced with relevant provisions of the law.

§ 2. A legal act contrary to the principles of community life is invalid.

§ 3. If only a part of a legal act is affected by invalidity, the remaining parts of the act continue to be effective unless it follows from the circumstances that without the invalid provisions, the act would not have been performed.

Art. 59. Relative ineffectiveness of a contract. If a contract is executed whose performance renders the satisfaction of a third party claim partly or wholly impossible, that party may demand that the contract be declared ineffective with respect to it if the parties knew of

²⁶⁾ Art. 55³ w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

²⁷⁾ Art. 55⁴ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

roszczeniu wiedziały albo jeżeli umowa była nieodpłatna. Uznania umowy za bezskuteczną nie można żądać po upływie roku od jej zawarcia.

Art. 60 [Oświadczenie woli] ²⁸⁾ Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

Art. 61 [Chwila złożenia] ²⁹⁾

§ 1. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej.

§ 2. Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.

Art. 62 [Śmierć składającego] Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, nie traci mocy wskutek tego, że zanim do tej osoby doszło, składający je zmarł lub utracił zdolność do czynności prawnych, chyba że co innego wynika z treści oświadczenia, z ustawy lub z okoliczności.

Art. 63 [Zgoda osoby trzeciej]

§ 1. Jeżeli do dokonania czynności prawnej potrzebna jest zgoda osoby trzeciej, osoba ta może wyrazić zgodę także przed złożeniem oświadczenia przez osoby dokonywające czynności albo po jego złożeniu. Zgoda wyrażona po złożeniu oświadczenia ma moc wsteczną od jego daty.

§ 2. Jeżeli do ważności czynności prawnej wymagana jest forma szczególna, oświadczenie obejmujące zgodę osoby trzeciej powinno być złożone w tej samej formie.

Art. 64 [Orzeczenie zastępujące] ³⁰⁾ Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie.

Art. 65 [Wykładnia]

§ 1. Oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje.

§ 2. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

the claim or if the contract was free of charge. A demand for a contract to be declared ineffective cannot be made after one year has passed from the contract execution.

Art. 60. Declaration of intent. Subject to the exceptions provided for in the law, the intention of a person performing a legal act may be expressed by any behavior of that person which manifests his intention sufficiently, including the intent being expressed in electronic form (declaration of intent).

Art. 61. Time of submission.

§ 1. A declaration of intent which is to be made to another person is deemed made at the time it reaches that person in such a manner that he could have read its content. The withdrawal of a declaration of intent is effective if it arrives together with the declaration, or earlier.

§ 2. A declaration of intent expressed in electronic form is deemed made to another person at the time it is introduced to the means of electronic communication in such a manner that the person could have read its content.

Art. 62. Death of a person making a declaration of intent. A declaration of intent to be made to another person does not lose legal effect due to the fact that, before it reaches the person, the person making the declaration dies or loses his capacity for legal acts unless it follows otherwise from the content of the declaration, the law or the circumstances.

Art. 63. Third party consent.

§ 1. If the performance of a legal act requires the consent of a third party, this party may express its consent either before the parties to the legal act make the declaration or thereafter. Consent expressed after the declaration is made has retroactive effect from the declaration date.

§ 2. If a specific form is required for the legal act to be valid, the declaration containing the third party consent should be made in the same form.

Art. 64. Replacement ruling. A final and non-revisable court decision stating that a given person is obliged to make a specific declaration of intent replaces that declaration.

Art. 65. Interpretation.

§ 1. A declaration of intent should be interpreted in view of the circumstances in which it is made as required by principles of community life and established custom.

§ 2. In contracts, the common intention of the parties and the aim of the contract should be examined rather than its literal meaning.

Dział II. Zawarcie umowy.

Dział II. Contract Execution.

²⁸⁾ Art. 60 w brzmieniu ustawy z dnia 18.09.2001 r. (Dz.U. Nr 130, poz. 1450), która wchodzi w życie 16.08.2002 r.

²⁹⁾ Art. 61 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³⁰⁾ Art. 64 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 66 [Oferta; wiązanie] ³¹⁾

§ 1. Oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli określa istotne postanowienia tej umowy.

§ 2. Jeżeli oferent nie oznaczył w ofercie terminu, w ciągu którego oczekiwać będzie odpowiedzi, oferta złożona w obecności drugiej strony albo za pomocą środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, gdy nie zostanie przyjęta niezwłocznie; złożona w inny sposób przestaje wiązać z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia.

Art. 66¹ [Związanie ofertą elektroniczną] ³²⁾

§ 1. Oferta złożona w postaci elektronicznej wiąże składającego, jeżeli druga strona niezwłocznie potwierdzi jej otrzymanie.

§ 2. Przedsiębiorca składający ofertę w postaci elektronicznej jest obowiązany przed zawarciem umowy poinformować drugą stronę w sposób jednoznaczny i zrozumiały o:

- 1) czynnościach technicznych składających się na procedurę zawarcia umowy;
- 2) skutkach prawnych potwierdzenia przez drugą stronę otrzymania oferty;
- 3) zasadach i sposobach utrwalania, zabezpieczania i udostępniania przez przedsiębiorcę drugiej stronie treści zawieranej umowy;
- 4) metodach i środkach technicznych służących wykrywaniu i korygowaniu błędów we wprowadzanych danych, które jest obowiązany udostępnić drugiej stronie;
- 5) językach, w których umowa może być zawarta;
- 6) kodeksach etycznych, które stosuje, oraz o ich dostępności w postaci elektronicznej.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli przedsiębiorca zaprasza drugą stronę do rozpoczęcia negocjacji, składania ofert albo do zawarcia umowy w inny sposób.

§ 4. Przepisy § 1-3 nie mają zastosowania do zawierania umów za pomocą poczty elektronicznej albo podobnych środków indywidualnego porozumiewania się na odległość. Nie stosuje się ich także w stosunkach między przedsiębiorcami, jeżeli strony tak postanowiły.

Art. 66² [Odwołanie oferty] ³³⁾

§ 1. W stosunkach między przedsiębiorcami oferta może być odwołana przed zawarciem umowy, jeżeli oświadczenie o odwołaniu zostało złożone drugiej stronie przed wysłaniem przez nią oświadczenia o przyjęciu oferty.

§ 2. Jednakże oferty nie można odwołać, jeżeli wynika to z jej treści lub określono w niej termin przyjęcia.

Art. 67 [Opóźnienie odpowiedzi] Jeżeli oświadczenie o

Art. 66. Offer; binding effect.

§ 1. A declaration made to another party of the intent to execute a contract is deemed an offer if it lays down the key provisions of the contract.

§ 2. If no period for a reply is specified by the offeror in the offer, an offer made in the presence of the other party or by means of direct distance communication ceases to be binding if it is not accepted immediately; if made in another manner, it ceases to be binding when the time has passed in which the offeror could, in the normal course of business, receive a reply sent without unreasonable delay.

Art. 66¹. Binding effect of electronic offer.

§ 1. An offer made electronically binds the offeror if the other party immediately confirms receipt thereof.

§ 2. An entrepreneur submitting an offer electronically is obliged, before executing the contract, to inform the other party unambiguously and clearly of:

- 1) technical actions constituting the contract execution procedure;
- 2) legal effects of the other party confirming receipt of the offer;
- 3) principles and methods by which an entrepreneur records, secures and makes the content of the contract available to the other party;
- 4) technical methods and means for detecting and correcting errors in introduced data that it is obliged to make available to the other party;
- 5) languages in which the contract may be executed;
- 6) ethical codes applied and their availability in electronic form.

§ 3. The provision of § 2 applies accordingly if an entrepreneur invites the other party to enter into negotiations, make offers or execute contracts in any other way.

§ 4. The provisions of § 1-3 do not apply to the execution of contracts by electronic mail or similar means of individual distance communication. Neither do they apply in relations between entrepreneurs if the parties so agree.

Art. 66². Withdrawal of offer.

§ 1. In relations between entrepreneurs, an offer may be withdrawn before a contract is executed if a declaration of withdrawal is submitted to the other party before this other party sends a declaration accepting the offer.

§ 2. An offer, however, cannot be withdrawn if this follows from its content or a time limit for its acceptance is given therein.

Art. 67. Delayed reply. If a declaration on accepting an

³¹⁾ Art. 66 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³²⁾ Art. 66¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³³⁾ Art. 66² dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

przyjęciu oferty nadeszło z opóźnieniem, lecz z jego treści lub z okoliczności wynika, że zostało wysłane w czasie właściwym, umowa dochodzi do skutku, chyba że składający ofertę zawiadomi niezwłocznie drugą stronę, iż wskutek opóźnienia odpowiada poczytuje umowę za nie zawartą.

Art. 68 [Zastrzeżenia] Przyjęcie oferty dokonane z zastrzeżeniem zmiany lub uzupełnienia jej treści poczytuje się za nową ofertę.

Art. 68¹ [Przyjęcie oferty z zastrzeżeniami] ³⁴⁾

§ 1. W stosunkach między przedsiębiorcami odpowiedź na ofertę z zastrzeżeniem zmian lub uzupełnień niezmiennających istotnie treści oferty poczytuje się za jej przyjęcie. W takim wypadku strony wiąże umowa o treści określonej w ofercie, z uwzględnieniem zastrzeżeń zawartych w odpowiedzi na nią.

§ 2. Przepisu paragrafu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli w treści oferty wskazano, że może ona być przyjęta jedynie bez zastrzeżeń, albo gdy oferent niezwłocznie sprzeciwił się włączeniu zastrzeżeń do umowy, albo gdy druga strona w odpowiedzi na ofertę uzależniła jej przyjęcie od zgody oferenta na włączenie zastrzeżeń do umowy, a zgody tej niezwłocznie nie otrzymała.

Art. 68² [Dorozumiane przyjęcie oferty] ³⁵⁾ Jeżeli przedsiębiorca otrzymał od osoby, z którą pozostaje w stałych stosunkach gospodarczych, ofertę zawarcia umowy w ramach swej działalności, brak niezwłocznej odpowiedzi poczytuje się za przyjęcie oferty.

Art. 69 [Milczące przyjęcie] ³⁶⁾ Jeżeli według ustalonego w danych stosunkach zwyczaju lub według treści oferty dojście do składającego ofertę oświadczenia drugiej strony o jej przyjęciu nie jest wymagane, w szczególności jeżeli składający ofertę żąda niezwłocznego wykonania umowy, umowa dochodzi do skutku, skoro druga strona w czasie właściwym przystąpi do jej wykonania; w przeciwnym razie oferta przestaje wiązać.

Art. 70 [Chwila i miejsce zawarcia umowy] ³⁷⁾

§ 1. W razie wątpliwości umowę poczytuje się za zawartą w chwili otrzymania przez składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu, a jeżeli dojście do składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu nie jest wymagane - w chwili przystąpienia przez drugą stronę do wykonania umowy.

§ 2. W razie wątpliwości umowę poczytuje się za zawartą w miejscu otrzymania przez składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu, a jeżeli dojście do składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu nie jest wymagane albo oferta jest składana w postaci elektronicznej - w miejscu zamieszkania albo w siedzibie składającego ofertę w chwili zawarcia umowy.

Art. 70¹ [Aukcja; przetarg] ³⁸⁾

offer is received late but it follows from its content or from the circumstances that it was sent in due time, the contract is executed unless the offeror immediately notifies the other party that, due to the delayed reply, he considers the contract not executed.

Art. 68. Stipulations. An offer accepted with a stipulation of changes or supplements to its content is deemed a new offer.

Art. 68¹. Acceptance of offer with stipulations.

§ 1. In relations between entrepreneurs, a reply to an offer with a stipulation of changes or supplements which do not materially change the content of the offer is deemed acceptance of the offer. In this case, the parties are bound by the contract as worded in the offer, subject to the stipulations contained in the reply thereto.

§ 2. The provision of the preceding paragraph does not apply if the offer states that it may be accepted only without stipulations or if the offeror immediately objects to the stipulations being incorporated into the contract or if, in the reply to the offer, the other party makes its acceptance conditional on the offeror consenting to incorporate the stipulations into the contract and it does not immediately receive such consent.

Art. 68². Implied acceptance of offer. If an entrepreneur receives from a person with whom he has permanent business relations an offer to execute a contract as part of his activity, the lack of immediate reply is deemed acceptance of the offer.

Art. 69. Tacit acceptance. If, according to the custom established in given relations or according to the wording of the offer, there is no requirement for the offeror to receive a declaration of acceptance from the other party, in particular if the offeror demands that the contract be immediately performed, the contract is executed if the other party starts to perform it in due time; otherwise the offer ceases to be binding.

Art. 70. Time and place of contract execution.

§ 1. In case of doubt, a contract is deemed executed at the time the offeror receives a declaration of acceptance, and if there is no requirement for the offeror to receive a declaration of acceptance, at the time the other party starts to perform the contract.

§ 2. In case of doubt, a contract is deemed executed in the place where the offeror receives a declaration of acceptance, and if there is no requirement for the offeror to receive a declaration of acceptance or the offer is made electronically, in the place of residence or in the registered office of the offeror at the time the contract is executed.

Art. 70¹. Auction; tender.

³⁴⁾ Art. 68¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³⁵⁾ Art. 68² dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³⁶⁾ Art. 69 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³⁷⁾ Art. 70 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

³⁸⁾ Art. 70¹ w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

§ 1. Umowa może być zawarta w drodze aukcji albo przetargu.

§ 2. W ogłoszeniu aukcji albo przetargu należy określić czas, miejsce, przedmiot oraz warunki aukcji albo przetargu albo wskazać sposób udostępnienia tych warunków.

§ 3. Ogłoszenie, a także warunki aukcji albo przetargu mogą być zmienione lub odwołane tylko wtedy, gdy zastrzeżono to w ich treści.

§ 4. Organizator od chwili udostępnienia warunków, a oferent od chwili złożenia oferty zgodnie z ogłoszeniem aukcji albo przetargu są obowiązani postępować zgodnie z postanowieniami ogłoszenia, a także warunków aukcji albo przetargu.

Art. 70² [Oferta w toku aukcji] ³⁹⁾

§ 1. Oferta złożona w toku aukcji przestaje wiązać, gdy inny uczestnik aukcji (licytant) złożył ofertę korzystniejszą, chyba że w warunkach aukcji zastrzeżono inaczej.

§ 2. Zawarcie umowy w wyniku aukcji następuje z chwilą udzielenia przybicia.

§ 3. Jeżeli ważność umowy zależy od spełnienia szczególnych wymagań przewidzianych w ustawie, zarówno organizator aukcji, jak i jej uczestnik, którego oferta została przyjęta, mogą dochodzić zawarcia umowy.

Art. 70³ [Oferta w toku przetargu] ⁴⁰⁾

§ 1. Oferta złożona w toku przetargu przestaje wiązać, gdy została wybrana inna oferta albo gdy przetarg został zamknięty bez wybrania którejkolwiek z ofert, chyba że w warunkach przetargu zastrzeżono inaczej.

§ 2. Organizator jest obowiązany niezwłocznie powiadomić na piśmie uczestników przetargu o jego wyniku albo o zamknięciu przetargu bez dokonania wyboru.

§ 3. Do ustalenia chwili zawarcia umowy w drodze przetargu stosuje się przepisy dotyczące przyjęcia oferty, chyba że w warunkach przetargu zastrzeżono inaczej. Przepis art. 70² § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 70⁴ [Wadium] ⁴¹⁾

§ 1. W warunkach aukcji albo przetargu można zastrzec, że przystępujący do aukcji albo przetargu powinien, pod rygorem niedopuszczenia do nich, wpłacić organizatorowi określoną sumę albo ustanowić odpowiednie zabezpieczenie jej zapłaty (wadium).

§ 2. Jeżeli uczestnik aukcji albo przetargu, mimo wyboru jego oferty, uchyli się od zawarcia umowy, której ważność zależy od spełnienia szczególnych wymagań przewidzianych w ustawie, organizator aukcji albo przetargu może pobraną sumę zachować albo dochodzić zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia. W pozostałych wypadkach zapłacone wadium należy

§ 1. A contract may be executed through an auction or tender.

§ 2. The announcement of an auction or a tender should specify the time, place, subject and terms and conditions of the auction or tender or specify how these terms and conditions are made available.

§ 3. The announcement and the terms and conditions of an auction or tender may be changed or cancelled only if their wording so provides.

§ 4. The organizer, from the time the terms and conditions are made available, and the bidder, from the time the bid is made in accordance with the auction or tender announcement, are obliged to proceed in accordance with the announcement and the terms and conditions of the auction or tender.

Art. 70². Bid made during auction.

§ 1. A bid made during an auction ceases to be binding if another auction participant (bidder) makes a more favorable bid unless the terms and conditions of the auction provide otherwise.

§ 2. A contract is executed in an auction at the time a bid is knocked down.

§ 3. If the validity of a contract depends on the fulfillment of specific requirements provided for in the law, both the auction organizer and the participant whose bid has been accepted may demand that the contract be executed.

Art. 70³. Bid made during tender.

§ 1. A bid made during a tender ceases to be binding if another bid is chosen or if the tender is closed without a bid being chosen unless the terms and conditions of the tender provide otherwise.

§ 2. The organizer is obliged to immediately inform the tender participants in writing of the tender outcome or of the tender being closed without a bid being chosen.

§ 3. The time at which the contract is executed by way of a tender is determined according to the regulations on accepting bids unless the tender terms and conditions provide otherwise. The provision of Article 70² § 3 applies accordingly.

Art. 70⁴. Tender bond.

§ 1. The auction or tender terms and conditions may provide that a party intending to participate in an auction or tender should, in order to be admitted, pay the organizer a fixed fee or establish appropriate security for its payment (tender bond).

§ 2. If the auction or tender participant whose bid is chosen evades execution of a contract whose validity is conditional on the fulfillment of specific requirements provided for in the law, the auction or tender organizer may either retain the amount collected or claim satisfaction from the security subject. In other instances, the tender bond should be immediately returned and the

³⁹⁾ Art. 70² w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁰⁾ Art. 70³ w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴¹⁾ Art. 70⁴ w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

niezwłocznie zwrócić, a ustanowione zabezpieczenie wygasa. Jeżeli organizator aukcji albo przetargu uchyla się od zawarcia umowy, ich uczestnik, którego oferta została wybrana, może żądać zapłaty podwójnego wadium albo naprawienia szkody.

Art. 70⁵ [Przyczyny unieważnienia umowy] ⁴²⁾

§ 1. Organizator oraz uczestnik aukcji albo przetargu może żądać unieważnienia zawartej umowy, jeżeli strona tej umowy, inny uczestnik lub osoba działająca w porozumieniu z nimi wpłynęła na wynik aukcji albo przetargu w sposób sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami. Jeżeli umowa została zawarta na cudzy rachunek, jej unieważnienia może żądać także ten, na czyj rachunek umowa została zawarta, lub dający zlecenie.

§ 2. Uprawnienie powyższe wygasa z upływem miesiąca od dnia, w którym uprawniony dowiedział się o istnieniu przyczyny unieważnienia, nie później jednak niż z upływem roku od dnia zawarcia umowy.

Art. 71 [Zaproszenie do zawarcia umowy] ⁴³⁾
Ogłoszenia, reklamy, cenniki i inne informacje, skierowane do ogółu lub do poszczególnych osób, poczytuje się w razie wątpliwości nie za ofertę, lecz za zaproszenie do zawarcia umowy.

Art. 72 [Umowa po negocjacjach] ⁴⁴⁾

§ 1. Jeżeli strony prowadzą negocjacje w celu zawarcia oznaczonej umowy, umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, które były przedmiotem negocjacji.

§ 2. Strona, która rozpoczęła lub prowadziła negocjacje z naruszeniem dobrych obyczajów, w szczególności bez zamiaru zawarcia umowy, jest obowiązana do naprawienia szkody, jaką druga strona poniosła przez to, że liczyła na zawarcie umowy.

Art. 72¹ [Ochrona informacji poufnych] ⁴⁵⁾

§ 1. Jeżeli w toku negocjacji strona udostępniła informacje z zastrzeżeniem poufności, druga strona jest obowiązana do nieujawniania i nieprzekazywania ich innym osobom oraz do niewykorzystywania tych informacji dla własnych celów, chyba że strony uzgodniły inaczej.

§ 2. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków, o których mowa w § 1, uprawniony może żądać od drugiej strony naprawienia szkody albo wydania uzyskanych przez nią korzyści.

Dział III. Forma czynności prawnych.

Art. 73 [Pod rygorem nieważności; dla określonych skutków]

§ 1. Jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, czynność dokonana bez zachowania

security established is extinguished. If the auction or tender organizer evades execution of the contract, the participant whose bid is chosen may demand that double the tender bond be paid or that damage be remedied.

Art. 70⁵. Reasons for contract invalidation.

§ 1. The auction or tender organizer and participant may demand that a contract executed be invalidated if a party to the contract, another participant or a person acting in agreement with them influenced the outcome of the auction or tender in breach of law or good custom. If the contract is executed on another person's account, its invalidation may also be demanded by the person on whose account the contract was executed or by the mandatary.

§ 2. The above right expires one month after the day the entitled party learns of the existence of the reason for invalidation though no later than one year after the contract execution date.

Art. 71. Invitation to execute a contract.
Announcements, advertisements, price lists and other information addressed to the public or to individual persons are not, in case of doubt, deemed an offer but an invitation to execute a contract.

Art. 72. Contract after negotiations.

§ 1. If the parties hold negotiations in order to execute a specific contract, the contract is executed when the parties reach an agreement on all the provisions which were the subject of the negotiations.

§ 2. A party which enters into or conducts negotiations in breach of good custom, in particular without intending to execute a contract, is obliged to remedy any damage which the other party suffers by the fact that it was counting on the contract being executed.

Art. 72¹. Protection of confidential information.

§ 1. If, during negotiations, a party makes information available with a stipulation of confidentiality, the other party cannot disclose or submit the same to other persons or use the same for its own purposes unless the parties agree otherwise.

§ 2. In the case of non-performance or improper performance of the obligations referred to in § 1, the entitled party may demand that the other party remedy any damage or hand over any benefits which it has obtained.

Dział III. Form of Legal Acts.

Art. 73. To be valid; to achieve certain effects.

§ 1. If the law stipulates that a legal act be made in writing, an act made without observing the stipulated form

⁴²⁾ Art. 70⁵ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴³⁾ Art. 71 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁴⁾ Art. 72 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁵⁾ Art. 72¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

zastrzeżonej formy jest nieważna tylko wtedy, gdy ustawa przewiduje rygor nieważności.

§ 2. Jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej inną formę szczególną, czynność dokonana bez zachowania tej formy jest nieważna. Nie dotyczy to jednak wypadków, gdy zachowanie formy szczególnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej.

Art. 74 [Dla celów dowodowych] ⁴⁶⁾

§ 1. Zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej.

§ 2. Jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma.

§ 3. Przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami.

Art. 75 (uchylony) ⁴⁷⁾

Art. 75¹ [Co do przedsiębiorstwa] ⁴⁸⁾

§ 1. Zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa albo ustanowienie na nim użytkownika powinno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

§ 2. Zbycie przedsiębiorstwa należącego do osoby wpisanej do rejestru powinno być wpisane do rejestru.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w wypadku wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub ustanowienia na nim użytkownika.

§ 4. Przepisy powyższe nie uchylają przepisom o formie czynności prawnych dotyczących nieruchomości.

Art. 76 [Zastrzeżona w umowie] Jeżeli strony zastrzegły w umowie, że określona czynność prawna między nimi powinna być dokonana w szczególnej formie, czynność ta dochodzi do skutku tylko przy zachowaniu zastrzeżonej formy. Jednakże gdy strony zastrzegły dokonanie czynności w formie pisemnej, nie określając skutków niezachowania tej formy, poczytuje się w razie wątpliwości, że była ona zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych.

Art. 77 [Zmiany umowy pisemnej] ⁴⁹⁾

§ 1. Uzupełnienie lub zmiana umowy wymaga zachowania takiej formy, jaką ustawa lub strony

is invalid only if the law provides for a nullity clause.

§ 2. If the law stipulates that a legal act be made in another specific form, an act made without observing this form is invalid. This, however, does not apply to cases in which the observance of a specific form is stipulated only in order to produce the specified effects of a legal act.

Art. 74. For evidence purposes.

§ 1. The stipulation of written form without a nullity clause leads, if the stipulated form is not observed, in litigation to witness evidence or evidence in the form of declarations of the parties concerning the performance of the act being inadmissible. This provision does not apply to cases in which written form is stipulated only in order to produce the specified effects of a legal act.

§ 2. However, despite the written form prescribed for evidence purposes not being observed, witness evidence or evidence in the form of declarations of the parties is admissible if both parties consent thereto, if a consumer so demands in a dispute with an entrepreneur or if the fact that the legal act has been performed is substantiated in writing.

§ 3. The provisions on written form stipulated for evidence purposes do not apply to legal acts in relations between entrepreneurs.

Art. 75 (repealed)

Art. 75¹. With respect to enterprises.

§ 1. The transfer or lease of an enterprise or the establishment of a usufruct thereon should be made in writing with notarized signatures.

§ 2. The transfer of an enterprise belonging to a person entered in a register should be entered in that register.

§ 3. The provision of § 2 applies accordingly to the lease of an enterprise or the establishment of a usufruct thereon.

§ 4. The above provisions do not prejudice the provisions on the form of legal acts concerning real estate.

Art. 76. Stipulated in contract. If the parties stipulate in a contract that a specified legal act between them should be made in a specific form, that act takes effect only if that form is observed. If, however, the parties stipulate that the act should be made in writing without specifying the consequences of not observing that form, it is assumed, in case of doubt, that it is stipulated solely for evidence purposes.

Art. 77. Amendments to written contract.

§ 1. A contract may be supplemented or amended only in the form stipulated by the law or agreed by the parties

⁴⁶⁾ Art. 74 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁷⁾ Art. 75 uchylony ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁸⁾ Art. 75¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴⁹⁾ Art. 77 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

przewidziały w celu jej zawarcia.

§ 2. Jeżeli umowa została zawarta w formie pisemnej, jej rozwiązanie za zgodą obu stron, jak również odstąpienie od niej albo jej wypowiedzenie powinno być stwierdzone pismem.

§ 3. Jeżeli umowa została zawarta w innej formie szczególnej, jej rozwiązanie za zgodą obu stron wymaga zachowania takiej formy, jaką ustawa lub strony przewidziały w celu jej zawarcia; natomiast odstąpienie od umowy albo jej wypowiedzenie powinno być stwierdzone pismem.

Art. 77¹ [Związanie pismem potwierdzającym] ⁵⁰⁾ W wypadku gdy umowę zawartą pomiędzy przedsiębiorcami bez zachowania formy pisemnej jedna strona niezwłocznie potwierdzi w piśmie skierowanym do drugiej strony, a pismo to zawiera zmiany lub uzupełnienia umowy, niezmiennie istotnie jej treści, strony wiąże umowa o treści określonej w piśmie potwierdzającym, chyba że druga strona niezwłocznie się temu sprzeciwiła na piśmie.

Art. 78 [Forma pisemna] ⁵¹⁾

§ 1. Do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Do zawarcia umowy wystarcza wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany.

§ 2. ⁵²⁾ Oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.

Art. 79 [Niemożność pisania] ⁵³⁾ Osoba nie mogąca pisać, lecz mogąca czytać może złożyć oświadczenie woli w formie pisemnej bądź w ten sposób, że uczyni na dokumencie tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku inna osoba wypisze jej imię i nazwisko umieszczając swój podpis, bądź też w ten sposób, że zamiast składającego oświadczenie podpisze się inna osoba, a jej podpis będzie poświadczony przez notariusza lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa z zaznaczeniem, że został złożony na życzenie nie mogącego pisać, lecz mogącego czytać.

Art. 80 (uchylony)⁵⁴⁾

Art. 81 [Data pewna]

§ 1. Jeżeli ustawa uzależnia ważność albo określone skutki czynności prawnej od urzędowego poświadczenia daty, poświadczenie takie jest skuteczne także względem osób nie uczestniczących w dokonaniu tej czynności prawnej (data pewna).

for its execution.

§ 2. If a contract is executed in writing, its termination with the consent of both parties, and also its rescission or termination by one party, should be stated in writing.

§ 3. If a contract is executed in another specific form, termination with the consent of both parties must be made in the same form that the law or the parties provided for its execution; however, rescission or termination by one party should be stated in writing.

Art. 77¹. Binding effect of written confirmation. If a contract executed between entrepreneurs without observing written form is immediately confirmed by one party in a letter addressed to the other party, and such letter contains amendments or supplements to the contract which do not materially change its content, the parties are bound by a contract of the wording stipulated in the confirmation letter unless the other party immediately objects to it in writing.

Art. 78. Written form.

§ 1. In order to observe written form for a legal act, it is sufficient to set a handwritten signature to a document containing a declaration of intent. In order to execute a contract, it is sufficient to exchange documents containing declarations of intent, each of which is signed by one of the parties, or documents, each of which contains a declaration of intent of one party and is signed by this party.

§ 2. A declaration of intent made electronically and bearing a secure electronic signature verified by a valid qualified certificate is equivalent to a declaration of intent made in writing.

Art. 79. Inability to write. A person who cannot write but who can read may make a declaration of intent in writing either by setting his fingerprint in ink on the document and by the side of the fingerprint another person writes his first and last name and sets his signature, or by another person setting his signature instead of the person making the declaration and this signature being certified by a notary or mayor or president of a city (wójt), head of province (starosta) or Marshall of a voivodship with a note that it was done on the request of a person who cannot write but who can read.

Art. 80 (repealed)

Art. 81. Authenticated date.

§ 1. If the law makes the validity or specific effects of a legal act conditional on the official authentication of a date, such authentication is also effective with respect to persons who did not participate in performing the legal act (authenticated date).

⁵⁰⁾ Art. 77¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁵¹⁾ Art. 78 w brzmieniu ustawy z dnia 18.09.2001 r. (Dz.U. Nr 130, poz. 1450), która wchodzi w życie 16.08.2002 r.

⁵²⁾ Art. 78 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁵³⁾ Art. 79 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.; zmieniony ustawą z dnia 20.06.2002 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 984), która wchodzi w życie 27.10.2002 r.

⁵⁴⁾ Art. 80 uchylony ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

§ 2. ⁵⁵⁾ Czynność prawna ma datę pewną także w wypadkach następujących:

- 1) w razie stwierdzenia dokonania czynności w jakimkolwiek dokumencie urzędowym - od daty dokumentu urzędowego;
- 2) w razie umieszczenia na obejmującym czynność dokumencie jakiegokolwiek wzmianki przez organ państwowy, organ jednostki samorządu terytorialnego albo przez notariusza - od daty wzmianki.

§ 3. W razie śmierci jednej z osób podpisanych na dokumencie datę złożenia przez tę osobę podpisu na dokumencie uważa się za pewną od daty śmierci tej osoby.

Dział IV. Wady oświadczenia woli.

Art. 82 [Brak świadomości lub swobody] Nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakiegokolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Art. 83 [Pozorność]

§ 1. Nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

§ 2. Pozorność oświadczenia woli nie ma wpływu na skuteczność odpłatnej czynności prawnej, dokonanej na podstawie pozornego oświadczenia, jeżeli wskutek tej czynności osoba trzecia nabywa prawo lub zostaje zwolniona od obowiązku, chyba że działała w złej wierze.

Art. 84 [Błąd]

§ 1. W razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej.

§ 2. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Art. 85 [Posłaniec] Zniekształcenie oświadczenia woli przez osobę użytą do jego przesłania ma takie same skutki, jak błąd przy złożeniu oświadczenia.

Art. 86 [Podstęp]

§ 2. A legal act also has an authenticated date in the following cases:

- 1) if the performance of a legal act is confirmed in an official document - from the official document date;
- 2) if an official note is made on a document relating to a legal act by a state authority, a local government unit or by a notary - from the note date.

§ 3. In the event of the death of one of the persons who signed the document, the date on which the person signed the document is deemed authenticated from the date of the person's death.

Dział IV. Defects in Declaration of Intent.

Art. 82. Lack of consciousness or freedom. A declaration of intent made by a person who, for any reason, is in a state which precludes the conscious or free making of a decision and declaring of intent is invalid. This applies in particular to mental illness, mental retardation or other, even temporary, mental disorder.

Art. 83. Ostensible nature.

§ 1. An ostensible declaration of intent made to another party with its consent is invalid. If such a declaration is made to conceal another legal act, the validity of the declaration is judged by the nature of that legal act.

§ 2. The ostensible nature of a declaration of intent does not influence the effectiveness of a legal act against payment performed on the basis of an ostensible declaration if, as a result of the legal act, a third party acquires a right or is released from an obligation unless it has acted in bad faith.

Art. 84. Error.

§ 1. In the case of an error in the substance of a legal act, the legal effects of this declaration of intent may be avoided. If, however, the declaration of intent is made to another person, its legal effects may be avoided only if the error was caused by that person, even if it was not his fault, or if that person was aware of the error or could easily have noticed it; this restriction does not apply to a free-of-charge legal act.

§ 2. An error can only be relied on if it justifies the supposition that, if the person making the declaration of intent had not acted under the influence of the error and had judged the case reasonably, he would not have made such a declaration (material error).

Art. 85. Conveying person. Distortion of a declaration of intent by the person who is used to convey it has the same effects as an error when the declaration of intent is made.

Art. 86. Deceit.

⁵⁵⁾ Art. 81 § 2 pkt 2 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

§ 1. Jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej.

§ 2. Podstęp osoby trzeciej jest jednoznaczny z podstępem strony, jeżeli ta o podstępie wiedziała i nie zawiadomiła o nim drugiej strony albo jeżeli czynność prawna była nieodpłatna.

Art. 87 [Groźba] Kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe.

Art. 88 [Uchylenie skutków oświadczenia]

§ 1. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie.

§ 2. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustaje.

Dział V. Warunek.

Art. 89 [Pojęcie] Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunek).

Art. 90 [Skuteczność czynności] Ziszczenie się warunku nie ma mocy wstecznej, chyba że inaczej zastrzeżono.

Art. 91 [Ochrona warunkowo uprawnionego] Warunkowo uprawniony może wykonywać wszelkie czynności, które zmierzają do zachowania jego prawa.

Art. 92 [Rozporządzenia sprzeczne z warunkiem]

§ 1. Jeżeli czynność prawna obejmująca rozporządzenie prawem została dokonana pod warunkiem, późniejsze rozporządzenia tym prawem tracą moc z chwilą ziszczenia się warunku o tyle, o ile udaremniają lub ograniczają skutek ziszczenia się warunku.

§ 2. Jednakże gdy na podstawie takiego rozporządzenia osoba trzecia nabywa prawo lub zostaje zwolniona od obowiązku, stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie osób, które w dobrej wierze dokonały czynności prawnej z osobą nieuprawnioną do rozporządzania prawem.

Art. 93 [Fikcje skuteczności]

§ 1. Jeżeli strona, której zależy na nieziszczeniu się warunku, przeszkodzi w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego ziszczeniu się warunku, następują skutki takie, jak by warunek się ziścił.

§ 2. Jeżeli strona, której zależy na ziszczeniu się

§ 1. If an error is caused by the other party with the intent to deceive, the legal effects of a declaration of intent made under the influence of the error may also be avoided if the error is not material or if it does not relate to the substance of a legal act.

§ 2. The deceit of a third party is tantamount to the deceit of the party if the latter was aware of the deceit and did not inform the other party about it or if the legal act was free of charge.

Art. 87. Threat. Any person who makes a declaration of intent under the influence of an unlawful threat made by the other party or a third party may avoid the legal effects of his declaration if it follows from the circumstances that he had reason to fear that he or another person was in serious danger with regard to person or property.

Art. 88. Avoidance of effects of declaration.

§ 1. The legal effects of a declaration of intent made to another person under the influence of an error or threat are avoided by a declaration being made to that person in writing.

§ 2. The avoidance right expires: in the case of an error one year after its discovery, and in the case of a threat, one year after the state of fear ceases.

Dział V. Condition.

Art. 89. Concept. Subject to the exceptions provided for in the law or arising from the nature of a legal act, the arising or ceasing of effects of a legal act may be made conditional on a future and uncertain event (condition).

Art. 90. Effectiveness of an act. The fulfillment of the condition has no retroactive effect unless otherwise stipulated.

Art. 91. Protection of a conditionally entitled person. A conditionally entitled person may carry out any actions which are aimed at safeguarding his right.

Art. 92. Disposition contrary to a condition.

§ 1. If a legal act comprising the disposition of a right is performed on a condition, any subsequent dispositions of that right lose effect once the condition is fulfilled insofar as they prevent or limit the effect of the condition being fulfilled.

§ 2. If, however, on the basis of such disposition, a third party acquires a right or is released from an obligation, the provisions on the protection of persons who perform a legal act in good faith with a person not entitled to dispose of that right apply accordingly.

Art. 93. Fiction of effectiveness.

§ 1. If a party which is interested in the non-fulfillment of a condition impedes the fulfillment of the condition in violation of the principles of community life, the effects will be such as if the condition had been fulfilled.

§ 2. If a party which is interested in the fulfillment of a

warunku, doprowadzi w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego do ziszczenia się warunku, następują skutki takie, jak by warunek się nie ziścił.

Art. 94 [Warunek bezprawny] Warunek niemożliwy, jak również warunek przeciwny ustawie lub zasadom współżycia społecznego pociąga za sobą nieważność czynności prawnej, gdy jest zawieszający; uważa się za nie zastrzeżony, gdy jest rozwiązujący.

Dział VI. Przedstawicielstwo.

Rozdział I. Przepisy ogólne.⁵⁶⁾

Art. 95 [Pojęcie]

§ 1. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, można dokonać czynności prawnej przez przedstawiciela.

§ 2. Czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego.

Art. 96 [Podstawa umocowania] Umocowanie do działania w cudzym imieniu może opierać się na ustawie (przedstawicielstwo ustawowe) albo na oświadczeniu reprezentowanego (pełnomocnictwo).

Art. 97 [Domniemanie] Osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publicznosci poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa.

Rozdział II. Pełnomocnictwo.⁵⁷⁾

Art. 98 [Rodzaje pełnomocnictwa] Pełnomocnictwo ogólne obejmuje umocowanie do czynności zwykłego zarządu. Do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu potrzebne jest pełnomocnictwo określające ich rodzaj, chyba że ustawa wymaga pełnomocnictwa do poszczególnej czynności.

Art. 99 [Forma]

§ 1. Jeżeli do ważności czynności prawnej potrzebna jest szczególna forma, pełnomocnictwo do dokonania tej czynności powinno być udzielone w tej samej formie.

§ 2. Pełnomocnictwo ogólne powinno być pod rygorem nieważności udzielone na piśmie.

Art. 100 [Zdolność pełnomocnika] Okoliczność, że pełnomocnik jest ograniczony w zdolności do czynności prawnych, nie ma wpływu na ważność czynności dokonanej przez niego w imieniu mocodawcy.

Art. 101 [Odwołanie; śmierć]

condition leads to the condition being fulfilled in violation of the principles of community life, the effects will be such as if the condition had not been fulfilled.

Art. 94. Unlawful condition. An impossible condition or a condition which is contrary to the law or to the principles of community life makes a legal act invalid if it is a condition precedent; it is deemed not having been made if it is a condition subsequent.

Dział VI. Representation.

Rozdział I. General Provisions.

Art. 95. Concept.

§ 1. Subject to the exceptions provided for in the law or arising from the nature of a legal act, a legal act may be performed through a representative.

§ 2. A legal act performed through a representative within the limits of his authorization produces direct effects for the person represented.

Art. 96. Basis of authorization. The authorization to act on behalf of another person may be based either on the law (statutory representation) or on a declaration made by the person represented (power of attorney).

Art. 97. Presumption. A person acting on the premises of an enterprise whose purpose is to serve the public is deemed, in case of doubt, authorized to perform the legal acts that are usually performed with persons using the enterprise's services.

Rozdział II. Power of Attorney.

Art. 98. Types of powers of attorney. A general power of attorney confers authorization for all acts of ordinary management. Acts which are beyond the scope of ordinary management require a power of attorney specifying their type unless the law requires a power of attorney for a particular act.

Art. 99. Form.

§ 1. If a specific form is required for a legal act to be valid, the power of attorney to perform that act should be given in the same form.

§ 2. A general power of attorney should be made in writing; otherwise it will be invalid.

Art. 100. Capacity of attorney-in-fact. The circumstance of an attorney-in-fact being limited in his capacity for legal acts does not affect the validity of an act performed by him on the principal's behalf.

Art. 101. Revocation; death.

⁵⁶⁾ Oznaczenie Rozdz. I. dodane ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁵⁷⁾ Oznaczenie Rozdz. II. dodane ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

§ 1. Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane, chyba że mocodawca zrzekł się odwołania pełnomocnictwa z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

§ 2. Umocowanie wygasa ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, chyba że w pełnomocnictwie inaczej zastrzeżono z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

Art. 102 [Zwrot dokumentu] Po wygaśnięciu umocowania pełnomocnik obowiązany jest zwrócić mocodawcy dokument pełnomocnictwa. Może żądać poświadczonego odpisu tego dokumentu; wygaśnięcie umocowania powinno być na odpisie zaznaczone.

Art. 103 [Umowy rzekomego pełnomocnika]

§ 1. Jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta.

§ 2. Druga strona może wyznaczyć osobie, w której imieniu umowa została zawarta, odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

§ 3. W braku potwierdzenia ten, kto zawarł umowę w cudzym imieniu, obowiązany jest do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy, oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o braku umocowania lub o przekroczeniu jego zakresu.

Art. 104 [Czynność jednostronna rzekomego pełnomocnika] Jednostronna czynność prawna dokonana w cudzym imieniu bez umocowania lub z przekroczeniem jego zakresu jest nieważna. Jednakże gdy ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w cudzym imieniu, zgodził się na działanie bez umocowania, stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania.

Art. 105 [Pierwotnie umocowany] Jeżeli pełnomocnik po wygaśnięciu umocowania dokona w imieniu mocodawcy czynności prawnej w granicach pierwotnego umocowania, czynność prawna jest ważna, chyba że druga strona o wygaśnięciu umocowania wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć.

Art. 106 [Substytucji] Pełnomocnik może ustanowić dla mocodawcy innych pełnomocników tylko wtedy, gdy umocowanie takie wynika z treści pełnomocnictwa, z ustawy lub ze stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

Art. 107 [Jednakowo umocowani] Jeżeli mocodawca ustanowił kilku pełnomocników z takim samym zakresem umocowania, każdy z nich może działać samodzielnie, chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa. Przepis ten stosuje się odpowiednio do pełnomocników, których pełnomocnik sam dla mocodawcy ustanowił.

Art. 108 [Pełnomocnik jako druga strona] Pełnomocnik nie może być drugą stroną czynności

§ 1. A power of attorney may be revoked at any time unless the principal waived his right to revoke the power of attorney for reasons justified by the substance of the legal relationship which is the basis for the power of attorney.

§ 2. The authorization expires upon the principal's or attorney's death unless the power of attorney provides otherwise for reasons justified by the substance of the legal relationship which is the basis for the power of attorney.

Art. 102. Return of document. After the authorization expires, the attorney-in-fact is obliged to return the power of attorney document to the principal. He may demand a certified copy of that document; expiry of the authorization should be indicated on the copy.

Art. 103. Contracts by alleged attorney-in-fact.

§ 1. If a person executing a contract as an attorney-in-fact has no authorization or exceeds its scope, the validity of the contract depends on it being ratified by the person on behalf of whom it was executed.

§ 2. The other party may set the person on behalf of whom the contract was executed an appropriate period in which to ratify the contract; he is released when that period passes to no effect.

§ 3. In the absence of ratification, a person who executes a contract on another person's behalf is obliged to return anything he has received from the other party in performance of the contract and to remedy any damage which the other party has suffered due to the fact that it executed a contract without knowing that there was no authorization or that its scope had been exceeded.

Art. 104. Unilateral act of alleged attorney-in-fact. A unilateral legal act performed on another person's behalf without authorization or by exceeding its scope is invalid. If, however, a person to whom a declaration of intent is made on another person's behalf agrees to the act being performed without authorization, the provisions on executing a contract without authorization apply accordingly.

Art. 105. Original authorization. If, after expiry of his authorization, an attorney-in-fact performs a legal act on the principal's behalf within the scope of the original authorization, the legal act is valid unless the other party knew or could easily have learned about the expiry of the authorization.

Art. 106. Attorneys-in-fact in substitution. An attorney-in-fact may appoint other attorneys-in-fact for the principal only if such authorization follows from the wording of the power of attorney, the law or the legal relationship which is the basis for the power of attorney.

Art. 107. Equal authorization. If the principal appoints several attorneys-in-fact with the same scope of authorization, each of them may act individually unless the power of attorney provides otherwise. This provision applies accordingly to attorneys-in-fact whom the attorney-in-fact himself appoints for the principal.

Art. 108. Ban on self-dealing. An attorney-in-fact cannot be the other party to a legal act performed on the

prawnej, której dokonywa w imieniu mocodawcy, chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa albo że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów mocodawcy. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy pełnomocnik reprezentuje obie strony.

Art. 109 [Umocowanie do odbioru oświadczenia] Przepisy działu niniejszego stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy oświadczenie woli ma być złożone przedstawicielowi.

principal's behalf unless the power of attorney provides otherwise or, owing to the nature of the legal act, any possibility of the principal's interest being violated is excluded. This provision applies accordingly if the attorney-in-fact represents both parties.

Art. 109. Authorization to receive a declaration. The provisions of this section apply accordingly if a declaration of intent is to be made to a representative.

Rozdział III. Prokura.⁵⁸⁾

Art. 109¹ [Pojęcie prokury]

§ 1. Prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

§ 2. Nie można ograniczyć prokury ze skutkiem wobec osób trzecich, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 109² [Obowiązkowa forma pisemna]

§ 1. Prokura powinna być pod rygorem nieważności udzielona na piśmie. Przepisu art. 99 § 1 nie stosuje się.

§ 2. Prokurentem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Art. 109³ [Pełnomocnictwo do poszczególnych czynności] Do zbycia przedsiębiorstwa, do dokonania czynności prawnej, na podstawie której następuje oddanie go do czasowego korzystania, oraz do zbywania i obciążania nieruchomości jest wymagane pełnomocnictwo do poszczególnych czynności.

Art. 109⁴ [Prokura łączna]

§ 1. Prokura może być udzielona kilku osobom łącznie (prokura łączna) lub oddzielnie.

§ 2. Kierowane do przedsiębiorcy oświadczenia lub doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednej z osób, którym udzielono prokury łącznie.

Art. 109⁵ [Prokura oddziałowa] Prokurę można ograniczyć do zakresu spraw wpisanych do rejestru oddziału przedsiębiorstwa (prokura oddziałowa).

Art. 109⁶ [Zakaz przeniesienia] Prokura nie może być przeniesiona. Prokurent może ustanowić pełnomocnika do poszczególnych czynności lub pewnego rodzaju czynności.

Art. 109⁷ [Odwołanie, wygaśnięcie prokury]

§ 1. Prokura może być w każdym czasie odwołana.

§ 2. Prokura wygasa wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru, a także ogłoszenia upadłości, otwarcia

Rozdział III. Commercial Proxy.

Art. 109¹. Concept of commercial proxy.

§ 1. A commercial proxy is a power of attorney granted by an entrepreneur that is subject to the obligation to be entered in the commercial register; such power of attorney includes the authorization to act in and out of court in respect of running an enterprise.

§ 2. A commercial proxy cannot be limited with effect towards third parties unless a specific regulation provides otherwise.

Art. 109². Obligatory written form.

§ 1. A commercial proxy should be granted in writing; otherwise it will be invalid. The provision of Article 99 § 1 does not apply.

§ 2. A holder of a commercial proxy may be an individual with full capacity for legal acts.

Art. 109³. Special power of attorney. The disposal of an enterprise, the performance of a legal act under which an enterprise is handed over for temporary use, and the disposal and encumbrance of real estate require a power of attorney for a particular act.

Art. 109⁴. Joint commercial proxy.

§ 1. A commercial proxy may be granted to several persons jointly (a joint commercial proxy) or individually.

§ 2. Declarations or letters to an entrepreneur may be made and delivered to one of the persons who have been granted a joint commercial proxy.

Art. 109⁵. Branch commercial proxy. A commercial proxy may be limited to matters entered in the register of the enterprise's branch (branch commercial proxy).

Art. 109⁶. No transfer. A commercial proxy cannot be transferred. The holder of a commercial proxy may appoint an attorney-in-fact for a particular act or a certain type of acts.

Art. 109⁷. Revocation, expiry of commercial proxy.

§ 1. A commercial proxy may be revoked at any time.

§ 2. A commercial proxy expires if the entrepreneur is deleted from the register and also if bankruptcy is

⁵⁸⁾ Rozdział III (art. 109¹-109⁹) dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

likwidacji oraz przekształcenia przedsiębiorcy.

§ 3. Prokura wygasa ze śmiercią prokurenta.

§ 4. Śmierć przedsiębiorcy ani utrata przez niego zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury.

Art. 109⁸ [Obowiązek zgłoszenia do rejestru]

§ 1. Udzielenie i wygaśnięcie prokury przedsiębiorca powinien zgłosić do rejestru przedsiębiorców.

§ 2. Zgłoszenie o udzieleniu prokury powinno określać jej rodzaj, a w przypadku prokury łącznej także sposób jej wykonywania.

Art. 109⁹ [Podpis zgodny ze wzorem] Prokurent składa własnoręczny podpis zgodnie ze znajdującym się w aktach rejestrowych wzorem podpisu, wraz z dopiskiem wskazującym na prokurę, chyba że z treści dokumentu wynika, że działa jako prokurent.

announced, liquidation is opened or the entrepreneur is transformed.

§ 3. A commercial proxy expires upon the death of its holder.

§ 4. Neither the death of the entrepreneur nor the loss by him of his capacity for legal acts extinguishes the commercial proxy.

Art. 109⁸. Obligation to notify register.

§ 1. An entrepreneur should notify the commercial register of the granting and expiry of a commercial proxy.

§ 2. The notification of granting a commercial proxy should specify its type, and in the case of a joint commercial proxy, also the manner in which it is exercised.

Art. 109⁹. Signature in accordance with specimen signature. A holder of a commercial proxy sets his signature in accordance with the specimen signature in the registry files, along with a note indicating the commercial proxy unless it follows from the document that he is acting as holder of a commercial proxy.

Tytuł V. Termin.

Art. 110 [Podstawa obliczania] ⁵⁹⁾ Jeżeli ustawa, orzeczenie sądu lub decyzja innego organu państwowego albo czynność prawna oznacza termin nie określając sposobu jego obliczania, stosuje się przepisy poniższe.

Art. 111 [Termin w dniach]

§ 1. Termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia.

§ 2. Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło.

Art. 112 [Terminy dłuższe] Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Jednakże przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

Art. 113 [Miesiące]

§ 1. Jeżeli termin jest oznaczony na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca.

§ 2. Termin półmiesięczny jest równy piętnastu dniom.

Art. 114 [Obliczanie miesiąca, roku] Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć.

Art. 115 [Dni wolne] Jeżeli koniec terminu do

Tytuł V. Period (Time Limit).

Art. 110. Calculation method. If the law, a court decision or a decision of another public authority or a legal act indicates a period without specifying the method of calculating it, the following provisions apply.

Art. 111. Period in days.

§ 1. A period set in days finishes at the end of the last day.

§ 2. If the beginning of a period expressed in days is marked by a certain event, the day on which the event occurs is not included when the period is calculated.

Art. 112. Longer periods. A period expressed in weeks, months or years finishes at the end of the day which corresponds in name or date to the first day of the period, and if there is no such day in the last month, on the last day of that month. When calculating the age of a natural person, however, the period ends at the beginning of the last day.

Art. 113. Months.

§ 1. If a period is set as the beginning, middle or end of the month, this will mean the first, the fifteenth or the last day of the month.

§ 2. A period of half a month is equal to fifteen days.

Art. 114. Calculation of month, year. If a period is set in months or years, and continuity of the period is not required, a month is counted as thirty days and a year is counted as three hundred sixty five days.

Art. 115. Statutory holidays. If the end of the period for

⁵⁹⁾ Art. 110 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, termin upływa dnia następnego.

Art. 116 [Stosowanie przepisów o warunku]

§ 1. Jeżeli skutki czynności prawnej mają powstać w oznaczonym terminie, stosuje się odpowiednio przepisy o warunku zawieszającym.

§ 2. Jeżeli skutki czynności prawnej mają ustać w oznaczonym terminie, stosuje się odpowiednio przepisy o warunku rozwiązującym.

Tytuł VI. Przedawnienie roszczeń.

Art. 117 [Pojęcie]

§ 1. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu.

§ 2. ⁶⁰⁾ Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

§ 3. ⁶¹⁾ *(skreślony)*

Art. 118 [Terminy] ⁶²⁾ Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Art. 119 [Zakaz zmian] Terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną.

Art. 120 [Początek]

§ 1. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

§ 2. Bieg przedawnienia roszczeń o zaniechanie rozpoczyna się od dnia, w którym ten, przeciwko komu roszczenie przysługuje, nie zastosował się do treści roszczenia.

Art. 121 [Zawieszenie] ⁶³⁾ Bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu:

- 1) co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom - przez czas trwania władzy rodzicielskiej;
- 2) co do roszczeń, które przysługują osobom nie mającym pełnej zdolności do czynności prawnych

performing an act falls on a day which is a statutory holiday, the period ends on the following day.

Art. 116. Application of provisions on condition.

§ 1. If the effects of a legal act are to start in a given term, the provisions on conditions precedent apply accordingly.

§ 2. If the effects of a legal act are to cease in a given period, the provisions on conditions subsequent apply accordingly.

Tytuł VI. Limitations of Claims.

Art. 117. Concept.

§ 1. Subject to the exceptions provided for in the law, property claims become barred by the statute of limitations.

§ 2. After the limitations period has run, the person against whom a claim is made may avoid satisfying it unless he waives his right to use the statute of limitations as a defense. Waiving the right to use the statute of limitations as a defense before the limitations period has run is, however, invalid.

§ 3. (deleted)

Art. 118. Periods. Unless a specific regulation provides otherwise, the limitations period is ten years and for claims concerning periodical performances and claims connected with conducting business activity - three years.

Art. 119. No changes. Limitations periods cannot be shortened or extended by a legal act.

Art. 120. Commencement.

§ 1. A limitations period starts running on the day on which a claim becomes due and payable. If the claim becoming due and payable depends on the entitled person carrying out a specific act, the limitations period starts running on the day on which the claim would have become due and payable if the entitled person performed the act at the earliest possible time.

§ 2. The limitations period for claims for actions to be ceased starts to run on the day on which the person against whom the claim can be made fails to comply with the claim.

Art. 121. Suspension. A limitations period does not start and, if started, is suspended:

- 1) for claims by children against parents - for the duration of the parental authority;
- 2) for claims by persons who do not have full capacity for legal acts against persons exercising guardianship or

⁶⁰⁾ Art. 117 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶¹⁾ Art. 117 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶²⁾ Art. 118 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶³⁾ Art. 121 pkt 4 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

przeciwko osobom sprawującym opiekę lub kuratelę - przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli;

3) co do roszczeń, które przysługują jednemu z małżonków przeciwko drugiemu - przez czas trwania małżeństwa;

4) co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju - przez czas trwania przeszkody.

Art. 122 [Wstrzymanie zakończenia]

§ 1. Przedawnienie względem osoby, która nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od ustanowienia dla niej przedstawiciela ustawowego albo od ustania przyczyny jego ustanowienia.

§ 2. Jeżeli termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata, jego bieg liczy się od dnia ustanowienia przedstawiciela ustawowego albo od dnia, w którym ustała przyczyna jego ustanowienia.

§ 3. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do biegu przedawnienia przeciwko osobie, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia.

Art. 123 [Przerwanie]

§ 1. ⁶⁴⁾ Bieg przedawnienia przerywa się:

1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;

2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;

3) przez wszczęcie mediacji.

§ 2. ⁶⁵⁾ *(skreślony)*

Art. 124 [Bieg po przerwie]

§ 1. Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

§ 2. ⁶⁶⁾ W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

Art. 125 [Terminy po orzeczeniu]

§ 1. ⁶⁷⁾ Roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem

curatorship - for the time during which the guardianship or curatorship is exercised;

3) for claims made by one spouse against the other - for the duration of the marriage;

4) for any claims if, due to force majeure, the entitled person cannot bring them before a court or other authority set up to hear cases of a given type - for the duration of the obstacle.

Art. 122. Withholding.

§ 1. The limitations period for claims made by a person who does not have full capacity for legal acts cannot have run before the lapse of two years from a statutory representative being appointed for that person or from the reason for his appointment ceasing to exist.

§ 2. If the limitations period is shorter than two years, it begins to run from the day the statutory representative is appointed or from the day the reason for the appointment ceases to exist.

§ 3. The above provisions apply accordingly to a limitations period running against a person with respect to whom there are grounds for his full incapacitation.

Art. 123. Interruption.

§ 1. The running of the limitations period is interrupted:

1) by any action before a court or other authority appointed to hear cases or enforce claims of a given type or before an arbitration tribunal taken directly to either assert or establish, or satisfy or secure a claim;

2) by recognition of a claim by the person against whom the claim is made;

3) by commencement of mediation.

§ 2. *(deleted)*

Art. 124. After interruption.

§ 1. After each interruption of the limitations period, the limitations period starts to run anew.

§ 2. However, in the case of any interruption of the limitations period by an act in proceedings before a court or other authority appointed to hear cases or enforce claims of a given type or before an arbitration tribunal or by commencement of mediation, the limitations period does not start to run anew until the proceedings are closed.

Art. 125. Periods after court decision.

§ 1. A claim upheld by a final and non-revisable decision of a court or other authority appointed to hear cases of a given type or by an arbitration tribunal award, and a claim

⁶⁴⁾ Art. 123 § 1 pkt 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; pkt 3 dodany ustawą z dnia 28.07.2005 r. (Dz.U. Nr 172, poz. 1438), która wchodzi w życie 10.12.2005 r.

⁶⁵⁾ Art. 123 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶⁶⁾ Art. 124 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.2005 r. (Dz.U. Nr 172, poz. 1438), która wchodzi w życie 10.12.2005 r.

⁶⁷⁾ Art. 125 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.2005 r. (Dz.U. Nr 172, poz. 1438), która wchodzi w życie 10.12.2005 r.

sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

§ 2. ⁶⁸⁾ *(skreślony)*

Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe.

Tytuł I. Własność.

Dział I. Przepisy ogólne.

Art. 126-139 *(skreślony)*⁶⁹⁾

Dział II. Treść i wykonywanie własności.

Art. 140 [Treść własności] W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Art. 141 *(skreślony)*⁷²⁾

Art. 142 [Użycie bez zgody właściciela]

§ 1. Właściciel nie może się sprzeciwić użyciu a nawet uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy przez inną osobę, jeżeli to jest konieczne do odwrócenia niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio dobrom osobistym tej osoby lub osoby trzeciej. Może jednak żądać naprawienia wynikłej stąd szkody.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się także w razie niebezpieczeństwa grożącego dobrom majątkowym, chyba że grożąca szkoda jest oczywiście i niewspółmiernie mniejsza aniżeli uszczerbek, który mógłby ponieść właściciel wskutek użycia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy.

Art. 143 [Własność gruntu] ⁷³⁾ W granicach określonych przez społeczno-gospodarcze przeznaczenie gruntu własność gruntu rozciąga się na przestrzeń nad i pod jego powierzchnią. Przepis ten nie uchybia przepisom regulującym prawa do wód.

Art. 144 [Immisje] Właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości

upheld by a settlement being made before a court or an arbitration tribunal or a settlement reached before a mediator and approved by the court become barred by the statute of limitations after ten years even if the limitations period for claims of that type is shorter. If a claim upheld in this way concerns a periodical performance, the claim for a periodical performance due in the future is subject to a three-year limitations period.

§ 2. (deleted)

Księga druga. Ownership and other Real Rights.

Tytuł I. Ownership.

Dział I. General Provisions.

Art. 126-139 (deleted)

Dział II. Substance and Exercise of Ownership Rights.

Art. 140. Ownership. Within the limits set by the law and the principles of community life, an owner may, to the exclusion of other persons, use a thing in accordance with the social and economic purpose of his right, and may, in particular, collect the profits and other revenues from the said thing. Within the same limits, he may dispose of the thing.

Art. 141 (deleted)

Art. 142. Use without owner's consent.

§ 1. An owner cannot object to the use and even damage or destruction of a thing by another person if it is necessary to avert danger directly threatening the personal interests of that person or a third party. He may, however, demand that any resulting damage be remedied.

§ 2. The above provision also applies in the case of danger threatening property rights unless the threatened damage is clearly and disproportionately smaller than the loss which the owner could suffer as a result of the thing being used, damaged or destroyed.

Art. 143. Ownership of land. Within the limits set by the social and economic purpose of land, the ownership of land extends to the space over and under its surface. This provision does not prejudice regulations on rights to waters.

Art. 144. Immissions. In exercising his right, a real estate owner should refrain from actions which could disrupt the use of neighboring real estate beyond a

⁶⁸⁾ Art. 125 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁶⁹⁾ Art. 126-135 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁷²⁾ Art. 141 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁷³⁾ Art. 143 zmieniony ustawą z dnia 4.02.1994 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 96), która wchodzi w życie 2.09.1994 r.

sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych.

Art. 145 [Służebność drogi koniecznej]

§ 1. Jeżeli nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej lub do należących do tej nieruchomości budynków gospodarskich, właściciel może żądać od właścicieli gruntów sąsiednich ustanowienia za wynagrodzeniem potrzebnej służebności drogowej (droga konieczna).

§ 2. Przeprowadzenie drogi koniecznej nastąpi z uwzględnieniem potrzeb nieruchomości nie mającej dostępu do drogi publicznej oraz z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które droga ma prowadzić. Jeżeli potrzeba ustanowienia drogi jest następstwem sprzedaży gruntu lub innej czynności prawnej, a między interesowanymi nie dojdzie do porozumienia, sąd zarządzi, o ile to jest możliwe, przeprowadzenie drogi przez grunty, które były przedmiotem tej czynności prawnej.

§ 3. Przeprowadzenie drogi koniecznej powinno uwzględniać interes społeczno-gospodarczy.

Art. 146 [Droga na rzecz posiadacza] Przepisy artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do samoistnego posiadacza nieruchomości; jednakże posiadacz może żądać tylko ustanowienia służebności osobistej.

Art. 147 [Roboty ziemne] Właścicielowi nie wolno dokonywać robót ziemnych w taki sposób, żeby to groziło nieruchomościom sąsiednim utratą oparcia.

Art. 148 [Owoce] Owoce opadłe z drzewa lub krzewu na grunt sąsiedni stanowią jego pożytki. Przepisu tego nie stosuje się, gdy grunt sąsiedni jest przeznaczony na użytek publiczny.

Art. 149 [Usunięcie gałęzi, owoców] Właściciel gruntu może wejść na grunt sąsiedni w celu usunięcia zwieszających się z jego drzew gałęzi lub owoców. Właściciel sąsiedniego gruntu może jednak żądać naprawienia wynikłej stąd szkody.

Art. 150 [Usunięcie korzeni] Właściciel gruntu może obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu. To samo dotyczy gałęzi i owoców zwieszających się z sąsiedniego gruntu; jednakże w wypadku takim właściciel powinien uprzednio wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin do ich usunięcia.

Art. 151 [Granice przy budowie] Jeżeli przy wznoszeniu budynku lub innego urządzenia przekroczono bez winy umyślnej granice sąsiedniego gruntu, właściciel tego gruntu nie może żądać przywrócenia stanu poprzedniego, chyba że bez nie uzasadnionej zwłoki sprzeciwił się przekroczeniu granicy albo że grozi mu niewspółmiernie wielka szkoda. Może on żądać albo stosownego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie odpowiedniej służebności gruntowej, albo wykupienia zajętej części gruntu, jak również tej części, która na skutek budowy straciła dla niego znaczenie gospodarcze.

Art. 152 [Rozgraniczenie] Właściciele gruntów sąsiadujących obowiązani są do współdziałania przy

normal scope, arising from the social and economic purpose of the real estate and local relations.

Art. 145. Easement by necessity.

§ 1. If real estate does not have suitable access to a public road or to farm buildings belonging to it, the owner may demand that the owners of adjacent land establish, against payment, an easement by necessity (right of way).

§ 2. A right of way is established with account taken of the needs of the landlocked real estate and with the least burden to the land through which the way is to run. If the need to establish a right of way results from the sale of land or another legal act, and the interested parties do not reach an agreement, the court will, provided that it is possible, order the way to be established on the land which was the subject of that legal act.

§ 3. The establishment of a right of way should take into account social and economic interests.

Art. 146. Way in favor of possessor. The provisions of the preceding article apply accordingly to an owner-like possessor of real estate; however, a possessor may only demand that an easement in gross be established.

Art. 147. Earthworks. An owner cannot carry out earth works in such a manner that they threatens neighboring real estate with the loss of support.

Art. 148. Fruit. Fruit fallen from a tree or a shrub onto neighboring land constitutes its profits. This provision does not apply if the neighboring land is designated for public use.

Art. 149. Removal of branches, fruit. A land owner may access neighboring land in order to remove branches or fruit hanging from his trees. The owner of the neighboring land may, however, demand that any resulting damage be remedied.

Art. 150. Removal of roots. A land owner may cut and keep roots growing over from neighboring land. The same applies to branches and fruit hanging over from neighboring land; however, in such a case, the owner should first set an appropriate period for the neighbor to remove them.

Art. 151. Boundaries during construction. If, during the construction of a building or other facility, the boundaries of neighboring land are inadvertently crossed, the owner of this land cannot demand that the previous state be restored unless he had, without unreasonable default, objected to the boundary being crossed or he is threatened by incommensurably great damage. He may demand either appropriate remuneration in exchange for establishing a suitable easement appurtenant or the purchase of the occupied part of the land, and also the part thereof which, as a result of the construction, has lost its economic value for him.

Art. 152. Delimitation. Owners of neighboring lands are obliged to act together in delimiting their lands and in

rozgraniczeniu gruntów oraz przy utrzymywaniu stałych znaków granicznych; koszty rozgraniczenia oraz koszty urządzenia i utrzymywania stałych znaków granicznych ponoszą po połowie.

Art. 153 [Ustalenie granic] Jeżeli granice gruntów stały się sporne, a stanu prawnego nie można stwierdzić, ustala się granice według ostatniego spokojnego stanu posiadania. Gdyby również takiego stanu nie można było stwierdzić, a postępowanie rozgraniczeniowe nie doprowadziło do ugody między interesowanymi, sąd ustali granice z uwzględnieniem wszelkich okoliczności; może przy tym przyznać jednemu z właścicieli odpowiednią dopłatę pieniężną.

Art. 154 [Urządzenia na granicy]

§ 1. Domniemywa się, że mury, płoty, miedze, rowy i inne urządzenia podobne, znajdujące się na granicy gruntów sąsiadujących, służą do wspólnego użytku sąsiadów. To samo dotyczy drzew i krzewów na granicy.

§ 2. Korzystający z wymienionych urządzeń obowiązani są ponosić wspólnie koszty ich utrzymania.

Dział III. Nabycie i utrata własności.

Rozdział I. Przeniesienie własności.

Art. 155 [Umowy zobowiązująco-rozporządzające]

§ 1. ⁷⁴⁾ Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny, przekazania nieruchomości lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy co do tożsamości oznaczona przenosi własność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły.

§ 2. Jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania rzeczy. To samo dotyczy wypadku, gdy przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy przyszłe.

Art. 156 [Kauzalność] ⁷⁵⁾ Jeżeli zawarcie umowy przenoszącej własność następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia własności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przenoszącej własność zależy od istnienia tego zobowiązania.

Art. 157 [Warunek, termin]

§ 1. Własność nieruchomości nie może być przeniesiona pod warunkiem ani z zastrzeżeniem terminu.

§ 2. Jeżeli umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości została zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu, do przeniesienia własności potrzebne jest dodatkowe porozumienie stron obejmujące

maintaining permanent boundary markers; they each bear half of the costs of delimitation and of placing and maintaining the permanent boundary markers.

Art. 153. Fixing of boundaries. If land boundaries are disputed and the legal status cannot be determined, the boundaries are established as at the last peaceful possession. If such a peaceful possession cannot be determined either, and delimitation proceedings do not result in an agreement between the parties concerned, the court will fix the boundaries taking all the circumstances into consideration; it may at the same time award one of the owners an appropriate additional payment of money.

Art. 154. Structures on boundaries.

§ 1. Walls, fences, balks, ditches and other similar structures located on the boundaries of neighboring lands are presumed to serve the common use of the neighbors. The same applies to trees and shrubs on boundaries.

§ 2. Those using the said structures are obliged to jointly bear the structure maintenance costs.

Dział III. Acquisition and Loss of Ownership.

Rozdział I. Transfer of Ownership.

Art. 155. Disposition and obligation contracts.

§ 1. A sale, exchange, donation, real estate alienation or other contract creating an obligation to transfer the ownership of goods in specie transfers the ownership to the acquirer unless a specific regulation provides otherwise or the parties decide otherwise.

§ 2. If fungibles are the subject of a contract creating an obligation to transfer ownership, to transfer the ownership of the fungibles, the transfer of possession is required. The same applies if the subject of the contract creating an obligation to transfer ownership is future things.

Art. 156. Causability. If a contract transferring ownership is executed in performance of an obligation arising from a previously executed contract creating an obligation to transfer ownership, from a particular legacy, unjust enrichment or another event, the validity of the contract transferring the ownership depends on the existence of that obligation.

Art. 157. Condition, time limit.

§ 1. The ownership of real estate cannot be transferred on a condition or subject to a time limit.

§ 2. If a contract creating an obligation to transfer the ownership of real estate is executed on a condition or subject to a time limit, an additional agreement between the parties containing their unconditional consent to the

⁷⁴⁾ Art. 155 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 23.07.2008 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1012), która wchodzi w życie 11.10.2008 r.

⁷⁵⁾ Art. 156 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

ich bezwarunkową zgodę na niezwłoczne przejście własności.

Art. 158 [Forma] Umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy umowy przenoszącej własność, która zostaje zawarta w celu wykonania istniejącego uprzednio zobowiązania do przeniesienia własności nieruchomości; zobowiązanie powinno być w akcie wymienione.

Art. 159 [Wyłączenia] Przepisów o obowiązku zachowania formy aktu notarialnego nie stosuje się w wypadku, gdy grunty wniesione jako wkład do rolniczej spółdzielni produkcyjnej mają stać się współwłasnością dotychczasowych właścicieli.

Art. 16-165 (skreślony)⁷⁶⁾

Art. 166 [Pierwokup współwłaścicieli]

§ 1. ⁷⁹⁾ W razie sprzedaży przez współwłaściciela nieruchomości rolnej udziału we współwłasności lub części tego udziału pozostałym współwłaścicielom przysługuje prawo pierwokupu, jeżeli prowadzą gospodarstwo rolne na gruncie wspólnym. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy współwłaściciel prowadzący jednocześnie gospodarstwo rolne sprzedaje swój udział we współwłasności wraz z tym gospodarstwem albo gdy nabywcą jest inny współwłaściciel lub osoba, która dziedziczyłaby gospodarstwo po sprzedawcy.

§ 2. ⁸⁰⁾ (skreślony)

Art. 167 (skreślony)⁸¹⁾

Art. 168 (skreślony)⁸¹⁾

Art. 169 [Nabycie od nieuprawnionego]

§ 1. Jeżeli osoba nie uprawniona do rozporządzania rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działa w złej wierze.

§ 2. Jednakże gdy rzecz zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona przez właściciela zostaje zbyta przed upływem lat trzech od chwili jej zgubienia, skradzenia lub utraty, nabywca może uzyskać własność dopiero z upływem powyższego trzyletniego terminu. Ograniczenie to nie dotyczy pieniędzy i dokumentów na okaziciela ani rzeczy nabytych na urzędowej licytacji publicznej lub w toku postępowania egzekucyjnego.

Art. 170 [Nabycie rzeczy obciążonej] W razie przeniesienia własności rzeczy ruchomej, która jest obciążona prawem osoby trzeciej, prawo to wygasa z chwilą wydania rzeczy nabywcy, chyba że ten działa w złej wierze. Przepis paragrafu drugiego artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio.

Art. 171 (skreślony)⁸²⁾

immediate transition of ownership is required to transfer the ownership.

Art. 158. Form. A contract creating an obligation to transfer the ownership of real estate should be executed in the form of a notarial deed. The same applies to a contract transferring ownership which is executed in order to perform an earlier obligation to transfer the ownership of real estate; the obligation should be specified in the deed.

Art. 159. Exclusions. The provisions on the obligation to observe notarial deed form do not apply if land contributed to an agricultural production cooperative is to become co-owned by its current owners.

Art. 160-165 (deleted)

Art. 166. Co-owners' right of first refusal.

§ 1. If a co-owner of agricultural real estate sells his share or a part of his share in the co-ownership, the remaining co-owners have the right of first refusal, if they run a farm on the co-owned land. This does not, however, apply if a co-owner simultaneously running a farm sells his share in the co-ownership together with the said farm or if the acquirer is another co-owner or a natural person who would inherit the farm from the seller.

§ 2. (deleted)

Art. 167 (deleted)

Art. 168 (deleted)

Art. 169. Acquisition from a non-entitled person.

§ 1. If a person who is not entitled to dispose of a movable disposes of it and hands it over to the acquirer, the latter acquires ownership at the time he takes possession of the thing unless he is acting in bad faith.

§ 2. However, if a thing lost, stolen or otherwise mislaid by the owner is disposed of before three years have passed from the time it was lost, stolen or mislaid, the acquirer may acquire ownership only upon the lapse of the said three years. This restriction does not apply to money or bearer documents or to things acquired at an official public auction or in the course of execution procedure.

Art. 170. Acquisition of an encumbered thing. In the case of the transfer of ownership of a movable encumbered with a third party right, this right expires at the time the thing is handed over to the acquirer unless the latter is acting in bad faith. The provision of the second paragraph of the preceding article applies accordingly.

Art. 171 (deleted)

⁷⁶⁾ Art. 160-161 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁷⁹⁾ Art. 166 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 26.10.1971 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 252), która wchodzi w życie 4.11.1971 r.

⁸⁰⁾ Art. 166 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸¹⁾ Art. 167-168 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸¹⁾ Art. 167-168 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸²⁾ Art. 171 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Rozdział II. Zasiedzenie.

Art. 172 [Nieruchomość]

§ 1. ⁸³⁾ Posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie).

§ 2. ⁸⁴⁾ Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Art. 173 [Ochrona małoletniego] Jeżeli właściciel nieruchomości, przeciwko któremu biegnie zasiedzenie, jest małoletni, zasiedzenie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem dwóch lat od uzyskania pełnoletności przez właściciela.

Art. 174 [Ruchomość] Posiadacz rzeczy ruchomej nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada rzecz nieprzerwanie od lat trzech jako posiadacz samoistny, chyba że posiada w złej wierze.

Art. 175 [Odesłanie] Do biegu zasiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy o biegu przedawnienia roszczeń.

Art. 176 [Posiadanie poprzednika]

§ 1. ⁸⁵⁾ Jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści.

§ 2. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy obecny posiadacz jest spadkobiercą poprzedniego posiadacza.

Art. 177 (skreślony)⁸⁶⁾

Art. 178 (uchylony)⁸⁷⁾

Rozdział III. Inne wypadki nabycia i utraty własności.

Art. 179 (utracił moc)⁸⁸⁾

Art. 180 [Porzucenie] Właściciel może wyzbyć się własności rzeczy ruchomej przez to, że w tym zamiarze rzecz porzuci.

Art. 181 [Zawłaszczenie] Własność ruchomej rzeczy niczyjej nabywa się przez jej objęcie w posiadanie

Rozdział II. Adverse Possession (Usacaption).

Art. 172. Real estate.

§ 1. A possessor of real estate who is not the real estate owner acquires ownership if he possesses the real estate uninterruptedly for twenty years as an owner-like possessor unless he gained possession in bad faith (adverse possession).

§ 2. After the lapse of thirty years, the possessor of real estate acquires ownership even if he gained possession in bad faith.

Art. 173. Protection of minors. If the owner of real estate against whom an adverse possession period is running is a minor, the adverse possession cannot end until two years after the owner attains majority.

Art. 174. Movable. The possessor of a movable who is not the movable owner acquires ownership if he possesses the movable uninterruptedly for three years as an owner-like possessor unless he possesses it in bad faith.

Art. 175. Reference. The provisions on the running of the limitations period for claims apply accordingly to the running of the adverse possession period.

Art. 176. Predecessor's possession.

§ 1. If possession is transferred while the adverse possession period is running, the present possessor may add the time of possession by his predecessor to the time of his own possession. If, however, the previous possessor gained possession of the real estate in bad faith, the time of his possession may be added only if, together with the present possessor's time of possession, it amounts to at least thirty years.

§ 2. The above provisions apply accordingly if the present possessor is an heir of the previous possessor.

Art. 177 (deleted)

Art. 178 (repealed)

Rozdział III. Other Cases of Acquisition and Loss of Ownership.

Art. 179 (lost effect)

Art. 180. Abandonment. An owner may relinquish the ownership of a movable thing by abandoning it with such intention.

Art. 181. Gaining ownership through owner-like possession. The ownership of an ownerless movable is

⁸³⁾ Art. 172 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸⁴⁾ Art. 172 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸⁵⁾ Art. 176 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸⁶⁾ Art. 177 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁸⁷⁾ Art. 178 uchylony ustawą z dnia 26.10.1971 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 252), która wchodzi w życie 4.11.1971 r.

⁸⁸⁾ Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 15.03.2005 r. (Dz.U. Nr 48, poz. 462) art. 179 traci moc z dniem 15.07.2006 r. jako niezgodny z art. 2 i art. 165 Konstytucji RP.

samoistne.

Art. 182 [Rój pszczół]

§ 1. Rój pszczół staje się niczym, jeżeli właściciel nie odszukał go przed upływem trzech dni od dnia wyrojenia. Właścicielowi wolno w pościgu za rojem wejść na cudzy grunt, powinien jednak naprawić wynikłą stąd szkodę.

§ 2. Jeżeli rój osiadł w cudzym ulu nie zajęтым, właściciel może domagać się wydania roju za zwrotem kosztów.

§ 3. Jeżeli rój osiadł w cudzym ulu zajęтым, staje się on własnością tego, czyją własnością był rój, który się w ulu znajdował. Dotychczasowemu właścicielowi nie przysługuje w tym wypadku roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Art. 183 [Obowiązki znalazcy]

§ 1. Kto znalazł rzecz zgubioną, powinien niezwłocznie zawiadomić o tym osobę uprawnioną do odbioru rzeczy. Jeżeli znalazca nie wie, kto jest uprawniony do odbioru rzeczy, albo jeżeli nie zna miejsca zamieszkania osoby uprawnionej, powinien niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu właściwy organ państwowy.

§ 2. Przepisy o rzeczach znalezionych stosuje się odpowiednio do rzeczy porzuconych bez zamiaru wyzbycia się własności, jak również do zwierząt, które zabłąkały się lub uciekły.

Art. 184 [Przedmioty wartościowe]

§ 1. Pieniądze, papiery wartościowe, kosztowności oraz rzeczy mające wartość naukową lub artystyczną znalazca powinien oddać niezwłocznie na przechowanie właściwemu organowi państwowemu, inne zaś rzeczy znalezione - tylko na żądanie tego organu.

§ 2. Jeżeli znalazca przechowuje rzecz u siebie, stosuje się odpowiednio przepisy o nieodpłatnym przechowaniu.

Art. 185 [Upoważnienie] Rozporządzenie Rady Ministrów określi organy właściwe do przechowywania rzeczy znalezionych i do poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru, zasady przechowywania tych rzeczy oraz sposób poszukiwania osób uprawnionych do odbioru.

Art. 186 [Znaleźne] Znalazca, który uczynił zadość swoim obowiązkom, może żądać znaleźnego w wysokości jednej dziesiątej wartości rzeczy, jeżeli zgłosił swe roszczenie najpóźniej w chwili wydania rzeczy osobie uprawnionej do odbioru.

Art. 187 [Nabycie własności] ⁸⁹⁾ Pieniądze, papiery wartościowe, kosztowności oraz rzeczy mające wartość naukową lub artystyczną, które nie zostaną przez uprawnionego odebrane w ciągu roku od dnia wezwania go przez właściwy organ, a w razie niemożności wezwania - w ciągu dwóch lat od ich znalezienia, stają się własnością Skarbu Państwa. Inne rzeczy stają się po upływie tych samych terminów własnością znalazcy, jeżeli uczynił on zadość swoim obowiązkom; jeżeli rzeczy

acquired by the movable being taken in owner-like possession.

Art. 182. Swarm of bees.

§ 1. A swarm of bees becomes ownerless if the owner does not find it within three days of the day the bees swarm from the hive. When pursuing the swarm, the owner may enter another person's land but he should remedy any resulting damage.

§ 2. If the swarm of bees comes to rest in another person's unoccupied beehive, the owner may demand that it be returned upon reimbursement of costs.

§ 3. If the swarm of bees comes to rest in another person's occupied beehive, it becomes the property of the person who owns the swarm which is in the beehive. The former owner is not entitled in this case to a claim based on unjust enrichment.

Art. 183. Finder's obligations.

§ 1. Anyone who finds a lost thing should immediately notify the entitled person to collect the thing. If the finder does not know who is entitled to collect the thing, or if he does not know the place of residence of the entitled person, he should immediately notify the competent state authority about the finding.

§ 2. The provisions on lost property apply accordingly to things abandoned without the intention to relinquish ownership, and to animals which stray or run away.

Art. 184. Valuable items.

§ 1. Money, securities, valuables and things of scientific or artistic value should be immediately handed over by the finder to the competent state authority for safekeeping, and other things found, only at the authority's request.

§ 2. If the finder keeps the thing with him, the provisions on free-of-charge safekeeping apply accordingly.

Art. 185. Authorization. A Council of Ministers Regulation will set forth the authorities competent to safe keep things which are found and to search for persons entitled to collect them, the rules on safekeeping those things and the procedure for seeking the persons entitled to collect them.

Art. 186. Finder's reward. A finder who has fulfilled his obligations may demand a finder's reward of one-tenth of the value of the thing if he makes a claim at the time the thing is handed over to the person entitled to collect it at the latest.

Art. 187. Acquisition of ownership. Money, securities, valuables and things of scientific or artistic value which are not collected by the entitled person within one year of being called on to do so by a competent authority, and, if he cannot be called on, within two years of the day they are found, become State Treasury property. Other things become, after the lapse of the same periods, the finder's property if the finder has fulfilled his obligations; if the things are safe kept by a state authority, the finder may

⁸⁹⁾ Art. 187 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

są przechowywane przez organ państwowy, znalazca może je odebrać za zwrotem kosztów.

Art. 188 [Znalezienie w miejscach publicznych] Przepisów artykułów poprzedzających nie stosuje się w razie znalezienia rzeczy w budynku publicznym albo w innym budynku lub pomieszczeniu otwartym dla publiczności ani w razie znalezienia rzeczy w wagonie kolejowym, na statku lub innym środku transportu publicznego. Znalazca obowiązany jest w tych wypadkach oddać rzecz zarządcy budynku lub pomieszczenia albo właściciemu zarządcy środków transportu publicznego, a ten postąpi z rzeczą zgodnie z właściwymi przepisami.

Art. 189 [Skarb] ⁹⁰⁾ Jeżeli rzecz mająca znacznie większą wartość materialną albo wartość naukową lub artystyczną została znaleziona w takich okolicznościach, że poszukiwanie właściciela byłoby oczywiście bezcelowe, znalazca obowiązany jest oddać rzecz właściciemu organowi państwowemu. Rzecz znaleziona staje się własnością Skarbu Państwa, a znalazcy należy się odpowiednie wynagrodzenie.

Art. 190 [Nabycie pożytków naturalnych] Uprawniony do pobierania pożytków naturalnych rzeczy nabywa ich własność przez odłączenie ich od rzeczy.

Art. 191 [Połączenie z nieruchomością] Własność nieruchomości rozciąga się na rzecz ruchomą, która została połączona z nieruchomością w taki sposób, że stała się jej częścią składową.

Art. 192 [Przetworzenie]

§ 1. Ten, kto wytworzył nową rzecz ruchomą z cudzych materiałów, staje się jej właścicielem, jeżeli wartość nakładu pracy jest większa od wartości materiałów.

§ 2. Jeżeli przetworzenie rzeczy było dokonane w złej wierze albo jeżeli wartość materiałów jest większa od wartości nakładu pracy, rzecz wytworzona staje się własnością właściciela materiałów.

Art. 193 [Połączenie, pomieszanie]

§ 1. Jeżeli rzeczy ruchome zostały połączone lub pomieszane w taki sposób, że przywrócenie stanu poprzedniego byłoby związane z nadmiernymi trudnościami lub kosztami, dotychczasowi właściciele stają się współwłaścicielami całości. Udziały we współwłasności oznaczają się według stosunku wartości rzeczy połączonych lub pomieszanych.

§ 2. Jednakże gdy jedna z rzeczy połączonych ma wartość znacznie większą niż pozostałe, rzeczy mniejszej wartości stają się jej częściami składowymi.

Art. 194 [Rozliczenia] Przepisy o przetworzeniu, połączeniu i pomieszaniu nie uchybiają przepisom o obowiązku naprawienia szkody ani przepisom o bezpodstawnym wzbogaceniu.

collect them against reimbursement of costs.

Art. 188. Findings in public places. The provisions of the preceding articles do not apply if a thing is found in a public building or in another building or premises open to the public or if it is found in a railway car, on a ship or other means of public transport. In such cases, the finder is obliged to hand the thing over to the administrator of the building or premises or to a competent administrator of the means of public transport, who will proceed in accordance with relevant regulations.

Art. 189. Treasure. If a thing of considerable economic, scientific or artistic value is found in such circumstances that a search for its owner would clearly be futile, the finder is obliged to hand the thing over to the competent state authority. A thing found becomes State Treasury property and the finder is entitled to appropriate recompense.

Art. 190. Acquisition of natural profits. A person entitled to collect the natural profits of a thing acquires their ownership by separating them from the thing.

Art. 191. Attachment to real estate. The ownership of real estate extends to cover a movable which is attached to the real estate in such a manner that it has become a component part thereof.

Art. 192. Processing.

§ 1. Anyone who produces a new movable with another person's materials becomes its owner if the value of the workmanship is higher than the value of the materials.

§ 2. If a thing is processed in bad faith or if the value of the materials is higher than the value of the workmanship, the thing produced becomes the property of the owner of the materials.

Art. 193. Joining, mixing.

§ 1. If movables are joined or mixed in such a manner that it would be extremely difficult or costly to restore them to their previous condition, their current owners become co-owners of the whole. Shares in the co-ownership are set as a proportion of the value of the things joined or mixed.

§ 2. However, if one of the joined things has a value considerably greater than the others, the things of lesser value become its component parts.

Art. 194. Settlements. The provisions on processing, joining and mixing do not prejudice the provisions on the obligation to remedy any damage or the provisions on unjust enrichment.

Dział IV. Współwłasność.

Art. 195 [Pojęcie] Własność tej samej rzeczy może

Dział IV. Co-Ownership.

Art. 195. Concept. One thing may be indivisibly owned

⁹⁰⁾ Art. 189 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

przysługiwać niepodzielnie kilku osobom by several persons (co-ownership).
(współwłasność).

Art. 196 [Rodzaje]

§ 1. Współwłasność jest albo współwłasnością w częściach ułamkowych, albo współwłasnością łączną.

§ 2. Współwłasność łączną regulują przepisy dotyczące stosunków, z których ona wynika. Do współwłasności w częściach ułamkowych stosuje się przepisy niniejszego działu.

Art. 197 [Udziały] Domniemywa się, że udziały współwłaścicieli są równe.

Art. 198 [Rozporządzenie udziałem] Każdy ze współwłaścicieli może rozporządzać swoim udziałem bez zgody pozostałych współwłaścicieli.

Art. 199 [Przekroczenie zwykłego zarządu] Do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli. W braku takiej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli.

Art. 200 [Współdziałanie] Każdy ze współwłaścicieli jest obowiązany do współdziałania w zarządzie rzeczą wspólną.

Art. 201 [Zarząd zwykły] Do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli. W braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności.

Art. 202 [Rozstrzygnięcie sądu] Jeżeli większość współwłaścicieli postanawia dokonać czynności rażąco sprzecznej z zasadami prawidłowego zarządu rzeczą wspólną, każdy z pozostałych współwłaścicieli może żądać rozstrzygnięcia przez sąd.

Art. 203 [Wyznaczenie zarządcy] Każdy ze współwłaścicieli może wystąpić do sądu o wyznaczenie zarządcy, jeżeli nie można uzyskać zgody większości współwłaścicieli w istotnych sprawach dotyczących zwykłego zarządu albo jeżeli większość współwłaścicieli narusza zasady prawidłowego zarządu lub krzywdzi mniejszość.

Art. 204 [Obliczanie większości] Większość współwłaścicieli oblicza się według wielkości udziałów.

Art. 205 [Wynagrodzenie] Współwłaściciel sprawujący zarząd rzeczą wspólną może żądać od pozostałych współwłaścicieli wynagrodzenia odpowiadającego uzasadnionemu nakładowi jego pracy.

Art. 206 [Współposiadanie] Każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli.

Art. 207 [Przychody i wydatki] Pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w

Art. 196. Types.

§ 1. Co-ownership is either fractional or joint.

§ 2. Joint co-ownership is regulated by the provisions on the relations from which it stems. The provisions of this section apply to fractional co-ownership.

Art. 197. Shares. Co-owners' shares are presumed to be equal.

Art. 198. Disposition of a share. Each co-owner may dispose of his share without the other co-owners' consent.

Art. 199. Exceeding ordinary management. The disposition of a co-owned thing and other acts which exceed the scope of ordinary management require the consent of all co-owners. In the absence of such consent, the co-owners whose shares are equal to at least one half may demand that the court decide taking into account the purpose of the intended act and the interest of all the co-owners.

Art. 200. Cooperation. Each co-owner is obliged to cooperate in the management of a co-owned thing.

Art. 201. Ordinary management. The consent of the majority of the co-owners is required for ordinary management of a joint thing. In the absence of such consent, each of the co-owners may demand court authorization to perform an act.

Art. 202. Court decision. If the majority of the co-owners decide to perform an act in gross contradiction to the rules of proper management of a co-owned thing, each of the other co-owners may demand that a court decide.

Art. 203. Appointing an administrator. Each co-owner may apply to the court to appoint an administrator if the majority of the co-owners cannot reach agreement on material issues concerning ordinary management, or if the majority of the co-owners violate the principles of proper management or act to the detriment of the minority.

Art. 204. Calculating majority. The majority of co-owners is calculated according to the size of their shares.

Art. 205. Remuneration. A co-owner exercising management of a co-owned thing may demand from the remaining co-owners remuneration corresponding to the justified input of his labor.

Art. 206. Joint possession. Each co-owner is entitled to jointly possess a co-owned thing and to use it to an extent compatible with the joint possession and use of the thing by the remaining co-owners.

Art. 207. Profits and expenses. Profits and other revenues from a co-owned thing accrue to the co-owners

stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną.

Art. 208 [Rachunek z zarządu] Każdy ze współwłaścicieli nie sprawujących zarządu rzeczą wspólną może żądać w odpowiednich terminach rachunku z zarządu.

Art. 209 [Czynności zachowawcze] Każdy ze współwłaścicieli może wykonywać wszelkie czynności i dochodzić wszelkich roszczeń, które zmierzają do zachowania wspólnego prawa.

Art. 210 [Zniesienie współwłasności] Każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. Uprawnienie to może być wyłączone przez czynność prawną na czas nie dłuższy niż lat pięć. Jednakże w ostatnim roku przed upływem zastrzeżonego terminu dopuszczalne jest jego przedłużenie na dalsze lat pięć; przedłużenie można ponowić.

Art. 211 [Podział] Każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości.

Art. 212 [Sądowe zniesienie]

§ 1. Jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Przy podziale gruntu sąd może obciążyć poszczególne części potrzebnymi służebnościami gruntowymi.

§ 2. Rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

§ 3. ⁹¹⁾ Jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Art. 213 [Gospodarstwo rolne] ⁹²⁾ Jeżeli zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego przez podział między współwłaścicieli byłoby sprzeczne z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd przyzna to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele.

Art. 214 [Rozwinięcie] ⁹³⁾

§ 1. W razie braku zgody wszystkich współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który je prowadzi lub stale w nim pracuje, chyba że interes społeczno-gospodarczy przemawia za wyborem innego

in proportion to the size of their shares; the co-owners bear the expenses and charges connected with the co-owned thing in the same proportion.

Art. 208. Account of the management. Each co-owner not exercising management of the co-owned thing may demand an account of the management at appropriate dates.

Art. 209. Preservation actions. Each co-owner may perform any actions and pursue any claims aimed at preserving the joint right.

Art. 210. Cancellation of co-ownership. Each co-owner may demand that the co-ownership be cancelled. This right may be precluded through a legal act for no longer than five years. However, in the last year before the end of the stipulated term, it may be extended for another five years; such extension may be renewed.

Art. 211. Division. Each co-owner may demand that the co-ownership be cancelled by division of the co-owned thing unless such division is contrary to the law or to the social and economic purpose of the thing or entails a material alteration of the thing or a considerable reduction in its value.

Art. 212. Cancellation by the court.

§ 1. If co-ownership is cancelled pursuant to a court decision, the value of the individual shares may be compensated by additional cash payments. In the case of land division, the court may encumber individual parts with the necessary easements appurtenant.

§ 2. A thing which cannot be divided may be awarded, according to the circumstances, to one of the co-owners with an obligation to pay off the other co-owners, or sold pursuant to the Code of Civil Proceedings.

§ 3. If additional payments or pay-offs have been awarded, the court sets the date and the manner of payment, the amount and date for payment of interest, and if needed, how they will be secured. If the additional payments or pay-offs are to be made in installments, their joint payment term cannot exceed ten years. In special cases, the court may, at the debtor's request, defer the payment date of installments which are due and payable.

Art. 213. Agricultural farm. If the cancellation of co-ownership of an agricultural farm by division among the co-owners is contrary to the principles of proper agricultural management, the court awards the farm to the co-owner to whom all the co-owners consent.

Art. 214. Expansion.

§ 1. In the absence of consent of all the co-owners, the court will award the agricultural farm to the co-owner who runs it or who works on it permanently unless it is in the social and economic interest to choose another co-owner.

⁹¹⁾ Art. 212 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 26.10.1971 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 252), która wchodzi w życie 4.11.1971 r.

⁹²⁾ Art. 213 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁹³⁾ Art. 214 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

współwłaściciela.

§ 2. Jeżeli warunki przewidziane w paragrafie poprzedzającym spełnia kilku współwłaścicieli albo jeżeli nie spełnia ich żaden ze współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który daje najlepszą gwarancję jego należytego prowadzenia.

§ 3. Na wniosek wszystkich współwłaścicieli sąd zarządzi sprzedaż gospodarstwa rolnego stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 4. Sprzedaż gospodarstwa rolnego sąd zarządzi również w wypadku niewyrażenia zgody przez żadnego ze współwłaścicieli na przyznanie mu gospodarstwa.

Art. 215 [Odesłanie] ⁹⁴⁾ Przepisy dwóch artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy gospodarstwo rolne może być podzielone, lecz liczba wydzielonych części jest mniejsza od liczby współwłaścicieli.

Art. 216 [Spłaty] ⁹⁵⁾

§ 1. Wysokość przysługujących współwłaścicielom spłat z gospodarstwa rolnego ustala się stosownie do ich zgodnego porozumienia.

§ 2. W razie braku takiego porozumienia spłaty przysługujące współwłaścicielom mogą być obniżone. Przy określaniu stopnia ich obniżenia bierze się pod uwagę:

- 1) typ, wielkość i stan gospodarstwa rolnego będącego przedmiotem zniesienia współwłasności,
- 2) sytuację osobistą i majątkową współwłaściciela zobowiązanego do spłat i współwłaściciela uprawnionego do ich otrzymania.

§ 3. Obniżenie spłat, stosownie do przepisu paragrafu poprzedzającego, nie wyklucza możliwości rozłożenia ich na raty lub odroczenia terminu ich zapłaty, stosownie do przepisu art. 212 § 3.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się do spłat na rzecz małżonka w razie zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, które stosownie do przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego należy do wspólnego majątku małżonków.

Art. 217 [Wyrównanie] ⁹⁶⁾ Współwłaściciel, który w wyniku zniesienia współwłasności otrzymał gospodarstwo rolne, wchodzące zaś w skład tego gospodarstwa nieruchomości rolne zbył odpłatnie przed upływem pięciu lat od chwili zniesienia współwłasności, jest obowiązany pozostałym współwłaścicielom, którym przypadły spłaty niższe od należnych, wydać - proporcjonalnie do wielkości ich udziałów - korzyści uzyskane z obniżenia spłat, chyba że celem zbycia jest zapewnienie racjonalnego prowadzenia tego gospodarstwa.

Art. 218 [Dalsze zamieszkiwanie] ⁹⁷⁾

§ 1. Współwłaściciele, którzy nie otrzymali gospodarstwa rolnego lub jego części, lecz do chwili zniesienia

§ 2. If the conditions referred to in the preceding paragraph are fulfilled by several co-owners or if none of the co-owners fulfill them, the court will award the agricultural farm to the co-owner who gives the best guarantee to run it properly.

§ 3. On the request of all the co-owners, the court will order the agricultural farm to be sold pursuant to the Code of Civil Proceedings.

§ 4. The court will also order the agricultural farm to be sold if none of the co-owners consent to the agricultural farm being awarded to them.

Art. 215. Reference. The provisions of the two preceding articles apply accordingly if the agricultural farm may be divided but the number of parts thus obtained is lower than the number of the co-owners.

Art. 216. Pay-offs.

§ 1. The amount of the pay-offs due to co-owners of an agricultural farm is set with their unanimous agreement.

§ 2. In the absence of such an agreement, pay-offs due to co-owners may be reduced. When determining reduction, the following factors are taken into consideration:

- 1) the type, size and condition of the agricultural farm whose co-ownership is to be cancelled;
- 2) the personal and financial situation of the co-owner obliged to make the pay-offs and of the co-owner entitled to receive them.

§ 3. The pay-off reduction pursuant to the preceding paragraph does not exclude the possibility of them being divided into installments, or deferred pursuant to Article 212 § 3.

§ 4. The provisions of § 2 and 3 do not apply to pay-offs to a spouse in the case of cancellation of co-ownership of an agricultural farm which, pursuant to the Family and Guardianship Code, is the joint property of the spouses.

Art. 217. Recompense. A co-owner who, as a result of cancellation of co-ownership, receives an agricultural farm, and who transfers against payment agricultural real estate forming part of the farm before the lapse of five years from the time co-ownership is cancelled is obliged to give the other co-owners, to whom pay-offs lower than due were made, proportionally to their shares, benefits obtained from the pay-off reduction unless the purpose of the disposal was to ensure rational running of the farm.

Art. 218. Further occupancy.

§ 1. Co-owners who did not receive an agricultural farm or its part but who resided on the farm until the co-

⁹⁴⁾ Art. 215 uchylony ustawą z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r., następnie dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁹⁵⁾ Art. 216 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁹⁶⁾ Art. 217 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁹⁷⁾ Art. 218 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

współwłasności w tym gospodarstwie mieszkali, zachowują uprawnienia do dalszego zamieszkiwania, jednakże nie dłużej niż przez pięć lat, a gdy w chwili znoszenia współwłasności są małoletni - nie dłużej niż pięć lat od osiągnięcia pełnoletności. Ograniczenie terminem powyższym nie dotyczy współwłaścicieli trwale niezdolnych do pracy.

§ 2. Do uprawnień wynikających z przepisów paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio przepisy o służebności mieszkania.

Art. 219 (skreślony)⁹⁸⁾

Art. 220 [Wyłączenie przedawnienia] Roszczenie o zniesienie współwłasności nie ulega przedawnieniu.

Art. 221 [Nabywca udziału] Czynności prawne określające zarząd i sposób korzystania z rzeczy wspólnej albo wyłączające uprawnienie do zniesienia współwłasności odnoszą skutek także względem nabywcy udziału, jeżeli nabywca o nich wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć. To samo dotyczy wypadku, gdy sposób korzystania z rzeczy został ustalony w orzeczeniu sądowym.

Dział V. Ochrona własności.

Art. 222 [Windykacyjna i negatoryjna]

§ 1. Właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

§ 2. Przeciwno osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń.

Art. 223 [Wyłączenie przedawnienia]

§ 1. Roszczenia właściciela przewidziane w artykule poprzedzającym nie ulegają przedawnieniu, jeżeli dotyczą nieruchomości.

§ 2. ⁹⁹⁾ (skreślony)

§ 3. ¹⁰⁰⁾ (skreślony)

Art. 224 [Roszczenia uzupełniające]

§ 1. Samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne.

§ 2. Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany

ownership was cancelled retain the right to continue residing on the farm, though no longer than five years and if they are minors at the time the co-ownership is cancelled, no longer than five years after attaining majority. The limitation of the term does not apply to co-owners permanently without the capacity to work.

§ 2. The provisions on easements of habitation apply accordingly to rights arising from the preceding paragraph.

Art. 219. (deleted).

Art. 220. No statute of limitations. A claim for cancellation of co-ownership is not subject to the statute of limitations.

Art. 221. Acquisition of a share. Legal acts setting forth the management and the manner of using a co-owned thing or excluding the right to cancel co-ownership are also effective with respect to the acquirer of a share if the acquirer was aware of them or could easily have learned of them. The same applies if the manner of using a thing has been set in a court decision.

Dział V. Protection of Ownership.

Art. 222. Actio negatoria and rei vindication.

§ 1. An owner may demand of any person who has actual control of his thing that the thing be handed over to him unless that person has a right to actually control the thing effective against the owner.

§ 2. An owner is entitled to claim restitution of the lawful status and for violations of the law to be ceased, against a person who violates his ownership otherwise than by depriving him of actual control of the thing.

Art. 223. No statute of limitations.

§ 1. The claims of an owner referred to in the preceding article are not subject to the statute of limitations if they concern real estate.

§ 2. (deleted)

§ 3. (deleted)

Art. 224. Supplementary claims.

§ 1. An owner-like possessor acting in good faith is not obliged to pay a fee for using a thing and is not responsible for its wear and tear, deterioration or loss. He acquires the ownership of the natural profits which were separated from the thing during the time of his possession and retains the accrued civil profits if they became due and payable during that time.

§ 2. However, from the time the owner-like possessor acting in good faith learns that a court action has been brought against him to handover the thing, he is obliged

⁹⁸⁾ Art. 219 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁹⁹⁾ Art. 223 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁰⁰⁾ Art. 223 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył.

Art. 225 [Rozwinięcie] Obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego.

Art. 226 [Nakłady]

§ 1. Samoistny posiadacz w dobrej wierze może żądać zwrotu nakładów koniecznych o tyle, o ile nie mają pokrycia w korzyściach, które uzyskał z rzeczy. Zwrotu innych nakładów może żądać o tyle, o ile zwiększają wartość rzeczy w chwili jej wydania właścicielowi. Jednakże gdy nakłady zostały dokonane po chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, może on żądać zwrotu jedynie nakładów koniecznych.

§ 2. Samoistny posiadacz w złej wierze może żądać jedynie zwrotu nakładów koniecznych, i to tylko o tyle, o ile właściciel wzbogaciłby się bezpodstawnie jego kosztem.

Art. 227 [Przedmioty połączone]

§ 1. Samoistny posiadacz może, przywracając stan poprzedni, zabrać przedmioty, które połączył z rzeczą, chociażby stały się jej częściami składowymi.

§ 2. Jednakże gdy połączenia dokonał samoistny posiadacz w złej wierze albo samoistny posiadacz w dobrej wierze po chwili, w której dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, właściciel może przyłączone przedmioty zatrzymać, zwracając samoistnemu posiadaczowi ich wartość i koszt robocizny albo sumę odpowiadającą zwiększeniu wartości rzeczy.

Art. 228 [Roszczenia uzupełniające] Przepisy określające prawa i obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której dowiedział się on o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, stosuje się także w wypadku, gdy samoistny posiadacz rzeczy będącej przedmiotem własności państwowej został wezwany przez właściwy organ państwowy do wydania rzeczy.

Art. 229 [Przedawnienie]

§ 1. Roszczenia właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości, jak również roszczenia o naprawienie szkody z powodu pogorszenia rzeczy przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy. To samo dotyczy roszczeń samoistnego posiadacza przeciwko właścicielowi o zwrot nakładów na

to pay a fee for using the thing and is responsible for its wear and tear, deterioration or loss unless the deterioration or loss occurred through no fault on his part. He is obliged to return the profits accrued from that time which he has not consumed and to pay the value of those which he has used up.

Art. 225. Expansion. The obligations of an owner-like possessor acting in bad faith towards the owner are the same as those of an owner-like possessor acting in good faith from the time the latter learns that a court action has been brought against him for hand-over the thing. However, an owner-like possessor acting in bad faith is further obliged to return the value of the profits which he failed to obtain due to bad management, and is responsible for the deterioration and loss of the thing unless the thing would also have deteriorated or been lost had it been in the possession of the person entitled to it.

Art. 226. Outlays.

§ 1. An owner-like possessor acting in good faith may demand that the necessary outlays be reimbursed insofar as they are not covered by the benefits which he gained from the thing. He may demand that other outlays be reimbursed insofar as they increase the value of the thing at the time it is handed over to the owner. If, however, the outlays were made after the owner-like possessor acting in good faith learned that a court action had been brought against him to hand-over the thing, he may demand that only the necessary outlays be reimbursed.

§ 2. An owner-like possessor acting in bad faith may demand that only the necessary outlays be reimbursed and only insofar as the owner would have become unjustly enriched at his expense.

Art. 227. Things joined.

§ 1. An owner-like possessor may, while restoring the previous state, take the objects which he joined with the thing even if they have become its component parts.

§ 2. However, if the joining was done by an owner-like possessor acting in bad faith or an owner-like possessor acting in good faith after he had learned that a court action had been brought against him to hand-over the thing, the owner may retain the joined objects, and reimburse the owner-like possessor for their value and labor costs or a sum equal to the increase in the value of the thing.

Art. 228. Supplementary claims. The provisions setting forth the rights and obligations of an owner-like possessor acting in good faith from the time he learns that a court action has been brought against him to hand over the thing also apply if the owner-like possessor of a thing which is state property is called on by a competent state authority to hand over the thing.

Art. 229. Statute of limitations.

§ 1. The claims of an owner against an owner-like possessor for a fee for using a thing, return of profits or payment of their value, as well as claims for remedying damage due to deterioration of the thing become barred by the statute of limitations one year after the day the thing is returned. The same applies to claims of an owner-like possessor against the owner for

rzecz.

§ 2. ¹⁰¹⁾ (skreślony)

Art. 230 [Roszczenia uzupełniające; odesłanie]
Przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości oraz o naprawienie szkody z powodu pogorszenia lub utraty rzeczy, jak również przepisy dotyczące roszczeń samoistnego posiadacza o zwrot nakładów na rzecz, stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego.

Art. 231 [Budynek na cudzym gruncie]

§ 1. Samoistny posiadacz gruntu w dobrej wierze, który wznosił na powierzchni lub pod powierzchnią gruntu budynek lub inne urządzenie o wartości przynoszącej znacznie wartość zajętej na ten cel działki, może żądać, aby właściciel przeniósł na niego własność zajętej działki za odpowiednim wynagrodzeniem.

§ 2. Właściciel gruntu, na którym wzniesiono budynek lub inne urządzenie o wartości przynoszącej znacznie wartość zajętej na ten cel działki, może żądać, aby ten, kto wznosił budynek lub inne urządzenie, nabył od niego własność działki za odpowiednim wynagrodzeniem.

§ 3. ¹⁰²⁾ (skreślony)

Tytuł II. Użytkowanie wieczyste.

Art. 232 [Przedmiot i podmioty]

§ 1. ¹⁰³⁾ Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa a położone w granicach administracyjnych miast oraz grunty Skarbu Państwa położone poza tymi granicami, lecz włączone do planu zagospodarowania przestrzennego miasta i przekazane do realizacji zadań jego gospodarki, a także grunty stanowiące własność jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mogą być oddawane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym, i osobom prawnym.

§ 2. ¹⁰⁴⁾ W wypadkach przewidzianych w przepisach szczególnych przedmiotem użytkowania wieczystego mogą być także inne grunty Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków.

Art. 233 [Treść] ¹⁰⁵⁾ W granicach, określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego oraz przez umowę o oddanie gruntu Skarbu Państwa lub gruntu

reimbursement of outlays on the thing.

§ 2. (deleted)

Art. 230. Supplementary claims; reference. The provisions on claims of an owner against an owner-like possessor for a fee for using a thing, return of profits or payment of their value and for remedying damage due to deterioration or loss of the thing, as well as provisions on claims of an owner-like possessor for reimbursement of outlays on a thing apply accordingly to the relationship between the owner of the thing and the dependent possessor unless the provisions regulating this relationship provide otherwise.

Art. 231. Building on third party land.

§ 1. An owner-like possessor of land acting in good faith who has erected on or below the surface of the land a building or other facility whose value considerably exceeds the value of the plot occupied for that purpose may demand that the owner transfer to him the ownership of the plot so occupied against an appropriate payment.

§ 2. The owner of land on which a building or other facility has been erected of a value considerably exceeding the value of the plot occupied for this purpose may demand that whoever erected the building or other facility acquire from him the ownership of the plot against an appropriate payment.

§ 3. (deleted)

Tytuł II. Perpetual Usufruct.

Art. 232. Subject and entities.

§ 1. Land owned by the State Treasury and located within the administrative boundaries of cities and land owned by the State Treasury located outside those boundaries but included in the city's master plan and allocated for performance of the tasks of its economy, as well as land owned by local government units or their associations may be given in perpetual usufruct to natural and legal persons.

§ 2. In cases provided for in specific regulations, other land owned by the State Treasury, local government units or their associations may also be the subject of perpetual usufruct.

Art. 233. Substance. Within the limits set by the laws and the principles of community life and by a contract on giving land owned by the State Treasury or by local government units or their associations in perpetual

¹⁰¹⁾ Art. 229 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁰²⁾ Art. 231 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁰³⁾ Art. 232 § 1 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹⁰⁴⁾ Art. 232 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 21.08.1997 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 741), która wchodzi w życie 1.01.1998 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹⁰⁵⁾ Art. 233 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków w użytkowanie wieczyste, użytkownik może korzystać z gruntu z wyłączeniem innych osób. W tych samych granicach użytkownik wieczysty może swoim prawem rozporządzać.

Art. 234 [Ustanowienie] ¹⁰⁶⁾ Do oddania gruntu Skarbu Państwa lub gruntu należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków w użytkowanie wieczyste stosuje się odpowiednio przepisy o przeniesieniu własności nieruchomości.

Art. 235 [Własność budynków i urządzeń]

§ 1. ¹⁰⁷⁾ Budynki i inne urządzenia wzniesione na gruncie Skarbu Państwa lub gruncie należącym do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków przez wieczystego użytkownika stanowią jego własność. To samo dotyczy budynków i innych urządzeń, które wieczysty użytkownik nabył zgodnie z właściwymi przepisami przy zawarciu umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste.

§ 2. ¹⁰⁸⁾ Przysługująca wieczystemu użytkownikowi własność budynków i urządzeń na użytkowanym gruncie jest prawem związanym z użytkowaniem wieczystym.

Art. 236 [Okres]

§ 1. ¹⁰⁹⁾ Oddanie gruntu Skarbu Państwa lub gruntu należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków w użytkowanie wieczyste następuje na okres dziewięćdziesięciu dziewięciu lat. W wypadkach wyjątkowych, gdy cel gospodarczy użytkowania wieczystego nie wymaga oddania gruntu na dziewięćdziesiąt dziewięć lat, dopuszczalne jest oddanie gruntu na okres krótszy, co najmniej jednak na lat czterdzieści.

§ 2. ¹¹⁰⁾ W ciągu ostatnich pięciu lat przed upływem zastrzeżonego w umowie terminu wieczysty użytkownik może żądać jego przedłużenia na dalszy okres od czterdziestu do dziewięćdziesięciu dziewięciu lat; jednakże wieczysty użytkownik może wcześniej wystąpić z takim żądaniem, jeżeli okres amortyzacji zamierzonych na użytkowanym gruncie nakładów jest znacznie dłuższy aniżeli czas, który pozostaje do upływu zastrzeżonego w umowie terminu. Odmowa przedłużenia jest dopuszczalna tylko ze względu na ważny interes społeczny.

§ 3. Umowa o przedłużenie wieczystego użytkowania powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 237 [Przeniesienie] Do przeniesienia użytkowania wieczystego stosuje się odpowiednio przepisy o

usufruct, the usufructuary may use the land to the exclusion of other persons. Within the same limits, the perpetual usufructuary may dispose of his right.

Art. 234. Establishment. The provisions on real estate ownership transfer apply accordingly to giving land owned by the State Treasury, local government units or their associations in perpetual usufruct.

Art. 235. Ownership of buildings and facilities.

§ 1. Buildings and other facilities erected on land owned by the State Treasury, local government units or their associations by a perpetual usufructuary become his property. The same applies to buildings and other facilities which the perpetual usufructuary acquired under relevant regulations at the time the contract for giving land in perpetual usufruct was executed.

§ 2. The perpetual usufructuary's ownership of buildings and facilities on land used is a right related to perpetual usufruct.

Art. 236. Period.

§ 1. Land owned by State Treasury or local government units or their associations is given in perpetual usufruct for ninety nine years. In exceptional cases, when the economic purpose of the perpetual usufruct does not require the land to be given for ninety nine years, the land may be given for a shorter period, though for at least forty years.

§ 2. In the last five years before the lapse of the period stipulated in the contract, the perpetual usufructuary may demand its extension for a further period of forty to ninety nine years; however, the perpetual usufructuary may submit such a demand earlier if the depreciation period of the investments planned on the land held in usufruct is considerably longer than the time remaining to the end of the period stipulated in the contract. Extension may be refused only due to an important public interest.

§ 3. A contract extending a perpetual usufruct should be executed in the form a notarial deed.

Art. 237. Transfer. The provisions on real estate ownership transfer apply accordingly to the transfer of

¹⁰⁶⁾ Art. 234 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹⁰⁷⁾ Art. 235 § 1 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹⁰⁸⁾ Art. 235 § 2 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.

¹⁰⁹⁾ Art. 236 § 1 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹¹⁰⁾ Art. 236 § 2 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.

przeniesieniu własności nieruchomości.

Art. 238 [Opłata] Wieczysty użytkownik uiszcza przez czas trwania swego prawa opłatę roczną.

Art. 239 [Treść umowy]

§ 1. ¹¹¹⁾ Sposób korzystania z gruntu Skarbu Państwa lub gruntu należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków przez wieczystego użytkownika powinien być określony w umowie.

§ 2. ¹¹²⁾ Jeżeli oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste następuje w celu wzniesienia na gruncie budynków lub innych urządzeń, umowa powinna określać:

- 1) termin rozpoczęcia i zakończenia robót;
- 2) rodzaj budynków lub urządzeń oraz obowiązek ich utrzymywania w należytym stanie;
- 3) warunki i termin odbudowy w razie zniszczenia albo rozbiórki budynków lub urządzeń w czasie trwania użytkowania wieczystego;
- 4) wynagrodzenie należne wieczystemu użytkownikowi za budynki lub urządzenia istniejące na gruncie w dniu wygaśnięcia użytkowania wieczystego.

Art. 240 [Rozwiązanie] ¹¹³⁾ Umowa o oddanie gruntu Skarbu Państwa lub gruntu należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków w użytkowanie wieczyste może ulec rozwiązaniu przed upływem określonego w niej terminu, jeżeli wieczysty użytkownik korzysta z gruntu w sposób oczywiście sprzeczny z jego przeznaczeniem określonym w umowie, w szczególności jeżeli wbrew umowie użytkownik nie wznosił określonych w niej budynków lub urządzeń.

Art. 241 [Wygaśnięcie obciążeń] Wraz z wygaśnięciem użytkowania wieczystego wygasają ustanowione na nim obciążenia.

Art. 242 (skreślony)¹¹⁴⁾

Art. 243 [Przedawnienie] ¹¹⁵⁾ Roszczenie przeciwko wieczystemu użytkownikowi o naprawienie szkód wynikłych z niewłaściwego korzystania z gruntu Skarbu Państwa lub gruntu należącego do jednostek samorządu terytorialnego bądź ich związków, jak również roszczenie wieczystego użytkownika o wynagrodzenie za budynki i urządzenia istniejące w dniu zwrotu użytkowanego gruntu przedawniają się z upływem lat trzech od tej daty.

perpetual usufruct.

Art. 238. Fee. The perpetual usufructuary pays an annual fee throughout the duration of his right.

Art. 239. Content of the contract.

§ 1. The manner in which a perpetual usufructuary uses land owned by the State Treasury or local government units or their associations should be specified in the contract.

§ 2. If land is given in perpetual usufruct for the purpose of buildings or other facilities being erected thereon, the contract should specify:

- 1) work commencement and completion dates;
- 2) the type of buildings or facilities and the obligation to maintain them in a proper condition;
- 3) rebuilding terms and conditions and dates if the buildings or facilities were destroyed or demolished during the perpetual usufruct term;
- 4) the fee due to the perpetual usufructuary for buildings and facilities existing on the land on the day the perpetual usufruct expires.

Art. 240. Termination. A contract on giving in perpetual usufruct land owned by the State Treasury or by local government units or their associations may be dissolved before the lapse of the period specified therein if the perpetual usufructuary uses the land in a manner which is obviously contradictory to the purpose specified in the contract, particularly, if, contrary to the contract, the usufructuary has failed to erect the buildings or facilities specified therein.

Art. 241. Extinction of encumbrances. On expiry of the perpetual usufruct, the encumbrances established thereon are also extinguished.

Art. 242 (deleted)

Art. 243. Statute of limitations. A claim against a perpetual usufructuary for remedying damage arising from improper use of land owned by the State Treasury or by local government units or their associations, as well as a claim of the perpetual usufructuary for payment for the buildings and facilities existing on the day the land is returned becomes barred by statute of limitations three years after that date.

Tytuł III. Prawa rzeczowe ograniczone.

Tytuł III. Limited Real Rights.

Dział I. Przepisy ogólne.

Dział I. General Provisions.

¹¹¹⁾ Art. 239 § 1 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹¹²⁾ Art. 239 § 2 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.

¹¹³⁾ Art. 240 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 17.05.1990 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 198), która wchodzi w życie 27.05.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

¹¹⁴⁾ Art. 242 skreślony ustawą z dnia 21.08.1997 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 741), która wchodzi w życie 1.01.1998 r.

¹¹⁵⁾ Art. 243 zmieniony ustawą z dnia 29.04.1985 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 99), która wchodzi w życie 1.08.1985 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

Art. 244 [Katalog] ¹¹⁶⁾

§ 1. Ograniczonymi prawami rzeczowymi są: użytkowanie, służebność, zastaw, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu oraz hipoteka.

§ 2. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu oraz hipotekę regulują odrębne przepisy.

Art. 245 [Ustanowienie]

§ 1. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego stosuje się odpowiednio przepisy o przeniesieniu własności.

§ 2. Jednakże do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości nie stosuje się przepisów o niedopuszczalności warunku lub terminu. Forma aktu notarialnego jest potrzebna tylko dla oświadczenia właściciela, który prawo ustanawia.

Art. 245¹ [Przeniesienie] ¹¹⁷⁾ Do przeniesienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości potrzebna jest umowa między uprawnionym a nabywcą oraz - jeżeli prawo jest ujawnione w księdze wieczystej - wpis do tej księgi, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 246 [Zrzeczenie się] ¹¹⁸⁾

§ 1. Jeżeli uprawniony zrzeka się ograniczonego prawa rzeczowego, prawo to wygasa. Oświadczenie o zrzeczeniu się prawa powinno być złożone właścicielowi rzeczy obciążonej.

§ 2. Jednakże gdy ustawa nie stanowi inaczej, a prawo było ujawnione w księdze wieczystej, do jego wygaśnięcia potrzebne jest wykreślenie prawa z księgi wieczystej.

Art. 247 [Przejście na właściciela] Ograniczone prawo rzeczowe wygasa, jeżeli przejdzie na właściciela rzeczy obciążonej albo jeżeli ten, komu prawo takie przysługuje, nabędzie własność rzeczy obciążonej.

Art. 248 [Zmiana treści]

§ 1. ¹¹⁹⁾ Do zmiany treści ograniczonego prawa rzeczowego potrzebna jest umowa między uprawnionym a właścicielem rzeczy obciążonej, a jeżeli prawo było ujawnione w księdze wieczystej - wpis do tej księgi.

§ 2. Jeżeli zmiana treści prawa dotyczy praw osoby trzeciej, do zmiany potrzebna jest zgoda tej osoby. Oświadczenie osoby trzeciej powinno być złożone jednej ze stron.

Art. 249 [Pierwszeństwo]

§ 1. Jeżeli kilka ograniczonych praw rzeczowych obciąża tę samą rzecz, prawo powstałe później nie może być

Art. 244. List.

§ 1. Limited real rights are: usufructs, easements (servitudes), pledges, cooperative ownership rights to premises and mortgages.

§ 2. Cooperative ownership rights to premises and mortgages are regulated by separate provisions.

Art. 245. Establishment.

§ 1. Subject to the exceptions provided for by the law, the provisions on ownership transfer apply accordingly to the establishment of a limited real right.

§ 2. However, the provisions on inadmissibility of a condition or period do not apply to the establishment of a limited real right on real estate. Notarial deed form is required only for the declaration of the owner establishing the right.

Art. 245¹. Transfer. The transfer of a limited real right to real estate requires a contract between the entitled person and the acquirer, and, if the right is disclosed in the land and mortgage register, an entry in this register unless a specific regulation provides otherwise.

Art. 246. Waiver.

§ 1. If an entitled person waives his limited real right, the right is extinguished. A declaration on the waiver should be made to the owner of the thing encumbered.

§ 2. However, if the law does not provide otherwise, and the right is disclosed in the land and mortgage register, in order for it to be extinguished it has to be deleted from the land and mortgage register.

Art. 247. Transfer to owner. A limited real right is extinguished if it is transferred to the owner of the thing encumbered or if the person holding such a right acquires the ownership of the thing encumbered.

Art. 248. Amendment.

§ 1. In order to change the substance of a limited real right, a contract is required between the entitled person and the owner of the thing encumbered, and if the right is disclosed in the land and mortgage register, an entry in this register.

§ 2. If a change in the substance of the right affects the rights of a third party, such a change requires consent of that person. A declaration of the third party should be made to one of the parties.

Art. 249. Priority.

§ 1. If several limited real rights encumber the same thing, the right which was established at a later date

¹¹⁶⁾ Art. 244 w brzmieniu ustawy z dnia 2.07.2004 r. (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), która wchodzi w życie 19.08.2004 r.

¹¹⁷⁾ Art. 245¹ dodany ustawą z dnia 6.07.1982 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 147), która wchodzi w życie 1.01.1983 r.

¹¹⁸⁾ Art. 246 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 6.07.1982 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 147), która wchodzi w życie 1.01.1983 r.

¹¹⁹⁾ Art. 248 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 6.07.1982 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 147), która wchodzi w życie 1.01.1983 r.

wykonywane z uszczerbkiem dla prawa powstałego wcześniej (pierwszeństwo).

§ 2. Przepis powyższy nie uchybia przepisom, które określają pierwszeństwo w sposób odmienny.

Art. 250 [Zmiana pierwszeństwa]

§ 1. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych może być zmienione. Zmiana nie narusza praw mających pierwszeństwo niższe aniżeli prawo ustępujące pierwszeństwa, a wyższe aniżeli prawo, które uzyskuje pierwszeństwo ustępującego prawa.

§ 2. ¹²⁰⁾ Do zmiany pierwszeństwa praw rzeczowych ograniczonych potrzebna jest umowa między tym, czyje prawo ma ustąpić pierwszeństwa, a tym, czyje prawo ma uzyskać pierwszeństwo ustępującego prawa. Jeżeli chociaż jedno z tych praw jest ujawnione w księdze wieczystej, potrzebny jest także wpis do księgi wieczystej.

§ 3. Zmiana pierwszeństwa staje się bezskuteczna z chwilą wygaśnięcia prawa, które ustąpiło pierwszeństwa.

Art. 251 [Ochrona] Do ochrony praw rzeczowych ograniczonych stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie własności.

cannot be exercised to the detriment of the right which was established earlier (priority).

§ 2. The above provision does not prejudice the provisions which establish priority differently.

Art. 250. Change of priority.

§ 1. The priority of limited real rights may be changed. The change does not prejudice the rights which have lower priority than the right which yields priority and higher than the right which takes priority over the right which yields priority.

§ 2. In order to change priority of limited real rights, a contract is required between the person whose right is to yield priority and the person whose right is to have priority over the right yielding priority. If at least one of those rights is disclosed in the land and mortgage register, an entry in the land and mortgage register is also required.

§ 3. A change of priority becomes ineffective at the time the right yielding priority expires.

Art. 251. Protection. The provisions on protection of ownership apply accordingly to protection of limited real rights.

Dział II. Użytkowanie.

Dział II. Usufruct.

Rozdział I. Przepisy ogólne.

Rozdział I. General Provisions.

Art. 252 [Przedmiot i treść] Rzecz można obciążyć prawem do jej używania i do pobierania jej pożytków (użytkowanie).

Art. 252. Subject and substance. A thing may be encumbered with a right to use and to collect profits (usufruct).

Art. 253 [Ograniczenie zakresu]

Art. 253. Exclusion of certain profits.

§ 1. Zakres użytkowania można ograniczyć przez wyłączenie oznaczonych pożytków rzeczy.

§ 1. The scope of the usufruct may be limited by designated profits being excluded from the thing.

§ 2. Wykonywanie użytkowania nieruchomości można ograniczyć do jej oznaczonej części.

§ 2. Exercising a usufruct of real estate may be limited to a designated part of the real estate.

Art. 254 [Niezbywalność] Użytkowanie jest niezbywalne.

Art. 254. No transfer. A usufruct is non-transferable.

Art. 255 [Niewykonywanie] Użytkowanie wygasa wskutek niewykonywania przez lat dziesięć.

Art. 255. No exercise. A usufruct expires if not exercised for ten years.

Art. 256 [Sposób wykonywania] Użytkownik powinien wykonywać swoje prawo zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki.

Art. 256. Manner of exercise. A usufructuary should exercise his right in accordance with the requirements of proper management.

Art. 257 [Zespół środków produkcji]

Art. 257. Set of production means.

§ 1. Jeżeli użytkowanie obejmuje określony zespół środków produkcji, użytkownik może w granicach prawidłowej gospodarki zastępować poszczególne składniki innymi. Włączone w ten sposób składniki stają się własnością właściciela użytkowanego zespołu środków produkcji.

§ 1. If the usufruct extends to a specific set of production means, the usufructuary may, within the limits of proper management, replace particular elements with other elements. Elements so included become the property of the owner of the set of production means used.

¹²⁰⁾ Art. 250 § 2 zmieniony ustawą z dnia 6.07.1982 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 147), która wchodzi w życie 1.01.1983 r.

§ 2. Jeżeli użytkowany zespół środków produkcji ma być zwrócony według oszacowania, użytkownik nabywa własność jego poszczególnych składników z chwilą, gdy zostały mu wydane; po ustaniu użytkowania obowiązany jest zwrócić zespół tego samego rodzaju i tej samej wartości, chyba że inaczej zastrzeżono.

Art. 258 [Ciężary] W stosunkach wzajemnych między użytkownikiem a właścicielem użytkownik ponosi ciężary, które zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki powinny być pokrywane z pożytków rzeczy.

Art. 259 [Nakłady właściciela] Właściciel nie ma obowiązku czynić nakładów na rzecz obciążoną użytkowaniem. Jeżeli takie nakłady poczynił, może od użytkownika żądać ich zwrotu według przepisów o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 260 [Nakłady użytkownika]

§ 1. Użytkownik obowiązany jest dokonywać napraw i innych nakładów związanych ze zwykłym korzystaniem z rzeczy. O potrzebie innych napraw i nakładów powinien niezwłocznie zawiadomić właściciela i zezwolić mu na dokonanie potrzebnych robót.

§ 2. Jeżeli użytkownik poczynił nakłady, do których nie był obowiązany, stosuje się odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 261 [Roszczenia osób trzecich] Jeżeli osoba trzecia dochodzi przeciwko użytkownikowi roszczeń dotyczących własności rzeczy, użytkownik powinien niezwłocznie zawiadomić o tym właściciela.

Art. 262 [Stan po wygaśnięciu] Po wygaśnięciu użytkowania użytkownik obowiązany jest zwrócić rzecz właścicielowi w takim stanie, w jakim powinna się znajdować stosownie do przepisów o wykonywaniu użytkowania.

Art. 263 [Przedawnienie] ¹²¹⁾ Roszczenie właściciela przeciwko użytkownikowi o naprawienie szkody z powodu pogorszenia rzeczy albo o zwrot nakładów na rzecz, jak również roszczenie użytkownika przeciwko właścicielowi o zwrot nakładów na rzecz przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy.

Art. 264 [Użytkowanie nieprawidłowe] Jeżeli użytkowanie obejmuje pieniądze lub inne rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, użytkownik staje się z chwilą wydania mu tych przedmiotów ich właścicielem. Po wygaśnięciu użytkowania obowiązany jest do zwrotu według przepisów o zwrocie pożyczki (użytkowanie nieprawidłowe).

Art. 265 [Użytkowanie praw]

§ 1. Przedmiotem użytkowania mogą być także prawa.

§ 2. Do użytkowania praw stosuje się odpowiednio przepisy o użytkowaniu rzeczy.

§ 3. Do ustanowienia użytkowania na prawie stosuje się odpowiednio przepisy o przeniesieniu tego prawa.

§ 2. If the set of production means used is to be returned according to its value estimation, the usufructuary acquires the ownership of its individual elements at the time they are handed over; once the usufruct expires he is obliged to return a set of the same type and value unless stipulated otherwise.

Art. 258. Burdens. In mutual relations between a usufructuary and an owner, the usufructuary bears burdens which, according to the requirements of proper management, should be covered from the profits of the thing.

Art. 259. Owner's outlays. An owner has no obligation to make outlays on a thing encumbered with a usufruct. If he has made such outlays, he may demand that the usufructuary return them according to the provisions on managing another person's affairs without a mandate.

Art. 260. Usufructuary's outlays.

§ 1. A usufructuary is obliged to carry out repairs and other outlays related to ordinary use of a thing. He should immediately inform the owner of the need to carry out other repairs and outlays and permit the latter to perform the required work.

§ 2. If the usufructuary makes outlays which he is not obliged to make, the provisions on managing another person's affairs without a mandate apply accordingly.

Art. 261. Third party claims. If a third party brings claims against a usufructuary concerning the ownership of a thing, the usufructuary should immediately inform the owner of that fact.

Art. 262. Status after expiry. When the usufruct expires, the usufructuary is obliged to return the thing to the owner in the condition it should be in according to the provisions on exercise of usufruct.

Art. 263. Statute of limitations. An owner's claims against a usufructuary for remedy of any damage arising from deterioration of a thing or for reimbursement of outlays on the thing, as well as the usufructuary's claim against the owner for reimbursement of outlays on the thing become barred by the statute of limitations one year after the thing is returned.

Art. 264. Irregular usufruct. If the usufruct covers money or other fungibles, the usufructuary becomes their owner at the time these things are handed over to him. When the usufruct expires, he is obliged to return them according to the provisions on loan repayment (irregular usufruct).

Art. 265. Usufruct of rights.

§ 1. Rights may also be the object of a usufruct.

§ 2. The provisions on usufruct of things apply accordingly to usufruct of rights.

§ 3. The provisions on the transfer of a right apply accordingly to the establishment of a usufruct on that right.

¹²¹⁾ Art. 263 oznaczenie § 1 i § 2 skreślone ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

Rozdział II. Użytkowanie przez osoby fizyczne.

Art. 266 [Termin wygaśnięcia] Użytkowanie ustanowione na rzecz osoby fizycznej wygasa najpóźniej z jej śmiercią.

Art. 267 [Treść]

§ 1. Użytkownik obowiązany jest zachować substancję rzeczy oraz jej dotychczasowe przeznaczenie.

§ 2. ¹²²⁾ Jednakże użytkownik gruntu może zbudować i eksploatować nowe urządzenia służące do wydobywania kopaliny z zachowaniem przepisów prawa geologicznego i górniczego.

§ 3. Przed przystąpieniem do robót użytkownik powinien w odpowiednim terminie zawiadomić właściciela o swym zamiarze. Jeżeli zamierzone urządzenia zmieniłyby przeznaczenie gruntu albo naruszały wymagania prawidłowej gospodarki, właściciel może żądać ich zaniechania albo zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody.

Art. 268 [Nowe urządzenia] Użytkownik może zakładać w pomieszczeniach nowe urządzenia w takich granicach jak najemca.

Art. 269 [Zabezpieczenie; zarządca]

§ 1. Właściciel może z ważnych powodów żądać od użytkownika zabezpieczenia, wyznaczając mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu właściciel może wystąpić do sądu o wyznaczenie zarządcy.

§ 2. Użytkownik może żądać uchylenia zarządu, jeżeli daje odpowiednie zabezpieczenie.

Art. 270 [Zabezpieczenie przy użytkowaniu nieprawidłowym] Właściciel może odmówić wydania przedmiotów objętych użytkowaniem nieprawidłowym, dopóki nie otrzyma odpowiedniego zabezpieczenia.

Art. 270¹ (uchylony)¹²³⁾

Rozdział III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne.

Art. 271 [Grunt Skarbu Państwa] ¹²⁴⁾ Użytkowanie gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa może być ustanowione na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej jako prawo terminowe lub jako prawo bezterminowe. W każdym razie użytkowanie takie wygasa z chwilą likwidacji spółdzielni.

Art. 272 [Własność budowli]

§ 1. ¹²⁵⁾ Jeżeli rolniczej spółdzielni produkcyjnej zostaje przekazany do użytkowania zabudowany grunt Skarbu

Rozdział II. Usufruct by Natural Persons.

Art. 266. Expiry dates. A usufruct established in favor of an individual expires at the latest on his death.

Art. 267. Substance.

§ 1. A usufructuary is obliged to preserve the substance of a thing and its current purpose.

§ 2. However, a usufructuary of land may construct and operate new facilities used to extract minerals subject to the provisions of mining and geological law.

§ 3. Before starting work, a usufructuary should notify the owner of his intention in due time. If the planned facilities change the purpose of the land or violate the requirements of proper management, the owner may demand that they be abandoned or that claims for remedy of damage be secured.

Art. 268. New facilities. A usufructuary may install new facilities on the premises within the same limits as a lessee.

Art. 269. Security; administrator.

§ 1. An owner may, for good cause, demand security from the usufructuary setting an appropriate period to this end. After the period passes to no effect, the owner may ask the court to appoint an administrator.

§ 2. A usufructuary may demand that administration be cancelled if he gives proper security.

Art. 270. Security in the case of irregular usufruct. An owner may refuse to hand over objects held in irregular usufruct until he receives proper security.

Art. 270¹. (repealed).

Rozdział III. Usufruct by Agricultural Production Cooperatives.

Art. 271. State Treasury land. A usufruct on land owned by the State Treasury may be established in favor of an agricultural production cooperative as a right limited in time or unlimited in time. In any case such usufruct is extinguished at the time the cooperative is liquidated.

Art. 272. Ownership of structures.

§ 1. If developed State Treasury land is given in usufruct to an agricultural production cooperative, the buildings

¹²²⁾ Art. 267 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 4.02.1994 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 96), która wchodzi w życie 2.09.1994 r.

¹²³⁾ Art. 270¹ uchylony ustawą z dnia 16.09.2011 r. (Dz.U. Nr 230, poz. 1370), która wchodzi w życie 28.04.2012 r.

¹²⁴⁾ Art. 271 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹²⁵⁾ Art. 272 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

Państwa, przekazanie budynków i innych urządzeń może nastąpić albo do użytkowania, albo na własność.

§ 2. ¹²⁶⁾ Budynki i inne urządzenia wzniesione przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną na użytkowanym przez nią gruncie Skarbu Państwa stanowią własność spółdzielni, chyba że w decyzji o przekazaniu gruntu zostało zastrzeżone, iż mają się stać własnością Skarbu Państwa.

§ 3. Odrębna własność budynków i innych urządzeń, przewidziana w paragrafach poprzedzających, jest prawem związanym z użytkowaniem gruntu.

Art. 273 [Budowle po wygaśnięciu użytkowania] ¹²⁷⁾

Jeżeli użytkowanie gruntu Skarbu Państwa przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną wygasło, budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane i stanowiące własność spółdzielni stają się własnością Skarbu Państwa. Spółdzielnia może żądać zapłaty wartości tych budynków i urządzeń w chwili wygaśnięcia użytkowania, chyba że zostały wzniesione wbrew społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu gruntu.

Art. 274 [Rośliny] ¹²⁸⁾ Przepisy dotyczące własności budynków i innych urządzeń na gruncie Skarbu Państwa użytkowanym przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną stosuje się odpowiednio do drzew i innych roślin.

Art. 275 [Zmiana przeznaczenia i substancji] ¹²⁹⁾

Rolnicza spółdzielnia produkcyjna może zmienić przeznaczenie użytkowanych przez siebie gruntów Skarbu Państwa albo naruszyć ich substancję, chyba że w decyzji o przekazaniu gruntu inaczej zastrzeżono.

Art. 276 (skreślony) ¹³⁰⁾

Art. 277 [Wkłady gruntowe]

§ 1. Jeżeli statut rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub umowa z członkiem spółdzielni inaczej nie postanawia, spółdzielnia nabywa z chwilą przejęcia wniesionych przez członków wkładów gruntowych ich użytkowanie.

§ 2. Do wniesienia wkładów gruntowych nie stosuje się przepisów o obowiązku zachowania formy aktu notarialnego przy ustanowieniu użytkowania nieruchomości.

Art. 278 [Zmiana przeznaczenia i substancji] Statut rolniczej spółdzielni produkcyjnej może postanawiać, że - gdy wymaga tego prawidłowe wykonanie zadań spółdzielni - przysługuje jej uprawnienie do zmiany przeznaczenia wkładów gruntowych oraz uprawnienie do naruszenia ich substancji albo jedno z tych uprawnień.

Art. 279 [Budowle i rośliny]

§ 1. Budynki i inne urządzenia wzniesione przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną na gruncie stanowiącym wkład gruntowy stają się jej własnością. To samo dotyczy drzew i innych roślin zasadzonych lub zasianych przez spółdzielnię.

and other facilities may be given either in usufruct or on an ownership basis.

§ 2. Buildings and other facilities erected by an agricultural production cooperative on State Treasury land held by it in usufruct constitutes the cooperative's property unless a decision on giving the land over stipulates that they are to become State Treasury property.

§ 3. Separate ownership of buildings and other facilities provided for in the preceding paragraphs is a right related to land usufruct.

Art. 273. Structures after usufruct expiry. If a usufruct of State Treasury land by an agricultural production cooperative expires, buildings and other facilities permanently attached to the land and owned by the cooperative become the property of the State Treasury. The cooperative may demand payment of the value of those buildings and facilities at the time the usufruct expires unless the same were erected contrary to the social and economic purpose of the land.

Art. 274. Plants. The provisions on ownership of buildings and other facilities on State Treasury land used by an agricultural production cooperative apply accordingly to trees and other plants.

Art. 275. Change in purpose and substance. An agricultural production cooperative may change the purpose of State Treasury land given in usufruct or alter its substance unless the decision on giving the land over stipulates otherwise.

Art. 276. (deleted).

Art. 277. Land contributions.

§ 1. If the statutes of an agricultural production cooperative or a contract with a cooperative member do not provide otherwise, a cooperative acquires the usufruct of land contributed by its members at the moment land contributions are taken over.

§ 2. The provisions on the obligation to observe the form of a notarial deed when establishing a usufruct on real estate do not apply to contributions of land.

Art. 278. Change in purpose and substance. The statutes of an agricultural production cooperative may provide that if so required for the proper performance of the cooperative's tasks, the cooperative may change the purpose of land contributions and alter their substance or exercise either of these rights.

Art. 279. Buildings and plants.

§ 1. Buildings and other facilities erected by an agricultural production cooperative on contributed land become its property. The same applies to trees and other plants planted or sown by the cooperative.

¹²⁶⁾ Art. 272 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹²⁷⁾ Art. 273 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹²⁸⁾ Art. 274 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹²⁹⁾ Art. 275 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹³⁰⁾ Art. 276 skreślony ustawą z dnia 19.10.1991 r. (Dz.U. Nr 107, poz. 464), która wchodzi w życie 1.01.1992 r.

§ 2. W razie wygaśnięcia użytkowania gruntu działka, na której znajdują się budynki lub urządzenia będące własnością spółdzielni, może być przez spółdzielnię przejęta na własność za zapłatą wartości w chwili wygaśnięcia użytkowania. Drzewa i inne rośliny zasadzone lub zasiane przez spółdzielnię stają się własnością właściciela gruntu.

Art. 28-282 (skreślony)¹³¹⁾

Rozdział IV. Inne wypadki użytkowania.

Art. 283 (skreślony)¹³²⁾

Art. 284 [Odesłanie] ¹³³⁾ Do innych wypadków użytkowania przez osoby prawne stosuje się przepisy rozdziału I i odpowiednio rozdziału II niniejszego działu, o ile użytkowanie to nie jest inaczej uregulowane odrębnymi przepisami.

Dział III. Służebności.

Rozdział I. Służebności gruntowe.

Art. 285 [Treść; cel]

§ 1. Nieruchomość można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości (nieruchomości władnącej) prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (służebność gruntowa).

§ 2. Służebność gruntowa może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części.

Art. 286 [Na rzecz rolniczej spółdzielni] Na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej można ustanowić służebność gruntową bez względu na to, czy spółdzielnia jest właścicielem gruntu.

Art. 287 [Zakres i wykonywanie] Zakres służebności gruntowej i sposób jej wykonywania oznacza się, w braku innych danych, według zasad współżycia społecznego przy uwzględnieniu zwyczajów miejscowych.

Art. 288 [Rozwinięcie] Służebność gruntowa powinna być wykonywana w taki sposób, żeby jak najmniej utrudniała korzystanie z nieruchomości obciążonej.

§ 2. If a usufruct of land expires, the ownership of the plot on which buildings or facilities owned by the cooperative are located may be taken over by the cooperative against payment of the value at the time the usufruct expires. Trees and plants planted or sown by the cooperative become the property of the owner of the land.

Art. 280-282 (deleted)

Rozdział IV. Other Cases of Usufruct.

Art. 283. (deleted).

Art. 284. Reference. The provisions of chapter I and accordingly chapter II of this section apply to other cases of usufruct by legal persons unless the usufruct is regulated otherwise in separate regulations.

Dział III. Easements (Servitudes).

Rozdział I. Easement Appurtenant (Predial Servitude).

Art. 285. Substance; purpose.

§ 1. Real estate may be encumbered in favor of the owner of other real estate (dominant estate) with a right under which the owner of the dominant estate may use the servient estate for a specified purpose, or the owner of the servient estate becomes limited in taking certain actions with respect to it, or under which the owner of the servient real estate is not allowed to exercise certain rights which he holds with respect to the dominant estate on the basis of provisions on the substance and exercise of ownership (easement appurtenant).

§ 2. The sole purpose of an easement appurtenant is to increase the usefulness of the dominant estate or its designated part.

Art. 286. In favor of agricultural production cooperative. An easement appurtenant maybe established in favor of an agricultural production cooperative regardless of whether the cooperative owns the land.

Art. 287. Scope and exercise. The scope of an easement appurtenant and the manner in which it is exercised is set, in the absence of other information, in accordance with the principles of community life with account taken of the local custom.

Art. 288. Expansion. An easement appurtenant should be exercised in such a manner as to cause as little inconvenience as possible in the use of the servient estate.

¹³¹⁾ Art. 280-282 skreślone ustawą z dnia 16.09.1982 r. (Dz.U. Nr 30, poz. 210), która wchodzi w życie 1.01.1983 r.

¹³²⁾ Art. 283 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹³³⁾ Art. 284 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 289 [Utrzymywanie urządzeń]

§ 1. W braku odmiennej umowy obowiązek utrzymywania urządzeń potrzebnych do wykonywania służebności gruntowej obciąża właściciela nieruchomości władnącej.

§ 2. Jeżeli obowiązek utrzymywania takich urządzeń został włożony na właściciela nieruchomości obciążonej, właściciel odpowiedzialny jest także osobiście za wykonywanie tego obowiązku. Odpowiedzialność osobista współwłaścicieli jest solidarna.

Art. 290 [Podział nieruchomości]

§ 1. W razie podziału nieruchomości władnącej służebność utrzymuje się w mocy na rzecz każdej z części utworzonych przez podział; jednakże gdy służebność zwiększa użyteczność tylko jednej lub kilku z nich, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zwolnienia jej od służebności względem części pozostałych.

§ 2. W razie podziału nieruchomości obciążonej służebność utrzymuje się w mocy na częściach utworzonych przez podział; jednakże gdy wykonywanie służebności ogranicza się do jednej lub kilku z nich, właściciele pozostałych części mogą żądać ich zwolnienia od służebności.

§ 3. Jeżeli wskutek podziału nieruchomości władnącej albo nieruchomości obciążonej sposób wykonywania służebności wymaga zmiany, sposób ten w braku porozumienia stron będzie ustalony przez sąd.

Art. 291 [Zmiana wykonywania] Jeżeli po ustanowieniu służebności gruntowej powstanie ważna potrzeba gospodarcza, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać za wynagrodzeniem zmiany treści lub sposobu wykonywania służebności, chyba że żądana zmiana przyniosłaby niewspółmierny uszczerbek nieruchomości władnącej.

Art. 292 [Zasiedzenie] Służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Art. 293 [Niewykonywanie]

§ 1. Służebność gruntowa wygasa wskutek niewykonywania przez lat dziesięć.

§ 2. Jeżeli treść służebności gruntowej polega na obowiązku nieczynienia, przepis powyższy stosuje się tylko wtedy, gdy na nieruchomości obciążonej istnieje od lat dziesięć stan rzeczy sprzeczny z treścią służebności.

Art. 294 [Zniesienie za wynagrodzeniem] Właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zniesienia służebności gruntowej za wynagrodzeniem, jeżeli wskutek zmiany stosunków służebność stała się dla niego szczególnie uciążliwa, a nie jest konieczna do prawidłowego korzystania z nieruchomości władnącej.

Art. 295 [Zniesienie bez wynagrodzenia] Jeżeli

Art. 289. Facilities maintenance.

§ 1. In the absence of an agreement to the contrary, the obligation to maintain the facilities needed to exercise an easement appurtenant rests on the owner of the dominant estate.

§ 2. If the obligation to maintain such facilities was imposed on the owner of the servient estate, the owner is also personally responsible for performing that obligation. The personal liability of co-owners is joint and several.

Art. 290. Real estate division.

§ 1. If the dominant estate is divided, the easement remains in effect in favor of each part created by the division; however, if the easement increases the usefulness of only one or several of them, the owner of the servient estate may demand that the remaining parts be released from the easement.

§ 2. If the servient estate is divided, the easement remains in effect with respect to the parts created by the division; however, if the exercise of the easement is limited to one or several of them, the owners of the remaining parts may demand that the parts be released from the easement.

§ 3. If, as a result of the division of the dominant estate or the servient estate, the manner in which the easement is exercised must be changed, that manner, in the absence of an agreement between the parties, will be established by the court.

Art. 291. Change in exercise. If, after an easement appurtenant is established, an important economic need arises, the owner of the servient estate may demand, against payment, that the substance of the easement or the manner in which it is exercised be changed unless the change demanded would cause incommensurate harm to the dominant estate.

Art. 292. Adverse possession. An easement appurtenant may be acquired by adverse possession only if it consists in the use of a permanent and visible facility. The provisions on acquiring real estate ownership by adverse possession apply accordingly.

Art. 293. No exercise.

§ 1. An easement appurtenant expires if not used for ten years.

§ 2. If the easement appurtenant consists in the obligation to refrain from doing something, the provision above applies only if a status inconsistent with the easement has existed on the servient estate for ten years.

Art. 294. Cancellation against payment. The owner of the servient estate may demand that the easement appurtenant be cancelled against payment if, as a result of a change in circumstances, the easement has become particularly burdensome for him, and it is not essential for the proper use of the dominant estate.

Art. 295. Cancellation without payment. If the

służebność gruntowa utraciła dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zniesienia służebności bez wynagrodzenia.

Rozdział II. Służebności osobiste.

Art. 296 [Treść] Nieruchomość można obciążyć na rzecz oznaczonej osoby fizycznej prawem, którego treść odpowiada treści służebności gruntowej (służebność osobista).

Art. 297 [Odesłanie] Do służebności osobistych stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych z zachowaniem przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 298 [Zakres i wykonywanie] Zakres służebności osobistej i sposób jej wykonywania oznacza się, w braku innych danych, według osobistych potrzeb uprawnionego z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego i zwyczajów miejscowych.

Art. 299 [Termin wygaśnięcia] Służebność osobista wygasa najpóźniej ze śmiercią uprawnionego.

Art. 300 [Osobisty charakter] Służebności osobiste są niezbywalne. Nie można również przenieść uprawnienia do ich wykonywania.

Art. 301 [Służebność mieszkania]

§ 1. Mający służebność mieszkania może przyjąć na mieszkanie małżonka i dzieci małoletnie. Inne osoby może przyjąć tylko wtedy, gdy są przez niego utrzymywane albo potrzebne przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dzieci przyjęte jako małoletnie mogą pozostać w mieszkaniu także po uzyskaniu pełnoletności.

§ 2. Można się umówić, że po śmierci uprawnionego służebność mieszkania przysługiwać będzie jego dzieciom, rodzicom i małżonkowi.

Art. 302 [Rozwinięcie]

§ 1. Mający służebność mieszkania może korzystać z pomieszczeń i urządzeń przeznaczonych do wspólnego użytku mieszkańców budynku.

§ 2. Do wzajemnych stosunków między mającym służebność mieszkania a właścicielem nieruchomości obciążonej stosuje się odpowiednio przepisy o użytkowaniu przez osoby fizyczne.

Art. 303 [Zamiana na rentę] Jeżeli uprawniony z tytułu służebności osobistej dopuszcza się rażących uchybień przy wykonywaniu swego prawa, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zamiany służebności na rentę.

Art. 304 [Wyłączenie zasiedzenia] Służebności osobistej nie można nabyć przez zasiedzenie.

Art. 305 [Wniesienie nieruchomości do spółdzielni] Jeżeli nieruchomość obciążona służebnością osobistą została wniesiona jako wkład do rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielnia może z ważnych powodów

easement appurtenant has lost its significance for the dominant estate, the owner of the servient estate may demand that the easement be cancelled without payment.

Rozdział II. Easement in Gross (Personal Servitude).

Art. 296. Substance. Real estate may be encumbered in favor of a designated natural person with a right which corresponds to easement appurtenant (easement in gross).

Art. 297. Reference. The provisions on easements appurtenant apply accordingly to easements in gross subject to the provisions of this chapter.

Art. 298. Scope and exercise. The scope of an easement in gross and the manner in which it is exercised is set, in the absence of other information, in accordance with the personal needs of the beneficiary with account taken of the principles of community life and local custom.

Art. 299. Expiry dates. An easement in gross expires with the death of the beneficiary at the latest.

Art. 300. Personal nature. Easements in gross are non-transferrable. Nor can the right to exercise them be transferred.

Art. 301. Right of habitation.

§ 1. A person having the right of habitation may house his spouse and minor children in the dwelling unit. He may house other persons only if they are dependant on him or if they are needed to run his household. Children housed as minors may remain in the dwelling unit also after attaining majority.

§ 2. It may be agreed that on the beneficiary's death the right of habitation passes to his children, parents and spouse.

Art. 302. Expansion.

§ 1. The beneficiary of a right of habitation may use the rooms and facilities intended for the common use of the occupants of the building.

§ 2. The provisions on usufruct by natural persons apply accordingly to mutual relationships between the beneficiary of a right of habitation and the owner of the servient estate.

Art. 303. Exchange for annuity. If a beneficiary of a right of habitation commits a gross violation while exercising his right, the owner of the servient estate may demand that the right of habitation be exchanged for an annuity.

Art. 304. No adverse possession. An easement in gross cannot be acquired by adverse possession.

Art. 305. Contribution of real estate to cooperative. If real estate encumbered with an easement in gross is contributed to an agricultural production cooperative, the cooperative may, for good cause, demand that the

żądać zmiany sposobu wykonywania służebności albo jej zamiany na rentę.

manner in which the easement is exercised be changed or that the easement be exchanged for an annuity.

Rozdział III. Służebność przesyłu.¹³⁴⁾

Rozdział III. Transmission Easement.

Art. 305¹ [Treść prawa] Nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Art. 305¹. Substance of a right. Real estate may be encumbered with a right in favor of an entrepreneur who intends to construct or which owns the facilities referred to in Article 49 § 1 under which the entrepreneur may use the servient estate within a designated scope, in accordance with the purpose of the facilities (transmission easement).

Art. 305² [Umowa o ustanowienie służebności przesyłu]

Art. 305². Contract establishing transmission easement.

§ 1. Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem.

§ 1. If the real estate owner refuses to execute a contract establishing a transmission easement and the easement is required for the proper operation of the facilities referred to in Article 49 § 1, the entrepreneur may demand that an easement be established against appropriate remuneration.

§ 2. Jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

§ 2. If an entrepreneur refuses to execute a contract establishing a transmission easement, and the transmission easement is required for the proper operation of the facilities referred to in Article 49 § 1, the real estate owner may demand appropriate remuneration in exchange for establishment of the transmission easement.

Art. 305³ [Przejęcie prawa, wygaśnięcie]

Art. 305³. Transfer of right, expiry.

§ 1. Służebność przesyłu przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa lub nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1.

§ 1. Transmission easement is transferred to the acquirer of an enterprise or the acquirer of the equipment referred to in Article 49 § 1.

§ 2. Służebność przesyłu wygasa najpóźniej wraz z zakończeniem likwidacji przedsiębiorstwa.

§ 2. A transmission easement expires at the end of liquidation of the enterprise at the latest.

§ 3. Po wygaśnięciu służebności przesyłu na przedsiębiorcy ciąży obowiązek usunięcia urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, utrudniających korzystanie z nieruchomości. Jeżeli powodowałoby to nadmierne trudności lub koszty, przedsiębiorca jest obowiązany do naprawienia wynikłej stąd szkody.

§ 3. Once a transmission easement has expired, the entrepreneur is obliged to remove any of the facilities referred to in Article 49 § 1 which impede the use of the real estate. If removal is extremely difficult or costly, the entrepreneur is obliged to remedy any resulting damage.

Art. 305⁴ [Odesłanie] Do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych.

Art. 305⁴. Reference. The provisions on easements appurtenant apply accordingly to transmission easements.

Dział IV. Zastaw.

Dział IV. Pledge.

Rozdział I. Zastaw na rzeczach ruchomych.

Rozdział I. Pledge on Movable.

Art. 306 [Przedmiot i treść]

Art. 306. Subject and substance.

§ 1. W celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności można rzecz ruchomą obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel będzie mógł dochodzić zaspokojenia z rzeczy bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela rzeczy, wyjąwszy tych, którym z mocy ustawy

§ 1. In order to secure a given claim, a movable may be encumbered with a right under which the creditor may seek satisfaction from a thing regardless of whose property it has become and with priority over the personal creditors of the owner of the thing, save for those who under the law hold special priority.

¹³⁴⁾ Rozdział III dodany ustawą z dnia 30.05.2008 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 731), która wchodzi w życie 3.08.2008 r.

przysługuje pierwszeństwo szczególne.

§ 2. Zastaw można ustanowić także w celu zabezpieczenia wierzytelności przyszłej lub warunkowej.

Art. 307 [Ustanowienie]

§ 1. Do ustanowienia zastawu potrzebna jest umowa między właścicielem a wierzycielem oraz, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wydanie rzeczy wierzycielowi albo osobie trzeciej, na którą strony się zgodziły.

§ 2. Jeżeli rzecz znajduje się w dzierżeniu wierzyciela, do ustanowienia zastawu wystarcza sama umowa.

§ 3.¹³⁵⁾ Zastaw jest skuteczny wobec wierzycieli zastawcy, jeżeli umowa o ustanowienie zastawu została zawarta na piśmie z datą pewną.

Art. 308 [Zastaw rejestrowy]¹³⁶⁾ Wierzytelność można także zabezpieczyć zastawem rejestrowym, który regulują odrębne przepisy.

Art. 309 [Ustanowienie przez nieuprawnionego] Przepisy o nabyciu własności rzeczy ruchomej od osoby nie uprawnionej do rozporządzania rzeczą stosuje się odpowiednio do ustanowienia zastawu.

Art. 310 [Pierwszeństwo] Jeżeli w chwili ustanowienia zastawu rzecz jest już obciążona innym prawem rzeczowym, zastaw powstały później ma pierwszeństwo przed prawem powstałym wcześniej, chyba że zastawnik działał w złej wierze.

Art. 311 [Rozporządzenie rzeczą] Nieważne jest zastrzeżenie, przez które zastawca zobowiązuje się względem zastawnika, że nie dokona zbycia lub obciążenia rzeczy przed wygaśnięciem zastawu.

Art. 312 [Tryb zaspokojenia]¹³⁷⁾ Zaspokojenie zastawnika z rzeczy obciążonej następuje według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 313 [Umowa o przepadek] Jeżeli przedmiotem zastawu są rzeczy mające określoną przez zarządzenie właściwego organu państwowego cenę sztywną, można się umówić, że w razie zwłoki z zapłatą długu przypadną one w odpowiednim stosunku zastawnikowi na własność zamiast zapłaty, według ceny z dnia wymagalności wierzytelności zabezpieczonej.

Art. 314 [Zakres zabezpieczenia]¹³⁸⁾ Zastaw zabezpiecza także roszczenia o odsetki za trzy ostatnie lata przed zbyciem rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym, przyznane koszty postępowania w wysokości nieprzekraczającej dziesiątej części kapitału oraz inne roszczenia o świadczenia uboczne, w szczególności roszczenie o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz o zwrot nakładów na rzecz.

Art. 315 [Zarzuty zastawcy] Zastawca nie będący dłużnikiem może niezależnie od zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko zastawnikowi, podnosić

§ 2. A pledge may also be established for the purpose of securing a future or contingent claim.

Art. 307. Establishment.

§ 1. In order to establish a pledge, a contract between the owner and the creditor is required and, subject to the exceptions provided for by the law, the hand-over of the thing to the creditor or a third party to which the parties agreed.

§ 2. If the thing is actually held by the creditor, the contract is sufficient to establish pledge.

§ 3. A pledge is effective towards the pledgor's creditor if the contract establishing the pledge was executed with an authenticated date.

Art. 308. Registered pledge. A claim may also be secured by a registered pledge which is regulated by separate provisions.

Art. 309. Pledge by unauthorized person. The provisions on acquiring ownership of a movable from a person who is not authorized to dispose of the thing apply accordingly to establishing a pledge.

Art. 310. Priority. If, at the time a pledge is established, the thing is already encumbered with another real right, the pledge established subsequently takes priority over the right created earlier unless the pledgee has acted in bad faith.

Art. 311. Disposition of a thing. A stipulation whereby the pledgor commits to the pledgee not to dispose of or encumber a thing before the pledge expires is invalid.

Art. 312. Satisfaction. The pledgee is satisfied from an encumbered thing in accordance with the provisions on court execution procedure.

Art. 313. Forfeiture contract. If the pledged objects are things having a fixed price set by the order of a competent state authority, it may be agreed that, in the event of a default in payment of the debt, the things will become the property of the pledgee in an appropriate proportion in lieu of payment at the price on the day the secured claim becomes due and payable.

Art. 314. Scope of security. A pledge also secures claims for interest for the last three years before the thing is sold in execution or bankruptcy proceedings, awarded costs of proceedings in an amount of up to one-tenth of the capital and other claims for accessory performances, especially a claim for compensation for non-performance or improper performance of an obligation and for reimbursement of outlays on a thing.

Art. 315. Pledgor's defenses. A pledgor who is not a debtor may, irrespective of the defenses it has personally against the pledgee, raise defenses which the debtor has

¹³⁵⁾ Art. 307 § 3 dodany ustawą z dnia 26.06.2009 r. (Dz.U. Nr 131, poz. 1075), która wchodzi w życie 20.02.2011 r.

¹³⁶⁾ Art. 308 w brzmieniu ustawy z dnia 6.12.1996 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 703), która wchodzi w życie 1.01.1998 r.

¹³⁷⁾ Art. 312 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

¹³⁸⁾ Art. 314 w brzmieniu ustawy z dnia 26.06.2009 r. (Dz.U. Nr 131, poz. 1075), która wchodzi w życie 20.02.2011 r.

zarzuty, które przysługują dłużnikowi, jak również te, których dłużnik zrzekł się po ustanowieniu zastawu.

Art. 316 [Ograniczenia odpowiedzialności spadkowej] Zastawnik może dochodzić zaspokojenia z rzeczy obciążonej zastawem bez względu na ograniczenie odpowiedzialności dłużnika wynikające z przepisów prawa spadkowego.

Art. 317 [Zaspokojenie w razie przedawnienia] Przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej zastawem nie narusza uprawnienia zastawnika do uzyskania zaspokojenia z rzeczy obciążonej. Przepisu powyższego nie stosuje się do roszczenia o odsetki lub inne świadczenia uboczne.

Art. 318 [Obowiązki zastawnika] Zastawnik, któremu rzecz została wydana, powinien czuwać nad jej zachowaniem stosownie do przepisów o przechowaniu za wynagrodzeniem. Po wygaśnięciu zastawu powinien zwrócić rzecz zastawcy.

Art. 319 [Pożytki] Jeżeli rzecz obciążona zastawem przynosi pożytki, zastawnik powinien, w braku odmiennej umowy, pobierać je i zaliczać na poczet wierzytelności i związanych z nią roszczeń. Po wygaśnięciu zastawu obowiązany jest złożyć zastawcy rachunek.

Art. 320 [Nakłady] Jeżeli zastawnik poczynił nakłady na rzecz, do których nie był obowiązany, stosuje się odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 321 [Zagrożenie rzeczy]

§ 1. Jeżeli rzecz obciążona zastawem zostaje narażona na utratę lub uszkodzenie, zastawca może żądać bądź złożenia rzeczy do depozytu sądowego, bądź zwrotu rzeczy za jednoczesnym ustanowieniem innego zabezpieczenia wierzytelności, bądź sprzedaży rzeczy.

§ 2. W razie sprzedaży rzeczy zastaw przechodzi na uzyskaną cenę, która powinna być złożona do depozytu sądowego.

Art. 322 [Przedawnienie]

§ 1. Roszczenie zastawcy przeciwko zastawnikowi o naprawienie szkody z powodu pogorszenia rzeczy, jak również roszczenie zastawnika przeciwko zastawcy o zwrot nakładów na rzecz przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy.

§ 2. ¹³⁹⁾ (skreślony)

Art. 323 [Skutki przelewu]

§ 1. Przeniesienie wierzytelności zabezpieczonej zastawem pociąga za sobą przeniesienie zastawu. W razie przeniesienia wierzytelności z wyłączeniem zastawu zastaw wygasa.

§ 2. Zastaw nie może być przeniesiony bez wierzytelności, którą zabezpiecza.

Art. 324 [Uprawnienia nabywcy wierzytelności] Nabywca wierzytelności zabezpieczonej zastawem może żądać od zbywcy wydania rzeczy obciążonej, jeżeli

and also defenses which the debtor has waived after creation of the pledge.

Art. 316. Limitation on inheritance liability. A pledgee may claim satisfaction from a pledged thing regardless of any limitation on the debtor's liability under inheritance law.

Art. 317. Satisfaction in the case of statute of limitations. The passing of a limitations period for a claim secured by a pledge does not prejudice the pledgee's right to obtain satisfaction from the pledged thing. This provision does not apply to claims for interest or other accessory performances.

Art. 318. Pledgee's obligations. The pledgee to whom a thing is handed over should ensure that it is preserved in accordance with the provisions on safekeeping for remuneration. After the pledge expires, he should return the thing to the pledgor.

Art. 319. Profits. If a pledged thing brings profits, the pledgee should, in the absence of an agreement to the contrary, collect them and credit them towards the receivable and any related claims. After the pledge expires, he is obliged to present accounts to the pledgor.

Art. 320. Outlays. If a pledgee has made outlays on a thing which he was not obliged to make, the provisions on management of another person's affairs without a mandate apply accordingly.

Art. 321. Thing endangered.

§ 1. If a pledged thing is exposed to loss or damage, the pledgor may demand either that the thing be placed in court deposit, or that it be returned with the simultaneous establishment of other security for the claim or that it be sold.

§ 2. In the event of the sale of the thing, the pledge is transferred to the price obtained, which should be placed in court deposit.

Art. 322. Statute of limitations.

§ 1. A pledgor's claim against the pledgee to remedy any damage arising from deterioration of a thing, and a pledgee's claim against the pledgor to reimburse outlays on the thing become barred by the statute of limitations one year after the date the thing is returned.

§ 2. (deleted)

Art. 323. Effects of transfer.

§ 1. The transfer of a claim secured by a pledge entails the transfer of the pledge. If the claim is transferred without the pledge, the pledge is extinguished.

§ 2. A pledge cannot be transferred without the claim which it secures.

Art. 324. Rights of the debt acquirer. The acquirer of a claim secured by a pledge may demand that the transferor hand over the encumbered thing with the

¹³⁹⁾ Art. 322 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

zastawca wyrazi na to zgodę. W braku takiej zgody nabywca może żądać złożenia rzeczy do depozytu sądowego.

Art. 325 [Zwrot rzeczy]

§ 1. Jeżeli zastawnik zwróci rzecz zastawcy, zastaw wygasa bez względu na zastrzeżenia przeciwne.

§ 2. Zastaw nie wygasa pomimo nabycia rzeczy obciążonej przez zastawnika na własność, jeżeli wierzytelność zabezpieczona zastawem jest obciążona prawem osoby trzeciej lub na jej rzecz zajęta.

Art. 326 [Zastaw ustawowy] Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio do zastawu, który powstaje z mocy ustawy.

Rozdział II. Zastaw na prawach.

Art. 327 [Zakres] Przedmiotem zastawu mogą być także prawa, jeżeli są zbywalne.

Art. 328 [Odesłanie] Do zastawu na prawach stosuje się odpowiednio przepisy o zastawie na rzeczach ruchomych z zachowaniem przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 329 [Ustanowienie]

§ 1. Do ustanowienia zastawu na prawie stosuje się odpowiednio przepisy o przeniesieniu tego prawa. Jednakże umowa o ustanowienie zastawu powinna być zawarta na piśmie z datą pewną, chociażby umowa o przeniesienie prawa nie wymagała takiej formy.

§ 2. Jeżeli ustanowienie zastawu na wierzytelności nie następuje przez wydanie dokumentu ani przez indos, do ustanowienia zastawu potrzebne jest pisemne zawiadomienie dłużnika wierzytelności przez zastawcę.

Art. 330 [Czynności zachowawcze] Zastawnik może wykonywać wszelkie czynności i dochodzić wszelkich roszczeń, które zmierzają do zachowania prawa obciążonego zastawem.

Art. 331 [Wypowiedzenie wierzytelności obciążonej]

§ 1. Jeżeli wymagalność wierzytelności obciążonej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, zastawca może dokonać wypowiedzenia bez zgody zastawnika. Jeżeli wierzytelność zabezpieczona zastawem jest już wymagalna, zastawnik może wierzytelność obciążoną wypowiedzieć do wysokości wierzytelności zabezpieczonej.

§ 2. Jeżeli wymagalność wierzytelności obciążonej zastawem zależy od wypowiedzenia przez dłużnika, wypowiedzenie powinno nastąpić także względem zastawnika.

Art. 332 [Zastaw na przedmiocie świadczenia] W razie spełnienia świadczenia zastaw na wierzytelności przechodzi na przedmiot świadczenia.

Art. 333 [Odbiór świadczenia] Do odbioru świadczenia uprawnieni są zastawca wierzytelności i zastawnik

pledgor's consent. In the absence of such consent, the acquirer may demand that the thing be placed in court deposit.

Art. 325. Return of the thing.

§ 1. If a pledgee returns the thing to the pledgor, the pledge is extinguished regardless of any stipulations to the contrary.

§ 2. A pledge is not extinguished despite the pledged thing being acquired by the pledgee if the claim secured by the pledge is encumbered by a third party right or is attached in favor of a third party.

Art. 326. Statutory pledge. The provisions of this chapter apply accordingly to pledges created under the law.

Rozdział II. Pledge on Rights.

Art. 327. Scope. Rights, if transferable, may be the object of a pledge.

Art. 328. Reference. The provisions on pledge on movables apply accordingly to pledge on rights, subject to the provisions of this chapter.

Art. 329. Establishment.

§ 1. The provisions on transferring a right apply accordingly to establishing a pledge on that right. However, a contract on pledge should be executed in writing with an authenticated date even if the contract on transferring the right does not require such form.

§ 2. If a pledge on a claim is not created by hand-over of the document or by endorsement, a written notification of the debtor by the pledgor is necessary in order for the pledge to be created.

Art. 330. Preservation actions. A pledgee may perform all actions and pursue all claims which are intended to preserve the pledged right.

Art. 331. Termination of pledged claim.

§ 1. If the maturity of a pledged claim depends on notice by the creditor, the pledgor may serve the notice without the pledgee's consent. If the claim secured by the pledge is already due and payable, the pledgee may serve the notice with respect to the pledged claim up to the amount of the secured claim.

§ 2. If the maturity of a pledged claim depends on notice by the debtor, the notice should also be served with regard to the pledgee.

Art. 332. Pledge on the object of a performance. If a performance is made, a pledge on a claim is transferred to the object of the performance.

Art. 333. Receipt of performance. The pledgor of the claim and the pledgee are jointly entitled to receive the

łącznie. Każdy z nich może żądać spełnienia świadczenia do rąk ich obu łącznie albo złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Art. 334 [Świadczenie przedterminowe] Jeżeli dłużnik wierzytelności obciążonej zastawem spełnia świadczenie, zanim wierzytelność zabezpieczona stała się wymagalna, zarówno zastawca, jak i zastawnik mogą żądać złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Art. 335 [Zaspokojenie zabezpieczonej wierzytelności pieniężnej] Jeżeli wierzytelność pieniężna zastawem zabezpieczona jest już wymagalna, zastawnik może żądać zamiast zapłaty, ażeby zastawca przeniósł na niego wierzytelność obciążoną, jeżeli jest pieniężna, do wysokości wierzytelności zabezpieczonej zastawem. Zastawnik może dochodzić przypadłej mu z tego tytułu części wierzytelności z pierwszeństwem przed częścią przysługującą zastawcy.

Tytuł IV. Posiadanie.

Art. 336 [Posiadanie samoistne i zależne] Posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).

Art. 337 [Równoczesność] Posiadacz samoistny nie traci posiadania przez to, że oddaje drugiemu rzecz w posiadanie zależne.

Art. 338 [Dzierżenie] Kto rzeczą faktycznie włada za kogo innego, jest dzierżycielem.

Art. 339 [Domniemanie posiadania samoistnego] Domniemywa się, że ten, kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym.

Art. 340 [Domniemanie ciągłości] Domniemywa się ciągłość posiadania. Niemożność posiadania wywołana przez przeszkodę przemijającą nie przerywa posiadania.

Art. 341 [Domniemanie zgodności z prawem] Domniemywa się, że posiadanie jest zgodne ze stanem prawnym. Domniemanie to dotyczy również posiadania przez poprzedniego posiadacza.

Art. 342 [Zakaz naruszania] Nie wolno naruszać samowolnie posiadania, chociażby posiadacz był w złej wierze.

Art. 343 [Obrona konieczna; samopomoc]

§ 1. Posiadacz może zastosować obronę konieczną, ażeby odeprzeć samowolne naruszenie posiadania.

§ 2. Posiadacz nieruchomości może niezwłocznie po samowolnym naruszeniu posiadania przywrócić własnym działaniem stan poprzedni; nie wolno mu jednak stosować przy tym przemocy względem osób. Posiadacz rzeczy ruchomej, jeżeli grozi mu niebezpieczeństwo niepowetowanej szkody, może natychmiast po samowolnym pozbawieniu go posiadania zastosować niezbędną samopomoc w celu przywrócenia stanu

performance. Each of them may demand that the performance be made to both of them jointly or that the object of the performance be placed in court deposit.

Art. 334. Early performance. If the debtor of a pledged claim makes the performance before the secured claim becomes due and payable, both the pledgor and the pledgee may demand that the object of the performance be placed in court deposit.

Art. 335. Satisfaction of secured monetary claim. If a monetary claim secured by a pledge is already due and payable, the pledgee may demand, in lieu of payment, that the pledgor transfer to it the pledged claim, if it is monetary, up to the amount of the claim secured by the pledge. The pledgee may execute its part of the claim with priority over the part due to the pledgor.

Tytuł IV. Possession.

Art. 336. Owner-like possession and dependent possession. The possessor of a thing is a person who actually controls the thing like the owner (owner-like possessor), or a person who actually controls it as a usufructuary, pledgee, tenant, lessee or holder of other right giving him a certain degree of control over another person's thing (dependent possessor).

Art. 337. Simultaneousness. An owner-like possessor does not lose possession by giving the thing over to another person as a dependent possessor.

Art. 338. Control. Anyone who has actual control of a thing on behalf of another person is the actual holder of the thing.

Art. 339. Presumed owner-like possession. Anyone who has actual control of a thing is presumed to be its ownerlike possessor.

Art. 340. Presumed continuity. Possession is presumed to be continuous. The inability to possess due to a temporary obstacle does not interrupt possession.

Art. 341. Presumed compliance with the law. Possession is presumed to be compliant with the legal status. This presumption also applies to possession by the previous possessor.

Art. 342. No breach. Possession cannot be willfully breached even if the possessor acted in bad faith.

Art. 343. Self-defense; self-help.

§ 1. A possessor may use self-defense to repel a willful breach of his possession.

§ 2. A possessor of real estate may immediately, after a willful breach of his possession, restore the previous status by his own actions; however, when doing so, he cannot use violence against other persons. The possessor of a movable, if threatened by the danger of irreparable damage, may immediately, after having been willfully deprived of possession, use the necessary self-help in order to restore the previous status.

poprzedniego.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do dzierżyciela.

Art. 343¹ [Władanie lokalem] ¹⁴⁰⁾ Do ochrony władania lokalem stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie posiadania.

Art. 344 [Roszczenia o ochronę]

§ 1. Przeciwno temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwno temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

§ 2. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia.

Art. 345 [Skutek przywrócenia] Posiadanie przywrócone poczytuje się za nie przerwane.

Art. 346 [Ochrona między współposiadaczami] Roszczenie o ochronę posiadania nie przysługuje w stosunkach pomiędzy współposiadaczami tej samej rzeczy, jeżeli nie da się ustalić zakresu współposiadania.

Art. 347 [Wstrzymanie budowy]

§ 1. Posiadaczowi nieruchomości przysługuje roszczenie o wstrzymanie budowy, jeżeli budowa mogłaby naruszyć jego posiadanie albo grozić wyrządzeniem mu szkody.

§ 2. Roszczenie może być dochodzone przed rozpoczęciem budowy; wygasa ono, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu miesiąca od rozpoczęcia budowy.

Art. 348 [Przeniesienie przez wydanie] Przeniesienie posiadania następuje przez wydanie rzeczy. Wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą, jest jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy.

Art. 349 [Z zachowaniem władztwa] Przeniesienie posiadania samoistnego może nastąpić także w ten sposób, że dotychczasowy posiadacz samoistny zachowa rzecz w swoim władaniu jako posiadacz zależny albo jako dzierżyciel na podstawie stosunku prawnego, który strony jednocześnie ustalą.

Art. 350 [Przez umowę i zawiadomienie] Jeżeli rzecz znajduje się w posiadaniu zależnym albo w dzierżeniu osoby trzeciej, przeniesienie posiadania samoistnego następuje przez umowę między stronami i przez zawiadomienie posiadacza zależnego albo dzierżyciela.

Art. 351 [Przez umowę] Przeniesienie posiadania samoistnego na posiadacza zależnego albo na dzierżyciela następuje na mocy samej umowy między stronami.

§ 3. The provisions of the preceding paragraphs apply accordingly to an actual holder.

Art. 343¹. Controlling premises. The provisions on protection of possession apply accordingly to protection of control of premises.

Art. 344. Claim for protection.

§ 1. A possessor can claim restoration of the previous state and cessation of breach against a person who willfully breached his possession and against a person for whose benefit the breach took place. This claim is not conditional on the possessor's good faith or the compliance of his possession with the legal status unless a final and non-revisable decision of a court or other state authority appointed to hear cases of a given type states that the state of possession which resulted from the breach was lawful.

§ 2. A claim expires if it is not pursued within one year of breach.

Art. 345. Effect of restoration. Restored possession is deemed uninterrupted.

Art. 346. Protection among co-possessors. A claim for protection of possession cannot be made in relations among co-possessors of the same thing if the scope of co-possession cannot be established.

Art. 347. Suspension of construction.

§ 1. The possessor of real estate may claim suspension of construction if the construction could breach his possession or threaten to cause him damage.

§ 2. A claim may be pursued before construction is started; it expires if it is not pursued within one month of the construction being started.

Art. 348. Transfer by hand-over. Transfer of possession takes place by hand-over of a thing. The handover of documents, which enable disposition of the thing, and hand-over of means which give actual control of the thing, is tantamount to handover of the thing.

Art. 349. Retaining control. Owner-like possession may also be transferred where the existing ownerlike possessor retains the thing in his control as a dependent possessor or as an actual holder on the basis of a legal relationship established by the parties.

Art. 350. By contract and by notice. If a thing is held in dependent possession or is actually held by a third party, the owner-like possession is transferred by a contract between the parties and by a notice to the dependent possessor or the actual holder.

Art. 351. By contract. The owner-like possession is transferred to a dependent possessor or to an actual holder by means of a contract between the parties.

¹⁴⁰⁾ Art. 343¹ dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

Art. 352 [Posiadanie służebności]

§ 1. Kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności.

§ 2. Do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy.

Księga trzecia. Zobowiązania.

Tytuł I. Przepisy ogólne.

Art. 353 [Pojęcie]

§ 1. Zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić.

§ 2. Świadczenie może polegać na działaniu albo na zaniechaniu.

Art. 353¹ [Granice swobody umów] ¹⁴¹⁾ Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Art. 354 [Sposób wykonania]

§ 1. Dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

§ 2. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel.

Art. 355 [Należyta staranność]

§ 1. Dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność).

§ 2. ¹⁴²⁾ Należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Art. 356 [Wykonawca]

§ 1. Wierzyciel może żądać osobistego świadczenia dłużnika tylko wtedy, gdy to wynika z treści czynności prawnej, z ustawy albo z właściwości świadczenia.

§ 2. Jeżeli wierzytelność pieniężna jest wymagalna, wierzyciel nie może odmówić przyjęcia świadczenia od osoby trzeciej, chociażby działała bez wiedzy dłużnika.

Art. 357 [Jakość rzeczy] Jeżeli dłużnik jest zobowiązany do świadczenia rzeczy oznaczonych tylko

Art. 352. Possession of easement.

§ 1. Anyone who actually uses another person's real estate in a way corresponding to easement is the possessor of the easement.

§ 2. The provisions on possession of things apply accordingly to possession of an easement.

Księga trzecia. Obligations.

Tytuł I. General Provisions.

Art. 353. Concept.

§ 1. An obligation exists where a creditor may demand performance from a debtor and the debtor should make the performance.

§ 2. Performance may consist in acting or refraining from acting.

Art. 353¹. Freedom of contract. Parties executing a contract may arrange their legal relationship at their discretion so long as the content or purpose of the contract is not contrary to the nature of the relationship, the law or the principles of community life.

Art. 354. Performance manner.

§ 1. A debtor should perform his obligation in accordance with its substance and in a manner complying with its social and economic purpose and the principles of community life, and if there is established custom in this respect - also in a manner complying with this custom.

§ 2. The creditor should cooperate in the same manner in the performance of an obligation.

Art. 355. Due care.

§ 1. A debtor is obliged to use the care commonly required in relations of a given type (due care).

§ 2. The due care of a debtor in his business activity is specified with consideration taken of the professional nature of this business.

Art. 356. Performer.

§ 1. A creditor may demand personal performance by the debtor only if the same follows from the substance of the legal act, the law or the nature of the performance.

§ 2. If a monetary claim is due and payable, the creditor cannot refuse to accept performance from a third party even if the latter acts without the debtor's knowledge.

Art. 357. Quality of things. If a debtor is obliged to provide fungibles, and the quality of the things is not

¹⁴¹⁾ Art. 353¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁴²⁾ Art. 355 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

co do gatunku, a jakość rzeczy nie jest oznaczona przez właściwe przepisy lub przez czynność prawną ani nie wynika z okoliczności, dłużnik powinien świadczyć rzeczy średniej jakości.

Art. 357¹ [Nadzwyczajna zmiana stosunków] ¹⁴³⁾ Jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

Art. 358 [Zasada walutowości] ¹⁴⁴⁾

§ 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia w walucie obcej.

§ 2. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna stanowi inaczej. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonana.

Art. 358¹ [Nominalizm; waloryzacja] ¹⁴⁵⁾

§ 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna, spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości.

§ 3. W razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

§ 4. Z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa.

§ 5. Przepisy § 2 i 3 nie uchybiają przepisom regulującym wysokość cen i innych świadczeń pieniężnych.

indicated by relevant regulations or by the legal act and does not follow from the circumstances, the debtor should provide things of average quality.

Art. 357¹. Extraordinary change in circumstances. If, due to an extraordinary change in circumstances, a performance entails excessive difficulties or exposes one of the parties to a serious loss which the parties did not foresee when executing the contract, the court may, having considered the parties' interests, in accordance with the principles of community life, designate the manner of performing the obligation, the value of the performance or even decide that the contract be dissolved. When dissolving the contract, the court may, as needed, decide how accounts will be settled between the parties, being guided by the principles set forth in the preceding sentence.

Art. 358. Currency principle.

§ 1. If the subject of the obligation is a sum of money and is denominated in foreign currency, the debtor may make the performance in Polish currency unless the law, the court decision being the source of the obligation or a legal act provide for the performance to be made in foreign currency.

§ 2. The foreign currency value is set forth at to the average exchange rate announced by the National Bank of Poland on the date on which the claim becomes due and payable unless the law, a court decision or a legal act provides otherwise. In the event of the debtor's default, the creditor may demand that the performance be made in Polish currency at the average exchange rate announced by the National Bank of Poland on the payment date.

Art. 358¹. Nominalism; adjustment.

§ 1. If the subject of the obligation is, from the moment it arises, a sum of money, performance is made by paying the nominal sum unless special regulations provide otherwise.

§ 2. The parties may stipulate in a contract that the amount of a monetary performance will be fixed according to a measure of value other than money.

§ 3. In the event of a significant change in the purchasing power of money after the obligation arises, the court may, having considered the parties' interests and in accordance with the principles of community life, change the amount of the monetary performance or the manner of making it even if the same were set in a court decision or contract.

§ 4. A party running an enterprise cannot demand a change in the amount of a monetary performance or the manner of making it if the performance is related to running the enterprise.

§ 5. The provisions of § 2 and 3 do not prejudice provisions regulating the levels of prices and other monetary performances.

¹⁴³⁾ Art. 357¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; oznaczenie § 1 i § 2 skreślone ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

¹⁴⁴⁾ Art. 358 w brzmieniu ustawy z dnia 23.10.2008 r. (Dz.U. Nr 228, poz. 1506), która wchodzi w życie 24.01.2009 r.

¹⁴⁵⁾ Art. 358¹ dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 359 [Odsetki]

§ 1. ¹⁴⁶⁾ Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

§ 2. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe.

§ 2¹. ¹⁴⁷⁾ Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne).

§ 2². ¹⁴⁸⁾ Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

§ 2³. ¹⁴⁹⁾ Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

§ 3. ¹⁵⁰⁾ Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia¹⁵¹⁾, wysokość odsetek ustawowych, kierując się koniecznością zapewnienia dyscypliny płatniczej i sprawnego przeprowadzania rozliczeń pieniężnych, biorąc pod uwagę wysokość rynkowych stóp procentowych oraz stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego.

Art. 360 [Termin płatności] W braku odmiennego zastrzeżenia co do terminu płatności odsetek są one płatne co roku z dołu, a jeżeli termin płatności sumy pieniężnej jest krótszy niż rok - jednocześnie z zapłatą tej sumy.

Art. 361 [Związek przyczynowy; szkoda]

§ 1. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

§ 2. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Art. 362 [Przyczynienie się] Jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Art. 363 [Naprawienie szkody]

§ 1. Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej

Art. 359. Interest.

§ 1. Interest on a sum of money is due only if it follows from a legal act or the law, a court decision or a decision of another competent authority.

§ 2. If the level of interest is not otherwise specified, statutory interest is due.

§ 2¹. The maximum level of interest resulting from a legal act cannot be more in one year than four times the pawn loan rate of the National Bank of Poland (maximum interest).

§ 2². If the interest resulting from a legal act exceeds the maximum interest, the maximum interest is due.

§ 2³. Contractual provisions cannot exclude or limit provisions on maximum interest even if foreign law jurisdiction is chosen. In such case, the provisions of the law apply.

§ 3. The Council of Ministers specifies, by way of a regulation, the level of statutory interest, being guided by the need to ensure payment discipline and efficient money settlements, taking into account market interest rates and National Bank of Poland interest rates.

Art. 360. Payment date. In the absence of a stipulation to the contrary regarding interest payment date, interest is paid annually in arrears and if the money payment period is shorter than one year, simultaneously with payment of the money.

Art. 361. Causal relationship; damage.

§ 1. A person obliged to pay compensation is liable only for normal consequences of the actions or omissions from which the damage arises.

§ 2. Within the above limits, in the absence of a provision of the law or contract to the contrary, remedy of damage covers the losses which the aggrieved party has suffered, and the benefits which it could have obtained had it not suffered the damage.

Art. 362. Contribution. If an aggrieved party has contributed to damage arising or increasing, the obligation to remedy the damage is appropriately reduced according to the circumstances, and especially to the degree of both parties' fault.

Art. 363. Remedy of damage.

§ 1. Damage should be remedied, at the aggrieved party's choice, either by the previous condition being restored or a relevant sum of money being paid. If,

¹⁴⁶⁾ Art. 359 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁴⁷⁾ Art. 359 § 2¹ dodany ustawą z dnia 7.07.2005 r. (Dz.U. Nr 157, poz. 1316), która wchodzi w życie 20.02.2006 r.

¹⁴⁸⁾ Art. 359 § 2² dodany ustawą z dnia 7.07.2005 r. (Dz.U. Nr 157, poz. 1316), która wchodzi w życie 20.02.2006 r.

¹⁴⁹⁾ Art. 359 § 2³ dodany ustawą z dnia 7.07.2005 r. (Dz.U. Nr 157, poz. 1316), która wchodzi w życie 20.02.2006 r.

¹⁵⁰⁾ Art. 359 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁵¹⁾ Zgodnie z rozp. RM z dnia 4.12.2008 r. (Dz.U. Nr 220, poz. 1434) od dnia 15.12.2008 r. wysokość odsetek ustawowych ustala się na 13% w stosunku rocznym.

sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

§ 2. Jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Art. 364 [Sposób zabezpieczenia]

§ 1. Ilekroć ustawa przewiduje obowiązek zabezpieczenia, zabezpieczenie powinno nastąpić przez złożenie pieniędzy do depozytu sądowego.

§ 2. Jednakże z ważnych powodów zabezpieczenie może nastąpić w inny sposób.

Art. 365 [Zobowiązanie przemienne]

§ 1. Jeżeli dłużnik jest zobowiązany w ten sposób, że wykonanie zobowiązania może nastąpić przez spełnienie jednego z kilku świadczeń (zobowiązanie przemienne), wybór świadczenia należy do dłużnika, chyba że z czynności prawnej, z ustawy lub z okoliczności wynika, iż uprawnionym do wyboru jest wierzyciel lub osoba trzecia.

§ 2. Wyboru dokonywa się przez złożenie oświadczenia drugiej stronie. Jeżeli uprawnionym do wyboru jest dłużnik, może on dokonać wyboru także przez spełnienie świadczenia.

§ 3. Jeżeli strona uprawniona do wyboru świadczenia wyboru tego nie dokona, druga strona może jej wyznaczyć w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu uprawnienie do dokonania wyboru przechodzi na stronę drugą.

Art. 365¹ [Wypowiedzenie zobowiązań ciągłych] ¹⁵²⁾ Zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów niezwłocznie po wypowiedzeniu.

Tytuł II. Wielość dłużników albo wierzycieli.

Dział I. Zobowiązania solidarne.

Art. 366 [Solidarność dłużników]

§ 1. Kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (solidarność dłużników).

§ 2. Aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani.

however, restoration of the previous condition is not possible or it results in excessive difficulties or costs for the obliged person, the aggrieved party's claim is limited to monetary performance.

§ 2. If the damage is to be remedied by payment of money, the amount of the compensation should be set according to prices as at the compensation determination date unless extraordinary circumstances require that prices existing at another time be taken as the basis.

Art. 364. Security.

§ 1. Whenever the law provides for a security obligation, the security should be provided by placing money in court deposit.

§ 2. However, for good cause, security may be provided in another form.

Art. 365. Alternative obligation.

§ 1. If a debtor is obliged in such a manner that the obligation may be performed by making one of several performances (alternative obligation), the choice of performance lies with the debtor unless it follows from a legal act, the law or the circumstances that the choice lies with the creditor or a third party.

§ 2. The choice is made by a declaration being submitted to the other party. If the debtor is entitled to make the choice, he may make it also by making the performance.

§ 3. If the party entitled to choose the performance does not make the choice, the other party may set an appropriate time limit for it to make the choice. After the time limit passes to no effect, the right to make the choice passes to the other party.

Art. 365¹. Termination of continuous obligations. A continuous obligation unlimited in time expires upon being terminated by debtor or creditor with observance of contractual, statutory or customary notice periods, and, where there are no such periods, immediately after being terminated.

Tytuł II. Multiple Debtors or Creditors.

Dział I. Joint and Several Obligations.

Art. 366. Joint and several debtors.

§ 1. Several debtors may be obliged in such a manner that the creditor may demand the whole or part of a performance from all the debtors jointly, from several of them, or from each of them individually, and satisfaction of the creditor by any of the debtors releases the other debtors (joint and several liability of debtors).

§ 2. All joint and several debtors are liable until the creditor is completely satisfied.

¹⁵²⁾ Art. 365¹ dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

Art. 367 [Solidarność wierzycieli]

§ 1. Kilku wierzycieli może być uprawnionych w ten sposób, że dłużnik może spełnić całe świadczenie do rąk jednego z nich, a przez zaspokojenie któregokolwiek z wierzycieli dług wygasa względem wszystkich (solidarność wierzycieli).

§ 2. Dłużnik może spełnić świadczenie, według swego wyboru, do rąk któregokolwiek z wierzycieli solidarnych. Jednakże w razie wytoczenia powództwa przez jednego z wierzycieli dłużnik powinien spełnić świadczenie do jego rąk.

Art. 368 [Zróznicowanie] Zobowiązanie może być solidarne, chociażby każdy z dłużników był zobowiązany w sposób odmienny albo chociażby wspólny dłużnik był zobowiązany w sposób odmienny względem każdego z wierzycieli.

Art. 369 [Podstawa] Zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej.

Art. 370 [Wspólne mienie] Jeżeli kilka osób zaciągnęło zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia, są one zobowiązane solidarnie, chyba że umówiono się inaczej.

Art. 371 [Ochrona współdłużników] Działania i zaniechania jednego z dłużników solidarnych nie mogą szkodzić współdłużnikom.

Art. 372 [Bieg przedawnienia] Przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem współdłużników.

Art. 373 [Zwolnienie dłużnika] Zwolnienie z długu lub zrzeczenie się solidarności przez wierzyciela względem jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem współdłużników.

Art. 374 [Odnowienie; zwłoka wierzyciela]

§ 1. Odnowienie dokonane między wierzycielem a jednym z dłużników solidarnych zwalnia współdłużników, chyba że wierzyciel zastrzegł, iż zachowuje przeciwko nim swe prawa.

§ 2. Zwłoka wierzyciela względem jednego z dłużników solidarnych ma skutek także względem współdłużników.

Art. 375 [Zarzuty]

§ 1. Dłużnik solidarny może się bronić zarzutami, które przysługują mu osobiście względem wierzyciela, jak również tymi, które ze względu na sposób powstania lub treść zobowiązania są wspólne wszystkim dłużnikom.

§ 2. Wyrok zapadły na korzyść jednego z dłużników solidarnych zwalnia współdłużników, jeżeli uwzględnią zarzuty, które są im wszystkim wspólne.

Art. 376 [Regres między współdłużnikami]

§ 1. Jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego,

Art. 367. Joint and several creditors.

§ 1. Several creditors may be entitled in such a manner that the debtor may make the whole performance to one of them, and by satisfying any of the creditors, the debt is extinguished with regard to them all (joint and several creditors' claim).

§ 2. A debtor may make a performance, at his choice, to any of the joint and several creditors. However, if court action is brought by one of the creditors, the debtor should make the performance to that creditor.

Art. 368. Differentiation. An obligation may be joint and several even if each of the debtors is obliged in a different manner or even if the joint debtor is obliged in a different manner with respect to each of the creditors.

Art. 369. Basis. An obligation is joint and several if it follows from the law or a legal act.

Art. 370. Joint property. If several persons incur an obligation concerning their joint property, they are jointly and severally liable unless otherwise agreed.

Art. 371. Protection of co-debtors. Actions and omissions by one of joint and several debtors cannot operate to the detriment of the co-debtors.

Art. 372. Running of limitations period. The interruption or suspension of the running of the limitations period with regard to one of joint and several debtors is not effective towards the co-debtors.

Art. 373. Release of a debtor. The release from debt or waiver of joint and several liability by a creditor with regard to one of joint and several debtors is not effective towards the co-debtors.

Art. 374. Novation; creditor default.

§ 1. A novation made between a creditor and one of joint and several debtors releases the co-debtors unless the creditor stipulates that he retains his rights against them.

§ 2. A creditor's default against one of joint and several debtors is also effective towards the co-debtors.

Art. 375. Defenses.

§ 1. A joint and several debtor may defend himself by raising defenses which he is personally entitled to raise in respect of the creditor, or defenses which are common to all the debtors due to the origin or the substance of the obligation.

§ 2. A judgment passed in favor of one of joint and several debtors releases the co-debtors if it takes into account defenses common to them all.

Art. 376. Recourse among co-debtors.

§ 1. If one of joint and several debtors makes the performance, the substance of the legal relationship among the co-debtors decides whether and in what parts such debtor may demand reimbursement from the co-debtors. Unless the substance of the relationship

dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych.

§ 2. Część przypadająca na dłużnika niewypłacalnego rozkłada się między współdłużników.

Art. 377 [Ochrona współwierzycieli] Zwłoka dłużnika, jak również przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia względem jednego z wierzycieli solidarnych ma skutek także względem współwierzycieli.

Art. 378 [Regres między współwierzycielami] Jeżeli jeden z wierzycieli solidarnych przyjął świadczenie, treść istniejącego między współwierzycielami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach jest on odpowiedzialny względem współwierzycieli. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, wierzyciel, który przyjął świadczenie, jest odpowiedzialny w częściach równych.

Dział II. Zobowiązania podzielne i niepodzielne.

Art. 379 [Pojęcie]

§ 1. Jeżeli jest kilku dłużników albo kilku wierzycieli, a świadczenie jest podzielne, zarówno dług, jak i wierzytelność dzielą się na tyle niezależnych od siebie części, ilu jest dłużników albo wierzycieli. Części te są równe, jeżeli z okoliczności nie wynika nic innego.

§ 2. Świadczenie jest podzielne, jeżeli może być spełnione częściowo bez istotnej zmiany przedmiotu lub wartości.

Art. 380 [Odpowiedzialność dłużników]

§ 1. Dłużnicy zobowiązani do świadczenia niepodzielnego są odpowiedzialni za spełnienie świadczenia jak dłużnicy solidarni.

§ 2. W braku odmiennej umowy dłużnicy zobowiązani do świadczenia podzielnego są odpowiedzialni za jego spełnienie solidarnie, jeżeli wzajemne świadczenie wierzyciela jest niepodzielne.

§ 3. Dłużnik, który spełnił świadczenie niepodzielne, może żądać od pozostałych dłużników zwrotu wartości świadczenia według tych samych zasad co dłużnik solidarny.

Art. 381 [Uprawnienia wierzycieli]

§ 1. Jeżeli jest kilku wierzycieli uprawnionych do świadczenia niepodzielnego, każdy z nich może żądać spełnienia całego świadczenia.

§ 2. Jednakże w razie sprzeciwu chociażby jednego z wierzycieli, dłużnik obowiązany jest świadczyć wszystkim wierzycielom łącznie albo złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego.

Art. 382 [Ochrona dłużników]

§ 1. Zwolnienie dłużnika z długu przez jednego z wierzycieli uprawnionych do świadczenia niepodzielnego nie ma skutku względem pozostałych wierzycieli.

provides otherwise, the debtor who makes the performance may demand reimbursement in equal parts.

§ 2. A part due from an insolvent debtor is divided among the co-debtors.

Art. 377. Protection of co-creditors. A debtor's default, and the interruption or suspension of the running of the limitations period with regard to one of joint and several creditors is also effective towards the co-creditors.

Art. 378. Recourse among co-creditors. If one of joint and several creditors accepts a performance, the substance of the legal relationship among the co-creditors decides whether and in what parts he is liable towards the co-creditors. Unless the substance of the relationship provides otherwise, a creditor who accepts the performance is liable in equal parts.

Dział II. Divisible and Indivisible Obligations.

Art. 379. Concept.

§ 1. If there are several debtors or several creditors, and the performance is divisible, both the debt and the claim are divided into as many independent parts as there are debtors or creditors. The parts are equal unless circumstances provide otherwise.

§ 2. A performance is divisible if it can be performed partially without a significant change in its object or value.

Art. 380. Debtors' liability.

§ 1. Debtors obliged to make an indivisible performance are responsible for making the performance as joint and several debtors.

§ 2. In the absence of an agreement to the contrary, debtors obliged to make a divisible performance are responsible for making the performance jointly and severally if the reciprocal performance of the creditor is indivisible.

§ 3. A debtor who makes an indivisible performance may demand from the other debtors reimbursement of the value of the performance according to the same principles as a joint and several debtor.

Art. 381. Creditors' rights.

§ 1. If there are several creditors entitled to an indivisible performance, each of them may demand full performance.

§ 2. However, if even one of the creditors objects, a debtor is obliged to perform to all the creditors jointly or to place the object of the performance in court deposit.

Art. 382. Protection of creditors.

§ 1. Release of a debtor from a debt by one of the creditors entitled to an indivisible performance is not effective towards the other creditors.

§ 2. Zwłoka dłużnika, jak również przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia względem jednego z wierzycieli uprawnionych do świadczenia niepodzielnego ma skutek względem pozostałych wierzycieli.

Art. 383 [Regres między wierzycielami] Jeżeli jeden z wierzycieli uprawnionych do świadczenia niepodzielnego przyjął świadczenie, jest on odpowiedzialny względem pozostałych wierzycieli według tych samych zasad co wierzyciel solidarny.

Tytuł III. Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych.

Art. 384 [Związanie wzorcem, konsument] ¹⁵³⁾

§ 1. ¹⁵⁴⁾ Ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy.

§ 2. W razie gdy posługiwanie się wzorcem jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże on także wtedy, gdy druga strona mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści. Nie dotyczy to jednak umów zawieranych z udziałem konsumentów, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego.

§ 3. ¹⁵⁵⁾ (uchylony)

§ 4. ¹⁵⁶⁾ Jeżeli jedna ze stron posługuje się wzorcem umowy w postaci elektronicznej, powinna udostępnić go drugiej stronie przed zawarciem umowy w taki sposób, aby mogła ona wzorzec ten przechowywać i odtwarzać w zwykłym toku czynności.

§ 5. ¹⁵⁷⁾ (uchylony)

Art. 384¹ [Zobowiązanie ciągle] ¹⁵⁸⁾ Wzorzec wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli zostały zachowane wymagania określone w art. 384, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia.

Art. 385 [Sprzeczność z umową, wykładnia] ¹⁵⁹⁾

§ 1. W razie sprzeczności treści umowy z wzorcem umowy strony są związane umową.

§ 2. ¹⁶⁰⁾ Wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta. Zasady wyrażonej w zdaniu poprzedzającym nie stosuje się w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

§ 2. A debtor's default and the interruption or suspension of the running of the limitations period with regard to one of the creditors entitled to an indivisible performance is effective towards the other creditors.

Art. 383. Recourse among creditors. If one of the creditors entitled to an indivisible performance accepts the performance, he is liable towards the other creditors according to the same principles as a joint and several creditor.

Tytuł III. General Provisions on Contractual Obligations.

Art. 384. Binding model, consumer.

§ 1. A standard contract established by one party, especially general terms and conditions of contracts, a model contract and rules, bind the other party if they were delivered to it upon contract execution.

§ 2. If the use of a standard contract in a given type of relations is customary, it is also binding when the other party could easily have learned of its content. This does not, however, apply to contracts executed with the participation of consumers, save for contracts commonly executed in minor current affairs of everyday life.

§ 3. (repealed)

§ 4. If one of the parties uses an electronic standard contract, it should make it available to the other party before the contract is executed in such a manner that the other party could store and reproduce the standard contract in the normal course of business.

§ 5. (repealed)

Art. 384¹. Continuous obligation. A standard contract delivered during a continuous contractual relationship is binding on the other party if the requirements set forth in Article 384 are met, and the party concerned has not terminated the contract with notice on the earliest possible termination date.

Art. 385. Contractual discrepancy, interpretation.

§ 1. In the event of a discrepancy between a contract and the standard contract, the parties are bound by the contract.

§ 2. The wording of a standard contract should be clear and comprehensible. Ambiguous provisions are interpreted to the consumer's benefit. The principle set forth in the preceding sentence does not apply in proceedings for the provisions of a standard contract to be declared unlawful.

¹⁵³⁾ Art. 384 w brzmieniu ustawy z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r. Zgodnie z art. 21 tej ustawy art. 384-385⁴ stosuje się do umów zawartych i niewykonanych w dniu wejścia w życie ustawy.

¹⁵⁴⁾ Art. 384 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

¹⁵⁵⁾ Art. 384 § 3 uchylony ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁵⁶⁾ Art. 384 § 4 dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁵⁷⁾ Art. 384 § 5 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

¹⁵⁸⁾ Art. 384¹ dodany ustawą z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

¹⁵⁹⁾ Art. 385 w brzmieniu ustawy z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

¹⁶⁰⁾ Art. 385 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

Art. 385¹ [Niedozwolone klauzule] ¹⁶¹⁾

§ 1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§ 3. Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Art. 385² [Ocena umowy] ¹⁶²⁾ Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Art. 385³ [Katalog] ¹⁶³⁾ W razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności:

- 1) wyłączają lub ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za szkody na osobie,
- 2) wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania,
- 3) wyłączają lub istotnie ograniczają potrącenie wierzycelności konsumenta z wierzycelnością drugiej strony,
- 4) przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy,
- 5) zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta,
- 6) uzależniają zawarcie umowy od przyrzeczenia przez konsumenta zawierania w przyszłości dalszych umów podobnego rodzaju,
- 7) uzależniają zawarcie, treść lub wykonanie umowy od zawarcia innej umowy, nie mającej bezpośredniego związku z umową zawierającą oceniane postanowienie,
- 8) uzależniają spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta,
- 9) przyznają kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy,
- 10) uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie,
- 11) przyznają tylko kontrahentowi konsumenta

Art. 385¹. Unlawful clauses.

§ 1. Provisions of a contract executed with a consumer which have not been agreed individually are not binding on the consumer if his rights and obligations are set forth in a way that is contrary to good practice, grossly violating his interests (unlawful contractual provisions). This does not apply to provisions setting forth the main performances of the parties, including price or remuneration, so long as they are worded clearly.

§ 2. If a provision of a contract is not binding on the consumer in accordance with § 1, the parties are bound by the remaining part of the contract.

§ 3. Provisions which are not agreed individually are those provisions of a contract on which the consumer had no actual influence. This refers particularly to contractual provisions taken from a standard contract proposed to a consumer by a contracting party.

§ 4. The burden of proving that a provision has been agreed individually rests on the person who relies on it.

Art. 385². Contract assessment. The compliance of a contractual provision with good practice is assessed according to the state of affairs at the time the contract is executed, taking into account its content, execution circumstances, and contracts connected with the contract containing the assessed provision.

Art. 385³. List. In case of doubt, unlawful contractual provisions are those which especially:

- 1) exclude or limit liability towards the consumer for personal injury;
- 2) exclude or significantly limit liability towards the consumer for nonperformance or improper performance of an obligation;
- 3) exclude or significantly limit a consumer's claim being set off against the other party's claim;
- 4) contain clauses which the consumer did not have the opportunity to become familiar with before the contract was executed;
- 5) allow the consumer's contracting party to transfer the rights and obligations under the contract without the consumer's consent;
- 6) make the execution of a contract conditional on the consumer promising to execute further contracts of a similar type in the future;
- 7) make the execution, content or performance of a contract conditional on execution of another contract that has no direct link to the contract containing the assessed provision;
- 8) make the performance conditional on circumstances which depend solely on the intent of the consumer's contracting party;
- 9) grant the consumer's contracting party rights to make a binding interpretation of the contract;
- 10) entitle the consumer's contracting party to unilaterally amend the contract without good cause as specified in the contract;
- 11) grant only the consumer's contracting party the right

¹⁶¹⁾ Art. 385¹ w brzmieniu ustawy z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

¹⁶²⁾ Art. 385² w brzmieniu ustawy z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

¹⁶³⁾ Art. 385³ dodany ustawą z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

uprawnienie do stwierdzania zgodności świadczenia z umową,

12) wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania,

13) przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiadają, rozwiązują lub odstępują od umowy,

14) pozbawiają wyłącznie konsumenta uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia,

15) zastrzegają dla kontrahenta konsumenta uprawnienie wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieoznaczony, bez wskazania ważnych przyczyn i stosownego terminu wypowiedzenia,

16) nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy,

17) nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego,

18) stanowią, że umowa zawarta na czas oznaczony ulega przedłużeniu, o ile konsument, dla którego zastrzeżono rażąco krótki termin, nie złoży przeciwnego oświadczenia,

19) przewidują wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia,

20) przewidują uprawnienie kontrahenta konsumenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy,

21) uzależniają odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy których pomocy wykonuje swoje zobowiązanie, albo uzależniają tę odpowiedzialność od spełnienia przez konsumenta nadmiernie uciążliwych formalności,

22) przewidują obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta,

23) wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

Art. 385⁴ [Konflikt formularzy]¹⁶⁴⁾

§ 1. Umowa między przedsiębiorcami stosującymi różne wzorce umów nie obejmuje tych postanowień wzorców, które są ze sobą sprzeczne.

§ 2. Umowa nie jest zawarta, gdy po otrzymaniu oferty strona niezwłocznie zawiadomi, że nie zamierza zawierać umowy na warunkach przewidzianych w § 1.

Art. 386 (uchylony)¹⁶⁵⁾

Art. 387 [Niemożliwość świadczenia pierwotna]

to declare the performance compliant with the contract;

12) exclude the obligation to reimburse to the consumer payment made for a performance which has not been fully or partly made if the consumer decides not to execute or perform the contract;

13) specify the loss of the right to demand the return of a performance made by a consumer earlier than the contracting party's performance if the parties terminate, dissolve or rescind the contract;

14) deprive only the consumer of the right to dissolve, rescind or terminate the contract;

15) entitle the consumer's contracting party to terminate a contract executed for a non-fixed term without giving good cause and without a relevant notice period;

16) impose only on the consumer an obligation to pay an agreed sum in the event of withdrawal from execution or performance of the contract;

17) impose an obligation on a consumer who has not performed an obligation or has rescinded a contract to pay excessively high liquidated damages or compensation for loss of contract;

18) state that a contract executed for a fixed term is extended if the consumer who was given an excessively short term does not submit a declaration to the contrary;

19) specify only the consumer's contracting party the unilateral right to change, without good cause, material features of the performance;

20) entitle the consumer's contracting party to set or increase the price or remuneration after the contract is executed without granting the consumer the right to rescind the contract;

21) make the liability of the consumer's contracting party conditional on performance of obligations by persons through whom the consumer's contracting party executes the contract or who assist it in performing its obligation, or make this liability conditional on fulfillment by the consumer of excessively onerous formalities;

22) contain the obligation of the consumer to perform an obligation despite non-performance or improper performance of an obligation by his contracting party;

23) exclude the jurisdiction of Polish courts or which refer the case to a Polish or foreign arbitration tribunal or another authority, or which require that the case be heard by a court which, according to the law, has no local jurisdiction.

Art. 385⁴. Conflict of forms.

§ 1. A contract between entrepreneurs using different standard contracts does not include those provisions of the standard contracts which are contradictory.

§ 2. A contract is not executed if, after having received an offer, a party immediately informs the other party that it does not intend to execute the contract on the terms and conditions set forth in § 1.

Art. 386 (repealed)

Art. 387. Primary impossibility to perform.

¹⁶⁴⁾ Art. 385⁴ dodany ustawą z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

¹⁶⁵⁾ Art. 386 uchylony ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

§ 1. Umowa o świadczenie niemożliwe jest nieważna.

§ 2. Strona, która w chwili zawarcia umowy wiedziała o niemożliwości świadczenia, a drugiej strony z błędu nie wyprowadziła, obowiązana jest do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o niemożliwości świadczenia.

Art. 388 [Wyzysk]

§ 1. Jeżeli jedna ze stron, wyzyskując przymusowe położenie, niedoświadczenie drugiej strony, w zamian za swoje świadczenie przyjmuje albo zastrzega dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażącym stopniu wartość jej własnego świadczenia, druga strona może żądać zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia, a w wypadku gdy jedno i drugie byłoby nadmiernie utrudnione, może ona żądać unieważnienia umowy.

§ 2. Uprawnienia powyższe wygasają z upływem lat dwóch od dnia zawarcia umowy.

Art. 389 [Umowa przedwstępna] ¹⁶⁶⁾

§ 1. Umowa, przez którą jedna ze stron lub obie zobowiązują się do zawarcia oznaczonej umowy (umowa przedwstępna), powinna określać istotne postanowienia umowy przyrzeczonej.

§ 2. Jeżeli termin, w ciągu którego ma być zawarta umowa przyrzeczona, nie został oznaczony, powinna ona być zawarta w odpowiednim terminie wyznaczonym przez stronę uprawnioną do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej. Jeżeli obie strony są uprawnione do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej i każda z nich wyznaczyła inny termin, strony wiążą termin wyznaczony przez stronę, która wcześniej złożyła stosowne oświadczenie. Jeżeli w ciągu roku od dnia zawarcia umowy przedwstępnej nie został wyznaczony termin do zawarcia umowy przyrzeczonej, nie można żądać jej zawarcia.

Art. 390 [Skutki] ¹⁶⁷⁾

§ 1. Jeżeli strona zobowiązana do zawarcia umowy przyrzeczonej uchyliła się od jej zawarcia, druga strona może żądać naprawienia szkody, którą poniosła przez to, że liczyła na zawarcie umowy przyrzeczonej. Strony mogą w umowie przedwstępnej odmiennie określić zakres odszkodowania.

§ 2. Jednakże gdy umowa przedwstępna czyni zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej, w szczególności wymaganiom co do formy, strona uprawniona może dochodzić zawarcia umowy przyrzeczonej.

§ 3. Roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się z upływem roku od dnia, w którym umowa przyrzeczona miała być zawarta. Jeżeli sąd oddalił żądanie zawarcia umowy przyrzeczonej, roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się z upływem roku od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

§ 1. A contract for an impossible performance is invalid.

§ 2. A party which, at the time of contract execution, was aware that performance was impossible and did not communicate this to the other party is obliged to remedy any damage the other party suffered by executing the contract while being unaware that performance was impossible.

Art. 388. Exploitation.

§ 1. If one of the parties, exploiting a forced situation or the inefficiency or inexperience of the other party, in exchange for its own performance accepts or stipulates for itself or for a third party a performance the value of which at the time the contract is executed grossly exceeds the value of its own performance, the other party may demand that its performance be reduced or that the performance due to it be increased, and if both are extremely difficult, it may demand that the contract be declared invalid.

§ 2. The above rights expire two years after the contract execution date.

Art. 389. Preliminary contract.

§ 1. A contract under which one or both of the parties commit to execute a specified contract (preliminary contract) should lay down the key provisions of the final contract.

§ 2. If the period in which the final contract is to be executed is not specified, the contract should be executed within an appropriate period set by the party entitled to demand that the final contract be executed. If both parties are entitled to demand that the final contract be executed and each of them sets a different period, the parties will be bound by the period set by the party who was first to submit an appropriate declaration. If, within one year of the day the preliminary contract is executed, no period is set for executing the final contract, its execution cannot be demanded.

Art. 390. Effects.

§ 1. If a party obliged to execute a final contract evades execution, the other party may demand remedy of any damage it suffered by counting on the execution of the final contract. The parties may, in the preliminary contract, specify the scope of compensation differently.

§ 2. If, however, the preliminary contract meets the requirements on which the validity of the final contract depends, especially requirements as to form, the entitled party may demand execution of the final contract.

§ 3. Claims under a preliminary contract become barred by the statute of limitations one year after the day on which the final contract is to be executed. If the court dismisses a demand for execution of the final contract, claims under the preliminary contract become barred by the statute of limitations one year after the day on which the court decision becomes final and non-revisable.

¹⁶⁶⁾ Art. 389 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

¹⁶⁷⁾ Art. 390 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

Art. 391 [Umowa o świadczenie przez osobę trzecią] Jeżeli w umowie zastrzeżono, że osoba trzecia zaciągnie określone zobowiązanie albo spełni określone świadczenie, ten, kto takie przyrzeczenie uczynił, odpowiedzialny jest za szkodę, którą druga strona ponosi przez to, że osoba trzecia odmawia zaciągnięcia zobowiązania albo nie spełnia świadczenia. Może jednak zwolnić się od obowiązku naprawienia szkody spełniając przyrzeczone świadczenie, chyba że sprzeciwia się to umowie lub właściwości świadczenia.

Art. 392 [Umowa o zwolnienie dłużnika] Jeżeli osoba trzecia zobowiązała się przez umowę z dłużnikiem zwolnić go od obowiązku świadczenia, jest ona odpowiedzialna względem dłużnika za to, że wierzyciel nie będzie od niego żądał spełnienia świadczenia.

Art. 393 [Umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej]

§ 1. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że dłużnik spełni świadczenie na rzecz osoby trzeciej, osoba ta, w braku odmiennego postanowienia umowy, może żądać bezpośrednio od dłużnika spełnienia zastrzeżonego świadczenia.

§ 2. Zastrzeżenie co do obowiązku świadczenia na rzecz osoby trzeciej nie może być odwołane ani zmienione, jeżeli osoba trzecia oświadczyła którejkolwiek ze stron, że chce z zastrzeżenia skorzystać.

§ 3. Dłużnik może podnieść zarzuty z umowy także przeciwko osobie trzeciej.

Art. 394 [Zadatek]

§ 1. W braku odmiennego zastrzeżenia umownego albo zwyczaju zadatek dany przy zawarciu umowy ma to znaczenie, że w razie niewykonania umowy przez jedną ze stron druga strona może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić i otrzymany zadatek zachować, a jeżeli sama go dała, może żądać sumy dwukrotnie wyższej.

§ 2. W razie wykonania umowy zadatek ulega zaliczeniu na poczet świadczenia strony, która go dała; jeżeli zaliczenie nie jest możliwe, zadatek ulega zwrotowi.

§ 3. W razie rozwiązania umowy zadatek powinien być zwrócony, a obowiązek zapłaty sumy dwukrotnie wyższej odpada. To samo dotyczy wypadku, gdy niewykonanie umowy nastąpiło wskutek okoliczności, za które żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności albo za które ponoszą odpowiedzialność obie strony.

Art. 395 [Umowne prawo odstąpienia]

§ 1. Można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie w ciągu oznaczonego terminu prawo odstąpienia od umowy. Prawo to wykonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie.

§ 2. W razie wykonania prawa odstąpienia umowa uważana jest za nie zawartą. To, co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie

Art. 391. Contract on third party performance. If a contract stipulates that a third party will incur a specified obligation or make a specified performance, the person who makes the promise is liable for any damage suffered by the other party by the third party refusing to incur the obligation or not making the performance. It may, however, discharge the obligation to remedy the damage by making the promised performance unless the same is contrary to the contract or the nature of the performance.

Art. 392. Contract on debtor release. If a third party commits in a contract with a debtor to release the debtor from the obligation to make a performance, it is liable towards the debtor for the creditor not demanding the performance from him.

Art. 393. Contract on performance to a third party.

§ 1. If a contract stipulates that a debtor will make a performance to a third party, the latter, in the absence of a contractual provision to the contrary, may demand the stipulated performance directly from the debtor.

§ 2. The stipulation regarding the performance obligation in favor of a third party cannot be revoked or amended if the third party has represented to any of the parties that it wishes to make use of the stipulation.

§ 3. The debtor may raise defenses based on the contract also against the third party.

Art. 394. Earnest money.

§ 1. In the absence of a contractual stipulation or a custom to the contrary, earnest money paid upon the execution of a contract means that, if the contract is not performed by one of the parties, the other party may, without setting an additional period, rescind the contract and retain the earnest money, and if it was the party which paid the earnest money, it may demand twice the amount.

§ 2. If the contract is performed, the earnest money is credited to the performance of the party which paid it, and if it cannot be credited the earnest money is returned.

§ 3. If the contract is dissolved, the earnest money should be returned and the obligation to pay twice the sum of money no longer applies. The same applies if the contract was not performed due to circumstances for which neither party is responsible or for which both parties are responsible.

Art. 395. Contractual rescission right.

§ 1. It may be stipulated that one or both parties will have the right to rescind the contract during a specified period. This right is exercised by a declaration being made to the other party.

§ 2. If the right to rescind is exercised, a contract is deemed not to have been executed. Whatever the parties have already provided is returned unchanged unless the change was necessary as part of ordinary management. The other party is entitled to appropriate remuneration for the services provided and for using a thing.

wynagrodzenie.

Art. 396 [Odstępne] Jeżeli zostało zastrzeżone, że jednej lub obu stronom wolno od umowy odstąpić za zapłatą oznaczonej sumy (odstępne), oświadczenie o odstąpieniu jest skuteczne tylko wtedy, gdy zostało złożone jednocześnie z zapłatą odstępnego.

Tytuł IV (skreślony)¹⁶⁸⁾

(skreślony)

Art. 397-404 (skreślony)

Tytuł V. Bezpodstawne wzbogacenie.

Art. 405 [Pojęcie] Kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości

Art. 406 [Surogaty] Obowiązek wydania korzyści obejmuje nie tylko korzyść bezpośrednio uzyskaną, lecz także wszystko, co w razie zbycia, utraty lub uszkodzenia zostało uzyskane w zamian tej korzyści albo jako naprawienie szkody.

Art. 407 [Bezpłatne rozporządzenie korzyścią] Jeżeli ten, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, rozporządził korzyścią na rzecz osoby trzeciej bezpłatnie, obowiązek wydania korzyści przechodzi na tę osobę trzecią.

Art. 408 [Rozliczenie nakładów]

§ 1. Zobowiązany do wydania korzyści może żądać zwrotu nakładów koniecznych o tyle, o ile nie znalazły pokrycia w użytku, który z nich osiągnął. Zwrotu innych nakładów może żądać o tyle, o ile zwiększają wartość korzyści w chwili jej wydania; może jednak zabrać te nakłady, przywracając stan poprzedni.

§ 2. Kto czyniąc nakłady wiedział, że korzyść mu się nie należy, ten może żądać zwrotu nakładów tylko o tyle, o ile zwiększają wartość korzyści w chwili jej wydania.

§ 3. ¹⁶⁹⁾ Jeżeli żądający wydania korzyści jest zobowiązany do zwrotu nakładów, sąd może zamiast wydania korzyści w naturze nakazać zwrot jej wartości w pieniądzu z odliczeniem wartości nakładów, które żądający byłby obowiązany zwrócić.

Art. 409 [Wygaśnięcie obowiązku zwrotu] Obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Art. 410 [Nienależne świadczenie]

¹⁶⁸⁾ Tytuł IV księgi trzeciej (art. 397-404) skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁶⁹⁾ Art. 408 § 3 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 396. Compensation for loss of contract. If it is stipulated that one or both parties may rescind the contract upon payment of a specified sum (compensation for loss of contract), the declaration on rescission is effective only if it is submitted at the same time as payment of the compensation for loss of contract.

Tytuł IV

(deleted)

Art. 397-404 (deleted)

Tytuł V. Unjust Enrichment.

Art. 405. Concept. Anyone who without legal grounds has gained a financial benefit at the expense of another person is obliged to hand over the benefit in kind, and if this is not possible, to return its value.

Art. 406. Surrogates. The obligation to hand over the benefit includes not only benefits gained directly, but also all that, in the case of transfer, loss or damage, was obtained in exchange for the benefit or as remedy of damage.

Art. 407. Gratuitous disposition of a benefit. If a person without legal grounds obtains a financial benefit at the expense of another person and disposes of the benefit to a third party gratuitously, the obligation to hand over the benefit passes to the third party.

Art. 408. Outlay settlement.

§ 1. The person obliged to hand over the benefit may demand reimbursement of necessary outlays insofar as they are not covered by the profits he attained from them. He may demand that other outlays be reimbursed insofar as they increase the value of the benefit at the time it is handed over; however, he may remove those outlays and restore the previous condition.

§ 2. Anyone who, when making outlays, knew that he was not entitled to the benefit may demand that the outlays be reimbursed only insofar as they increase the value of the benefit at the time it is handed over.

§ 3. If the person demanding that the benefit be handed over is obliged to reimburse the outlays, a court may order, in lieu of the benefit being handed over in kind, its value to be reimbursed in money, after deduction of the value of the outlays which the demanding person would be obliged to reimburse.

Art. 409. Extinction of the obligation to return. The obligation to hand over the benefit or return its value is extinguished if the person who obtained the benefit has used it up or discarded it in such a manner that he is no longer enriched unless, when discarding or using up the benefit, he should have taken into account the obligation to return it.

Art. 410. Undue performance.

§ 1. Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

§ 2. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Art. 411 [Wyłączenie zwrotu] ¹⁷⁰⁾ Nie można żądać zwrotu świadczenia:

- 1) jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej;
- 2) jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego;
- 3) jeżeli świadczenie zostało spełnione w celu zadośćuczynienia przedawnionemu roszczeniu;
- 4) jeżeli świadczenie zostało spełnione, zanim wierzytelność stała się wymagalna.

Art. 412 [Przepadek świadczenia] ¹⁷¹⁾ Sąd może orzec przepadek świadczenia na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli świadczenie to zostało świadomie spełnione w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę lub w celu niegodziwym. Jeżeli przedmiot świadczenia został zużyty lub utracony, przepadkowi może ulec jego wartość.

Art. 413 [Gra i zakład]

§ 1. Kto spełnia świadczenie z gry lub zakładu, nie może żądać zwrotu, chyba że gra lub zakład były zakazane albo nierzetelne.

§ 2. ¹⁷²⁾ Roszczeń z gry lub zakładu można dochodzić tylko wtedy, gdy gra lub zakład były prowadzone na podstawie zezwolenia właściwego organu państwowego.

Art. 414 [Zbieg roszczeń] Przepisy niniejszego tytułu nie uchybiają przepisom o obowiązku naprawienia szkody.

Tytuł VI. Czyny niedozwolone.

Art. 415 [Wina] Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 416 [Wina organu] Osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu.

Art. 417 [Odpowiedzialność Skarbu Państwa] ¹⁷³⁾

§ 1. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub

§ 1. The provisions of the proceeding articles apply especially to an undue performance.

§ 2. A performance is undue if the person who makes it is not under any obligation or is not under any obligation towards the person to whom he makes the performance, or if the basis of the performance has ceased to exist or the intended purpose of the performance is not attained, or if the legal act binding him to make the performance is invalid and does not become valid after the performance is made.

Art. 411. No return. The return of a performance cannot be demanded:

- 1) if the person making the performance knew that he was not obliged to make the performance unless the performance was made subject to return or in order to avoid a constraint or in performance of an invalid legal act;
- 2) if the performance satisfies the principles of community life;
- 3) if the performance was made in order to satisfy a claim barred by the statute of limitations;
- 4) if the performance was made before the claim became due and payable.

Art. 412. Forfeiture of a performance. A court may decide that a performance be forfeited to the State Treasury if the performance was knowingly made in exchange for an act prohibited by the law or for a base purpose. If the object of the performance was used up or discarded, its value may be forfeited.

Art. 413. Game and bet.

§ 1. Anyone who makes a performance arising from a game or a bet cannot demand return unless the game or the bet was prohibited or dishonest.

§ 2. Claims arising from a game or a bet may be brought if the game or the bet was held on the basis of a permit issued by a competent state authority.

Art. 414. No prejudice of claims. The provisions of this title do not prejudice the provisions on the obligation to remedy damage.

Tytuł VI. Tort.

Art. 415. Fault. Anyone who by a fault on his part causes damage to another person is obliged to remedy it.

Art. 416. Fault of authority. A legal person is obliged to remedy any damage caused through a fault on the part of its authority.

Art. 417. State Treasury liability.

§ 1. The State Treasury or a local government unit or another person exercising public authority by force of law is liable for any damage caused by an unlawful action or

¹⁷⁰⁾ Art. 411 pkt 3 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

¹⁷¹⁾ Art. 412 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁷²⁾ Art. 413 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 20.05.1976 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 122), która wchodzi w życie 1.07.1976 r.

¹⁷³⁾ Art. 417 w brzmieniu ustawy z dnia 17.06.2004 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), która wchodzi w życie 1.09.2004 r.

jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

§ 2. Jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa.

Art. 417¹ [Szkoda wynikająca z aktu normatywnego]
¹⁷⁴⁾

§ 1. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

§ 2.¹⁷⁵⁾ Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

§ 3. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

§ 4. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie aktu normatywnego, którego obowiązek wydania przewiduje przepis prawa, niezgodność z prawem niewydania tego aktu stwierdza sąd rozpoznający sprawę o naprawienie szkody.

Art. 417² [Względędy słuszności]¹⁷⁶⁾ Jeżeli przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona szkoda na osobie, poszkodowany może żądać całkowitego lub częściowego jej naprawienia oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy okoliczności, a zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności.

Art. 418 (utracił moc)¹⁷⁷⁾
Art. 419-420² (uchylony)¹⁷⁸⁾

Art. 421 [Wyłączenie stosowania]¹⁸²⁾ Przepisów art. 417, art. 417¹ i art. 417² nie stosuje się, jeżeli odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej jest uregulowana w przepisach szczególnych.

omission while exercising public authority.

§ 2. If performance of public authority tasks is contracted under an agreement to a local government unit or another legal person, joint and several liability for any damage caused is borne by the contractor and the local government unit contracting the tasks or the State Treasury.

Art. 417¹. Damage arising from a legislative act.

§ 1. If damage is caused by a legislative act, remedy thereof may be demanded once it has been declared incompliant with the Constitution, a ratified international treaty or the law in the course of appropriate proceedings.

§ 2. If damage is caused by a final and non-revisable court decision or other final decision, remedy thereof may be demanded once such decision has been declared incompliant with the law in the course of appropriate proceedings, unless separate regulations provide otherwise. This also applies to cases where a final and non-revisable court decision or other final decision has been issued based on a legislative act that is incompliant with the Constitution, a ratified international treaty or the law.

§ 3. If damage is caused through failure for a court decision or other decision to be issued and the obligation to issue the same is provided for by a legal regulation, remedy of damage may be demanded once the failure to issue the court decision or other decision is declared incompliant with the law in the course of appropriate proceedings unless separate regulations provide otherwise.

§ 4. If damage is caused by failure for a legislative act to be issued and the obligation to issue the same is provided for by a legal regulation, the failure to issue the act is declared incompliant with the law by the court hearing the case for remedy of damage.

Art. 417². Equitable principle. If personal injury is caused through the lawful exercise of public authority, the aggrieved party may demand full or partial remedy of and monetary recompense for the harm caused if the circumstances, and especially the aggrieved party's inability to work or his difficult financial situation, indicate that the remedy is required under the equitable principle.

Art. 418. (lost effect).
Art. 419-420² (repealed)

Art. 421. No application. The provisions of Articles 417, 417¹ and 417² do not apply if the liability for damage caused through the exercise of public authority is regulated by specific provisions.

¹⁷⁴⁾ Art. 417¹ dodany ustawą z dnia 17.06.2004 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), która wchodzi w życie 1.09.2004 r.

¹⁷⁵⁾ Art. 417¹ § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2010 r. (Dz.U. Nr 155, poz. 1037), która wchodzi w życie 25.09.2010 r.

¹⁷⁶⁾ Art. 417² dodany ustawą z dnia 17.06.2004 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), która wchodzi w życie 1.09.2004 r.

¹⁷⁷⁾ Wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 4.12.2001 r. (Dz.U. Nr 145, poz. 1638) art. 418 został uznany za niezgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Utrata mocy nastąpiła 18.12.2001 r.

¹⁷⁸⁾ Art. 419 uchylony ustawą z dnia 17.06.2004 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), która wchodzi w życie 1.09.2004 r.

¹⁸²⁾ Art. 421 w brzmieniu ustawy z dnia 17.06.2004 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), która wchodzi w życie 1.09.2004 r.

Art. 422 [Nakłanianie, pomocnictwo, skorzystanie] Za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody.

Art. 423 [Obrona konieczna] Kto działa w obronie koniecznej, odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro własne lub innej osoby, ten nie jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną napastnikowi.

Art. 424 [Stan wyższej konieczności] Kto zniszczył lub uszkodził cudzą rzecz albo zabił lub zranił cudze zwierzę w celu odwrócenia od siebie lub od innych niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio od tej rzeczy lub zwierzęcia, ten nie jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę, jeżeli niebezpieczeństwa sam nie wywołał, a niebezpieczeństwu nie można było inaczej zapobiec i jeżeli ratowane dobro jest oczywiście ważniejsze aniżeli dobro naruszone.

Art. 425 [Niepoczytalność]

§ 1. Osoba, która z jakichkolwiek powodów znajduje się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, nie jest odpowiedzialna za szkodę w tym stanie wyrządzoną.

§ 2. Jednakże kto uległ zakłóceniu czynności psychicznych wskutek użycia napojów odurzających albo innych podobnych środków, ten obowiązany jest do naprawienia szkody, chyba że stan zakłócenia został wywołany bez jego winy.

Art. 426 [Wiek] Młodoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Art. 427 [Wina w nadzorze] Kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, chyba że uczynił zadość obowiązkowi nadzoru albo że szkoda byłaby powstała także przy starannym wykonywaniu nadzoru. Przepis ten stosuje się również do osób wykonywających bez obowiązku ustawowego ani umownego stałą pieczę nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można.

Art. 428 [Brak zobowiązanych] Gdy sprawca z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego nie jest odpowiedzialny za szkodę, a brak jest osób zobowiązanych do nadzoru albo gdy nie można od nich uzyskać naprawienia szkody, poszkodowany może żądać całkowitego lub częściowego naprawienia szkody od samego sprawcy, jeżeli z okoliczności, a zwłaszcza z porównania stanu majątkowego poszkodowanego i sprawcy, wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

Art. 429 [Wina w wyborze] Kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich

Art. 422. Incitement, aiding and abetting, taking advantage. Liability for damage is borne not only by the direct perpetrator but also by any person who incites or aids another to cause damage and a person who knowingly takes advantage of damage caused to another person.

Art. 423. Self-defense. Anyone who acts in self-defense, repelling a direct and unlawful attack on his own or another person's interest, is not liable for any damage caused to the attacker.

Art. 424. Extreme necessity. Anyone who destroys or damages another person's thing or kills or wounds an animal belonging to another person in order to avert danger threatening directly from the thing or animal to himself or to other persons is not liable for resulting damage if he did not cause the danger himself and the danger could not have been otherwise prevented and if the interest saved is obviously more important than the interest violated.

Art. 425. Insanity.

§ 1. A person who, for any reason, is in a condition which precludes conscious or free decision-making and expression of will is not liable for damage caused in such a condition.

§ 2. However, anyone whose mental functions are distorted due to the use of intoxicating beverages or similar substances is obliged to remedy the damage unless the distortion was not due to a fault on that person's part.

Art. 426. Age. A minor under thirteen years of age is not liable for damage caused.

Art. 427. Fault in supervision. Anyone who, under the law or a contract, is obliged to supervise a person who cannot be held accountable due to his age, or his mental or physical condition is obliged to remedy any damage caused by this person unless he fulfilled the supervision obligation or unless the damage would also have arisen even with supervision being exercised with due care. This provision also applies to persons who, without a legal or contractual obligation, take permanent care of a person who cannot be held accountable due to his age, or his mental or physical condition.

Art. 428. No obligors. If a person causing damage is not liable for the damage due to his age, or his mental or physical condition and there are no persons obliged to supervise him or when remedy of damage cannot be obtained from them, the aggrieved party may demand full or partial remedy of damage directly from the perpetrator if it follows from the circumstances, and especially from a comparison of the financial condition of the aggrieved party and that of the perpetrator, that the principles of community life so require.

Art. 429. Fault in selection. Anyone who entrusts an act to another person is liable for any damage caused by the perpetrator when performing the act unless he was not at fault when choosing that person or he entrusted the act to a person, enterprise or establishment which performs such acts within the scope of its professional activity.

czynności.

Art. 430 [Zwierzchnik] Kto na własny rachunek powierza wykonanie czynności osobie, która przy wykonywaniu tej czynności podlega jego kierownictwu i ma obowiązek stosować się do jego wskazówek, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną z winy tej osoby przy wykonywaniu powierzonej jej czynności.

Art. 431 [Zwierzęta]

§ 1. Kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabłąkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy.

§ 2. Chociażby osoba, która zwierzę chowa lub się nim posługuje, nie była odpowiedzialna według przepisów paragrafu poprzedzającego, poszkodowany może od niej żądać całkowitego lub częściowego naprawienia szkody, jeżeli z okoliczności, a zwłaszcza z porównania stanu majątkowego poszkodowanego i tej osoby, wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

Art. 432 [Samopomoc]

§ 1. Posiadacz gruntu może zająć cudze zwierzę, które wyrządza szkodę na gruncie, jeżeli zajęcie jest potrzebne do zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody.

§ 2. Na zajętych zwierzęciu posiadacz gruntu uzyskuje ustawowe prawo zastawu dla zabezpieczenia należnego mu naprawienia szkody oraz kosztów żywienia i utrzymania zwierzęcia.

§ 3.¹⁸³⁾ *(skreślony)*

Art. 433 [Zajmujący pomieszczenie] Za szkodę wyrządzoną wyrzuceniem, wylaniem lub spadnięciem jakiegokolwiek przedmiotu z pomieszczenia jest odpowiedzialny ten, kto pomieszczenie zajmuje, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą zajmujący pomieszczenie nie ponosi odpowiedzialności i której działaniu nie mógł zapobiec.

Art. 434 [Posiadacz budowli] Za szkodę wyrządzoną przez zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części odpowiedzialny jest samoistny posiadacz budowli, chyba że zawalenie się budowli lub oderwanie się jej części nie wynika ani z braku utrzymania budowli w należyłym stanie, ani z wady w budowie.

Art. 435 [Prowadzący przedsiębiorstwo]

§ 1. Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do

Art. 430. Supervisor. Anyone who, on his own account, entrusts an act to a person who, while performing the act, is under his management and is obliged to follow his instructions is liable for any damage caused due to a fault on that person's part when performing the act.

Art. 431. Animals.

§ 1. Anyone who keeps or uses an animal is obliged to remedy any damage the animal causes irrespective of whether it was under his supervision, or had strayed or run away, unless neither he nor a person for whom he is responsible is at fault.

§ 2. Even if a person who keeps or uses an animal is not responsible for it in accordance with the provisions of the preceding paragraph, the aggrieved party may demand full or partial remedy of damage from him if it follows from the circumstances, and especially from a comparison of the financial condition of the aggrieved party and that of the other person, that the principles of community life so require.

Art. 432. Self-assistance.

§ 1. A possessor of land may impound someone else's animal which causes damage on the land if impounding is necessary to secure claims for remedy of damage.

§ 2. The possessor of land obtains a statutory pledge on the impounded animal to secure the remedy of damage due to him and the costs of feeding and keeping the animal.

§ 3. (deleted)

Art. 433. Occupier of premises. An occupier of premises is liable for any damage caused by ejection, effusion or falling of any object from the premises unless the damage is due to force majeure or solely to a fault on the part of the aggrieved party or a third party for whom the occupier of the premises is not responsible and whose actions he could not have prevented.

Art. 434. Possessor of a structure. An owner-like possessor of a structure is liable for any damage caused by the collapse of the structure or the detachment of any part thereof unless the collapse or detachment is not the result of either a failure to maintain the structure in a proper condition or a construction defect.

Art. 435. Person running an enterprise.

§ 1. A person who runs on his own account an enterprise or an establishment set in motion by natural forces (steam, gas, electricity, liquid fuels, etc.) is liable for any personal or property damage caused by the operation of the enterprise or the establishment unless the damage is due to force majeure or solely to a fault on the part of the aggrieved party or a third party for whom he is not responsible.

§ 2. The above provision applies accordingly to

¹⁸³⁾ Art. 432 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

przedsiębiorstw lub zakładów wytwarzających środki wybuchowe albo posługujących się takimi środkami.

Art. 436 [Posiadacz pojazdu]

§ 1. Odpowiedzialność przewidzianą w artykule poprzedzającym ponosi również samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny.

§ 2. W razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Również tylko na zasadach ogólnych osoby te są odpowiedzialne za szkody wyrządzone tym, których przewożą z grzeczności.

Art. 437 [Zakaz wyłączenia odpowiedzialności] Nie można wyłączyć ani ograniczyć z góry odpowiedzialności określonej w dwóch artykułach poprzedzających.

Art. 438 [Szkoda w cudzym interesie] Kto w celu odwrócenia grożącej drugiemu szkody albo w celu odwrócenia wspólnego niebezpieczeństwa przymusowo lub nawet dobrowolnie poniósł szkodę majątkową, może żądać naprawienia poniesionych strat w odpowiednim stosunku od osób, które z tego odniosły korzyść.

Art. 439 [Zapobieganie szkodzie] Ten, komu skutek zachowania się innej osoby, w szczególności skutek braku należytego nadzoru nad ruchem kierowanego przez nią przedsiębiorstwa lub zakładu albo nad stanem posiadanego przez nią budynku lub innego urządzenia, zagraża bezpośrednio szkoda, może żądać, ażeby osoba ta przedsięwzięła środki niezbędne do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, a w razie potrzeby także, by dała odpowiednie zabezpieczenie.

Art. 440 [Miarkowanie odszkodowania] W stosunkach między osobami fizycznymi zakres obowiązku naprawienia szkody może być stosownie do okoliczności ograniczony, jeżeli ze względu na stan majątkowy poszkodowanego lub osoby odpowiedzialnej za szkodę wymagają takiego ograniczenia zasady współżycia społecznego.

Art. 441 [Odpowiedzialność solidarna]

§ 1. Jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna.

§ 2. Jeżeli szkoda była wynikiem działania lub zaniechania kilku osób, ten, kto szkodę naprawił, może żądać od pozostałych zwrotu odpowiedniej części zależnie od okoliczności, a zwłaszcza od winy danej osoby oraz od stopnia, w jakim przyczyniła się do powstania szkody.

§ 3. Ten, kto naprawił szkodę, za którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ma zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy sprawcy.

Art. 442 (uchylony)¹⁸⁴

enterprises or establishments manufacturing or handling explosives.

Art. 436. Vehicle possessor.

§ 1. The liability provided for in the preceding article is also borne by an owner-like possessor of a vehicle propelled by natural forces. However, if the owner-like possessor has given his vehicle over for dependent possession, the liability is borne by the dependent possessor.

§ 2. In the event of a collision of vehicles propelled by natural forces the said persons may claim from each other remedy of damage suffered only on general terms. Those persons are also liable only on general terms for any damage caused to persons they transport out of courtesy.

Art. 437. No exclusion of liability. The liability referred to in the two preceding articles cannot be excluded or limited in advance.

Art. 438. Damage to another person's interest. Anyone who, in order to avert damage threatening another person or in order to avert a common danger, compulsorily or even voluntarily suffers financial damage may demand remedy of the losses suffered in the appropriate proportion from the persons who benefited therefrom.

Art. 439. Preventing damage. Anyone who, as a result of another person's behavior, especially due to a lack of proper supervision of the operations of an enterprise or establishment run by that person or of the condition of a building or other facility in his possession, is directly threatened by damage may demand that the person undertake the measures necessary to avert the imminent danger and, if needed, that he give appropriate security.

Art. 440. Curb on compensation. In relations between natural persons, the extent of the obligation to remedy any damage may be limited according to the circumstances if, due to the financial condition of the aggrieved party or the person liable for the damage, the principles of community life so require.

Art. 441. Joint and several liability.

§ 1. If several persons are liable for damage caused by tort, their liability is joint and several.

§ 2. If damage results from an action or omission of several persons, the one who remedies the damage may demand that the other persons reimburse a relevant part, depending on the circumstances, and especially on the fault of a given person and on the extent to which he contributed to the damage arising.

§ 3. Anyone who remedies damage for which he is liable despite lack of fault has a recourse claim against the perpetrator if the damage was caused due to a fault on the perpetrator's part.

Art. 442. (repealed).

¹⁸⁴ Art. 442 uchylony ustawą z dnia 16.02.2007 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 538), która wchodzi w życie 10.08.2007 r. Zgodnie z wyrokiem

Art. 442¹ [Przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody]¹⁸⁵⁾

§ 1. Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

§ 2. Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

§ 3. W razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

§ 4. Przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od uzyskania przez nią pełnoletności.

Art. 443 [Zbieg roszczeń] Okoliczność, że działanie lub zaniechanie, z którego szkoda wynikła, stanowiło niewykonanie lub nienależyte wykonanie istniejącego uprzednio zobowiązania, nie wyłącza roszczenia o naprawienie szkody z tytułu czynu niedozwolonego, chyba że z treści istniejącego uprzednio zobowiązania wynika co innego.

Art. 444 [Szkoda na osobie]

§ 1. W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikiłe z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

§ 2. Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

§ 3. Jeżeli w chwili wydania wyroku szkody nie da się dokładnie ustalić, poszkodowanemu może być przyznana renta tymczasowa.

Art. 445 [Zadośćuczynienie pieniężne]

§ 1. W wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia

Art. 442¹. Statute of limitations.

§ 1. A claim for remedying damage caused by tort is barred by the statute of limitations three years after the day on which the aggrieved party learns of the damage and of the person obliged to remedy it. However, this period cannot be longer than ten years from the day on which the event causing the damage occurs.

§ 2. If the damage results from a crime or an offense, the claim for remedying the damage is barred by the statute of limitations twenty years after the crime is committed regardless of when the aggrieved party learns of the damage and of the person obliged to remedy it.

§ 3. In the event of personal injury, the limitations period cannot end earlier than three years after the day on which the aggrieved party learns of the damage and of the person obliged to remedy it.

§ 4. The limitations period for claims of a minor for remedy of personal injury cannot end earlier than two years after the minor attains majority.

Art. 443. Joinder of claims. The circumstance that an action or omission which causes damage constitutes non-performance or improper performance of an earlier obligation does not preclude a claim for remedy of damage based on tort unless something else follows from the substance of the earlier obligation.

Art. 444. Personal injury.

§ 1. In the event of bodily injury or health disorder, remedy of damage includes all resulting costs. On the aggrieved party's demand, the person obliged to remedy the damage should pay in advance the sum necessary for medical costs and if the aggrieved party becomes disabled also the sum needed to train him for another occupation.

§ 2. If the aggrieved party becomes completely or partially incapable of working or if his needs have increased or his future perspectives have diminished, he may demand an appropriate annuity from the person obliged to remedy the damage.

§ 3. If, at the time the judgment is passed, the damage cannot be precisely assessed, a temporary annuity may be awarded to the aggrieved party.

Art. 445. Monetary recompense.

§ 1. In the instances referred to in the preceding article, the court may award an appropriate sum to the aggrieved party as monetary recompense for the harm suffered.

Tryb. Konst. z dnia 1.09.2006 r. (Dz.U. Nr 164, poz. 1166) art. 442 § 1 zdanie drugie miało utracić moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2007 r. jako niezgodne z art. 2 i art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że pozbawia pokrzywdzonego dochodzenia odszkodowania za szkodę na osobie, która ujawniła się po upływie lat dziesięciu od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę, jednak w związku z uchynieniem całego art. 442 utrata mocy jest bezprzedmiotowa.

¹⁸⁵⁾ Art. 442¹ dodany ustawą z dnia 16.02.2007 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 538), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

pieniężnego za doznaną krzywdę.

§ 2. ¹⁸⁶⁾ Przepis powyższy stosuje się również w wypadku pozbawienia wolności oraz w wypadku skłonienia za pomocą podstępny, gwałtu lub nadużycia stosunku zależności do poddania się czynowi nierządnemu.

§ 3. Roszczenie o zadośćuczynienie przechodzi na spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego.

Art. 446 [Śmierć poszkodowanego]

§ 1. Jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

§ 2. Osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

§ 3. Sąd może ponadto przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

§ 4. ¹⁸⁷⁾ Sąd może także przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Art. 446¹ [Szkody prenatalne] ¹⁸⁸⁾ Z chwilą urodzenia dziecko może żądać naprawienia szkód doznanych przed urodzeniem.

Art. 447 [Kapitalizacja renty] Z ważnych powodów sąd może na żądanie poszkodowanego przyznać mu zamiast renty lub jej części odszkodowanie jednorazowe. Dotyczy to w szczególności wypadku, gdy poszkodowany stał się inwalidą, a przyznanie jednorazowego odszkodowania ułatwi mu wykonywanie nowego zawodu.

Art. 448 [Naruszenie dobra osobistego] ¹⁸⁹⁾ W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Art. 449 [Niezbymalność roszczeń] Roszczenia

§ 2. The above provision also applies in the case of deprivation of freedom and in the case where a person is induced using deceit, violence or abuse of a dependence relationship to submit to an illicit sexual act.

§ 3. A claim for recompense passes to the heirs only if it has been acknowledged in writing or if the court action was brought when the aggrieved party was still alive.

Art. 446. Death of an aggrieved party.

§ 1. If, as a result of bodily injury or health disorder, the aggrieved party dies, the person obliged to remedy the damage should reimburse the medical costs and the funeral costs to the person who incurs them.

§ 2. A person towards whom the deceased had a statutory maintenance obligation may demand an annuity from the person obliged to remedy the damage assessed in accordance with the aggrieved party's needs and the earning and financial possibilities the deceased would have had throughout the likely duration of the maintenance obligation. This annuity may be claimed by other persons related to the deceased to whom the latter voluntarily and permanently provided means of subsistence if it follows from the circumstances that the principles of community life so require.

§ 3. The court may also award appropriate compensation to the closest members of the deceased's family if as a result of his death their living standard has deteriorated significantly.

§ 4. The court may also award an appropriate sum to the closest members of the deceased's family as monetary recompense for the harm suffered.

Art. 446¹. Prenatal damage. At birth, a child may demand that damage suffered before birth be remedied.

Art. 447. Annuity capitalization. The court may, for good cause and at the aggrieved party's demand, award one-off compensation to the aggrieved party, instead of an annuity or part thereof. This applies especially to the case where the aggrieved party has become disabled, and the one-off compensation will help him take up a new occupation.

Art. 448. Infringement of personal interests. In the event of infringement of one's personal interests the court may award to the person whose interests have been infringed an appropriate amount as monetary recompense for the harm suffered or may, at his demand, award an appropriate amount of money to be paid for a social cause chosen by him, irrespective of other means necessary to remove the effects of the infringement. Article 445 § 3 applies.

Art. 449. No transfer of claims. The claims provided for

¹⁸⁶⁾ Art. 445 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

¹⁸⁷⁾ Art. 446 § 4 dodany ustawą z dnia 30.05.2008 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 731), która wchodzi w życie 3.08.2008 r.

¹⁸⁸⁾ Art. 446¹ dodany ustawą z dnia 7.01.1993 r. (Dz.U. Nr 17, poz. 78), która wchodzi w życie 16.03.1993 r.; zmieniony ustawą z dnia 30.08.1996 r. (Dz.U. Nr 139, poz. 646), która wchodzi w życie 4.01.1997 r., jednakże powyższa zmiana, polegająca na dodaniu zdania drugiego ("Dziecko nie może dochodzić tych roszczeń w stosunku do matki."), na mocy obwieszczenia Prezesa Tryb. Konst. z dnia 18.12.1997 r. (Dz.U. Nr 157, poz. 1040), utraciła moc z dniem 23.12.1997 r.

¹⁸⁹⁾ Art. 448 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

przewidziane w art. 444-448 nie mogą być zbyte, chyba że są już wymagalne i że zostały uznane na piśmie albo przyznane prawomocnym orzeczeniem.

in Articles 444—448 cannot be disposed of unless they are already due and payable and have been recognized in writing or awarded in a final and non-revisable court decision.

Tytuł VI¹. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. ¹⁹⁰⁾

Tytuł VI¹. Liability for Damage Caused by a Hazardous Product.

Art. 449¹ [Ryzyko producenta]

§ 1. Kto wytwarza w zakresie swojej działalności gospodarczej (producent) produkt niebezpieczny, odpowiada za szkodę wyrządzoną komukolwiek przez ten produkt.

§ 2. Przez produkt rozumie się rzecz ruchomą, choćby została ona połączona z inną rzeczą. Za produkt uważa się także zwierzęta i energię elektryczną.

§ 3. Niebezpieczny jest produkt nie zapewniający bezpieczeństwa, jakiego można oczekiwać, uwzględniając normalne użycie produktu. O tym, czy produkt jest bezpieczny, decydują okoliczności z chwili wprowadzenia go do obrotu, a zwłaszcza sposób zaprezentowania go na rynku oraz podane konsumentowi informacje o właściwościach produktu. Produkt nie może być uznany za nie zapewniający bezpieczeństwa tylko dlatego, że później wprowadzono do obrotu podobny produkt ulepszony.

Art. 449² [Szkoda na mieniu] Producent odpowiada za szkodę na mieniu tylko wówczas, gdy rzecz zniszczona lub uszkodzona należy do rzeczy zwykle przeznaczonych do osobistego użytku i w taki przede wszystkim sposób korzystał z niej poszkodowany.

Art. 449¹. Manufacturer's risk.

§ 1. Anyone who, within the scope of his business activity, manufactures (manufacturer) a hazardous product is liable for damage caused to any person by the product.

§ 2. A product means a movable even if it is attached to another thing. A product also means animals and electricity.

§ 3. A product is hazardous if it does not guarantee the safety that could be expected based on normal use of the product. Circumstances at the time the product is put into circulation, and especially the manner in which the product is presented on the market and the information provided to the consumer regarding product properties, decide whether the product is hazardous. A product cannot be deemed unsafe only because a similar improved product is put into circulation at a later time.

Art. 449². Damage to property. A manufacturer is liable for damage to property only if the thing destroyed or damaged is considered a thing which is usually intended for personal use and the aggrieved party primarily used it for this purpose.

Art. 449³ [Okoliczności zwalniające]

§ 1. Producent nie odpowiada za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, jeżeli produktu nie wprowadził do obrotu albo gdy wprowadzenie produktu do obrotu nastąpiło poza zakresem jego działalności gospodarczej.

§ 2. Producent nie odpowiada również wtedy, gdy właściwości niebezpieczne produktu ujawniły się po wprowadzeniu go do obrotu, chyba że wynikały one z przyczyny tkwiącej poprzednio w produkcji. Nie odpowiada on także wtedy, gdy nie można było przewidzieć niebezpiecznych właściwości produktu, uwzględniając stan nauki i techniki w chwili wprowadzenia produktu do obrotu, albo gdy właściwości te wynikały z zastosowania przepisów prawa.

Art. 449⁴ [Domniemania] Domniemywa się, że produkt niebezpieczny, który spowodował szkodę, został wytworzony i wprowadzony do obrotu w zakresie działalności gospodarczej producenta.

Art. 449³. Releasing circumstances.

§ 1. A manufacturer is not liable for damage caused by a hazardous product if it did not put the product into circulation or if the product was put into circulation outside the scope of its business activity.

§ 2. A manufacturer is not liable if the properties of a hazardous product are revealed after the product is put into circulation unless they are due to an element inherent in the product. Neither is the manufacturer liable if the hazardous properties of the product could not have been foreseen based on scientific and technological conditions at the time the product was put into circulation or if the properties resulted from the application of legal regulations.

Art. 449⁴. Presumptions. A hazardous product which causes damage is presumed to have been manufactured and put into circulation within the scope of the manufacturer's business activity.

Art. 449⁵ [Podmioty odpowiedzialne]

§ 1. Wytwórca materiału, surowca albo części składowej produktu odpowiada tak jak producent, chyba że wyłączną przyczyną szkody była wadliwa konstrukcja produktu lub wskazówki producenta.

§ 2. Kto przez umieszczenie na produkcie swojej nazwy,

Art. 449⁵. Entities liable.

§ 1. A manufacturer of materials, raw materials or a constituent part of a product bears the same liability as the manufacturer unless the sole cause of the damage was the defective construction of the product or the manufacturer's instructions.

§ 2. Anyone who, by placing his name, trademark or

¹⁹⁰⁾ Tytuł VI¹ (art. 449¹-449¹¹) dodany ustawą z dnia 2.03.2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 271), która wchodzi w życie 1.07.2000 r.

znaku towarowego lub innego oznaczenia odróżniającego podaje się za producenta, odpowiada jak producent. Tak samo odpowiada ten, kto produkt pochodzenia zagranicznego wprowadza do obrotu krajowego w zakresie swojej działalności gospodarczej (importer).

§ 3. Producent oraz osoby wymienione w paragrafach poprzedzających odpowiadają solidarnie.

§ 4. Jeżeli nie wiadomo, kto jest producentem lub osobą określoną w § 2, odpowiada ten, kto w zakresie swojej działalności gospodarczej zbył produkt niebezpieczny, chyba że w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia o szkodzie wskaże poszkodowanemu osobę i adres producenta lub osoby określonej w § 2 zdanie pierwsze, a w wypadku towaru importowanego - osobę i adres importera.

§ 5. Jeżeli zbywca produktu nie może wskazać producenta ani osób określonych w § 4, zwalnia go od odpowiedzialności wskazanie osoby, od której sam nabył produkt.

Art. 449⁶ [Delikt osoby trzeciej] Jeżeli za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny odpowiada także osoba trzecia, odpowiedzialność tej osoby i osób wymienionych w artykułach poprzedzających jest solidarna. Przepisy art. 441 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 449⁷ [Zakres odszkodowania]

§ 1. Odszkodowanie za szkodę na mieniu nie obejmuje uszkodzenia samego produktu ani korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć w związku z jego użytkowaniem.

§ 2. Odszkodowanie na podstawie art. 449¹ nie przysługuje, gdy szkoda na mieniu nie przekracza kwoty będącej równowartością 500 EURO.

Art. 449⁸ [Przedawnienie roszczenia] ¹⁹¹⁾ Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez produkt niebezpieczny ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednak w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od wprowadzenia produktu do obrotu.

Art. 449⁹ [Zakaz wyłączeń] Odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny nie można wyłączyć ani ograniczyć.

Art. 449¹⁰ [Zbieg roszczeń] Przepisy o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny nie wyłączają odpowiedzialności za szkody na zasadach ogólnych, za szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości.

Art. 449¹¹ (uchylony)¹⁹²⁾

Tytuł VII. Wykonanie zobowiązań i skutki ich

other distinguishing mark, purports to be the manufacturer bears the same liability as the manufacturer. The same liability is borne by anyone who introduces a product of foreign origin to domestic trade within the scope of its business activity (importer).

§ 3. The manufacturer and the persons mentioned in the preceding paragraphs bear joint and several liability.

§ 4. If the manufacturer or the person referred to in § 2 is unknown, liability is borne by the person who disposed of the hazardous product within the scope of its business activity unless he provides the aggrieved party with the name and address of the manufacturer or the person set forth in the first sentence of § 2, and in the case of an imported product, the name and address of the importer, within one month of being notified of the damage.

§ 5. If the transferor of the product cannot indicate the manufacturer or the persons set forth in §4, he is released from liability by indicating the person from whom he acquired the product.

Art. 449⁶. Third party tort. If a third party is also liable for damage caused by a hazardous product, this person is jointly and severally liable with the persons set forth in the preceding articles. The provisions of Article 441 § 2 and 3 apply accordingly.

Art. 449⁷. Extent of compensation.

§ 1. Compensation for damage to property does not include damage to the product itself or the benefits which the aggrieved party could have gained in connection with its use.

§ 2. Compensation under Article 449¹ is not due if the damage to property does not exceed the equivalent of EUR 500.

Art. 449⁸. Claims barred by statute of limitations. A claim for remedying damage caused by a hazardous product is barred by the statute of limitations three years after the day on which the aggrieved party learns or, having used due care, could have learned of the damage and of the person obliged to remedy the damage. In every case, however, the claim becomes barred by the statute of limitations ten years after the product is put into circulation.

Art. 449⁹. No exclusions. Liability for damage caused by a hazardous product cannot be excluded or limited.

Art. 449¹⁰. Joinder of claims. The provisions on liability for damage caused by a hazardous product do not exclude liability for damage on general terms, for damage arising from non-performance or improper performance of an obligation or liability under implied warranty for defects and quality warranty.

Art. 449¹¹ (repealed)

Tytuł VII. Performance of Obligations and Effects of

¹⁹¹⁾ Art. 449⁸ w brzmieniu ustawy z dnia 20.04.2004 r. (Dz.U. Nr 96, poz. 959), która wchodzi w życie 1.05.2004 r.

¹⁹²⁾ Art. 449¹¹ uchylony ustawą z dnia 4.02.2011 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 432), która wchodzi w życie 16.05.2011 r.

niewykonania.

Non-performance.

Dział I. Wykonanie zobowiązań.

Dział I. Performance of Obligations.

Art. 450 [Świadczenie częściowe] Wierzyciel nie może odmówić przyjęcia świadczenia częściowego, chociażby cała wierzytelność była już wymagalna, chyba że przyjęcie takiego świadczenia narusza jego uzasadniony interes.

Art. 450. Partial performance. A creditor cannot refuse to accept a partial performance even if his whole claim is already due and payable unless accepting the partial performance violates his justified interest.

Art. 451 [Zaliczenie zapłaty]

Art. 451. Crediting of payment.

§ 1. Dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

§ 1. A debtor who owes several debts of the same kind to one creditor may, when making the performance, indicate which debt he wishes to satisfy. However, the creditor may credit whatever is due under a given debt first of all against overdue incidental charges related to the debt and the overdue principal sum.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów, dłużnik nie może już żądać zaliczenia na poczet innego długu.

§ 2. If a debtor does not indicate which of the several debts he wishes to satisfy, and accepts a receipt on which the creditor has credited the performance against one of those debts, the debtor cannot then demand that the payment be credited against another debt.

§ 3. W braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego.

§ 3. In the absence of a debtor's or creditor's declaration, a performance made is credited primarily against a due and payable debt and if several debts are due and payable, against the one which is the longest overdue.

Art. 452 [Świadczenie do rąk nieuprawnionego] Jeżeli świadczenie zostało spełnione do rąk osoby nie uprawnionej do jego przyjęcia, a przyjęcie świadczenia nie zostało potwierdzone przez wierzyciela, dłużnik jest zwolniony w takim zakresie, w jakim wierzyciel ze świadczenia skorzystał. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy świadczenie zostało spełnione do rąk wierzyciela, który był niezdolny do jego przyjęcia.

Art. 452. Performance to a person not entitled. If a performance is made to a person who is not entitled to accept it, and acceptance of the performance is not confirmed by the creditor, the debtor is released to the extent to which the creditor benefited from the performance. This provision applies accordingly if the performance is made to a creditor who is incapable of accepting it.

Art. 453 [Świadczenie zamiast wykonania] Jeżeli dłużnik w celu zwolnienia się z zobowiązania spełnia za zgodą wierzyciela inne świadczenie, zobowiązanie wygasa. Jednakże gdy przedmiot świadczenia ma wady, dłużnik obowiązany jest do rękojmi według przepisów o rękojmi przy sprzedaży.

Art. 453. Substitute performance. If a debtor, in order to be released from an obligation, makes, with the creditor's consent, a different performance, the obligation is extinguished. However, if the object of the performance is defective, the debtor is liable under implied warranty in accordance with the provisions on implied sales warranty.

Art. 454 [Miejsce spełnienia]

Art. 454. Place of performance.

§ 1. Jeżeli miejsce spełnienia świadczenia nie jest oznaczone ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione w miejscu, gdzie w chwili powstania zobowiązania dłużnik miał zamieszkanie lub siedzibę. Jednakże świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia; jeżeli wierzyciel zmienił miejsce zamieszkania lub siedzibę po powstaniu zobowiązania, ponosi spowodowaną przez tę zmianę nadwyżkę kosztów przesłania.

§ 1. If the place of the performance is not specified and does not follow from the nature of the obligation, the performance should be made in the place where, at the time the obligation arises, the debtor resides or has its registered office. However, a monetary performance should be made in the creditor's place of residence or registered office at the moment of performance; if the creditor changes his place of residence or registered office after the obligation has arisen, he will bear the extra remittance cost caused by the change.

§ 2. Jeżeli zobowiązanie ma związek z przedsiębiorstwem dłużnika lub wierzyciela, o miejscu spełnienia świadczenia rozstrzyga siedziba przedsiębiorstwa.

§ 2. If an obligation is connected with the debtor's or the creditor's enterprise, the performance is made in the place of the enterprise's registered office.

Art. 455 [Termin] Jeżeli termin spełnienia świadczenia

Art. 455. Time. If the time for making the performance is

nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Art. 456 [Świadczenia częściowe] ¹⁹³⁾ Jeżeli strony zastrzegły w umowie, że spełnienie świadczenia następować będzie częściami w ciągu określonego czasu, ale nie ustaliły wielkości poszczególnych świadczeń częściowych albo terminów, w których ma nastąpić spełnienie każdego z tych świadczeń, wierzyciel może przez oświadczenie, złożone dłużnikowi w czasie właściwym, ustalić zarówno wielkość poszczególnych świadczeń częściowych, jak i termin spełnienia każdego z nich, jednakże powinien uwzględnić możliwości dłużnika oraz sposób spełnienia świadczenia.

Art. 457 [Termin na korzyść dłużnika] Termin spełnienia świadczenia oznaczony przez czynność prawną poczytuje się w razie wątpliwości za zastrzeżony na korzyść dłużnika.

Art. 458 [Wymagalność natychmiastowa] Jeżeli dłużnik stał się niewypłacalny albo jeżeli wskutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, zabezpieczenie wierzytelności uległo znacznemu zmniejszeniu, wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia bez względu na zastrzeżony termin.

Art. 459 [Spis inwentarza]

§ 1. Zobowiązany do wydania zbioru rzeczy lub masy majątkowej albo do udzielenia wiadomości o zbiorze rzeczy lub o masie majątkowej powinien przedstawić wierzycielowi spis rzeczy należących do zbioru lub spis przedmiotów wchodzących w skład masy majątkowej.

§ 2. Jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że przedstawiony spis nie jest rzetelny lub dokładny, wierzyciel może żądać, ażeby dłużnik złożył zapewnienie przed sądem, iż sporządził spis według swojej najlepszej wiedzy.

Art. 460 [Rachunek z zarządu]

§ 1. Zobowiązany do złożenia rachunku z zarządu powinien przedstawić wierzycielowi na piśmie zestawienie wpływów i wydatków wraz z niezbędnymi dowodami.

§ 2. Jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że przedstawione zestawienie wpływów nie jest rzetelne lub dokładne, wierzyciel może żądać, ażeby dłużnik złożył zapewnienie przed sądem, iż sporządził zestawienie według swojej najlepszej wiedzy.

Art. 461 [Prawo zatrzymania]

§ 1. Zobowiązany do wydania cudzej rzeczy może ją zatrzymać aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia przysługujących mu roszczeń o zwrot nakładów na rzecz oraz roszczeń o naprawienie szkody przez rzecz wyrządzoną (prawo zatrzymania).

§ 2. Przepisu powyższego nie stosuje się, gdy obowiązek wydania rzeczy wynika z czynu niedozwolonego albo gdy chodzi o zwrot rzeczy wynajętych, wdzierżawionych lub użyczonych.

not specified and does not follow from the nature of the obligation, the performance should be made immediately upon the debtor being called on to make the performance.

Art. 456. Partial performance. If the parties stipulate in a contract that a performance will be made in parts over a certain time but fail to specify the size of each partial performance or the time in which each of them is to be made, the creditor may, by making a declaration to the debtor in due time, specify both the size of each partial performance and the time in which each of them is to be made, taking into account, however, the debtor's possibilities and the manner of performance.

Art. 457. Stipulation of time to the debtor's benefit. The time for a performance specified by a legal act is deemed, in case of doubt, as stipulated to the benefit of the debtor.

Art. 458. Immediate maturity. If a debtor becomes insolvent or if, due to circumstances for which he is liable, the security for the claims is considerably reduced, the creditor may demand that the performance be made regardless of the stipulated period.

Art. 459. Physical count.

§ 1. A person obliged to hand over a set of things or assets of an estate or to provide information on the set of things or the assets of the estate should provide the creditor with a list of the things comprising the set or a list of the elements comprising the assets of the estate.

§ 2. If there is reasonable cause to believe that the list provided is not reliable or precise, the creditor may demand that the debtor represent before a court that he drew up the list to the best of his knowledge.

Art. 460. Management account.

§ 1. A person obliged to submit a management account should provide the creditor with a written declaration of revenues and expenses together with the required evidence.

§ 2. If there is reasonable cause to believe that the revenue declaration provided is not reliable or precise, the creditor may demand that the debtor represent before a court that he drew up the declaration to the best of his knowledge.

Art. 461. Retention right.

§ 1. A person obliged to hand over a thing belonging to another person may retain it until his claims for reimbursement of outlays on the thing and claims for remedy of damage caused by the thing are satisfied or secured (retention right).

§ 2. The above provision does not apply if the obligation to hand over the thing results from tort or when the thing to be returned has been rented, leased or lent for use.

¹⁹³⁾ Art. 456 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 3. ¹⁹⁴⁾ *(skreślony)*

Art. 462 [Pokwitowanie]

§ 1. Dłużnik, spełniając świadczenie, może żądać od wierzyciela pokwitowania.

§ 2. Dłużnik może żądać pokwitowania w szczególnej formie, jeżeli ma w tym interes.

§ 3. Koszty pokwitowania ponosi dłużnik, chyba że umówiono się inaczej.

Art. 463 [Odmowa] Jeżeli wierzyciel odmawia pokwitowania, dłużnik może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia albo złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego.

Art. 464 [Świadczenie okazującemu pokwitowanie] Świadczenie do rąk osoby, która okazuje pokwitowanie wystawione przez wierzyciela, zwalnia dłużnika, chyba że było zastrzeżone, iż świadczenie ma nastąpić do rąk własnych wierzyciela, albo chyba że dłużnik działał w złej wierze.

Art. 465 [Zwrot dokumentu]

§ 1. Jeżeli istnieje dokument stwierdzający zobowiązanie, dłużnik spełniając świadczenie może żądać zwrotu dokumentu. Jednakże gdy wierzyciel ma interes w zachowaniu dokumentu, w szczególności gdy świadczenie zostało spełnione tylko częściowo, dłużnik może żądać uczynienia odpowiedniej wzmianki na dokumencie.

§ 2. W razie utraty dokumentu dłużnik może, niezależnie od pokwitowania, żądać od wierzyciela oświadczenia na piśmie, że dokument został utracony.

§ 3. Jeżeli wierzyciel odmawia zwrotu dokumentu lub uczynienia na nim odpowiedniej wzmianki albo pisemnego oświadczenia o utracie dokumentu, dłużnik może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia albo złożyć jego przedmiot do depozytu sądowego.

Art. 466 [Domniemanie z pokwitowania] Z pokwitowania zapłaty dłużnej sumy wynika domniemanie zapłaty należności ubocznych. Z pokwitowania świadczenia okresowego wynika domniemanie, że spełnione zostały również świadczenia okresowe wymagalne wcześniej.

Art. 467 [Złożenie do depozytu sądowego] Poza wypadkami przewidzianymi w innych przepisach dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego:

- 1) jeżeli wskutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, nie wie, kto jest wierzycielem, albo nie zna miejsca zamieszkania lub siedziby wierzyciela;
- 2) jeżeli wierzyciel nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych ani przedstawiciela uprawnionego do przyjęcia świadczenia;
- 3) jeżeli powstał spór, kto jest wierzycielem;
- 4) jeżeli z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione.

Art. 468 [Zawiadomienie]

§ 3. (deleted)

Art. 462. Receipt.

§ 1. A debtor making a performance may demand a receipt from the creditor.

§ 2. A debtor may demand the receipt in a special form if it is in his interest.

§ 3. The costs of the receipt are borne by the debtor unless otherwise agreed.

Art. 463. Refusal. If a creditor refuses to give a receipt, the debtor may withhold the performance or place the object of the performance in court deposit.

Art. 464. Performance to a person holding a receipt.

Performance made to a person holding a receipt issued by a creditor releases the debtor unless it has been stipulated that the performance is to be made to the creditor in person or unless the debtor acted in bad faith.

Art. 465. Document return.

§ 1. If there is a document confirming an obligation, the debtor may, when making the performance, demand that the document be returned. If, however, the creditor has an interest in retaining the document, especially when the performance was made only partially, the debtor may demand that the appropriate mention be made on the document.

§ 2. If the document is lost, the debtor may, regardless of the receipt, demand a written declaration from the creditor that the document has been lost.

§ 3. If the creditor refuses to return the document or to make an appropriate mention thereon or to give a written declaration that the document has been lost, the debtor may withhold making the performance or place the object of the performance in court deposit.

Art. 466. Presumption from receipt. The presumption that incidental charges have been paid follows from a receipt for payment of the debt. The presumption follows from a receipt for a periodical performance that periodical performances due and payable earlier have also been made.

Art. 467. Placing in court deposit. Apart from instances provided for in other regulations, a debtor may place the object of the performance in court deposit if:

- 1) due to circumstances for which he is not liable he does not know who the creditor is or the creditor's place of residence or registered office;
- 2) the creditor does not have full capacity for legal acts or a representative authorized to accept the performance;
- 3) there is a dispute over who the creditor is;
- 4) due to other circumstances concerning the identity of the creditor, the performance cannot be made.

Art. 468. Notification.

¹⁹⁴⁾ Art. 461 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 1. O złożeniu przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego dłużnik powinien niezwłocznie zawiadomić wierzyciela, chyba że zawiadomienie napotyka trudne do przewyżczenia przeszkody. Zawiadomienie powinno nastąpić na piśmie.

§ 2. W razie niewykonania powyższego obowiązku dłużnik jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę.

Art. 469 [Odebranie]

§ 1. Dopóki wierzyciel nie zażądał wydania przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego, dłużnik może przedmiot złożony odebrać.

§ 2. Jeżeli dłużnik odbierze przedmiot świadczenia z depozytu sądowego, złożenie do depozytu uważa się za niebyłe.

Art. 470 [Skutki] Ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia i zobowiązuje wierzyciela do zwrotu dłużnikowi kosztów złożenia.

Dział II. Skutki niewykonania zobowiązań.

Art. 471 [Odpowiedzialność odszkodowawcza dłużnika] Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 472 [Niezachowanie należytej staranności] Jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności.

Art. 473 [Umowa o odpowiedzialność]

§ 1. Dłużnik może przez umowę przyjąć odpowiedzialność za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi.

§ 2. Nieważne jest zastrzeżenie, iż dłużnik nie będzie odpowiedzialny za szkodę, którą może wyrządzić wierzycielowi umyślnie.

Art. 474 [Odpowiedzialność za inne osoby] Dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza. Przepis powyższy stosuje się także w wypadku, gdy zobowiązanie wykonywa przedstawiciel ustawowy dłużnika.

Art. 475 [Niemożliwość świadczenia następczą]

§ 1. Jeżeli świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa.

§ 2. Jeżeli rzecz będąca przedmiotem świadczenia została zbyta, utracona lub uszkodzona, dłużnik

§ 1. The debtor should immediately notify the creditor that the object of the performance has been placed in court deposit unless the notification encounters obstacles difficult to overcome. The notification should be in writing.

§ 2. If the above obligation is not performed, the debtor is liable for any resulting damage.

Art. 469. Collection.

§ 1. Until the creditor demands that the object of the performance be released from the court deposit, the debtor may collect the deposited object.

§ 2. If the debtor collects the object of the performance from the court deposit, the deposit placing is deemed cancelled.

Art. 470. Effects. Valid placing in court deposit has the same effects as a performance made and obliges the creditor to reimburse the deposit-placing costs to the debtor.

Dział II. Effects of Non-Performance of Obligations.

Art. 471. Debtor's liability for damages. A debtor is obliged to remedy any damage arising from non-performance or improper performance of an obligation unless the non-performance or improper performance is due to circumstances for which the debtor is not liable.

Art. 472. Lack of due care. Unless a special provision of the law or a legal act provides otherwise, a debtor is liable for failure to use due care.

Art. 473. Contract on liability.

§ 1. A debtor may, in a contract, assume liability for non-performance or improper performance of an obligation due to specified circumstances for which, under the law, he is not liable.

§ 2. A stipulation that a debtor will not be liable for damage which he may cause to a creditor intentionally is invalid.

Art. 474. Liability for other persons. A debtor is liable, as for his own actions or omissions, for the actions and omissions of persons with the assistance of whom he performs the obligation, and of the persons to whom he entrusts the performance of the obligation. The above provision also applies where the obligation is performed by the debtor's statutory representative.

Art. 475. Consequential performance impossibility.

§ 1. If a performance becomes impossible due to circumstances for which the debtor is not liable, the obligation expires.

§ 2. If the thing which is the object of the performance is disposed of, lost or damaged, the debtor is obliged to

obowiązany jest wydać wszystko, co uzyskał w zamian za tę rzecz albo jako naprawienie szkody.

Art. 476 [Opóźnienie dłużnika; zwłoka] Dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 477 [Skutki zwłoki]

§ 1. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać, niezależnie od wykonania zobowiązania, naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.

§ 2. Jednakże gdy skutek zwłoki dłużnika świadczenie utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie, wierzyciel może świadczenia nie przyjąć i żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Art. 478 [Przypadek mieszany] Jeżeli przedmiotem świadczenia jest rzecz oznaczona co do tożsamości, dłużnik będący w zwłoce odpowiedzialny jest za utratę lub uszkodzenie przedmiotu świadczenia, chyba że utrata lub uszkodzenie nastąpiłoby także wtedy, gdyby świadczenie zostało spełnione w czasie właściwym.

Art. 479 [Kupno na koszt dłużnika] Jeżeli przedmiotem świadczenia jest określona ilość rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, wierzyciel może w razie zwłoki dłużnika nabyć na jego koszt taką samą ilość rzeczy tego samego gatunku albo żądać od dłużnika zapłaty ich wartości, zachowując w obu wypadkach roszczenie o naprawienie szkody wynikłej ze zwłoki.

Art. 480 [Zastępcze wykonanie czynności]

§ 1. ¹⁹⁵⁾ W razie zwłoki dłużnika w wykonaniu zobowiązania czynienia, wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, żądać upoważnienia przez sąd do wykonania czynności na koszt dłużnika.

§ 2. ¹⁹⁶⁾ Jeżeli świadczenie polega na zaniechaniu, wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, żądać upoważnienia przez sąd do usunięcia na koszt dłużnika wszystkiego, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił.

§ 3. ¹⁹⁷⁾ W wypadkach nagłych wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, wykonać bez upoważnienia sądu czynność na koszt dłużnika lub usunąć na jego koszt to, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił.

Art. 481 [Opóźnienie świadczeń pieniężnych]

§ 1. Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

§ 2. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry

hand over all that he received in exchange for the thing or as remedy of damage.

Art. 476. Debtor's delay; default. A debtor is in default if he does not make the performance on time and, if the time limit is not specified, if he does not make the performance immediately at the creditor's demand. This does not apply where the delay in making the performance is due to circumstances for which the debtor is not liable.

Art. 477. Effects of default.

§ 1. If the debtor is in default, the creditor may demand, independently of the performance, that any damage caused by the default be remedied.

§ 2. If, however, due to the debtor's default, the performance has become meaningless to the creditor either completely or to a major extent, the creditor may refuse to accept the performance and demand remedy of any damage caused by the non-performance.

Art. 478. Mixed case. If the object of the performance is goods in specie, a defaulting debtor is liable for the loss of or damage to the object of the performance unless the loss or damage would also have occurred had the performance been made on time.

Art. 479. Purchase at debtor's cost. If the object of the performance is a specified quantity of fungibles, a creditor may, in the event of the debtor's default, acquire, at the debtor's cost, the same quantity of fungibles or demand that the debtor pay their value while retaining in both cases a claim for remedy of any damage caused by the default.

Art. 480. Substitute performance of acts.

§ 1. If a debtor is in default in performing an obligation to act, the creditor may demand authorization from the court to perform the act at the debtor's cost, while retaining a claim for remedy of damage.

§ 2. If the performance consists in refraining from acting, the creditor may demand authorization from the court to remove, at the debtor's cost all that the debtor has done contrary to the obligation, while retaining a claim for remedy of damage.

§ 3. In emergencies, the creditor may perform an act without the court's authorization, at the debtor's cost, or remove all that the debtor has done contrary to the obligation, at the debtor's cost, while retaining a claim for remedy of damage.

Art. 481. Delayed monetary performances.

§ 1. If a debtor is late with a monetary performance, the creditor may demand interest for the period of delay even if he has not suffered any damage and even if the delay was due to circumstances for which the debtor is not liable.

§ 2. If the interest rate for delay is not fixed in advance,

¹⁹⁵⁾ Art. 480 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁹⁶⁾ Art. 480 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁹⁷⁾ Art. 480 § 3 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

§ 3. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może nadto żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych.

Art. 482 [Odsetki od zaległych odsetek]

§ 1. Od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego nie dotyczy pożyczek długoterminowych udzielanych przez instytucje kredytowe.

Art. 483 [Kara umowna]

§ 1. Można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

§ 2. Dłużnik nie może bez zgody wierzyciela zwolnić się z zobowiązania przez zapłatę kary umownej.

Art. 484 [Wysokość]

§ 1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

§ 2. Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Art. 485 [Kara ustawowa] Jeżeli przepis szczególny stanowi, że w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego dłużnik, nawet bez umownego zastrzeżenia, obowiązany jest zapłacić wierzycielowi określoną sumę, stosuje się odpowiednio przepisy o karze umownej.

Art. 486 [Zwłoka wierzyciela]

§ 1. W razie zwłoki wierzyciela dłużnik może żądać naprawienia wynikłej stąd szkody; może również złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego.

§ 2. Wierzyciel dopuszcza się zwłoki, gdy bez uzasadnionego powodu bądź uchyla się od przyjęcia zaofiarowanego świadczenia, bądź odmawia dokonania czynności, bez której świadczenie nie może być spełnione, bądź oświadcza dłużnikowi, że świadczenia nie przyjmie.

statutory interest is due. However, if the claim bears interest at a rate higher than the statutory rate, the creditor may demand interest for the delay at the higher rate.

§ 3. If the debtor is in default, the creditor may also demand that the damage be remedied on general terms.

Art. 482. Interest on overdue interest.

§ 1. Interest for delay may be demanded on overdue interest only from the moment a court action is brought for the interest unless, after the arrears arose, the parties agreed to add the overdue interest to the principal debt.

§ 2. The preceding paragraph does not apply to long-term loans extended by lending institutions.

Art. 483. liquidated damages.

§ 1. A contract may stipulate that damage arising from non-performance or improper performance of a non-monetary obligation will be remedied by a specific sum (liquidated damages) being paid.

§ 2. A debtor cannot, without the creditor's consent, be released from the obligation by paying liquidated damages.

Art. 484. Amount.

§ 1. In the event of non-performance or improper performance of an obligation, liquidated damages are due to the creditor in the stipulated amount regardless of the value of the damage suffered. A demand for compensation in excess of the stipulated liquidated damages is not admissible unless the parties have decided otherwise.

§ 2. If the greater part of the obligation has been performed, the debtor may demand that the liquidated damages be reduced; the same applies to the case where the liquidated damages are grossly overstated.

Art. 485. Statutory penalty. If a special provision states that, in the event of non-performance or improper performance of a non-monetary obligation, the debtor is, even without a contractual stipulation, obliged to pay the creditor a specific amount, the provisions on liquidated damages apply accordingly.

Art. 486. Creditor's default.

§ 1. If the creditor is in default, the debtor may demand that any resulting damage be remedied; he may also place the object of the performance in court deposit.

§ 2. A creditor is in default if, without good cause, he either avoids accepting a performance offered or refuses to perform an act without which the performance cannot be made, or represents to the debtor that he will not accept the performance.

zobowiązań z umów wzajemnych.

Art. 487 [Pojęcie]

§ 1. Wykonanie i skutki niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych podlegają przepisom działów poprzedzających niniejszego tytułu, o ile przepisy działu niniejszego nie stanowią inaczej.

§ 2. Umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.

Art. 488 [Jednoczesne spełnienie]

§ 1. ¹⁹⁸⁾ Świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych (świadczenia wzajemne) powinny być spełnione jednocześnie, chyba że z umowy, z ustawy albo z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu wynika, iż jedna ze stron obowiązana jest do wcześniejszego świadczenia.

§ 2. Jeżeli świadczenia wzajemne powinny być spełnione jednocześnie, każda ze stron może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, dopóki druga strona nie zaoferuje świadczenia wzajemnego.

Art. 489 (skreślony)¹⁹⁹⁾

Art. 490 [Wstrzymanie świadczenia]

§ 1. Jeżeli jedna ze stron obowiązana jest spełnić świadczenie wzajemne wcześniej, a spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe ze względu na jej stan majątkowy, strona zobowiązana do wcześniejszego świadczenia może powstrzymać się z jego spełnieniem, dopóki druga strona nie zaoferuje świadczenia wzajemnego lub nie da zabezpieczenia.

§ 2. Uprawnienia powyższe nie przysługują stronie, która w chwili zawarcia umowy wiedziała o złym stanie majątkowym drugiej strony.

§ 3. ²⁰⁰⁾ (skreślony)

Art. 491 [Zwłoka]

§ 1. Jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Może również bądź bez wyznaczenia terminu dodatkowego, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.

§ 2. Jeżeli świadczenia obu stron są podzielne, a jedna ze stron dopuszcza się zwłoki tylko co do części świadczenia, uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ogranicza się, według jej wyboru, albo do tej części, albo do całej reszty nie spełnionego świadczenia. Strona ta może także odstąpić od umowy w całości, jeżeli wykonanie częściowe nie

Performance of Obligations under Reciprocal Contracts.

Art. 487. Concept.

§ 1. The performance and effects of non-performance of obligations under reciprocal contracts are governed by the provisions of the preceding sections of this title unless the provisions of this section provide otherwise.

§ 2. A contract is reciprocal when both parties agree to create an obligation in such a way that the performance of one party corresponds to the performance of the other party.

Art. 488. Simultaneous performance.

§ 1. Performances which are the object of obligations under reciprocal contracts (reciprocal performances) should be made simultaneously unless it follows from the contract, the law, a decision of a court or other competent authority that one of the parties is obliged to make an earlier performance.

§ 2. If reciprocal performances are to be made simultaneously, each party may withhold the performance until the other party offers the reciprocal performance.

Art. 489. (deleted).

Art. 490. Withholding performance.

§ 1. If one of the parties is obliged to make a reciprocal performance earlier, and the performance by the other party is doubtful due to its financial condition, the party obliged to make the earlier performance may withhold the same until the other party offers the reciprocal performance or provides security.

§ 2. A party which, when executing the contract, was aware of the bad financial condition of the other party does not have the above rights.

§ 3. (deleted)

Art. 491. Default.

§ 1. If one of the parties defaults in performance of an obligation under a reciprocal contract, the other party may set an additional period for its performance with the sanction that if the specified period passes to no effect, it will be entitled to rescind the contract. It may also, either without setting an additional period or after the set period passes to no effect, demand that the obligation be performed and that any damage resulting from the default be remedied.

§ 2. If the performances of the two parties are divisible, and one of the parties defaults only in part of the performance, the right to rescind the contract vested in the other party is limited, at its discretion, either to that part, or to the whole remaining part of the performance not made. That party may also rescind the entire contract if partial performance were meaningless to it due to the

¹⁹⁸⁾ Art. 488 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

¹⁹⁹⁾ Art. 489 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁰⁰⁾ Art. 490 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwinie.

Art. 492 [Umowne prawo odstąpienia] Jeżeli uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym, strona uprawniona może w razie zwłoki drugiej strony odstąpić od umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego. To samo dotyczy wypadku, gdy wykonanie zobowiązania przez jedną ze stron po terminie nie miałoby dla drugiej strony znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwinie.

Art. 493 [Niemożliwość jednego ze świadczeń]

§ 1. Jeżeli jedno ze świadczeń wzajemnych stało się niemożliwe wskutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność strona zobowiązana, druga strona może, według swego wyboru, albo żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania, albo od umowy odstąpić.

§ 2. W razie częściowej niemożliwości świadczenia jednej ze stron druga strona może od umowy odstąpić, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez tę stronę cel umowy, wiadomy stronie, której świadczenie stało się częściowo niemożliwe.

Art. 494 [Obowiązki odstępującego] Strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy; może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Art. 495 [Niemożliwość niezawiniona]

§ 1. Jeżeli jedno ze świadczeń wzajemnych stało się niemożliwe wskutek okoliczności, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi, strona, która miała to świadczenie spełnić, nie może żądać świadczenia wzajemnego, a w wypadku, gdy je już otrzymała, obowiązana jest do zwrotu według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

§ 2. Jeżeli świadczenie jednej ze stron stało się niemożliwe tylko częściowo, strona ta traci prawo do odpowiedniej części świadczenia wzajemnego. Jednakże druga strona może od umowy odstąpić, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez tę stronę cel umowy, wiadomy stronie, której świadczenie stało się częściowo niemożliwe.

Art. 496 [Prawo zatrzymania] ²⁰¹⁾ Jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot.

Art. 497 [Rozwinięcie] Przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w razie

nature of the obligation or due to the purpose of the contract intended by that party and known to the defaulting party.

Art. 492. Contractual rescission right. If the right to rescind a reciprocal contract is stipulated for non-performance of an obligation within a strictly specified period, the entitled party may, if the other party defaults, rescind the contract without setting an additional period. The same applies where performance of an obligation by one of the parties after the period set would be meaningless to the other party due to the nature of the obligation or due to the purpose of the contract intended by it and known to the defaulting party.

Art. 493. Impossibility of one of the performances.

§ 1. If one of the reciprocal performances becomes impossible due to circumstances for which the obliged party is responsible, the other party may, at its discretion, either demand that any damage caused by the nonperformance of the obligation be remedied or rescind the contract.

§ 2. If a performance of one party is only partially impossible, the other party may rescind the contract if partial performance were meaningless to it due to the nature of the obligation or due to the purpose of the contract intended by that party and known to the party whose performance has become partially impossible.

Art. 494. Obligations of the rescinding party. The party rescinding a reciprocal contract is obliged to return to the other party all that it received from the latter under the contract; it may demand that not only all that it provided be returned but also that any dam-

Art. 495. Non-culpable impossibility.

§ 1. If one of the reciprocal performances becomes impossible due to circumstances for which neither party is liable, the party which was to make the performance cannot demand the reciprocal performance, and, if it had already received it, it is obliged to return it according to the provisions on unjust enrichment.

§ 2. If the performance of one of the parties becomes only partially impossible, that party loses the right to the appropriate part of the reciprocal performance. However, the other party may rescind the contract if partial performance were meaningless to it due to the nature of the obligation or due to the purpose of the contract intended by that party and known to the party whose performance has become partially impossible.

Art. 496. Retention right. If, as a result of the contract being rescinded, the parties are to return reciprocal performances, each of them has a retention right until the other party offers return of the performance received or secures the claim for return.

Art. 497. Expansion. The provision of the preceding article applies accordingly to dissolution or invalidity of a

²⁰¹⁾ Art. 496 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

rozwiązania lub nieważności umowy wzajemnej.

reciprocal contract.

Tytuł VIII. Potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu.

Tytuł VIII. Set-off, Novation, Release from Debt.

Art. 498 [Przesłanki potrącenia]

§ 1. ²⁰²⁾ Gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

§ 2. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Art. 499 [Sposób; skutki] Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Art. 500 [Różne miejsca spełnienia] Jeżeli przedmiotem potrącenia są wierzytelności, których miejsca spełnienia świadczeń są różne, strona korzystająca z możliwości potrącenia obowiązana jest uiścić drugiej stronie sumę potrzebną do pokrycia wynikającego dla niej uszczerbku.

Art. 501 [Odroczenie] ²⁰³⁾ Odroczenie wykonania zobowiązania udzielone przez sąd albo bezpłatnie przez wierzyciela nie wyłącza potrącenia.

Art. 502 [Przedawnienie] ²⁰⁴⁾ Wierzytelność przedawniona może być potrącona, jeżeli w chwili, gdy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło.

Art. 503 [Zaliczenie zapłaty] Przepisy o zaliczeniu zapłaty stosuje się odpowiednio do potrącenia.

Art. 504 [Potrącenie zajętej wierzytelności] Zajęcie wierzytelności przez osobę trzecią wyłącza umorzenie tej wierzytelności przez potrącenie tylko wtedy, gdy dłużnik stał się wierzycielem swego wierzyciela dopiero po dokonaniu zajęcia albo gdy jego wierzytelność stała się wymagalna po tej chwili, a przy tym dopiero później aniżeli wierzytelność zajęta.

Art. 505 [Wyłączenie potrącenia] Nie mogą być umorzone przez potrącenie:

- 1) wierzytelności nie ulegające zajęciu;
- 2) wierzytelności o dostarczenie środków utrzymania;
- 3) wierzytelności wynikające z czynów niedozwolonych;
- 4) wierzytelności, co do których potrącenie jest wyłączone przez przepisy szczególne.

Art. 506 [Odnowienie]

§ 1. Jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne

Art. 498. Set-off premises.

§ 1. If two persons are each other's debtor and creditor, each of them may set off his claim against the other party's claim if the object of the two claims is money or fungibles of the same quality and both claims are due and payable and may be pursued in court or before another state authority.

§ 2. As a result of the set-off, both claims are cancelled up to the amount of the lesser claim.

Art. 499. Manner; effects. A set-off is made by one party making a declaration to the other party. The declaration has retroactive effect from the moment the set-off became possible.

Art. 500. Different places of performance. If the subject of a set-off is claims with different places of performance, the party taking advantage of the set-off possibility is obliged to pay the other party the sum of money needed to cover any related losses.

Art. 501. Deferral. Deferral of performance of an obligation by the court or free of charge by the creditor does not preclude set-off.

Art. 502. Statute of limitations. A claim barred by the statute of limitations may be set off if, at the time the set-off become possible, the claim was not yet barred by the statute of limitations.

Art. 503. Crediting payment. The provisions on crediting payments apply accordingly to set-off.

Art. 504. Set-off of attached claims. The attachment of a claim by a third party precludes extinction of the claim by set-off only if the debtor becomes a creditor of its creditor after the attachment or the debtor's claim becomes due and payable thereafter, and after the attached claim becomes due and payable.

Art. 505. No set-off. The following cannot be cancelled by set-off:

- 1) claims that cannot be attached;
- 2) claims for the provision of means of subsistence;
- 3) claims resulting from tort;
- 4) claims precluded from set-off under specific regulations.

Art. 506. Novation.

§ 1. If, for the purpose of cancelling an obligation, a debtor commits, with the creditor's consent, to make

²⁰²⁾ Art. 498 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁰³⁾ Art. 501 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁰⁴⁾ Art. 502 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie).

§ 2. W razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia. Dotyczy to w szczególności wypadku, gdy wierzyciel otrzymuje od dłużnika weksel lub czek.

Art. 507 [Zabezpieczenia w razie nowacji] Jeżeli wierzytelność była zabezpieczona poręczeniem lub ograniczonym prawem rzeczowym ustanowionym przez osobę trzecią, poręczenie lub ograniczone prawo rzeczowe wygasa z chwilą odnowienia, chyba że poręczyciel lub osoba trzecia wyrazi zgodę na dalsze trwanie zabezpieczenia.

Art. 508 [Zwolnienie z długu] Zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje.

Tytuł IX. Zmiana wierzyciela lub dłużnika.

Dział I. Zmiana wierzyciela.

Art. 509 [Przelew]

§ 1. Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

§ 2. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

Art. 510 [Skutek zobowiązująco-rozporządzający; kauzalność]

§ 1. Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły.

§ 2.²⁰⁵⁾ Jeżeli zawarcie umowy przelewu następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania.

Art. 511 [Forma] Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony.

Art. 512 [Zapłata do rąk zbywcy] Dopóki zbywca nie zawiadomił dłużnika o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek względem nabywcy, chyba że w chwili spełnienia świadczenia dłużnik wiedział o przelewie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a poprzednim wierzycielem.

Art. 513 [Zarzuty dłużnika]

another performance or even the same performance but on different legal grounds, the existing obligation expires (novation).

§ 2. In case of doubt, it is deemed that a change in the substance of an existing obligation does not constitute novation. This applies especially where the creditor receives a promissory note or a cheque from the debtor.

Art. 507. Security in the case of novation. If a claim is secured by suretyship or a limited real right given by a third party, the suretyship or the limited real right expires upon novation unless the surety or the third party consents to the security being continued.

Art. 508. Release from debt. An obligation is extinguished when the creditor releases the debtor from the debt and the debtor accepts the release.

Tytuł IX. Change of Creditor or Debtor.

Dział I. Change of Creditor.

Art. 509. Assignment.

§ 1. A creditor can, without the debtor's consent, transfer a claim to a third party (assignment) unless the same is contrary to the law, a contractual stipulation or the nature of the obligation.

§ 2. The assignment of a claim transfers to the assignee all the rights related to the claim, especially a claim for outstanding interest.

Art. 510. Obliging and disposing effect; causability.

§ 1. A contract of sale, exchange, donation or other contract creating an obligation to transfer a claim transfers the claim to the assignee unless a specific regulation provides otherwise or the parties decide otherwise.

§ 2. If an assignment contract is executed in performance of an obligation arising from an earlier contract imposing an obligation to assign the claim from a particular legacy, from unjustified enrichment or from another event, the validity of the assignment contract depends on the existence of that obligation.

Art. 511. Form. If a claim is stated in writing, its assignment should also be stated in writing.

Art. 512. Payment to assignor. Until the assignor informs the debtor of the assignment, performance made to the previous creditor is effective towards the assignee unless, at the time the performance was made, the debtor knew of the assignment. This provision applies accordingly to other legal acts between a debtor and a previous creditor.

Art. 513. Debtor's defenses.

²⁰⁵⁾ Art. 510 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

§ 1. Dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

§ 2. Dłużnik może z przelanej wierzytelności potrącić wierzytelność, która mu przysługuje względem zbywcy, chociażby stała się wymagalna dopiero po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy wierzytelność przysługująca względem zbywcy stała się wymagalna później niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu.

Art. 514 [Zastrzeżenie zgody dłużnika] Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, zastrzeżenie umowne, iż przelew nie może nastąpić bez zgody dłużnika, jest skuteczne względem nabywcy tylko wtedy, gdy pismo zawiera wzmiankę o tym zastrzeżeniu, chyba że nabywca w chwili przelewu o zastrzeżeniu wiedział.

Art. 515 [Zarzuty zbywcy] Jeżeli dłużnik, który otrzymał o przelewie pisemne zawiadomienie pochodzące od zbywcy, spełnił świadczenie do rąk nabywcy wierzytelności, zbywca może powołać się wobec dłużnika na nieważność przelewu albo na zarzuty wynikające z jego podstawy prawnej tylko wtedy, gdy w chwili spełnienia świadczenia były one dłużnikowi wiadome. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a nabywcą wierzytelności.

Art. 516 [Odpowiedzialność zbywcy] Zbywca wierzytelności ponosi względem nabywcy odpowiedzialność za to, że wierzytelność mu przysługuje. Za wypłacalność dłużnika w chwili przelewu ponosi odpowiedzialność tylko o tyle, o ile tę odpowiedzialność na siebie przyjął.

Art. 517 [Wyłączenie przelewu]

§ 1. Przepisów o przelewie nie stosuje się do wierzytelności związanych z dokumentem na okaziciela lub z dokumentem zbywalnym przez indos.

§ 2. Przeniesienie wierzytelności z dokumentu na okaziciela następuje przez przeniesienie własności dokumentu. Do przeniesienia własności dokumentu potrzebne jest jego wydanie.

Art. 518 [Wstąpienie w prawa wierzyciela]

§ 1. Osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty:

- 1) jeżeli płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi;
- 2) jeżeli przysługuje jej prawo, przed którym spłacona wierzytelność ma pierwszeństwo zaspokojenia;
- 3) jeżeli działa za zgodą dłużnika w celu wstąpienia w prawa wierzyciela; zgoda dłużnika powinna być pod nieważnością wyrażona na piśmie;
- 4) jeżeli to przewidują przepisy szczególne.

§ 2. W wypadkach powyższych wierzyciel nie może odmówić przyjęcia świadczenia, które jest już wymagalne.

§ 3. Jeżeli wierzyciel został spłacony przez osobę trzecią tylko w części, przysługuje mu co do pozostałej części

§ 1. A debtor is entitled to all defenses against the assignee of the claims which it had against the assignor at the time it learned of the assignment.

§ 2. A debtor can set off any claim it may have against the assignor against the assigned claim even though it became due and payable only after the debtor received notice of the assignment. This does not, however, apply where the claim against the assignor became due and payable after the claim which is the subject of the assignment.

Art. 514. Stipulation of debtor's consent. If a claim is stated in writing, a contractual stipulation that assignment cannot be made without the debtor's consent is effective towards the assignee only when the document contains a mention of the stipulation unless the assignee knew of the stipulation at the time of assignment.

Art. 515. Assignor's defenses. If a debtor who receives written notice of assignment from the assignor makes a performance to the assignee of the claim, the assignor may raise against the debtor the defense of invalidity of the assignment or defenses resulting from its legal basis only if, at the time the performance was made, the defenses were known to the debtor. This provision applies accordingly to other legal acts between a debtor and a claim assignee.

Art. 516. Assignor's liability. The assignor of a claim is liable towards the assignee for being entitled to the claim. The assignor is liable for the debtor's solvency at the time of assignment only to the extent that he accepts such liability.

Art. 517. No assignment.

§ 1. The provisions on assignment do not apply to claims related to bearer instruments or to instruments transferable by endorsement.

§ 2. A claim under bearer instrument is assigned by the ownership of the instrument being transferred. For the ownership of the instrument to be transferred, the instrument needs to be handed over.

Art. 518. Subrogation.

§ 1. A third party who pays off a creditor acquires the paid-off claim up to the amount of the payment made if:

- 1) he pays another person's debt for which he is liable personally or with certain property items;
- 2) he has a right over which the paid-off claim takes priority of satisfaction;
- 3) he acts with the debtor's consent in order to assume the creditor's rights; the debtor's consent should be given in writing; otherwise it will be invalid;
- 4) specific regulations so provide.

§ 2. In the above instances, a creditor cannot refuse to accept a performance which is already due and payable.

§ 3. If a creditor is paid off by a third party only partially, he has priority of satisfaction with regard to the remaining

pierwszeństwo zaspokojenia przed wierzytelnością, która przeszła na osobę trzecią wskutek zapłaty częściowej.

part over a claim transferred to the third party as a result of partial payment.

Dział II. Zmiana dłużnika.

Dział II. Change of Debtor.

Art. 519 [Przejęcie długu]

Art. 519. Debt take-over.

§ 1. Osoba trzecia może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje z długu zwolniony (przejęcie długu).

§ 1. A third party may take the place of a debtor, who is then released from the debt (debt take-over).

§ 2. Przejęcie długu może nastąpić:

§ 2. A debt may be taken over:

1) przez umowę między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika; oświadczenie dłużnika może być złożone którejkolwiek ze stron;

1) by way of a contract between the creditor and a third party with the debtor's consent; the debtor's declaration maybe made to either party;

2) przez umowę między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela; oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron; jest ono bezskuteczne, jeżeli wierzyciel nie wiedział, że osoba przejmująca dług jest niewypłacalna.

2) by way of a contract between the debtor and a third party with the creditor's consent; the creditor's declaration may be made to either party; it is ineffective if the creditor did not know that the person assuming the debt was insolvent.

Art. 520 [Termin wyrażenia zgody] Każda ze stron, które zawarły umowę o przejęcie długu, może wyznaczyć osobie, której zgoda jest potrzebna do skuteczności przejęcia, odpowiedni termin do wyrażenia zgody; bezskuteczny upływ wyznaczonego terminu jest jednoznaczny z odmówieniem zgody.

Art. 520. Time limit for giving consent. Each party who executes a debt take-over contract may give the person whose consent is required for the take-over to be effective an appropriate time limit to give his consent; the passing of the time limit to no effect is equivalent to refusal of consent.

Art. 521 [Odmowa zgody]

Art. 521. Refusal of consent.

§ 1. Jeżeli skuteczność umowy o przejęcie długu zależy od zgody dłużnika, a dłużnik zgody odmówił, umowę uważa się za nie zawartą.

§ 1. If the effectiveness of a debt take-over contract depends on the debtor's consent and the debtor refuses his consent, the contract is deemed not executed.

§ 2. Jeżeli skuteczność umowy o przejęcie długu zależy od zgody wierzyciela, a wierzyciel zgody odmówił, strona, która według umowy miała przejąć dług, jest odpowiedzialna względem dłużnika za to, że wierzyciel nie będzie od niego żądał spełnienia świadczenia.

§ 2. If the effectiveness of a debt take-over contract depends on the creditor's consent and the creditor refuses his consent, the party which, according to the contract, was to take over the debt is liable towards the debtor for the creditor not demanding the performance from the debtor.

Art. 522 [Forma] Umowa o przejęcie długu powinna być pod nieważnością zawarta na piśmie. To samo dotyczy zgody wierzyciela na przejęcie długu.

Art. 522. Form. A debt take-over contract should be executed in writing; otherwise it is invalid. The same applies to the creditor's consent to a debt being taken over.

Art. 523 [Domniemane przejęcie długu] Jeżeli w umowie o przeniesienie własności nieruchomości nabywca zobowiązał się zwolnić zbywcę od związanych z własnością długów, poczytuje się w razie wątpliwości, że strony zawarły umowę o przejęcie tych długów przez nabywcę.

Art. 523. Presumption of debt take-over. If, in a contract on the transfer of real estate ownership, the transferee commits to release the transferor from debts connected with such ownership, it is deemed, in case of doubt, that the parties have executed a contract on the take-over of those debts by the transferee.

Art. 524 [Zarzuty przejemcy]

Art. 524. Defenses of the person taking over a debt.

§ 1. Przejmującemu dług przysługują przeciwko wierzycielowi wszelkie zarzuty, które miał dotychczasowy dłużnik, z wyjątkiem zarzutu potrącenia z wierzytelności dotychczasowego dłużnika.

§ 1. A person taking over a debt may raise all the defenses against the creditor that the former debtor had, save for the defense of set-off against the claims of the former debtor.

§ 2. Przejmujący dług nie może powoływać się względem wierzyciela na zarzuty wynikające z istniejącego między przejmującym dług a dotychczasowym dłużnikiem stosunku prawnego, będącego podstawą prawną przejęcia długu; nie dotyczy to jednak zarzutów, o których wierzyciel wiedział.

§ 2. A person taking over a debt cannot raise against the creditor defenses arising from a legal relationship existing between him and the former debtor which constitutes the legal basis for the debt take-over; this does not, however, apply to defenses which were known to the creditor.

Art. 525 [Zabezpieczenia] Jeżeli wierzytelność była zabezpieczona poręczeniem lub ograniczonym prawem

Art. 525. Security. If a claim is secured by suretyship or a limited real right established by a third party, the

rzeczowym ustanowionym przez osobę trzecią, poręczenie lub ograniczone prawo rzeczowe wygasa z chwilą przejęcia długu, chyba że poręczyciel lub osoba trzecia wyrazi zgodę na dalsze trwanie zabezpieczenia.

Art. 526 (uchylony)²⁰⁶⁾

Tytuł X. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.

Art. 527 [Przesłanki]

§ 1. Gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

§ 2. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

§ 3. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

§ 4.²⁰⁷⁾ Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Art. 528 [Czynność nieodpłatna] Jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Art. 529 [Domniemanie pokrzywdzenia] Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Art. 530 [Ochrona przyszłych wierzycieli] Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeżeli jednak osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała.

Art. 531 [Tryb zaskarżenia]

suretyship or limited real right is extinguished at the time the debt is taken over unless the surety or third party consents to the security being continued.

Art. 526. (repealed).

Tytuł X. Protection of Creditor in the Case of Debtor Insolvency.

Art. 527. Premises.

§ 1. If, as a result of a legal act performed by a debtor to the detriment of creditors, a third party gains a financial benefit, each of the creditors may demand that the said act be declared ineffective with respect to him, if the debtor acted knowingly to the creditors' detriment, and the third party knew or, having used due care, could have learned of it.

§ 2. A debtor's legal act is performed to the creditors' detriment if, as a result of such act, the debtor becomes insolvent or becomes insolvent to a greater degree than he was before performing the act.

§ 3. If, as a result of a debtor's legal act performed to the creditors' detriment, a financial benefit is gained by a person who is in a close relationship with the debtor, it is presumed that such person knew that the debtor had acted knowingly to the creditors' detriment.

§ 4. If, as a result of a debtor's legal act performed to the creditors' detriment, a financial benefit is gained by an entrepreneur having permanent economic relations with the debtor, it is presumed that he knew that the debtor had acted knowingly to the creditors' detriment.

Art. 528. Free-of-charge act. If, as a result of a debtor's legal act performed to the creditors' detriment, a third party gains a financial benefit free of charge, the creditor may demand that the act be deemed ineffective even though the person did not know and, having used due care, could not have learned that the debtor had acted knowingly to the creditors' detriment.

Art. 529. Presumption of detriment. If, at the time of a donation, a debtor is insolvent, it is presumed that he is acting knowingly to the creditors' detriment. The same applies where a debtor becomes insolvent by making the donation.

Art. 530. Protection of future creditors. The provisions of the preceding articles apply accordingly where a debtor acts with the intention to harm future creditors. If, however, a third party gains a financial benefit against payment, the creditor may demand that the act be deemed ineffective only if the third party knew of the debtor's intention.

Art. 531. Challenge procedure.

²⁰⁶⁾ Art. 526 uchylony ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

²⁰⁷⁾ Art. 527 § 4 dodany ustawą z dnia 31.07.1997 r. (Dz.U. Nr 117, poz. 751), która wchodzi w życie 3.01.1998 r.

§ 1. Uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

§ 2. W wypadku gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Art. 532 [Dochodzenie] Wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły.

Art. 533 [Zwolnienie się osoby trzeciej] Osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika.

Art. 534 [Termin zaskarżenia] Uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności.

§ 1. A debtor's legal act performed to the creditors' detriment is declared ineffective through a court action brought or a defense against the third party who gained a financial benefit from the act.

§ 2. If the third party disposes of the benefit gained, the creditor may directly sue the person to whom the disposition was made if that person knew of circumstances justifying the debtor's act being declared ineffective or if the disposition was free of charge.

Art. 532. Claiming satisfaction. A creditor in respect of whom a debtor's legal act has been declared ineffective may, with priority over third party creditors, claim satisfaction from property items which, as a result of the act being declared ineffective, left or did not enter the debtor's estate.

Art. 533. Release of third party. A third party who gains a financial benefit from a legal act performed to the creditors' detriment may be released from satisfying a claim raised by a creditor demanding that the act be declared ineffective if he satisfies the creditor or indicates to him debtor's property sufficient to satisfy the creditor.

Art. 534. Challenge period. A demand for a legal act performed to the creditors' detriment to be declared ineffective cannot be made after five years from the date of the act.

Tytuł XI. Sprzedaż.

Tytuł XI. Sale.

Dział I. Przepisy ogólne.

Dział I. General Provisions.

Art. 535 [Pojęcie] ²⁰⁸⁾ Przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Art. 535. Concept. By a sale contract, the seller commits to transfer to the buyer the ownership of a thing and to hand over the thing, and the buyer commits to collect the thing and to pay the price to the seller.

Art. 535¹ [Odesłanie] ²⁰⁹⁾ Przepisy niniejszego działu stosuje się do sprzedaży konsumenckiej w takim zakresie, w jakim sprzedaż ta nie jest uregulowana odrębnymi przepisami.

Art. 535¹. Reference. The provisions of this section apply to consumer sales insofar as the sale is not regulated by separate provisions.

Art. 536 [Określenie ceny]

Art. 536. Setting a price.

§ 1. Cenę można określić przez wskazanie podstaw do jej ustalenia.

§ 1. A price may be set by indicating the basis on which it is calculated.

§ 2. Jeżeli z okoliczności wynika, że strony miały na względzie cenę przyjętą w stosunkach danego rodzaju, poczytuje się w razie wątpliwości, że chodziło o cenę w miejscu i czasie, w którym rzecz ma być kupującemu wydana.

§ 2. If it follows from the circumstances that the parties have in mind the price customary in relations of a given type, it is deemed, in case of doubt, that they mean the price at the time and place in which the thing is to be handed over to the buyer.

Art. 537 [Cena sztywna]

Art. 537. Fixed price.

²⁰⁸⁾ Art. 535 oznaczenie § 1 i § 2 skreślone ustawą z dnia 31.01.1989 r. (Dz.U. Nr 3, poz. 11), która wchodzi w życie 1.02.1989 r.

²⁰⁹⁾ Art. 535¹ dodany ustawą z dnia 27.07.2002 r. (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), która wchodzi w życie 1.01.2003 r.

§ 1. Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku może być zapłacona jedynie cena ściśle określona (cena sztywne), cena ta wiąże strony bez względu na to, jaką cenę w umowie ustaliły.

§ 2. Sprzedawca, który otrzymał cenę wyższą od ceny sztywnej, obowiązany jest zwrócić kupującemu pobraną różnicę.

§ 3. Kupujący, który według umowy miał zapłacić cenę niższą od ceny sztywnej, a rzecz zużył lub odprzedał po cenie obliczonej na podstawie ceny umówionej, obowiązany jest zapłacić cenę sztywną tylko wtedy, gdy przed zużyciem lub odprzedaniem rzeczy znał cenę sztywną lub mógł ją znać przy zachowaniu należytej staranności. Kupujący, który rzeczy nie zużył ani nie odprzedał, może od umowy odstąpić.

Art. 538 [Cena maksymalna] Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku nie może być zapłacona cena wyższa od ceny określonej (cena maksymalna), kupujący nie jest obowiązany do zapłaty ceny wyższej, a sprzedawca, który otrzymał cenę wyższą, obowiązany jest zwrócić kupującemu pobraną różnicę.

Art. 539 [Cena minimalna] Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku nie może być zapłacona cena niższa od ceny określonej (cena minimalna), sprzedawcy, który otrzymał cenę niższą, przysługuje roszczenie o dopłatę różnicy.

Art. 540 [Cena wynikowa]

§ 1. Jeżeli właściwy organ państwowy ustalił, w jaki sposób sprzedawca ma obliczyć cenę za rzeczy danego rodzaju lub gatunku (cena wynikowa), stosuje się, zależnie od właściwości takiej ceny, bądź przepisy o cenie sztywnej, bądź przepisy o cenie maksymalnej.

§ 2. ²¹⁰⁾ W razie sporu co do prawidłowości obliczenia ceny wynikowej cenę tę ustali sąd.

Art. 541 [Przedawnienie] Wynikające z przepisów o cenie sztywnej, maksymalnej, minimalnej lub wynikowej roszczenie sprzedawcy o dopłatę różnicy ceny, jak również roszczenie kupującego o zwrot tej różnicy przedawnia się z upływem roku od dnia zapłaty.

Art. 542 (skreślony)²¹¹⁾

Art. 543 [Wystawienie rzeczy] Wystawienie rzeczy w miejscu sprzedaży na widok publiczny z oznaczeniem ceny uważa się za ofertę sprzedaży.

Art. 544 [Chwila wydania]

§ 1. Jeżeli rzecz sprzedana ma być przesłana przez sprzedawcę do miejsca, które nie jest miejscem spełnienia świadczenia, poczytuje się w razie wątpliwości, że wydanie zostało dokonane z chwilą, gdy

§ 1. If, at the time and in the place of execution of the sale contract, a regulation is in force providing that only a strictly defined price (fixed price) may be paid for things of a given kind or type, that price is binding on the parties regardless of the price that they set in the contract.

§ 2. A seller who receives a price higher than a fixed price is obliged to return the difference to the buyer.

§ 3. A buyer who, according to a contract, was to have paid a price lower than a fixed price and has used up the thing or sold it for a price calculated on the basis of the agreed price is obliged to pay the fixed price only if, before using up or selling the thing, he knew the fixed price or, having used due care, could have known it. A buyer who has not used up or sold the thing may rescind the contract.

Art. 538. Maximum price. If, at the time and in the place of execution of a sale contract, a regulation is in force providing that a price higher than a specified price (maximum price) cannot be paid for things of a given type or kind, the buyer is not obliged to pay a higher price, and the seller who receives a higher price is obliged to return the difference to the buyer.

Art. 539. Minimum price. If, at the time and in the place of execution of a sale contract, a regulation is in force providing that a price lower than a specified price (minimum price) cannot be paid for things of a given type or kind, the seller who receives a lower price may claim payment of the difference.

Art. 540. Calculated price.

§ 1. If a competent state authority has established the manner in which the seller is to calculate the price for things of a given type or kind (calculated price), either the provisions on fixed price or the provisions on maximum price apply accordingly depending on the nature of that price.

§ 2. In the event of a dispute over how the calculated price should be calculated, the price will be set by the court.

Art. 541. Statute of limitations. A seller's claim for payment of the price difference and a buyer's claim for the return of the price difference resulting from the provisions on fixed price, maximum price, minimum price or calculated price become barred by the statute of limitations one year after the payment date.

Art. 542. (deleted).

Art. 543. Display of things. A public display of a thing in the place of sale with an indication of its price is deemed a sale offer.

Art. 544. Hand-over moment.

§ 1. If a thing sold is to be sent by the seller to a place which is not the place of performance, it is deemed, in case of doubt, that the hand-over takes place at the time the seller, in order to deliver the thing to its destination,

²¹⁰⁾ Art. 540 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²¹¹⁾ Art. 542 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

w celu dostarczenia rzeczy na miejsce przeznaczenia sprzedawca powierzył ją przewoźnikowi trudniącemu się przewozem rzeczy tego rodzaju.

§ 2. Jednakże kupujący obowiązany jest zapłacić cenę dopiero po nadejściu rzeczy na miejsce przeznaczenia i po umożliwieniu mu zbadania rzeczy.

Art. 545 [Sposób wydania i odebrania]

§ 1. Sposób wydania i odebrania rzeczy sprzedanej powinien zapewnić jej całość i nienaruszalność; w szczególności sposób opakowania i przewozu powinien odpowiadać właściwościom rzeczy.

§ 2. W razie przesłania rzeczy sprzedanej na miejsce przeznaczenia za pośrednictwem przewoźnika, kupujący obowiązany jest zbadać przesyłkę w czasie i w sposób przyjęty przy przesyłkach tego rodzaju; jeżeli stwierdził, że w czasie przewozu nastąpił ubytek lub uszkodzenie rzeczy, obowiązany jest dokonać wszelkich czynności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności przewoźnika.

Art. 546 [Wyjaśnienia; dokumentacja]

§ 1. Sprzedawca obowiązany jest udzielić kupującemu potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących rzeczy sprzedanej oraz wydać posiadane przez siebie dokumenty, które jej dotyczą. Jeżeli treść takiego dokumentu dotyczy także innych rzeczy, sprzedawca obowiązany jest wydać uwierzytelniony wyciąg z dokumentu.

§ 2. Jeżeli jest to potrzebne do należytego korzystania z rzeczy zgodnie z jej przeznaczeniem, sprzedawca powinien załączyć instrukcję dotyczącą sposobu korzystania z rzeczy.

Art. 547 [Koszty]

§ 1. Jeżeli ani z umowy, ani z zarządzeń określających cenę nie wynika, kogo obciążają koszty wydania i odebrania rzeczy, sprzedawca ponosi koszty wydania, w szczególności koszty zważenia lub zważenia, opakowania, ubezpieczenia za czas przewozu i koszty przesłania rzeczy, a koszty odebrania ponosi kupujący.

§ 2. Jeżeli rzecz ma być przesłana do miejsca, które nie jest miejscem spełnienia świadczenia, koszty ubezpieczenia i przesłania ponosi kupujący.

§ 3. Koszty nie wymienione w paragrafach poprzedzających ponoszą obie strony po połowie.

Art. 548 [Przejęcie korzyści i ciężarów]

§ 1. Z chwilą wydania rzeczy sprzedanej przechodzą na kupującego korzyści i ciężary związane z rzeczą oraz niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy.

§ 2. Jeżeli strony zastrzegły inną chwilę przejścia korzyści i ciężarów, poczytuje się w razie wątpliwości, że niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy przechodzi na kupującego z tą samą chwilą.

Art. 549 [Zwłoka ze specyfikacją] Jeżeli kupujący

entrusts it to a carrier engaged in transporting things of that type.

§ 2. However, the buyer is obliged to pay the price only after the thing arrives at the destination and after he has been given the opportunity to examine the thing.

Art. 545. Manner of hand-over and collection.

§ 1. The manner in which a thing sold is handed over and collected should guarantee its inviolability and safety; in particular, the manner in which it is packed and transported should be adequate given the nature of the thing.

§ 2. If a thing sold is sent to its destination using a carrier, the buyer is obliged to examine the consignment at the time and in the manner customary for consignments of that type; if he discovers that the thing has suffered depletion or damage in transport, he is obliged to take all the actions necessary to establish the carrier's liability.

Art. 546. Explanations; documentation.

§ 1. The seller is obliged to give the buyer any explanations required about the legal and actual relations concerning the thing sold and to hand over any documents in his possession concerning the thing. If the substance of a document also concerns other things, the seller is obliged to hand over a certified extract from the document.

§ 2. If required to properly use the thing in accordance with its purpose, the seller should attach a user's manual to the thing.

Art. 547. Costs.

§ 1. If neither the contract nor regulations setting the price state who is to bear the costs of handing over and collecting a thing, the seller will bear the costs of hand-over, especially the costs of measuring or weighing, packaging, insuring during transport, and shipping the thing, and the buyer will bear the costs of collecting the thing.

§ 2. If a thing is to be sent to a place which is not the place of performance, insurance and shipping costs will be borne by the buyer.

§ 3. Costs not listed in the preceding paragraphs will be borne by both parties equally.

Art. 548. Transfer of benefits and burdens.

§ 1. The benefits and burdens connected with a thing sold and the risk of accidental loss of or damage to a thing are transferred to the buyer at the time the thing is handed over.

§ 2. If the parties stipulate another moment for the transfer of benefits and burdens, it is deemed, in case of doubt, that the risk of accidental loss of or damage to a thing is transferred to the buyer at that time.

Art. 549. Default in specification. If the buyer has

zastrzegł sobie oznaczenie kształtu, wymiaru lub innych właściwości rzeczy albo terminu i miejsca wydania, a dopuszcza się zwłoki z dokonaniem oznaczenia, sprzedawca może:

- 1) wykonać uprawnienia, które przysługują wierzycielowi w razie zwłoki dłużnika ze spełnieniem świadczenia wzajemnego, albo
- 2) dokonać sam oznaczenia i podać je do wiadomości kupującego wyznaczając mu odpowiedni termin do odmiennego oznaczenia; po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu oznaczenie dokonane przez sprzedawcę staje się dla kupującego wiążące.

Art. 550 [Wyłączność sprzedaży] ²¹²⁾ Jeżeli w umowie sprzedaży zastrzeżona została na rzecz kupującego wyłączność bądź w ten sposób, że sprzedawca nie będzie dostarczał rzeczy określonego rodzaju innym osobom, bądź też w ten sposób, że kupujący będzie jedynym odprzedawcą zakupionych rzeczy na oznaczonym obszarze, sprzedawca nie może w zakresie, w którym wyłączność została zastrzeżona, ani bezpośrednio, ani pośrednio zawierać umów sprzedaży, które mogłyby naruszyć wyłączność przysługującą kupującemu.

Art. 551 [Zwłoka z odebraniem]

§ 1. Jeżeli kupujący dopuścił się zwłoki z odebraniem rzeczy sprzedanej, sprzedawca może oddać rzecz na przechowanie na koszt i niebezpieczeństwo kupującego.

§ 2. Sprzedawca może również sprzedać rzecz na rachunek kupującego, powinien jednak uprzednio wyznaczyć kupującemu dodatkowy termin do odebrania, chyba że wyznaczenie terminu nie jest możliwe albo że rzecz jest narażona na zepsucie, albo że z innych względów groziłaby szkoda. O dokonaniu sprzedaży sprzedawca obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić kupującego.

Art. 552 [Zwłoka z zapłatą ceny] Jeżeli kupujący dopuścił się zwłoki z zapłatą ceny za dostarczoną część rzeczy sprzedanych albo jeżeli ze względu na jego stan majątkowy jest wątpliwe, czy zapłata ceny za część rzeczy, które mają być dostarczone później, nastąpi w terminie, sprzedawca może powstrzymać się z dostarczeniem dalszych części rzeczy sprzedanych wyznaczając kupującemu odpowiedni termin do zabezpieczenia zapłaty, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu może od umowy odstąpić.

Art. 553 (skreślony)²¹³⁾

Art. 554 [Przedawnienie] Roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch.

Art. 555 [Sprzedaż energii, praw] Przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii oraz do sprzedaży praw.

Art. 555¹ (skreślony)²¹⁴⁾

stipulated that he will specify the shape, dimensions or other properties of a thing or the date and place of hand-over, and defaults in specifying the same, the seller may either:

- 1) exercise the rights vested in a creditor in the event of a debtor's default in making a reciprocal performance; or
- 2) specify the same himself and notify the buyer thereof, setting him an appropriate period to specify the same differently; if the time limit passes to no effect, the specification made by the seller will become binding on the buyer.

Art. 550. Exclusive sale. If the sale contract stipulates exclusivity for the buyer either in such a way that the seller will not supply things of a given type to other persons or in such a way that the buyer will be the sole reseller of the things purchased in a designated area, the seller cannot, to the extent the exclusivity was stipulated, either directly or indirectly execute sale contracts which could violate the buyer's exclusivity.

Art. 551. Default in collection.

§ 1. If the buyer defaults in collecting a thing sold, the seller may place the thing in safekeeping at the cost and risk of the buyer.

§ 2. The seller may also sell a thing on the buyer's account. He should, however, first set the buyer an additional period to collect the thing unless a period cannot be set or the thing is exposed to the risk of spoiling or, for other reasons, damage could ensue. The seller is obliged to notify the buyer of the sale immediately.

Art. 552. Default in price payment. If the buyer defaults in paying the price for the part of things sold that has been supplied or if, due to his financial condition, it is doubtful that the price for the part of the things that is to be supplied later will be paid on time, the seller may refrain from supplying further parts of the things sold and set the buyer an appropriate period to secure payment, and after this period passes to no effect, he may rescind the contract.

Art. 553 (deleted)

Art. 554. Statute of limitations. Claims based on sale made within the scope of operations of the seller's enterprise, similar claims of craftsmen, and claims of persons running agricultural farms based on sale of agricultural or forest produce become barred by the statute of limitations after two years.

Art. 555. Sale of energy, rights. The provisions on the sale of things apply accordingly to the sale of energy and rights.

Art. 555¹ (deleted)

²¹²⁾ Art. 550 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²¹³⁾ Art. 553 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²¹⁴⁾ Art. 555¹ skreślony ustawą z dnia 27.07.2002 r. (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), która wchodzi w życie 1.01.2003 r.

Dział II. Rękojnia za wady.

Art. 556 [Wady rzeczy]

§ 1. Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy, jeżeli rzecz nie ma właściwości, o których istnieniu zapewnił kupującego, albo jeżeli rzecz została kupującemu wydana w stanie niepełnym (rękojnia za wady fizyczne).

§ 2.²¹⁵⁾ Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej; w razie sprzedaży praw sprzedawca jest odpowiedzialny także za istnienie praw (rękojnia za wady prawne).

Art. 557 [Zwolnienie od odpowiedzialności]

§ 1. Sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili zawarcia umowy.

§ 2. Gdy przedmiotem sprzedaży są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku albo rzeczy mające powstać w przyszłości, sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili wydania rzeczy.

Art. 558 [Modyfikacja odpowiedzialności]

§ 1.²¹⁶⁾ Strony mogą odpowiedzialność z tytułu rękojmi rozszerzyć, ograniczyć lub wyłączyć. Jednakże w umowach z udziałem konsumentów ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi jest dopuszczalne tylko w wypadkach określonych w przepisach szczególnych.

§ 2. Wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi jest bezskuteczne, jeżeli sprzedawca zataił podstępnie wadę przed kupującym.

Art. 559 [Chwila powstania wad] Sprzedawca nie jest odpowiedzialny z tytułu rękojmi za wady fizyczne, które powstały po przejściu niebezpieczeństwa na kupującego, chyba że wady wynikły z przyczyny tkwiącej już poprzednio w rzeczy sprzedanej.

Art. 560 [Odstąpienie; obniżenie ceny]

§ 1.²¹⁷⁾ Jeżeli rzecz sprzedana ma wady, kupujący może od umowy odstąpić albo żądać obniżenia ceny. Jednakże kupujący nie może od umowy odstąpić, jeżeli sprzedawca niezwłocznie wymieni rzecz wadliwą na rzecz wolną od wad albo niezwłocznie wady usunie. Ograniczenie to nie ma zastosowania, jeżeli rzecz była już wymieniona przez sprzedawcę lub naprawiana, chyba że wady są nieistotne.

§ 2. Jeżeli kupujący odstępuje od umowy z powodu wady rzeczy sprzedanej, strony powinny sobie nawzajem

Dział II. Implied Warranty for Defects.

Art. 556. Defects of things.

§ 1. A seller is liable towards the buyer if a thing sold has a defect reducing its value or usefulness given the aim specified in the contract or arising from circumstances or from the purpose of the thing if the thing does not have the properties of which the seller has assured the buyer or if the thing was handed over to the buyer in an incomplete condition (implied warranty for physical defects).

§ 2. The seller is liable towards the buyer if the thing sold is owned by a third party or if it is encumbered with a third party right; in the event of the sale of rights, the seller is also liable for the existence of the rights (implied warranty for legal defects).

Art. 557. Disclaimer.

§ 1. The seller is released from liability under implied warranty for defects if the buyer knew of the defect at the time the contract was executed.

§ 2. If the object of the sale is fungibles or things which are to be created in the future, the seller is released from liability under implied warranty for defects if the buyer knew of the defect at the time the thing was handed over.

Art. 558. Modification of liability.

§ 1. The parties may broaden, limit or exclude liability under implied warranty for defects. However, in consumer contracts, limitation or exclusion of liability under implied warranty for defects is admissible only in the instances set forth in specific regulations.

§ 2. Exclusion or limitation of liability under implied warranty for defects is ineffective if the seller has deceitfully concealed a defect from the buyer.

Art. 559. Moment at which a defect arises. The seller is not liable under implied warranty for physical defects which arise after the risk is transferred to the buyer unless the defects result from an element inherent in the thing sold.

Art. 560. Rescission; price reduction.

§ 1. If a thing sold has defects, the buyer may rescind the contract or demand a price reduction. The buyer cannot, however, rescind the contract if the seller immediately exchanges the defective thing for a thing free of defects or immediately removes the defects. This limitation does not apply if the thing has already been exchanged by the seller or repaired unless the defects are insignificant.

§ 2. If the buyer rescinds a contract due to a defect in the thing sold, the parties should return to each other any

²¹⁵⁾ Art. 556 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²¹⁶⁾ Art. 558 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²¹⁷⁾ Art. 560 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

zwrócić otrzymane świadczenia według przepisów o odstąpieniu od umowy wzajemnej.

§ 3. ²¹⁸⁾ Jeżeli kupujący żąda obniżenia ceny z powodu wady rzeczy sprzedanej, obniżenie powinno nastąpić w takim stosunku, w jakim wartość rzeczy wolnej od wad pozostaje do jej wartości obliczonej z uwzględnieniem istniejących wad.

§ 4. ²¹⁹⁾ Jeżeli sprzedawca dokonał wymiany, powinien pokryć także związane z tym koszty, jakie poniósł kupujący.

Art. 561 [Wymiana; usunięcie wad]

§ 1. Jeżeli przedmiotem sprzedaży są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, kupujący może żądać dostarczenia zamiast rzeczy wadliwych takiej samej ilości rzeczy wolnych od wad oraz naprawienia szkody wynikłej z opóźnienia.

§ 2. Jeżeli przedmiotem sprzedaży jest rzecz określona co do tożsamości, a sprzedawcą jest wytwórca tej rzeczy, kupujący może żądać usunięcia wady, wyznaczając w tym celu sprzedawcy odpowiedni termin z zagrożeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu od umowy odstąpi. Sprzedawca może odmówić usunięcia wady, gdyby wymagało ono nadmiernych kosztów.

§ 3. Przepisy powyższe nie wyłączają uprawnienia do odstąpienia od umowy lub do żądania obniżenia ceny.

Art. 562 [Rzeczy dostarczane częściami] ²²⁰⁾ Jeżeli w umowie sprzedaży zastrzeżono, że dostarczenie rzeczy sprzedanych ma nastąpić częściami, a sprzedawca mimo żądania kupującego nie dostarczył zamiast rzeczy wadliwych takiej samej ilości rzeczy wolnych od wad, kupujący może od umowy odstąpić także co do części rzeczy, które mają być dostarczone później.

Art. 563 [Terminy reklamacyjne]

§ 1. Kupujący traci uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy, jeżeli nie zawiadomi sprzedawcy o wadzie w ciągu miesiąca od jej wykrycia, a w wypadku gdy zbadanie rzeczy jest w danych stosunkach przyjęte, jeżeli nie zawiadomi sprzedawcy o wadzie w ciągu miesiąca po upływie czasu, w którym przy zachowaniu należytej staranności mógł ją wykryć. *Minister Handlu Wewnętrznego* ²²¹⁾ może w drodze rozporządzenia ustalić krótsze terminy do zawiadomienia o wadach artykułów żywnościowych.

§ 2. ²²²⁾ Jednakże przy sprzedaży między osobami prowadzącymi działalność gospodarczą utrata uprawnień z tytułu rękojmi następuje, jeżeli kupujący nie zbadał rzeczy w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomił niezwłocznie sprzedawcy o dostrzeżonej wadzie, a w wypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później - jeżeli nie zawiadomił sprzedawcy niezwłocznie po jej wykryciu.

§ 3. Do zachowania terminów zawiadomienia o wadach rzeczy sprzedanej wystarczy wysłanie przed upływem

performances received, in accordance with the provisions on rescission of a reciprocal contract.

§ 3. If the buyer demands a price reduction due to a defect in the thing sold, the reduction should be in the proportion in which the value of a defect-free thing is to the thing's value calculated with account taken of the existing defects.

§ 4. If the seller makes an exchange, it also should cover the costs of the exchange borne by the buyer.

Art. 561. Exchange; defect removal.

§ 1. If the object of the sale is fungibles, the buyer may demand that the same quantity of defect-free things be supplied to replace the defective things and that any damage arising from the delay be remedied.

§ 2. If the object of the sale is goods in specie, and the seller is the manufacturer of the thing, the buyer may demand that the defect be removed and to this end set the seller an appropriate period with the sanction that, when the period passes to no effect, he will rescind the contract. The seller may refuse to remove the defect if it entails excessive costs.

§ 3. The above provisions do not preclude the right to rescind the contract or to demand a price reduction.

Art. 562. Things delivered in parts. If a sale contract stipulates that things sold are to be supplied in parts and the seller does not, despite the buyer's demand, supply the same quantity of defect-free things to replace the defective things, the buyer may also rescind the contract with regard to the part of the things that is to be supplied later.

Art. 563. Complaint periods.

§ 1. The buyer loses the rights under implied warranty for physical defects if he does not notify the seller of the defect within one month of its discovery and, when inspection of a thing is customary in the given relations, if he does not inform the seller of the defect within one month of the time when, having used due care, he could have discovered it. The Minister of Domestic Trade* may, by way of a regulation, set shorter periods for notifying defects in foodstuffs.

§ 2. However, in the case of sale between persons carrying out business activity, rights under implied warranty for defects are lost if the buyer does not inspect the thing at the time and in the manner customary for things of that type and does not notify the seller immediately of the defect discovered and, when the defect comes to light only later, if he does not notify the seller immediately on discovery.

§ 3. To observe periods for notification of defects in a thing sold, it is sufficient to send a registered letter before

²¹⁸⁾ Art. 560 § 3 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²¹⁹⁾ Art. 560 § 4 dodany ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²²⁰⁾ Art. 562 oznaczenie § 1 i § 2 skreślone ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²²¹⁾ Obecnie minister gospodarki.

²²²⁾ Art. 563 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

tych terminów listu poleconego.

Art. 564 [Podstępne zatajenie wady] W wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym utrata uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy nie następuje mimo niezachowania terminów do zbadania rzeczy przez kupującego i do zawiadomienia sprzedawcy o wadach, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił albo zapewnił kupującego, że wady nie istnieją.

Art. 565 [Ograniczone prawo odstąpienia] Jeżeli spośród rzeczy sprzedanych tylko niektóre są wadliwe i dają się odłączyć od rzeczy wolnych od wad, bez szkody dla stron obu, uprawnienie kupującego do odstąpienia od umowy ogranicza się do rzeczy wadliwych.

Art. 566 [Szkoda]

§ 1. Jeżeli z powodu wady fizycznej rzeczy sprzedanej kupujący odstępuje od umowy albo żąda obniżenia ceny, może on żądać naprawienia szkody poniesionej wskutek istnienia wady, chyba że szkoda jest następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności. W ostatnim wypadku kupujący może żądać tylko naprawienia szkody, którą poniósł przez to, że zawarł umowę, nie wiedząc o istnieniu wady; w szczególności może żądać zwrotu kosztów zawarcia umowy, kosztów odebrania, przewozu, przechowania i ubezpieczenia rzeczy oraz zwrotu dokonanych nakładów w takim zakresie, w jakim nie odniósł korzyści z tych nakładów.

§ 2. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio, gdy kupujący żąda dostarczenia rzeczy wolnych od wad zamiast rzeczy wadliwych albo usunięcia wady przez sprzedawcę.

Art. 567 [Obowiązki korzystającego z rękojmi]

§ 1. Jeżeli z powodu wady fizycznej rzeczy nadesłanej z innej miejscowości kupujący odstępuje od umowy albo żąda dostarczenia rzeczy wolnej od wad zamiast rzeczy wadliwej, nie może on odesłać rzeczy bez uprzedniego porozumienia się ze sprzedawcą i obowiązany jest postarać się o jej przechowanie na koszt sprzedawcy dopóty, dopóki w normalnym toku czynności sprzedawca nie będzie mógł postąpić z rzeczą według swego uznania.

§ 2. Jeżeli istnieje niebezpieczeństwo pogorszenia rzeczy, kupujący jest uprawniony, a gdy interes sprzedawcy tego wymaga - obowiązany sprzedać rzecz z zachowaniem należytej staranności. Powyższe uprawnienie przysługuje kupującemu także wtedy, gdy sprzedawca zwleka z wydaniem dyspozycji albo gdy przechowanie rzeczy wymaga znacznych kosztów lub jest nadmiernie utrudnione; w tych wypadkach kupujący może również odesłać rzecz sprzedawcy na jego koszt i niebezpieczeństwo.

§ 3. O zamiarze sprzedaży kupujący powinien w miarę możliwości zawiadomić sprzedawcę, w każdym zaś razie powinien wysłać mu zawiadomienie niezwłocznie po dokonaniu sprzedaży.

Art. 568 [Terminy rękojmi za wady fizyczne]

the period ends.

Art. 564. Defects concealed deceitfully. In the instances provided for in the preceding article, rights under implied warranty for physical defects are not lost despite the buyer failing to observe the time limits for inspecting the thing and notifying the seller of the defects if the seller has deceitfully concealed the defect or has assured the buyer that there are no defects.

* Currently the Minister of the Economy (note from the Publisher).

Art. 565. Limited rescission right. If, among things sold, only some are defective and can be separated from the defect-free things without damage to either party, the buyer's right to rescind the contract is limited to the defective things.

Art. 566. Damage.

§ 1. If, due to a physical defect in a thing sold, the buyer rescinds the contract or demands a price reduction, he may demand that any damage suffered as a result of the defect be remedied unless the damage is due to circumstances for which the seller is not liable. In the latter case, the buyer may demand only remedy of the damage which it suffered by executing the contract without knowing that the defect existed; in particular he may demand reimbursement of the contract execution costs, the costs of collecting, transporting, storing and insuring the thing and reimbursement of outlays made to the extent to which he did not derive any benefits from those outlays.

§ 2. The above provisions apply accordingly if the buyer demands that defect-free things be supplied to replace the defective things or that the defects be removed by the seller.

Art. 567. Obligations of the beneficiary of implied warranty for defects.

§ 1. If, due to a physical defect in a thing sent from another town, the buyer rescinds the contract or demands that a defect-free thing be supplied to replace the defective thing, he cannot send the thing back without first contacting the seller and he is obliged to arrange for it to be stored at the seller's cost until the seller, during the normal course of action, can dispose of the thing as he deems appropriate.

§ 2. If there is a risk of the thing deteriorating, the buyer is entitled, and when the seller's interest so requires, obliged to sell the thing using due care. This right is also vested in the buyer if the seller defaults in giving instructions or if the storage of the thing entails considerable costs or is extremely difficult; in those instances the buyer may also send the thing back to the seller at the latter's cost and risk.

§ 3. The buyer should, as far as possible, notify the seller of the intent to sell the thing; in any event, he should send a notification immediately after the sale.

Art. 568. Periods under implied warranty for physical defects.

§ 1. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne wygasają po upływie roku, a gdy chodzi o wady budynku - po upływie lat trzech, licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana.

§ 2. Upływ powyższych terminów nie wyłącza wykonania uprawnień z tytułu rękojmi, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił.

§ 3. Zarzut z tytułu rękojmi może być podniesiony także po upływie powyższych terminów, jeżeli przed ich upływem kupujący zawiadomił sprzedawcę o wadzie.

Art. 569 (skreślony)²²³⁾

Art. 570 [Sprzedaż zwierząt] Do sprzedaży zwierząt, które wymienia rozporządzenie *Ministra Rolnictwa*²²⁴⁾ wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości oraz *Przemysłu Spożywczego i Skupu*²²⁴⁾, stosuje się przepisy o rękojmi za wady fizyczne ze zmianami wskazanymi w dwóch artykułach poniższych

Art. 571 [Rozwinięcie]

§ 1. Sprzedawca zwierzęcia jest odpowiedzialny tylko za wady główne i jedynie wtedy, gdy wyjdą one na jaw przed upływem oznaczonego terminu. Wady główne i terminy ich ujawnienia, jak również terminy do zawiadomienia sprzedawcy o wadzie głównej określa rozporządzenie *Ministra Rolnictwa*²²⁴⁾ wydane w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 2. Za wady, które nie zostały uznane za główne, sprzedawca ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy to było w umowie zastrzeżone.

§ 3. Jeżeli w ciągu terminu oznaczonego w rozporządzeniu wyjdzie na jaw wada główna, domniemywa się, że istniała ona już w chwili wydania zwierzęcia.

Art. 572 [Rozwinięcie]

§ 1. Rozporządzenie *Ministra Rolnictwa*²²⁴⁾ wydane w porozumieniu z właściwymi ministrami może postanawiać, że uprawnienia z tytułu rękojmi wygasają, jeżeli kupujący w określonym przez rozporządzenie terminie nie zgłosi choroby zwierzęcia właściwemu organowi państwowemu lub nie podda chorego zwierzęcia zbadaniu we właściwej placówce lekarsko-weterynaryjnej.

§ 2. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady główne wygasają z upływem trzech miesięcy, licząc od końca terminu rękojmi, przewidzianego w rozporządzeniu *Ministra Rolnictwa*²²⁴⁾ wydanym w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 572¹ [Wady prawne]²²⁵⁾ Kupujący może dochodzić uprawnień z tytułu rękojmi za wady prawne, chociażby osoba trzecia nie wystąpiła przeciw niemu z roszczeniem

§ 1. Rights under implied warranty for physical defects expire after one year, and for defects in a building, after three years from the day on which the thing is handed over to the buyer.

§ 2. The lapse of the above periods does not preclude the exercise of rights under implied warranty for defects if the seller has concealed the defect deceitfully

§ 3. A defense under implied warranty for defects may also be raised after the above periods pass if the buyer notifies the seller of the defect before the periods pass.

Art. 569 (deleted)

Art. 570. Sale of animals. The provisions on implied warranty for physical defects with the amendments referred to in the following two articles apply to the sale of the animals listed in the Minister of Agriculture* regulation issued in agreement with the Minister of Justice and the Minister of Food Industry* and Purchase of Agricultural Produce.

Art. 571. Expansion.

§ 1. The seller of an animal is liable only for major defects and only if they come to light before the end of a specified period. Major defects and disclosure periods, as well as periods for notifying the seller of a major defect, are set forth in the Minister of Agriculture regulation issued in agreement with the competent ministers.

§ 2. The seller is liable for defects which are not deemed major only if a contract so stipulates.

§ 3. If, during the period specified in the regulation, a major defect comes to light, it is presumed that it existed at the time the animal was handed over.

Art. 572. Expansion.

§ 1. The Minister of Agriculture regulation issued in agreement with the competent ministers may set forth that rights under implied warranty for defects expire if the buyer does not, within the period set forth in the regulation, notify a competent state authority of the illness of the animal or does not have the sick animal examined at an appropriate medical and veterinary station.

§ 2. Rights under implied warranty for major defects expire three months from the end of the implied warranty period provided for in the Minister of Agriculture regulation issued in agreement with the competent ministers.

Art. 572¹. Legal defects. A buyer may claim his rights under implied warranty for legal defects even though a third party has not raised claims against him regarding

²²³⁾ Art. 569 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²²⁴⁾ Obecnie minister rolnictwa i rozwoju wsi.

²²⁴⁾ Obecnie minister rolnictwa i rozwoju wsi.

²²⁴⁾ Obecnie minister rolnictwa i rozwoju wsi.

²²⁴⁾ Obecnie minister rolnictwa i rozwoju wsi.

²²⁴⁾ Obecnie minister rolnictwa i rozwoju wsi.

²²⁵⁾ Art. 572¹ dodany ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

dotyczącym rzeczy sprzedanej.

Art. 573 [Roszczenia osoby trzeciej] Kupujący, przeciwko któremu osoba trzecia dochodzi roszczeń dotyczących rzeczy sprzedanej, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym sprzedawcę i wezwać go do wzięcia udziału w sprawie. Jeżeli tego zaniechał, a osoba trzecia uzyskała orzeczenie dla siebie korzystne, sprzedawca zostaje zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wadę prawną o tyle, o ile jego udział w postępowaniu był potrzebny do wykazania, że roszczenia osoby trzeciej były całkowicie lub częściowo bezzasadne.

Art. 574 [Szkoda] Jeżeli z powodu wady prawnej rzeczy sprzedanej kupujący odstępuje od umowy albo żąda obniżenia ceny, może on żądać naprawienia szkody poniesionej wskutek istnienia wady, chyba że szkoda jest następstwem okoliczności, za którą sprzedawca odpowiedzialności nie ponosi. W ostatnim wypadku kupujący może żądać tylko naprawienia szkody, którą poniósł przez to, że zawarł umowę nie wiedząc o istnieniu wady; w szczególności może on żądać zwrotu kosztów zawarcia umowy, kosztów odebrania, przewozu, przechowania i ubezpieczenia rzeczy oraz zwrotu dokonanych nakładów w takim zakresie, w jakim nie odniósł z nich korzyści, a nie otrzymał ich zwrotu od osoby trzeciej. Może również żądać zwrotu kosztów procesu.

Art. 575 [Zwrot ceny] Jeżeli z powodu wady prawnej rzeczy sprzedanej kupujący jest zmuszony wydać rzecz osobie trzeciej, umowne wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi nie zwalnia sprzedawcy od obowiązku zwrotu otrzymanej ceny, chyba że kupujący wiedział, iż prawa sprzedawcy były sporne, albo że nabył rzecz na własne niebezpieczeństwo.

Art. 575¹ [Zwolnienie od odpowiedzialności]²²⁶⁾ Jeżeli kupujący uniknął utraty w całości lub w części nabytej rzeczy, albo skutków jej obciążenia na korzyść osoby trzeciej przez zapłatę sumy pieniężnej lub spełnienie innego świadczenia, sprzedawca może zwolnić się od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, zwracając kupującemu zapłaconą sumę lub wartość spełnionego świadczenia wraz z odsetkami i kosztami.

Art. 576 [Terminy rękojmi za wady prawne]

§ 1. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady prawne rzeczy sprzedanej wygasają z upływem roku od chwili, kiedy kupujący dowiedział się o istnieniu wady. Jeżeli kupujący dowiedział się o istnieniu wady prawnej dopiero na skutek powództwa osoby trzeciej, termin ten biegnie od dnia, w którym orzeczenie wydane w sporze z osobą trzecią stało się prawomocne.

§ 2. Uptyw powyższego terminu nie wyłącza wykonania uprawnień z tytułu rękojmi, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił.

§ 3. Zarzut z tytułu rękojmi może być podniesiony także po upływie powyższego terminu, jeżeli przed jego upływem kupujący zawiadomił sprzedawcę o wadzie.

the thing sold.

Art. 573. Third party claims. A buyer against whom a third party brings claims concerning a thing sold is obliged immediately to notify the seller thereof and to call on the seller to participate in the case. If he fails to do so, and the third party obtains a court decision favorable to it, the seller is released from liability under implied warranty for legal defects insofar as his participation in the proceedings was needed to demonstrate that the third party claim was fully or partially groundless.

Art. 574. Damage. If, due to a legal defect in a thing sold, the buyer rescinds the contract or demands a price reduction, he may demand remedy of any damage suffered as a result of the defect unless the damage follows from circumstances for which the seller is not liable. In the latter case, the buyer may demand only remedy of damage which he suffered by executing the contract without knowing that the defect existed; in particular he may demand reimbursement of the contract execution costs, the costs of collecting, transporting, storing and insuring the thing and the reimbursement of outlays made to the extent to which he did not derive any benefits from those outlays and has not been reimbursed by a third party. He may also demand reimbursement of litigation costs.

Art. 575. Price return. If, due to a legal defect in a thing sold, the buyer is forced to hand over the thing to a third party, a contractual exclusion of liability under implied warranty for defects does not release the seller from the obligation to return the price received unless the buyer knew that the seller's rights were disputable or that he acquired the thing at his own risk.

Art. 575¹. Disclaimer. If the buyer avoids the complete or partial loss of a thing acquired or the effects of the thing being encumbered in favor of a third party by paying a sum of money or making another performance, the seller can be released from liability under implied warranty for defects by reimbursing the buyer for the sum paid or the value of the performance made together with interest and costs.

Art. 576. Periods for implied warranty for legal defects.

§ 1. Rights under implied warranty for legal defects in a thing sold expire one year after the buyer learns of the defect. If the buyer learns of a legal defect only as a result of a court action brought by a third party, this period starts running on the day on which the court decision issued in the dispute with the third party becomes final and non-revisable.

§ 2. The lapse of the above period does not preclude exercise of rights under implied warranty for defects if the seller has concealed the defect deceitfully.

§ 3. A defense based on implied warranty for defects may also be raised after the above period passes if the buyer notifies the seller of the defect before the period passes.

Dział III. Gwarancja jakości.²²⁷⁾

Dział III. Quality Warranty.

²²⁶⁾ Art. 575¹ dodany ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²²⁷⁾ Tytuł działu III w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

Art. 577 [Pojęcie]

§ 1. ²²⁸⁾ W wypadku gdy kupujący otrzymał od sprzedawcy dokument gwarancyjny co do jakości rzeczy sprzedanej, poczytuje się w razie wątpliwości, że wystawca dokumentu (gwarant) jest obowiązany do usunięcia wady fizycznej rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad, jeżeli wady te ujawnią się w ciągu terminu określonego w gwarancji.

§ 2. Jeżeli w gwarancji nie zastrzeżono innego terminu, termin wynosi jeden rok licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana.

Art. 578 [Zakres odpowiedzialności] ²²⁹⁾ Jeżeli w gwarancji inaczej nie zastrzeżono, odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje tylko wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy.

Art. 579 [Gwarancja a rękojmia] ²³⁰⁾ Kupujący może wykonywać uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy, niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji.

Art. 580 [Obowiązki stron] ²³¹⁾

§ 1. Kto wykonuje uprawnienia wynikające z gwarancji, powinien dostarczyć rzecz na koszt gwaranta do miejsca wskazanego w gwarancji lub do miejsca, w którym rzecz została wydana przy udzieleniu gwarancji, chyba że z okoliczności wynika, iż wada powinna być usunięta w miejscu, w którym rzecz znajdowała się w chwili ujawnienia wady.

§ 2. Gwarant jest obowiązany wykonać obowiązki wynikające z gwarancji w odpowiednim terminie i dostarczyć uprawnionemu z gwarancji rzecz na swój koszt do miejsca wskazanego w paragrafie poprzedzającym.

§ 3. Niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy w czasie od wydania jej gwarantowi do jej odebrania przez uprawnionego z gwarancji ponosi gwarant.

Art. 581 [Bieg terminu] ²³²⁾

§ 1. Jeżeli w wykonaniu swoich obowiązków gwarant dostarczył uprawnionemu z gwarancji zamiast rzeczy wadliwej rzecz wolną od wad albo dokonał istotnych napraw rzeczy objętej gwarancją, termin gwarancji biegnie na nowo od chwili dostarczenia rzeczy wolnej od wad lub zwrócenia rzeczy naprawionej. Jeżeli gwarant wymienił część rzeczy, przepis powyższy stosuje się odpowiednio do części wymienionej.

§ 2. W innych wypadkach termin gwarancji ulega przedłużeniu o czas, w ciągu którego skutek wady rzeczy objętej gwarancją uprawniony z gwarancji nie mógł z niej korzystać.

Art. 582 (skreślony) ²³³⁾

Art. 577. Concept.

§ 1. If a buyer receives a warranty card from the seller for the quality of a thing sold, it is deemed, in case of doubt, that the issuer of the document (the warrantor) is obliged to remove a physical defect in the thing or to supply a defect-free thing if defects are disclosed during the period stated in the warranty.

§ 2. If the warranty does not stipulate another period, the period is one year from the day on which the thing is handed over to the buyer.

Art. 578. Scope of liability. Unless the warranty stipulates otherwise, liability under warranty covers only defects caused by elements inherent in the thing sold.

Art. 579. Warranty and implied warranty for defects. The buyer may exercise his rights under implied warranty for physical defects in a thing irrespective of his rights under a warranty.

Art. 580. Obligations of the parties.

§ 1. Anyone who exercises his rights under a warranty should deliver the thing at the warrantor's cost to the place specified in the warranty or to the place in which the thing was handed over when the warranty was given unless it follows from the circumstances that the defect should be removed in the place where the thing was at the time the defect was disclosed.

§ 2. The warrantor is obliged to perform the obligations under the warranty in an appropriate time and to deliver the thing to the beneficiary under the warranty, at his own cost, to the place set forth in the preceding paragraph.

§ 3. The risk of accidental loss of or damage to a thing from the time the thing is handed over to the warrantor until it is collected by the beneficiary under the warranty is borne by the warrantor.

Art. 581. Running of the period.

§ 1. If, in performance of his obligations, the warrantor delivers a defect-free thing to the beneficiary under the warranty to replace a defective thing or carries out significant repairs to the thing covered by the warranty, the warranty period starts running anew from the moment the defect-free thing is delivered or the repaired thing is returned. If the warrantor replaces part of the thing, the above provision applies accordingly to the replaced part.

§ 2. In other instances, the warranty period is extended by the time during which, as a result of a defect in a thing covered by a warranty, the beneficiary under the warranty cannot use it.

Art. 582 (deleted)

²²⁸⁾ Art. 577 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²²⁹⁾ Art. 578 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²³⁰⁾ Art. 579 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²³¹⁾ Art. 580 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²³²⁾ Art. 581 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

²³³⁾ Art. 582 skreślony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

Dział IV. Szczególne rodzaje sprzedaży.

Dział IV. Specific Types of Sale.

Rozdział I. Sprzedaż na raty.

Rozdział I. Sale by installments.

Art. 583 [Pojęcie]

§ 1. Sprzedażą na raty jest dokonana w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedaż rzeczy ruchomej osobie fizycznej za cenę płatną w określonych ratach, jeżeli według umowy rzecz ma być kupującemu wydana przed całkowitym zaplaceniem ceny.

§ 2. Wystawienie przez kupującego weksli na pokrycie lub zabezpieczenie ceny kupna nie wyłącza stosowania przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 584 [Rękojmia]

§ 1. Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej na raty może być przez umowę wyłączona lub ograniczona tylko w wypadkach przewidzianych przez przepisy szczególne.

§ 2. Umowa nie może utrudnić kupującemu wykonania uprawnień z tytułu rękojmi.

Art. 585 [Przedterminowa zapłata] Kupujący może płacić raty przed terminem płatności. W razie przedterminowej zapłaty kupujący może odliczyć kwotę, która odpowiada wysokości stopy procentowej obowiązującej dla danego rodzaju kredytów Narodowego Banku Polskiego.

Art. 586 [Zwłoka]

§ 1. Zastrzeżenie natychmiastowej wymagalności nie uiszczonyj ceny na wypadek uchybienia terminom poszczególnych rat jest skuteczne tylko wtedy, gdy było uczynione na piśmie przy zawarciu umowy, a kupujący jest w zwłoce z zapłatą co najmniej dwóch rat, łączna zaś suma zaległych rat przewyższa jedną piątą część umówionej ceny.

§ 2. Sprzedawca może odstąpić od umowy z powodu niezaplacenia ceny tylko wtedy, gdy kupujący jest w zwłoce z zapłatą co najmniej dwóch rat, a łączna suma zaległych rat przewyższa jedną piątą część umówionej ceny. W wypadku takim sprzedawca powinien wyznaczyć kupującemu odpowiedni termin dodatkowy do zaplacenienia zaległości z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniony do odstąpienia od umowy.

§ 3. Postanowienia umowne mniej korzystne dla kupującego są nieważne. Zamiast nich stosuje się przepisy niniejszego artykułu.

Art. 587 [Wyłączenie podmiotów gospodarczych] Przepisów rozdziału niniejszego nie stosuje się do sprzedaży na raty, jeżeli kupujący nabył rzecz w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa.

Art. 588 [Kredyt bankowy]

Art. 583. Concept.

§ 1. Sale by installments is the sale of a movable thing within the scope of operations of an enterprise to a natural person for a price payable in specified installments if, according to the contract, the thing is to be handed over to the buyer before the full price is paid.

§ 2. Promissory notes issued by the buyer to cover or secure the purchase price do not preclude the application of the provisions of this chapter.

Art. 584. Implied warranty.

§ 1. The seller's liability under implied warranty for defects in a thing sold by installments may be excluded or limited by a contract only in the instances provided for by specific provisions.

§ 2. A contract cannot hinder the buyer exercising his rights under implied warranty for defects.

Art. 585. Early payment. The buyer may pay the installments before the payment date. In the event of an early payment, the buyer may deduct the amount corresponding to the interest rate applicable to a given type of loan at the National Bank of Poland.

Art. 586. Default.

§ 1. The stipulation that a price not paid becomes immediately payable if the payment dates of particular installments are not kept is effective only if it was made in writing at the time the contract was executed, and the buyer defaults in payment of at least two installments and the total sum of overdue installments is more than one-fifth of the agreed price.

§ 2. The seller may rescind the contract on the ground of the price not being paid only if the buyer defaults in payment of at least two installments and the total sum of overdue installments is more than one-fifth of the agreed price. In such case, the seller should give the buyer an appropriate additional period to pay the overdue amounts with the sanction that, if the designated period passes to no effect, he will be entitled to rescind the contract.

§ 3. Contractual provisions which are less favorable to the buyer are invalid. The provisions of this article apply instead.

Art. 587. Exclusion of business entities. The provisions of this chapter do not apply to sale by installments if the buyer acquires the thing within the scope of operations of his enterprise.

Art. 588. Bankloan.

§ 1. ²³⁴⁾ Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy rzecz ruchoma zostaje sprzedana osobie fizycznej korzystającej z kredytu udzielonego w tym celu przez bank, jeżeli kredyt ten ma być spłacony ratami, a rzecz została kupującemu wydana przed całkowitą spłatą kredytu.

§ 2. ²³⁵⁾ Do zabezpieczenia roszczeń banku, który kredytu udziela, przysługuje mu ustawowe prawo zastawu na rzeczy sprzedanej, dopóki rzecz znajduje się u kupującego.

§ 3. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady rzeczy ponosi wyłącznie sprzedawca.

Rozdział II. Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej. Sprzedaż na próbę.

Art. 589 [Skutek zastrzeżenia własności] Jeżeli sprzedawca zastrzegł sobie własność sprzedanej rzeczy ruchomej aż do uiszczenia ceny, poczytuje się w razie wątpliwości, że przeniesienie własności rzeczy nastąpiło pod warunkiem zawieszającym.

Art. 590 [Forma]

§ 1. Jeżeli rzecz zostaje kupującemu wydana, zastrzeżenie własności powinno być stwierdzone pismem. Jest ono skuteczne względem wierzycieli kupującego, jeżeli pismo ma datę pewną.

§ 2. ²³⁶⁾ *(skreślony)*

Art. 591 [Wynagrodzenie za pogorszenie rzeczy] W razie zastrzeżenia prawa własności sprzedawca odbierając rzecz może żądać odpowiedniego wynagrodzenia za zużycie lub uszkodzenie rzeczy.

Art. 592 [Skutek zastrzeżenia próby]

§ 1. Sprzedaż na próbę albo z zastrzeżeniem zbadania rzeczy przez kupującego poczytuje się w razie wątpliwości za zawartą pod warunkiem zawieszającym, że kupujący uzna przedmiot sprzedaży za dobry. W braku oznaczenia w umowie terminu próby lub zbadania rzeczy sprzedawca może wyznaczyć kupującemu odpowiedni termin.

§ 2. Jeżeli kupujący rzecz odebrał i nie złożył oświadczenia przed upływem umówionego przez strony lub wyznaczonego przez sprzedawcę terminu, uważa się, że uznał przedmiot sprzedaży za dobry.

Rozdział III. Prawo odkupu.

Art. 593 [Termin; wykonanie; forma]

§ 1. Prawo odkupu może być zastrzeżone na czas nie przekraczający lat pięciu; termin dłuższy ulega skróceniu do lat pięciu.

§ 2. Prawo odkupu wykonywa się przez oświadczenie

§ 1. The provisions of this chapter apply accordingly in instances when a movable thing is sold to a natural person using a loan extended for this purpose by a bank if the loan is to be repaid by installments and the thing is handed over to the buyer before the bank loan is fully repaid.

§ 2. To secure the claims of the bank which extends the loan, the bank has a statutory pledge on the thing sold for so long as the thing is held by the buyer.

§ 3. Liability under implied warranty for defects in a thing is borne solely by the seller.

Rozdział II. Retention of Title (Stipulation of Ownership of a Thing Sold). Sale on Approval.

Art. 589. Effect of retention of title. If a seller retains the ownership of a movable sold until the price is paid, it is deemed, in case of doubt, that the ownership of the thing is transferred on a condition precedent.

Art. 590. Form.

§ 1. If the thing is handed over to the buyer, the retention of title should be stated in writing. It is effective towards the buyer's creditors if the letter has an authenticated date.

§ 2. (deleted)

Art. 591. Payment for deterioration of a thing. In the event of retention of title, the seller may, when collecting a thing, demand appropriate payment for the thing having been used up or damaged.

Art. 592. Effect of stipulation of sale on approval.

§ 1. Sale on approval or subject to the thing being examined by the buyer is deemed, in case of doubt, executed on the condition precedent that the buyer deems the object of the sale good. If the approval or examination period is not stipulated in the contract, the seller may set the buyer an appropriate period.

§ 2. If the buyer collects the thing and does not submit a declaration before the end of the period agreed by the parties or set by the seller, it is deemed that he considers the object of the sale to be good.

Rozdział III. Buy-back Right.

Art. 593. Period; performance; form.

§ 1. A buy-back right may be stipulated for a period of not more than five years; a longer period will be shortened to five years.

§ 2. A buy-back right is exercised by the seller submitting

²³⁴⁾ Art. 588 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²³⁵⁾ Art. 588 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²³⁶⁾ Art. 590 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

sprzedawcy złożone kupującemu. Jeżeli zawarcie umowy sprzedaży wymagało zachowania szczególnej formy, oświadczenie o wykonaniu prawa odkupu powinno być złożone w tej samej formie.

Art. 594 [Skutki wykonania]

§ 1. Z chwilą wykonania prawa odkupu kupujący obowiązany jest przenieść z powrotem na sprzedawcę własność kupionej rzeczy za zwrotem ceny i kosztów sprzedaży oraz za zwrotem nakładów; jednakże zwrot nakładów, które nie stanowiły nakładów koniecznych, należy się kupującemu tylko w granicach istniejącego zwiększenia wartości rzeczy.

§ 2. Jeżeli określona w umowie sprzedaży cena odkupu przynosi cenę i koszty sprzedaży, sprzedawca może żądać obniżenia ceny odkupu do wartości rzeczy w chwili wykonania prawa odkupu, jednakże nie niżej sumy obliczonej według paragrafu poprzedzającego.

Art. 595 [Niezbywalność; niepodzielność]

§ 1. Prawo odkupu jest niezbywalne i niepodzielne.

§ 2. Jeżeli jest kilku uprawnionych do odkupu, a niektórzy z nich nie wykonywają tego prawa, pozostali mogą je wykonać w całości.

Rozdział IV. Prawo pierwokupu.

Art. 596 [Pojęcie] Jeżeli ustawa lub czynność prawna zastrzega dla jednej ze stron pierwszeństwo kupna oznaczonej rzeczy na wypadek, gdyby druga strona sprzedała rzecz osobie trzeciej (prawo pierwokupu), stosuje się w braku przepisów szczególnych przepisy niniejszego rozdziału.

Art. 597 [Wykonanie]

§ 1. Rzecz, której dotyczy prawo pierwokupu, może być sprzedana osobie trzeciej tylko pod warunkiem, że uprawniony do pierwokupu swego prawa nie wykona.

§ 2. Prawo pierwokupu wykonywa się przez oświadczenie złożone zobowiązanemu. Jeżeli zawarcie umowy sprzedaży rzeczy, której dotyczy prawo pierwokupu, wymaga zachowania szczególnej formy, oświadczenie o wykonaniu prawa pierwokupu powinno być złożone w tej samej formie.

Art. 598 [Zawiadomienie; termin wykonania]

§ 1. Zobowiązany z tytułu prawa pierwokupu powinien niezwłocznie zawiadomić uprawnionego o treści umowy sprzedaży zawartej z osobą trzecią.

§ 2. Prawo pierwokupu co do nieruchomości można wykonać w ciągu miesiąca, a co do innych rzeczy - w ciągu tygodnia od otrzymania zawiadomienia o sprzedaży, chyba że zostały zastrzeżone inne terminy.

Art. 599 [Skutki naruszenia]

§ 1. Jeżeli zobowiązany z tytułu prawa pierwokupu sprzedał rzecz osobie trzeciej bezwarunkowo albo jeżeli nie zawiadomił uprawnionego o sprzedaży lub podał mu

a declaration to the buyer. If the sale contract needs to be made in a specific form, the declaration on exercising the buy-back right should be made in the same form.

Art. 594. Effects of exercise.

§ 1. Upon the exercise of a buy-back right, the buyer is obliged to transfer back to the seller the ownership of a thing acquired against return of the price and the selling costs and reimbursement of outlays; however, the buyer is entitled to reimbursement of outlays which were not necessary only to the extent to which the value of the thing has increased.

§ 2. If the buy-back price set forth in the sale contract exceeds the price and the selling costs, the seller may demand that the buy-back price be reduced to the value of the thing at the time the buy-back right is exercised, though not lower than the sum calculated in accordance with the above paragraph.

Art. 595. No transfer; indivisibility.

§ 1. A buy-back right is non-transferable and indivisible.

§ 2. If several persons are entitled to the buy-back and some of them do not exercise this right, the remaining persons may exercise it fully.

Rozdział IV. Right of First Refusal.

Art. 596. Concept. If the law or a legal act stipulates the priority right for one of the parties to buy a designated thing in the event of the other party selling the thing to a third party (right of first refusal), in the absence of specific provisions, the provisions of this chapter apply.

Art. 597. Exercise.

§ 1. A thing which is the subject of a right of first refusal may be sold to a third party only on the condition that the holder of the right of first refusal does not exercise his right.

§ 2. The right of first refusal is exercised by a declaration being made to the obliged person. If the execution of a sale contract for a thing which is the subject of the right of first refusal requires a specific form, a declaration on exercising the right of first refusal should be made in the same form.

Art. 598. Notice; exercise period.

§ 1. A person obliged under the right of first refusal should immediately notify the person entitled of the content of the sale contract executed with a third party.

§ 2. The right of first refusal to real estate may be exercised within one month, and to other things, within one week of receipt of a sale notification unless other periods are stipulated.

Art. 599. Effects of violation.

§ 1. If a person obliged under a right of first refusal sells the thing to a third party unconditionally or if he does not notify the entitled person of the sale or announces to him

do wiadomości istotne postanowienia umowy sprzedaży niezgodnie z rzeczywistością, ponosi on odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę.

§ 2.²³⁷⁾ Jednakże jeżeli prawo pierwokupu przysługuje z mocy ustawy Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego, współwłaścicielowi albo dzierżawcy, sprzedaż dokonana bezwarunkowo jest nieważna.

Art. 600 [Skutki wykonania]

§ 1. Przez wykonanie prawa pierwokupu dochodzi do skutku między zobowiązanym a uprawnionym umowa sprzedaży tej samej treści, co umowa zawarta przez zobowiązanego z osobą trzecią, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jednakże postanowienia umowy z osobą trzecią, mające na celu udaremnienie prawa pierwokupu, są względem uprawnionego bezskuteczne.

§ 2.²³⁸⁾ Jeżeli umowa sprzedaży zawarta z osobą trzecią przewiduje świadczenia dodatkowe, których uprawniony do pierwokupu nie mógłby spełnić, może on swe prawo wykonać uiszczając wartość tych świadczeń. Jednakże gdy prawo pierwokupu przysługuje Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego z mocy ustawy, takie świadczenie dodatkowe uważa się za nie zastrzeżone.

Art. 601 [Zabezpieczenie zapłaty] Jeżeli według umowy sprzedaży zawartej z osobą trzecią cena ma być zapłacona w terminie późniejszym, uprawniony do pierwokupu może z tego terminu skorzystać tylko wtedy, gdy zabezpieczy zapłatę ceny. Przepisu tego nie stosuje się, gdy uprawnionym jest państwowa jednostka organizacyjna.

Art. 602 [Niezbывalność; niepodzielność]

§ 1. Prawo pierwokupu jest niezbywalne. Jest ono niepodzielne, chyba że przepisy szczególne zezwalają na częściowe wykonanie tego prawa.

§ 2. Jeżeli jest kilku uprawnionych, a niektórzy z nich nie wykonywają prawa pierwokupu, pozostali mogą wykonać je w całości.

Tytuł XII. Zamiana.

Art. 603 [Pojęcie] Przez umowę zamiany każda ze stron zobowiązuje się przenieść na drugą stronę własność rzeczy w zamian za zobowiązanie się do przeniesienia własności innej rzeczy.

Art. 604 [Odesłanie] Do zamiany stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży.

Tytuł XIII. Dostawa.

Art. 605 [Pojęcie]²³⁹⁾ Przez umowę dostawy dostawca

material provisions of the sale contract that are untrue, he is liable for any resulting damage.

§ 2. If, however, the right of first refusal is vested under the law in the State Treasury or a local government unit, a co-owner or a lessee, a sale performed unconditionally will be invalid.

Art. 600. Effects of exercise.

§ 1. By exercising a right of first refusal, the obliged person and the entitled person execute a sale contract of the same content as the contract executed by the obliged person with the third party unless a specific regulation provides otherwise. However, the provisions of the contract with the third party aimed at preventing the right of first refusal are ineffective towards the entitled person.

§ 2. If the sale contract with the third party provides for additional performances which the person holding the right of first refusal would be unable to make, he may exercise his right by paying the value of those performances. However, if the right of first refusal is vested in the State Treasury or a local government unit under the law, the additional performance is deemed not stipulated.

Art. 601. Security for payment. If, according to a sale contract executed with a third party, the price is to be paid at a later date, the person holding the right of first refusal may take advantage of this date only if he secures payment of the price. This provision does not apply if the entitled person is a state organizational unit.

Art. 602. No transfer; indivisibility.

§ 1. A right of first refusal is non-transferrable. It is indivisible unless specific regulations allow for partial exercise of this right.

§ 2. If there are several entitled persons and some of them do not exercise the right of first refusal, the remaining persons may exercise it fully.

Tytuł XII. Exchange.

Art. 603. Concept. By a contract of exchange, each party commits to transfer to the other party the ownership of a thing in exchange for committing to transfer the ownership of another thing.

Art. 604. Reference. The provisions on sale apply accordingly to exchange.

Tytuł XIII. Supply.

Art. 605. Concept. By a supply contract, the supplier

²³⁷⁾ Art. 599 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 29.09.1990 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 464), która wchodzi w życie 5.12.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

²³⁸⁾ Art. 600 § 2 zmieniony ustawą z dnia 29.09.1990 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 464), która wchodzi w życie 5.12.1990 r.; zmieniony ustawą z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.

²³⁹⁾ Art. 605 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczania częściami albo okresowo, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny.

Art. 605¹ [Odesłanie] ²⁴⁰⁾ Jeżeli umowa dostawy jest zawierana w zakresie działalności przedsiębiorstwa dostawcy, a odbiorcą jest osoba fizyczna, która nabywa rzeczy w celu niezwiązanym z jej działalnością gospodarczą ani zawodową, do umowy tej stosuje się przepisy o sprzedaży konsumenckiej.

Art. 606 [Forma] Umowa dostawy powinna być stwierdzona pismem.

Art. 607 [Nieodpowiednie surowce odbiorcy] Jeżeli surowce lub materiały niezbędne do wykonania przedmiotu dostawy a dostarczane przez odbiorcę są nieprzydatne do prawidłowego wykonania przedmiotu dostawy, dostawca obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym odbiorcę.

Art. 608 [Kontrola odbiorcy]

§ 1. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że wytworzenie zamówionych rzeczy ma nastąpić z surowców określonego gatunku lub pochodzenia, dostawca powinien zawiadomić odbiorcę o ich przygotowaniu do produkcji i jest obowiązany zezwolić odbiorcy na sprawdzenie ich jakości.

§ 2. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że wytworzenie zamówionych rzeczy ma nastąpić w określony sposób, dostawca jest obowiązany zezwolić odbiorcy na sprawdzenie procesu produkcji.

Art. 609 [Rękojmia] Dostawca ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne dostarczonych rzeczy także w tym wypadku, gdy wytworzenie rzeczy nastąpiło w sposób określony przez odbiorcę lub według dostarczonej przez niego dokumentacji technologicznej, chyba że dostawca, mimo zachowania należytej staranności, nie mógł wykryć wadliwości sposobu produkcji lub dokumentacji technologicznej albo że odbiorca, mimo zwrócenia przez dostawcę uwagi na powyższe wadliwości, obstawał przy podanym przez siebie sposobie produkcji lub dokumentacji technologicznej.

Art. 610 [Opóźnienie rozpoczęcia produkcji] Jeżeli dostawca opóźnia się z rozpoczęciem wytwarzania przedmiotu dostawy lub poszczególnych jego części tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je dostarczyć w czasie umówionym, odbiorca może nie wyznaczając terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do dostarczenia przedmiotu dostawy.

Art. 611 [Wadliwy sposób wytwarzania] Jeżeli w toku wytwarzania przedmiotu dostawy okaże się, że dostawca wykonywa ten przedmiot w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, odbiorca może wezwać dostawcę do zmiany sposobu wykonania wyznaczając dostawcy w tym celu odpowiedni termin, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu od umowy odstąpić.

Art. 612 [Odesłanie] W przedmiotach nie

commits to manufacture fungibles and to deliver them in parts or periodically, and the recipient commits to collect those things and to pay the price.

Art. 605¹. Reference. If a supply contract is executed within the scope of operations of the supplier's enterprise and the recipient is a natural person who acquires things for a purpose unrelated to his business or professional activity, the contract is governed by the provisions on consumer sales.

Art. 606. Form. A supply contract should be stated in writing.

Art. 607. Inappropriate raw materials of recipient. If the raw materials or materials needed to manufacture the object of the supply provided by the recipient are not suitable for the proper manufacture of the object of the supply, the supplier is obliged to notify the recipient thereof immediately.

Art. 608. Recipient's inspection.

§ 1. If the contract stipulates that the things ordered are to be manufactured from raw materials of a specific kind or origin, the supplier should notify the recipient that they have been prepared for manufacture and is obliged to allow the recipient to check their quality.

§ 2. If a contract stipulates that the things ordered are to be manufactured in a specific manner, the supplier is obliged to allow the recipient to check the production process.

Art. 609. Implied warranty for defects. The supplier is also liable under implied warranty for physical defects in things supplied if the thing was manufactured in the manner specified by the recipient or in accordance with the technological documentation provided by the recipient unless the supplier, despite having used due care, was unable to discover that the production process or the technological documentation was defective, or unless the recipient, despite being warned by the supplier about the defectiveness, had insisted on the production process he had provided or the technological documentation.

Art. 610. Delayed production start. If the supplier is late starting production of the object of the supply or its particular parts to the extent that it is unlikely he will be able to deliver them at the agreed time, the recipient may, without setting an additional period, rescind the contract even before the period for delivery of the object passes.

Art. 611. Defective manufacture process. If, during the manufacture of the object of the supply, it turns out that the supplier is manufacturing the object in a defective way or contrary to the contract, the recipient may call on the supplier to change the manufacturing manner by giving him an appropriate period for this purpose, and after the period passes to no effect, he may rescind the contract.

Art. 612. Reference. In matters which are not regulated

²⁴⁰⁾ Art. 605¹ dodany ustawą z dnia 27.07.2002 r. (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), która wchodzi w życie 1.01.2003 r.

uregulowanych przepisami niniejszego tytułu, do praw i obowiązków dostawcy i odbiorcy stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży.

by the provisions of this title, the provisions on sale apply accordingly to the rights and obligations of the supplier and the recipient.

Tytuł XIV. Kontraktacja.

Tytuł XIV. Contract Farming.

Art. 613 [Pojęcie]

§ 1. ²⁴¹⁾Przez umowę kontraktacji producent rolny zobowiązuje się wytworzyć i dostarczyć kontraktującemu oznaczoną ilość produktów rolnych określonego rodzaju, a kontraktujący zobowiązuje się te produkty odebrać w terminie umówionym, zapłacić umówioną cenę oraz spełnić określone świadczenie dodatkowe, jeżeli umowa lub przepisy szczególne przewidują obowiązek spełnienia takiego świadczenia.

§ 2. Ilość produktów rolnych może być w umowie oznaczona także według obszaru, z którego produkty te mają być zebrane.

§ 3. Przepisy dotyczące sprzedaży według cen sztywnych, maksymalnych, minimalnych i wynikowych stosuje się odpowiednio.

§ 4. ²⁴²⁾Przez producenta rolnego rozumie się również grupę producentów rolnych lub ich związek.

Art. 614 [Wspólne prowadzenie gospodarstwa] Jeżeli przedmiot kontraktacji ma być wytworzony w gospodarstwie prowadzonym przez kilka osób wspólnie, odpowiedzialność tych osób względem kontraktującego jest solidarna.

Art. 615 [Świadczenia dodatkowe] Świadczeniami dodatkowymi ze strony kontraktującego mogą być w szczególności:

- 1) zapewnienie producentowi możliwości nabycia określonych środków produkcji i uzyskania pomocy finansowej;
- 2) pomoc agrotechniczna i zootechniczna;
- 3) premie pieniężne;
- 4) premie rzeczowe.

Art. 616 [Forma] ²⁴³⁾ Umowa kontraktacyjna powinna być zawarta na piśmie.

Art. 617 [Kontrola kontraktującego] Kontraktujący jest uprawniony do nadzoru i kontroli nad wykonywaniem umowy kontraktacji przez producenta.

Art. 618 [Miejsce świadczenia producenta] ²⁴⁴⁾ Świadczenie producenta powinno być spełnione w miejscu wytworzenia zakontraktowanych produktów, chyba że co innego wynika z umowy.

Art. 619 (skreślony) ²⁴⁵⁾

Art. 620 [Świadczenie częściowe] Jeżeli przedmiot kontraktacji jest podzielny, kontraktujący nie może odmówić przyjęcia świadczenia częściowego, chyba że inaczej zastrzeżono.

Art. 613. Concept.

§ 1. By a contract farming contract, a farmer commits to produce and supply to the contracting party a specified quantity of agricultural produce of a given type, and the contracting party commits to collect the produce at an agreed time, pay the agreed price and make a specified additional performance if the contract or specific regulations provide for the obligation to make such performance.

§ 2. The quantity of agricultural produce may also be specified in the contract according to the area from which the produce is to be gathered.

§ 3. The provisions on sale at fixed, maximum, minimum and calculated prices apply accordingly.

§ 4. A farmer also means a group or association of farmers.

Art. 614. Joint running of an agricultural farm. If the object of the contract farming is to be produced on an agricultural farm run by several persons jointly, the liability of those persons towards the contracting party is joint and several.

Art. 615. Additional performances. Additional performances by a contracting party may include especially:

- 1) ensuring that the farmer has the possibility to acquire specified production means and to obtain financial assistance;
- 2) agrotechnical and zootechnical assistance;
- 3) money bonuses;
- 4) fringe bonuses.

Art. 616. Form. A contract farming contract should be executed in writing.

Art. 617. Contracting party's inspection. The contracting party is entitled to supervise and inspect the farmer's performance of the contract farming contract.

Art. 618. Place of farmer's performance. The farmer's performance should be made in the place of production of the contracted produce unless the contract provides otherwise.

Art. 619 (deleted)

Art. 620. Partial performance. If the object of the contract farming is divisible, the contracting party cannot refuse to accept a partial performance unless it has been stipulated otherwise.

²⁴¹⁾ Art. 613 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁴²⁾ Art. 613 § 4 dodany ustawą z dnia 15.09.2000 r. (Dz.U. Nr 88, poz. 983), która wchodzi w życie 21.11.2000 r.

²⁴³⁾ Art. 616 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁴⁴⁾ Art. 618 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁴⁵⁾ Art. 619 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

Art. 621 [Rękojmia] ²⁴⁶⁾ Do rękojmi za wady fizyczne i prawne przedmiotu kontraktacji oraz środków produkcji dostarczonych producentowi przez kontraktującego stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi przy sprzedaży z tą zmianą, że prawo odstąpienia od umowy z powodu wad fizycznych przedmiotu kontraktacji przysługuje kontraktującemu tylko wtedy, gdy wady są istotne.

Art. 622 [Niemożność dostarczenia produktów] ²⁴⁷⁾

§ 1. Jeżeli wskutek okoliczności, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi, producent nie może dostarczyć przedmiotu kontraktacji, obowiązany jest on tylko do zwrotu pobranych zaliczek i kredytów bankowych.

§ 2. W umowie strony mogą zastrzec warunki zwrotu zaliczek i kredytu korzystniejsze dla producenta.

Art. 623 [Zawiadomienie] Jeżeli umowa kontraktacji wkłada na producenta obowiązek zgłoszenia w określonym terminie niemożności dostarczenia przedmiotu kontraktacji wskutek okoliczności, za które producent odpowiedzialności nie ponosi, niedopełnienie tego obowiązku z winy producenta wyłącza możliwość powoływania się na te okoliczności. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy kontraktujący o powyższych okolicznościach wiedział albo gdy były one powszechnie znane.

Art. 624 [Przedawnienie]

§ 1. Wzajemne roszczenia producenta i kontraktującego przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia spełnienia świadczenia przez producenta, a jeżeli świadczenie producenta nie zostało spełnione - od dnia, w którym powinno być spełnione.

§ 2. Jeżeli świadczenie producenta było spełniane częściami, przedawnienie biegnie od dnia, w którym zostało spełnione ostatnie świadczenie częściowe.

Art. 625 [Zmiana posiadacza gospodarstwa] Jeżeli po zawarciu umowy kontraktacji gospodarstwo producenta przeszło w posiadanie innej osoby, prawa i obowiązki z tej umowy wynikające przechodzą na nowego posiadacza. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy przejście posiadania było następstwem odpłatnego nabycia gospodarstwa, a nabywca nie wiedział i mimo zachowania należytej staranności nie mógł się dowiedzieć o istnieniu umowy kontraktacji.

Art. 626 [Wniesienie gospodarstwa do spółdzielni]

§ 1. Jeżeli po zawarciu umowy kontraktacji producent wniósł posiadane gospodarstwo jako wkład do rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielnia ta wstępuje w prawa i obowiązki producenta, chyba że stan wniesionego gospodarstwa stoi temu na przeszkodzie.

§ 2. Jeżeli stan gospodarstwa producenta w chwili jego przystąpienia do spółdzielni nie pozwala na wykonanie umowy kontraktacji przez spółdzielnię, umowa wygasa, a producent obowiązany jest zwrócić pobrane zaliczki i kredyty bankowe; inne korzyści wynikające z tej umowy

Art. 621. Implied warranty. The provisions on implied warranty for defects in sales apply accordingly to implied warranty for physical and legal defects in the object of the contract farming and production means provided to the farmer by the contracting party, with the difference that the contracting party has the right to rescind the contract due to physical defects in the object of the contract farming only if the defects are significant.

Art. 622. Inability to supply the produce.

§ 1. If, due to circumstances for which neither party is liable, the farmer cannot supply the object of the contract farming, he is obliged only to return the advance payments and bank loans received.

§ 2. The parties may stipulate in a contract terms and conditions for the return of advance payments and bank loans that are more favorable for the farmer.

Art. 623. Notice. If a contract farming contract imposes an obligation on the farmer to report within a fixed period his inability to supply the object of the contract farming due to circumstances for which the farmer is not liable, failure to comply with this obligation due to a fault on the farmer's part excludes his right to rely on those circumstances. This does not, however, apply when the contracting party knew of the above circumstances or if they were common knowledge.

Art. 624. Statute of limitations.

§ 1. Mutual claims of the farmer and the contracting party become barred by the statute of limitations two years after the performance is made by the farmer and, if the farmer's performance has not been made, from the day on which it should have been made.

§ 2. If the farmer's performance was made in parts, the limitations period starts running from the day on which the last partial performance was made.

Art. 625. Change in possessor of an agricultural farm. If, after a contract farming contract is executed, the farmer's farm passes into another person's possession, the rights and obligations under the contract pass to the new possessor. This does not, however, apply when the transfer of possession is due to acquisition of the farm against payment, and the acquirer did not know and, despite having used due care, could not have learned about the contract farming contract.

Art. 626. Contribution of a farm to a cooperative.

§ 1. If, after a contract farming contract is executed, the farmer contributes the farm in kind to an agricultural production cooperative, the cooperative steps into the farmer's rights and obligations unless the condition of the contributed farm prevents it from doing so.

§ 2. If the condition of the farmer's farm at the time he joins the cooperative does not allow the cooperative to perform the contract farming contract, the contract expires, and the farmer is obliged to return the advance payments and bank loans received; he is obliged to

²⁴⁶⁾ Art. 621 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁴⁷⁾ Art. 622 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

obowiązany jest zwrócić w takim zakresie, w jakim ich nie zużył w celu wykonania umowy.

§ 3. Jeżeli producent po przystąpieniu do spółdzielni dokonywa indywidualnie sprzętu zakontraktowanych zbiorów, ponosi on wyłączną odpowiedzialność za wykonanie umowy kontraktacji.

Tytuł XV. Umowa o dzieło.

Art. 627 [Pojęcie] Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Art. 627¹ [Odesłanie] ²⁴⁸⁾ Do umowy zawartej, w zakresie działalności przedsiębiorstwa przyjmującego zamówienie, z osobą fizyczną, która zamawia dzieło, będące rzeczą ruchomą, w celu niezwiązanym z jej działalnością gospodarczą ani zawodową, stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży konsumenckiej.

Art. 628 [Określenie wysokości wynagrodzenia]

§ 1. Wysokość wynagrodzenia za wykonanie dzieła można określić przez wskazanie podstaw do jego ustalenia. Jeżeli strony nie określiły wysokości wynagrodzenia ani nie wskazały podstaw do jego ustalenia, poczytuje się w razie wątpliwości, że strony miały na myśli zwykłe wynagrodzenie za dzieło tego rodzaju. Jeżeli także w ten sposób nie da się ustalić wysokości wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające uzasadnionemu nakładowi pracy oraz innym nakładom przyjmującego zamówienie.

§ 2. Przepisy dotyczące sprzedaży według cen sztywnych, maksymalnych, minimalnych i wynikowych stosuje się odpowiednio.

Art. 629 [Wynagrodzenie kosztorysowe] Jeżeli strony określiły wynagrodzenie na podstawie zestawienia planowanych prac i przewidywanych kosztów (wynagrodzenie kosztorysowe), a w toku wykonywania dzieła zarządzenie właściwego organu państwowego zmieniło wysokość cen lub stawek obowiązujących dotychczas w obliczeniach kosztorysowych, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany umówionego wynagrodzenia. Nie dotyczy to jednak należności uiszczonych za materiały lub robociznę przed zmianą cen lub stawek.

Art. 630 [Podwyższenie wynagrodzenia]

§ 1. Jeżeli w toku wykonywania dzieła zajdzie konieczność przeprowadzenia prac, które nie były przewidziane w zestawieniu prac planowanych będących podstawą obliczenia wynagrodzenia kosztorysowego, a zestawienie sporządził zamawiający, przyjmujący zamówienie może żądać odpowiedniego podwyższenia umówionego wynagrodzenia. Jeżeli zestawienie planowanych prac sporządził przyjmujący zamówienie, może on żądać podwyższenia wynagrodzenia tylko wtedy, gdy mimo zachowania należytej staranności nie mógł przewidzieć konieczności prac dodatkowych.

return other benefits arising from the contract only to the extent to which he has not used them up to perform the contract.

§ 3. If, after joining the cooperative, the farmer individually harvests the contracted crop, he bears exclusive liability for performing the contract farming contract.

Tytuł XV. Specific Work Contract.

Art. 627. Concept. By a specific work contract, the person accepting the order commits to perform a specific work and the orderer commits to pay the remuneration.

Art. 627¹. Reference. The provisions on consumer sales apply accordingly to a contract executed between a person accepting the order within the scope of operations of his enterprise, and a natural person who orders the specific work, being a movable thing, for a purpose unrelated to its business or professional activity.

Art. 628. Determining the remuneration.

§ 1. The remuneration for the specific work may be fixed by indicating the basis on which it is calculated. If the parties have not specified the remuneration and have not indicated the calculation basis, it is deemed, in case of doubt, that the parties had in mind normal remuneration for a specific work of that type. If the remuneration cannot be fixed in this way either, the remuneration due will correspond to reasonable work input and other outlays made by the person accepting the order.

§ 2. The provisions on sale at fixed, maximum, minimum and calculated prices apply accordingly.

Art. 629. Cost-estimate-based remuneration. If the parties have set the remuneration on the basis of a specification of the planned works and projected costs (cost-estimate-based remuneration), and in the process of performing the specific work, an order issued by a competent state authority changes the prices or rates formerly applicable to cost estimates, each party may demand that the agreed remuneration be changed appropriately. This, however, does not apply to amounts paid for materials or labor prior to the change in the prices or rates.

Art. 630. Increase in remuneration.

§ 1. If, in the process of performing the specific work, it becomes necessary to carry out works which were not envisaged in the specification of the planned works constituting the basis for calculating the cost-estimate-based remuneration, and the specification was drawn up by the orderer, the person accepting the order may demand that the agreed remuneration be increased appropriately. If the specification of the planned works was drawn up by the person accepting the order, he may demand an increase in the remuneration only if, despite having used due care, he could not have foreseen the need for the additional works.

²⁴⁸⁾ Art. 627¹ dodany ustawą z dnia 27.07.2002 r. (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), która wchodzi w życie 1.01.2003 r.

§ 2. Przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, jeżeli wykonał prace dodatkowe bez uzyskania zgody zamawiającego.

Art. 631 [Odstąpienie zamawiającego] Gdyby w wypadkach przewidzianych w dwóch artykułach poprzedzających zaszła konieczność znacznego podwyższenia wynagrodzenia kosztorysowego, zamawiający może od umowy odstąpić, powinien jednak uczynić to niezwłocznie i zapłacić przyjmującemu zamówienie odpowiednią część umówionego wynagrodzenia.

Art. 632 [Wynagrodzenie ryczałtowe]

§ 1. Jeżeli strony umówiły się o wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac.

§ 2. ²⁴⁹⁾ Jeżeli jednak wskutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie dzieła groziłoby przyjmującemu zamówienie rażącą stratą, sąd może podwyższyć ryczałt lub rozwiązać umowę.

Art. 633 [Materiały zamawiającego] Jeżeli materiałów na wykonanie dzieła dostarcza zamawiający, przyjmujący zamówienie powinien ich użyć w sposób odpowiedni oraz złożyć rachunek i zwrócić nie zużytych części.

Art. 634 [Informowanie o przeszkodach] Jeżeli materiał dostarczony przez zamawiającego nie nadaje się do prawidłowego wykonania dzieła albo jeżeli zajądą inne okoliczności, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu, przyjmujący zamówienie powinien niezwłocznie zawiadomić o tym zamawiającego.

Art. 635 [Opóźnienie prac] Jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła.

Art. 636 [Wadliwe wykonywanie]

§ 1. Jeżeli przyjmujący zamówienie wykonywa dzieło w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, zamawiający może wezwać go do zmiany sposobu wykonania i wyznaczyć mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu zamawiający może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie dzieła innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo przyjmującego zamówienie.

§ 2. Jeżeli zamawiający sam dostarczył materiał, może on w razie odstąpienia od umowy lub powierzenia wykonania dzieła innej osobie żądać zwrotu materiału i wydania rozpoczętego dzieła.

Art. 637 [Rękojmia]

§ 1. Jeżeli dzieło ma wady, zamawiający może żądać ich

§ 2. The person accepting the order cannot demand remuneration increase if he performed additional works without obtaining the orderer's consent.

Art. 631. Rescission by orderer. If, in the instances provided for in the two preceding articles, it becomes necessary to considerably increase the cost-estimate-based remuneration, the orderer may rescind the contract; however, he should do so immediately and pay the person accepting the order an appropriate part of the agreed remuneration.

Art. 632. Flat-rate remuneration.

§ 1. If the parties agreed on flat-rate remuneration, the person accepting the order cannot demand an increase in the remuneration even if the extent or cost of the works could not have been foreseen at the time the contract was executed.

§ 2. If, however, due to a change in circumstances which could not have been foreseen, the performance of a specific work exposes the person accepting the order to a serious loss, the court may increase the flat-rate remuneration or dissolve the contract.

Art. 633. Orderer's materials. If the materials for performing a specific work are supplied by the orderer, the person that accepted the order should use them in an appropriate manner, submit an account and return any part unused.

Art. 634. Notifying obstacles. If the material delivered by the orderer is not suitable for the proper performance of the specific work or if other circumstances occur which may hinder the proper performance, the person that accepted the order should immediately notify the orderer thereof.

Art. 635. Delay in work. If the person that accepted the order is late starting or finishing the specific work to the extent that it is unlikely he will be able to finish it at the agreed time, the orderer may, without setting an additional period, rescind the contract even before the period for completing the specific work passes.

Art. 636. Defective performance.

§ 1. If the person that accepted the order performs the specific work in a defective manner or contrary to the contract, the orderer may call on him to change the manner of performance and may set an appropriate period for this purpose. After the period so set passes to no effect, the orderer may rescind the contract or entrust the correction or further performance of the specific work to another person at the cost and risk of the person that accepted the order.

§ 2. If the orderer supplies the material himself, he may, in the event the contract is rescinded or the specific work is entrusted to another person, demand that the material be returned and that the started work be handed over.

Art. 637. Implied warranty for defects.

§ 1. If a specific work has defects, the orderer may

²⁴⁹⁾ Art. 632 § 2 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

usunięcia, wyznaczając w tym celu przyjmującemu zamówienie odpowiedni termin z zagrożeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu nie przyjmie naprawy. Przyjmujący może odmówić naprawy, gdyby wymagała nadmiernych kosztów.

§ 2. Gdy wady usunąć się nie dadzą albo gdy z okoliczności wynika, że przyjmujący zamówienie nie zdoła ich usunąć w czasie odpowiednim, zamawiający może od umowy odstąpić, jeżeli wady są istotne; jeżeli wady nie są istotne, zamawiający może żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiednim stosunku. To samo dotyczy wypadku, gdy przyjmujący zamówienie nie usunął wad w terminie wyznaczonym przez zamawiającego.

Art. 638 [Odesłanie] Jeżeli z artykułów poprzedzających nie wynika nic innego, do rękojmi za wady dzieła stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi przy sprzedaży.

Art. 639 [Zapłata mimo niewykonania] Zamawiający nie może odmówić zapłaty wynagrodzenia mimo niewykonania dzieła, jeżeli przyjmujący zamówienie był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących zamawiającego. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła.

Art. 640 [Brak współdziałania] Jeżeli do wykonania dzieła potrzebne jest współdziałanie zamawiającego, a tego współdziałania brak, przyjmujący zamówienie może wyznaczyć zamawiającemu odpowiedni termin z zagrożeniem, iż po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu będzie uprawniony do odstąpienia od umowy.

Art. 641 [Dostarczony materiał]

§ 1. Niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia materiału na wykonanie dzieła obciąża tego, kto materiału dostarczył.

§ 2. Gdy dzieło uległo zniszczeniu lub uszkodzeniu wskutek wadliwości materiału dostarczonego przez zamawiającego albo wskutek wykonania dzieła według jego wskazówek, przyjmujący zamówienie może żądać za wykonaną pracę umówionego wynagrodzenia lub jego odpowiedniej części, jeżeli uprzedził zamawiającego o niebezpieczeństwie zniszczenia lub uszkodzenia dzieła.

Art. 642 [Termin płatności]

§ 1. W braku odmiennej umowy przyjmującemu zamówienie należy się wynagrodzenie w chwili oddania dzieła.

§ 2. Jeżeli dzieło ma być oddawane częściami, a wynagrodzenie zostało obliczone za każdą część z osobna, wynagrodzenie należy się z chwilą spełnienia każdego ze świadczeń częściowych.

Art. 643 [Obowiązek odebrania dzieła] Zamawiający obowiązany jest odebrać dzieło, które przyjmujący zamówienie wydaje mu zgodnie ze swym zobowiązaniem.

demand that they be removed by giving the person that accepted the order an additional period for this purpose with the stipulation that, after the period passes to no effect, he will not accept the rectification. The person that accepted the order may refuse to rectify the specific work if it entails excessive costs.

§ 2. If the defects cannot be removed or if it follows from the circumstances that the person that accepted the order will not be able to remove them on time, the orderer may rescind the contract if the defects are major; if the defects are minor, the orderer may demand an appropriate reduction in the remuneration. The same applies where the person that accepted the order does not remove the defects during a period set by the orderer.

Art. 638. Reference. Unless the preceding articles provide otherwise, the provisions on implied warranty for defects in sales apply accordingly to implied warranty for defects in a specific work.

Art. 639. Payment despite non-performance. The orderer cannot refuse to pay the remuneration despite the specific work not having been performed if the person that accepted the order was ready to perform it but was prevented from doing so for reasons attributable to the orderer. In this case, however, the orderer may deduct all that the person that accepted the order has saved by not performing the specific order.

Art. 640. No cooperation. If the performance of a specific work requires the orderer's co-operation and the orderer does not cooperate, the person that accepted the order may set the orderer an appropriate period with the sanction that, after the period passes to no effect, he will be entitled to rescind the contract.

Art. 641. Material supplied.

§ 1. The risk of accidental loss of or damage to material for the performance of a specific work is borne by the person who supplies the material.

§ 2. If a specific work is destroyed or damaged as a result of defective material supplied by the orderer or as a result of the specific work being performed in accordance with the orderer's instructions, the person that accepted the order may demand the agreed remuneration or a appropriate part thereof for the work performed if he had warned the orderer of the risk of destruction of or damage to the specific work beforehand.

Art. 642. Payment period.

§ 1. In the absence of an agreement to the contrary, the remuneration is payable to the person that accepted the order at the time the specific work is handed over.

§ 2. If the specific work is to be handed over in parts and the remuneration was calculated for each part separately, the remuneration is payable at the time each of the partial performances is made.

Art. 643. Obligation to accept a specific work. The orderer is obliged to accept a specific work which the person that accepted the order hands over to him as committed.

Art. 644 [Odstąpienie] Dopóki dzieło nie zostało ukończone, zamawiający może w każdej chwili od umowy odstąpić płacąc umówione wynagrodzenie. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła.

Art. 645 [Śmierć przyjmującego]

§ 1. Umowa o dzieło, którego wykonanie zależy od osobistych przymiotów przyjmującego zamówienie, rozwiązuje się wskutek jego śmierci lub niezdolności do pracy.

§ 2. Jeżeli materiał był własnością przyjmującego zamówienie, a dzieło częściowo wykonane przedstawia ze względu na zamierzony cel umowy wartość dla zamawiającego, przyjmujący zamówienie lub jego spadkobierca może żądać, ażeby zamawiający odebrał materiał w stanie, w jakim się znajduje, za zapłatą jego wartości oraz odpowiedniej części wynagrodzenia.

Art. 646 [Przedawnienie] Roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane - od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy miało być oddane.

Tytuł XVI. Umowa o roboty budowlane.

Art. 647 [Pojęcie] ²⁵⁰⁾ Przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Art. 647¹ [Umowa z podwykonawcą] ²⁵¹⁾

§ 1. W umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647, zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców.

§ 2. Do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

§ 3. Do zawarcia przez podwykonawcę umowy z dalszym podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora i wykonawcy. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 4. Umowy, o których mowa w § 2 i 3, powinny być

Art. 644. Rescission. Until the specific work is completed, the orderer may at any time rescind the contract by paying the agreed remuneration. In this case, however, the orderer may deduct all that the person that accepted the order has saved by not performing the specific work.

Art. 645. Death of the person that accepted the order.

§ 1. A specific work contract the performance of which depends on the personal attributes of the person that accepted the order is dissolved as a result of his death or incapacity to work.

§ 2. If the material was the property of the person that accepted the order and the specific work partly performed is of value to the orderer due to the intended purpose of the contract, the person that accepted the order or his heir may demand that the orderer accept the material in an „as is” condition against payment of its value and the appropriate part of the remuneration.

Art. 646. Statute of limitations. Claims arising from a specific work contract become barred by the statute of limitations two years after the specific work is handed over, and if the specific work has not been handed over, after the day on which it was to have been handed over under the contract.

Tytuł XVI. Construction Works Contract.

Art. 647. Concept. By a construction works contract, the contractor commits to hand over the facility provided for in the contract performed in accordance with the design and technical know-how, and the investor commits to carry out the actions required by the relevant regulations to prepare the works, especially to hand over the construction site and to deliver the design and to accept the facility and pay the agreed remuneration.

Art. 647¹. Contract with subcontractor.

§ 1. In the construction works contract referred to in Article 647 executed between the investor and the contractor (general contractor), the parties set forth the scope of the works which the contractor will perform personally or through subcontractors.

§ 2. The execution by the contractor of a construction works contract with a subcontractor requires the investor's consent. If, within 14 days of receiving from the contractor a contract with a subcontractor or a draft contract, together with part of the documentation concerning performance of the works set forth in the contract or in the draft, the investor does not submit objections or stipulations in writing, he is deemed to have consented to the execution of the contract.

§ 3. The execution of a contract by the subcontractor with a further subcontractor requires the consent of both the investor and the contractor. The provision of the second sentence of § 2 applies accordingly.

§ 4. The contracts referred to in § 2 and 3 should be

²⁵⁰⁾ Art. 647 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁵¹⁾ Art. 647¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 24.04.2003 r.

dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 5. Zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

§ 6. Odmienne postanowienia umów, o których mowa w niniejszym artykule, są nieważne.

Art. 648 [Forma]

§ 1. Umowa o roboty budowlane powinna być stwierdzona pismem.

§ 2. Wymagana przez właściwe przepisy dokumentacja stanowi część składową umowy.

§ 3. ²⁵²⁾ *(skreślony)*

Art. 649 [Zakres robót] W razie wątpliwości poczytuje się, iż wykonawca podjął się wszystkich robót objętych projektem stanowiącym część składową umowy.

Art. 649¹ [Gwarancja zapłaty] ²⁵³⁾

§ 1. Gwarancji zapłaty za roboty budowlane, zwanej dalej "gwarancją zapłaty", inwestor udziela wykonawcy (generalnemu wykonawcy) w celu zabezpieczenia terminowej zapłaty umówionego wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych.

§ 2. Gwarancją zapłaty jest gwarancja bankowa lub ubezpieczeniowa, a także akredytywa bankowa lub poręczenie banku udzielone na zlecenie inwestora.

§ 3. Strony ponoszą w równych częściach udokumentowane koszty zabezpieczenia wierzytelności.

Art. 649² [Bezskuteczne odstąpienie inwestora od umowy] ²⁵⁴⁾

§ 1. Nie można przez czynność prawną wyłączyć ani ograniczyć prawa wykonawcy (generalnego wykonawcy) do żądania od inwestora gwarancji zapłaty.

§ 2. Odstąpienie inwestora od umowy spowodowane żądaniem wykonawcy (generalnego wykonawcy) przedstawienia gwarancji zapłaty jest bezskuteczne.

Art. 649³ [Wysokość gwarancji] ²⁵⁵⁾

§ 1. Wykonawca (generalny wykonawca) robót budowlanych może w każdym czasie żądać od inwestora gwarancji zapłaty do wysokości ewentualnego roszczenia z tytułu wynagrodzenia wynikającego z umowy oraz robót dodatkowych lub koniecznych do wykonania umowy, zaakceptowanych na piśmie przez inwestora.

§ 2. Udzielenie gwarancji zapłaty nie stoi na przeszkodzie żądaniu gwarancji zapłaty do łącznej wysokości określonej w § 1.

Art. 649⁴ [Brak żądanej gwarancji, skutki] ²⁵⁶⁾

executed in writing; otherwise they will be invalid.

§ 5. The person executing the contract with the subcontractor and the investor and the contractor bear joint and several liability for payment of remuneration for the construction works performed by the subcontractor.

§ 6. Any provisions of the contracts referred to in this article to the contrary are invalid.

Art. 648. Form.

§ 1. A construction works contract should be stated in writing.

§ 2. The documentation required by the relevant regulations constitutes a component part of the contract.

§ 3. (deleted)

Art. 649. Scope of works. In case of doubt, it is deemed that the contractor has undertaken to perform all the works covered by the design constituting a component part of the contract.

Art. 649¹. Payment Guarantee.

§ 1. A guarantee of payment for construction works, hereinafter referred to as the „payment guarantee”, is given by the investor to the contractor (general contractor) to secure timely payment of the agreed remuneration for performing the construction works.

§ 2. The payment guarantee is a bank or insurance guarantee or a bank letter of credit or bank suretyship given on the investor's instructions.

§ 3. The parties bear in equal parts documented costs of securing receivables.

Art. 649². Investor's Ineffective Rescission of Contract.

§ 1. The contractor's (general contractor's) right to demand a payment guarantee from the investor cannot, through a legal act, be exclude or limited.

§ 2. The investor's rescission of a contract due to the contractor's (general contractor's) demand to provide a payment guarantee is invalid.

Art. 649³. Guarantee Amount.

§ 1. A construction works contractor (general contractor) may at any time demand a payment guarantee from the investor up to the value of a potential claim for the remuneration arising from the contract and from additional works or works required to perform the contract, approved by the investor in writing.

§ 2. A payment guarantee given does not constitute an obstacle to a demand for a payment guarantee up to the total amount set out in §1.

Art. 649⁴. Failure to Provide Guarantee Demanded,

²⁵²⁾ Art. 648 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁵³⁾ Art. 649¹ dodany ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

²⁵⁴⁾ Art. 649² dodany ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

²⁵⁵⁾ Art. 649³ dodany ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

§ 1. Jeżeli wykonawca (generalny wykonawca) nie uzyska żądanej gwarancji zapłaty w wyznaczonym przez siebie terminie, nie krótszym niż 45 dni, uprawniony jest do odstąpienia od umowy z winy inwestora ze skutkiem na dzień odstąpienia.

§ 2. Brak żądanej gwarancji zapłaty stanowi przeszkodę w wykonaniu robót budowlanych z przyczyn dotyczących inwestora.

§ 3. Inwestor nie może odmówić zapłaty wynagrodzenia mimo niewykonania robót budowlanych, jeżeli wykonawca (generalny wykonawca) był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących inwestora. Jednakże w wypadku takim inwestor może odliczyć to, co wykonawca (generalny wykonawca) oszczędził z powodu niewykonania robót budowlanych.

Art. 649⁵ [Zastosowanie przepisów]²⁵⁷⁾ Przepisy art. 649¹-649⁴ stosuje się do umów zawartych między wykonawcą (generalnym wykonawcą) a dalszymi wykonawcami (podwykonawcami).

Art. 650 (skreślony)²⁵⁸⁾

Art. 651 [Informowanie o przeszkodach] Jeżeli dostarczona przez inwestora dokumentacja, teren budowy, maszyny lub urządzenia nie nadają się do prawidłowego wykonania robót albo jeżeli zajdą inne okoliczności, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu robót, wykonawca powinien niezwłocznie zawiadomić o tym inwestora.

Art. 652 [Szkody na terenie budowy] Jeżeli wykonawca przejął protokolarnie od inwestora teren budowy, ponosi on aż do chwili oddania obiektu odpowiedzialność na zasadach ogólnych za szkody wynikłe na tym terenie.

Art. 653 (skreślony)²⁵⁹⁾

Art. 654 [Odbiór częściowy] W braku odmiennego postanowienia umowy inwestor obowiązany jest na żądanie wykonawcy przyjmować wykonane roboty częściowo, w miarę ich ukończenia, za zapłatą odpowiedniej części wynagrodzenia.

Art. 655 [Ryzyko zniszczenia obiektu] Gdyby wykonany obiekt uległ zniszczeniu lub uszkodzeniu wskutek wadliwości dostarczonych przez inwestora materiałów, maszyn lub urządzeń albo wskutek wykonania robót według wskazówek inwestora, wykonawca może żądać umówionego wynagrodzenia lub jego odpowiedniej części, jeżeli uprzedził inwestora o niebezpieczeństwie zniszczenia lub uszkodzenia obiektu albo jeżeli mimo zachowania należytej staranności nie mógł stwierdzić wadliwości dostarczonych przez inwestora materiałów, maszyn lub urządzeń.

Art. 656 [Odesłanie]

Consequences.

§ 1. If a contractor (general contractor) does not receive the payment guarantee demanded in the period specified by the contractor (general contractor), not shorter than 45 days, he is entitled to rescind the contract due to a fault on the investor's part, effective as of the rescission date.

§ 2. Absence of the payment guarantee demanded constitutes an obstacle to performance of the construction works for reasons attributable to the investor.

§ 3. An investor cannot refuse to pay remuneration despite non-performance of the construction works if the contractor (general contractor) was ready to perform the works but encountered an obstacle due to reasons attributable to the investor. However, in such a case, the investor may deduct what the contractor (general contractor) saved by not performing the construction works.

Art. 649⁵. Application of Provisions. The provisions of Articles 649¹-649⁴ apply to contracts executed between a contractor (general contractor) and further contractors (subcontractors).

Art. 650. (deleted).

Art. 651. Notification of obstacles. If the documentation, the construction site, the machines or the equipment supplied by the investor are not suitable for proper performance of the works or if other circumstances occur which may hinder the proper performance of the works, the contractor should immediately notify the investor thereof.

Art. 652. Damage on the construction site. If the contractor takes over the construction site from the investor based on an acceptance certificate, he is liable on general terms for any damage caused on the site until the facility is handed over.

Art. 653 (deleted)

Art. 654. Partial acceptance. In the absence of a provision in the contract to the contrary, the investor is obliged to accept, at the contractor's demand, works performed partially, as completed, against payment of an appropriate part of the remuneration.

Art. 655. Risk of destruction of a facility. If a facility is destroyed or damaged as a result of defective materials, machines or equipment supplied by the investor or as a result of work being performed in accordance with the investor's instructions, the contractor may demand the agreed remuneration or an appropriate part thereof if he had warned the investor of the risk of destruction of or damage to the facility beforehand or if, despite having used due care, he could not have determined that the materials, machines or equipment supplied by the investor were defective.

Art. 656. Reference.

²⁵⁶⁾ Art. 649⁴ dodany ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

²⁵⁷⁾ Art. 649⁵ dodany ustawą z dnia 8.01.2010 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 222), która wchodzi w życie 16.04.2010 r.

²⁵⁸⁾ Art. 650 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁵⁹⁾ Art. 653 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 1. Do skutków opóźnienia się przez wykonawcę z rozpoczęciem robót lub wykończeniem obiektu albo wykonywania przez wykonawcę robót w sposób wadliwy lub sprzeczny z umową, do rękojmi za wady wykonanego obiektu, jak również do uprawnienia inwestora do odstąpienia od umowy przed ukończeniem obiektu stosuje się odpowiednio przepisy o umowie o dzieło.

§ 2. ²⁶⁰⁾ *(skreślony)*

Art. 657 [Odstąpienie] Uprawnienie do odstąpienia od umowy przez wykonawcę lub przez inwestora może być ograniczone lub wyłączone przez przepisy szczególne.

Art. 658 [Odpowiednie stosowanie] Przepisy niniejszego tytułu stosuje się odpowiednio do umowy o wykonanie remontu budynku lub budowli.

Tytuł XVII. Najem i dzierżawa.

Dział I. Najem.

Rozdział I. Przepisy ogólne.

Art. 659 [Pojęcie; oznaczenie czynszu]

§ 1. Przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nie oznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.

§ 2. ²⁶¹⁾ Czynsz może być oznaczony w pieniądzu lub w świadczeniach innego rodzaju.

Art. 660 [Forma] Umowa najmu nieruchomości lub pomieszczenia na czas dłuższy niż rok powinna być zawarta na piśmie. W razie niezachowania tej formy poczytuje się umowę za zawartą na czas nie oznaczony.

Art. 661 [Przedłużenie najmu] ²⁶²⁾

§ 1. Najem zawarty na czas dłuższy niż lat dziesięć poczytuje się po upływie tego terminu za zawarty na czas nie oznaczony.

§ 2. Najem zawarty między przedsiębiorcami na czas dłuższy niż lat trzydzieści poczytuje się po upływie tego terminu za zawarty na czas nieoznaczony.

Art. 662 [Stan i utrzymanie rzeczy]

§ 1. Wynajmujący powinien wydać najemcy rzecz w stanie przydatnym do umówionego użytku i utrzymywać ją w takim stanie przez czas trwania najmu.

§ 2. Drobne nakłady połączone ze zwykłym użytkowaniem rzeczy obciążają najemcę.

§ 3. Jeżeli rzecz najęta uległa zniszczeniu z powodu

§ 1. The provisions on specific work contracts apply accordingly to the effects of any delay by the contractor in starting the works or completing the facility or performance of the works by the contractor in a defective way or contrary to the contract, to implied warranty for defects in the constructed facility, and to the investor's rights to rescind the contract before the facility is completed.

§ 2. (deleted)

Art. 657. Rescission. The right of the contractor or the investor to rescind the contract may be limited or excluded by specific regulations.

Art. 658. Appropriate application. The provisions of this title apply accordingly to a contract to renovate a building or a structure.

Tytuł XVII. Tenancy and Lease.

Dział I. Tenancy.

Rozdział I. General Provisions.

Art. 659. Concept; rent.

§ 1. By a tenancy contract, a landlord commits to hand over a thing for a tenant's use for a fixed or non-fixed term, and the tenant commits to pay the landlord an agreed rent.

§ 2. Rent may be specified in money or in performances of another type.

Art. 660. Form. A real estate or premises tenancy contract for longer than one year should be executed in writing. If this form is not observed, the contract is deemed executed for a non-fixed term.

Art. 661. Extension of tenancy.

§ 1. A tenancy contract executed for longer than ten years is, after this period passes, deemed executed for a non-fixed term.

§ 2. A tenancy contract executed between entrepreneurs for longer than thirty years is, after this period passes, deemed executed for a non-fixed term.

Art. 662. Condition and maintenance of property.

§ 1. The landlord should hand over the thing to the tenant in a condition fit for the agreed use and maintain it in this condition throughout the tenancy period.

§ 2. Minor outlays connected with normal use of the thing are borne by the tenant.

§ 3. If a rented thing is destroyed due to circumstances

²⁶⁰⁾ Art. 656 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁶¹⁾ Art. 659 § 2 zmieniony ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁶²⁾ Art. 661 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 23.10.2008 r. (Dz.U. Nr 220, poz. 1425), która wchodzi w życie 1.01.2009 r.

okoliczności, za które wynajmujący odpowiedzialności nie ponosi, wynajmujący nie ma obowiązku przywrócenia stanu poprzedniego.

Art. 663 [Naprawy konieczne] Jeżeli w czasie trwania najmu rzecz wymaga napraw, które obciążają wynajmującego, a bez których rzecz nie jest przydatna do umówionego użytku, najemca może wyznaczyć wynajmującemu odpowiedni termin do wykonania napraw. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu najemca może dokonać koniecznych napraw na koszt wynajmującego.

Art. 664 [Rękojmia]

§ 1. Jeżeli rzecz najęta ma wady, które ograniczają jej przydatność do umówionego użytku, najemca może żądać odpowiedniego obniżenia czynszu za czas trwania wad.

§ 2. Jeżeli w chwili wydania najemcy rzecz miała wady, które uniemożliwiają przewidziane w umowie używanie rzeczy, albo jeżeli wady takie powstały później, a wynajmujący mimo otrzymanego zawiadomienia nie usunął ich w czasie odpowiednim, albo jeżeli wady usunąć się nie dadzą, najemca może wypowiedzieć najem bez zachowania terminów wypowiedzenia.

§ 3. Roszczenie o obniżenie czynszu z powodu wad rzeczy najętej, jak również uprawnienie do niezwłocznego wypowiedzenia najmu nie przysługuje najemcy, jeżeli w chwili zawarcia umowy wiedział o wadach.

Art. 665 [Roszczenia osób trzecich] Jeżeli osoba trzecia dochodzi przeciwko najemcy roszczeń dotyczących rzeczy najętej, najemca powinien niezwłocznie zawiadomić o tym wynajmującego.

Art. 666 [Sposób używania rzeczy]

§ 1. Najemca powinien przez czas trwania najmu używać rzeczy najętej w sposób w umowie określony, a gdy umowa nie określa sposobu używania - w sposób odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy.

§ 2. Jeżeli w czasie trwania najmu okaże się potrzeba napraw, które obciążają wynajmującego, najemca powinien zawiadomić go o tym niezwłocznie.

Art. 667 [Zmiany i niewłaściwe używanie]

§ 1. Bez zgody wynajmującego najemca nie może czynić w rzeczy najętej zmian sprzecznych z umową lub z przeznaczeniem rzeczy.

§ 2. Jeżeli najemca używa rzeczy w sposób sprzeczny z umową lub z przeznaczeniem rzeczy i mimo upomnienia nie przestaje jej używać w taki sposób albo gdy rzecz zaniebduje do tego stopnia, że zostaje ona narażona na utratę lub uszkodzenia, wynajmujący może wypowiedzieć najem bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Art. 668 [Podnajem; bezpłatne używanie]

§ 1. Najemca może rzecz najętą oddać w całości lub części osobie trzeciej do bezpłatnego używania albo w podnajem, jeżeli umowa mu tego nie zabrania. W razie oddania rzeczy osobie trzeciej zarówno najemca, jak i osoba trzecia są odpowiedzialni względem

for which the landlord is not liable, the landlord is not obliged to restore it to its former condition.

Art. 663. Necessary repairs. If, during the tenancy period, the thing requires repairs which encumber the landlord and without which the thing is not fit for the agreed use, the tenant may set the landlord an appropriate period to carry out the repairs. After the given period passes to no effect, the tenant may carry out the repairs needed at the landlord's cost.

Art. 664. Implied warranty for defects.

§ 1. If a rented thing has defects which limit its suitability for the agreed use, the tenant may demand an appropriate reduction in rent for the duration of the defects.

§ 2. If, at the time of hand-over to the tenant, the thing has defects which preclude the thing being used as provided for in the contract, or if the defects arise later and the landlord does not, despite receiving a notice, remove them in an appropriate time, or if the defects cannot be removed, the tenant may terminate the tenancy without notice.

§ 3. A tenant cannot claim a rent reduction for defects in the rented thing or terminate the tenancy immediately if he was aware of the defects at the time the contract was executed.

Art. 665. Third party claims. If a third party brings claims against the tenant concerning a rented thing, the tenant should immediately notify the landlord thereof.

Art. 666. Manner of using a thing.

§ 1. During the tenancy period, the tenant should use the rented thing in the manner set forth in the contract, and if the contract does not set forth the manner of use - in a manner corresponding to the properties and the purpose of the thing.

§ 2. If, during the tenancy period, repairs become necessary which encumber the landlord, the tenant should immediately notify the landlord thereof.

Art. 667. Changes and improper use.

§ 1. Without the landlord's consent, the tenant cannot make changes to the rented thing contrary to the contract or the purpose of the thing.

§ 2. If the tenant uses the thing contrary to the contract or the purpose of the thing and, despite a warning, does not cease using it in this way or if he neglects the thing to such an extent that the thing is at risk of being lost or damaged, the landlord may terminate the contract without notice.

Art. 668. Subletting; free of charge use.

§ 1. The tenant may hand over the whole rented thing or part thereof to a third party for free of charge use or sublet it if the contract does not prohibit it. If the thing is handed over to a third party, both the tenant and the third party are liable towards the landlord for using the rented

wynajmującego za to, że rzecz najęta będzie używana zgodnie z obowiązkami wynikającymi z umowy najmu.

§ 2. Stosunek wynikający z zawartej przez najemcę umowy o bezpłatne używanie lub podnajem rozwiązuje się najpóźniej z chwilą zakończenia stosunku najmu.

Art. 669 [Termin płatności]

§ 1. Najemca obowiązany jest uiszczać czynsz w terminie umówionym.

§ 2. Jeżeli termin płatności czynszu nie jest w umowie określony, czynsz powinien być płacony z góry, a mianowicie: gdy najem ma trwać nie dłużej niż miesiąc - za cały czas najmu, a gdy najem ma trwać dłużej niż miesiąc albo gdy umowa była zawarta na czas nie oznaczony - miesięcznie, do dziesiątego dnia miesiąca.

Art. 670 [Prawo zastawu]

§ 1. Dla zabezpieczenia czynszu oraz świadczeń dodatkowych, z którymi najemca zalega nie dłużej niż rok, przysługuje wynajmującemu ustawowe prawo zastawu na rzeczach ruchomych najemcy wniesionych do przedmiotu najmu, chyba że rzeczy te nie podlegają zajęciu.

§ 2. ²⁶³⁾ *(skreślony)*

Art. 671 [Wygaśnięcie]

§ 1. Przysługujące wynajmującemu ustawowe prawo zastawu wygasa, gdy rzeczy obciążone zastawem zostaną z przedmiotu najmu usunięte.

§ 2. Wynajmujący może się sprzeciwić usunięciu rzeczy obciążonych zastawem i zatrzymać je na własne niebezpieczeństwo, dopóki zaległy czynsz nie będzie zapłacony lub zabezpieczony.

§ 3. W wypadku gdy rzeczy obciążone zastawem zostaną usunięte na mocy zarządzenia organu państwowego, wynajmujący zachowuje ustawowe prawo zastawu, jeżeli przed upływem trzech dni zgłosi je organowi, który zarządził usunięcie.

Art. 672 [Zwłoka z zapłatą czynszu] Jeżeli najemca dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa pełne okresy płatności, wynajmujący może najem wypowiedzieć bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Art. 673 [Terminy wypowiedzenia]

§ 1. Jeżeli czas trwania najmu nie jest oznaczony, zarówno wynajmujący, jak i najemca mogą wypowiedzieć najem z zachowaniem terminów umownych, a w ich braku z zachowaniem terminów ustawowych.

§ 2. Ustawowe terminy wypowiedzenia najmu są następujące: gdy czynsz jest płatny w odstępach czasu dłuższych niż miesiąc, najem można wypowiedzieć najpóźniej na trzy miesiące naprzód na koniec kwartału kalendarzowego; gdy czynsz jest płatny miesięcznie - na miesiąc naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego; gdy czynsz jest płatny w krótszych odstępach czasu - na trzy dni naprzód; gdy najem jest dzienny - na jeden dzień naprzód.

thing in accordance with the obligations arising from the tenancy contract.

§ 2. The relationship arising from a contract for free of charge use or subletting executed by the tenant is dissolved at the end of the tenancy at the latest.

Art. 669. Payment date.

§ 1. The tenant is obliged to pay rent at an agreed time.

§ 2. If the rent payment period is not fixed in the contract, the rent should be paid in advance, and namely: if the tenancy is not to be longer than one month - for the whole tenancy period, and if the tenancy is to be longer than one month or if the contract is executed for a non-fixed term - monthly, by the tenth day of the month.

Art. 670. Pledge right.

§ 1. To secure the rent and additional performances in which the tenant defaults for not longer than one year, the landlord has a statutory pledge on the tenant's movables brought into the rented object unless the things cannot be the subject of attachment.

§ 2. (deleted)

Art. 671. Extinction.

§ 1. The landlord's statutory pledge is extinguished when the pledged things are removed from the rented object.

§ 2. The landlord may object to pledged things being removed and retain them at its own risk until the overdue rent is paid or secured.

§ 3. If pledged things are removed under an order issued by a state authority, the landlord retains the statutory pledge if, within three days, he reports it to the authority that ordered the removal.

Art. 672. Rent payment default. If the tenant defaults in paying rent for longer than two full payment periods, the landlord may terminate the tenancy without notice.

Art. 673. Notice periods.

§ 1. If the tenancy period is not fixed, both the landlord and the tenant may terminate the tenancy observing contractual notice periods, and in their absence, statutory notice periods.

§ 2. Statutory notice periods for tenancy termination are as follows: if rent is payable at intervals longer than one month, the tenancy may be terminated with three months' notice no later than at the end of a calendar quarter; if rent is payable on a monthly basis - with one month's notice at the end of a calendar month; if rent is payable at shorter intervals -with three days' notice; if rent is daily -with one day's notice. If the tenancy period is fixed, both the landlord and the tenant may terminate the tenancy in

²⁶³⁾ Art. 670 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 3. ²⁶⁴⁾ Jeżeli czas trwania najmu jest oznaczony, zarówno wynajmujący, jak i najemca mogą wypowiedzieć najem w wypadkach określonych w umowie.

Art. 674 [Milczące przedłużenie] Jeżeli po upływie terminu oznaczonego w umowie albo w wypowiedzeniu najemca używa nadal rzeczy za zgodą wynajmującego, poczytuje się w razie wątpliwości, że najem został przedłużony na czas nie oznaczony.

Art. 675 [Zwrot rzeczy]

§ 1. Po zakończeniu najmu najemca obowiązany jest zwrócić rzecz w stanie nie pogorszonym; jednakże nie ponosi odpowiedzialności za zużycie rzeczy będące następstwem prawidłowego używania.

§ 2. Jeżeli najemca oddał innej osobie rzecz do bezpłatnego używania lub w podnajem, obowiązek powyższy ciąży także na tej osobie.

§ 3. ²⁶⁵⁾ Domniemywa się, że rzecz była wydana najemcy w stanie dobrym i przydatnym do umówionego użytku.

Art. 676 [Ulepszenia] Jeżeli najemca ulepszył rzecz najętą, wynajmujący, w braku odmiennej umowy, może według swego wyboru albo zatrzymać ulepszenia za zapłatą sumy odpowiadającej ich wartości w chwili zwrotu, albo żądać przywrócenia stanu poprzedniego.

Art. 677 [Przedawnienie] Roszczenia wynajmującego przeciwko najemcy o naprawienie szkody z powodu uszkodzenia lub pogorszenia rzeczy, jak również roszczenia najemcy przeciwko wynajmującemu o zwrot nakładów na rzecz albo o zwrot nadpłaconego czynszu przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy.

Art. 678 [Zbycie przedmiotu najmu]

§ 1. W razie zbycia rzeczy najętej w czasie trwania najmu nabywca wstępuje w stosunek najmu na miejsce zbywcy; może jednak wypowiedzieć najem z zachowaniem ustawowych terminów wypowiedzenia.

§ 2. Powyższe uprawnienie do wypowiedzenia najmu nie przysługuje nabywcy, jeżeli umowa najmu była zawarta na czas oznaczony z zachowaniem formy pisemnej i z datą pewną, a rzecz została najemcy wydana.

Art. 679 [Wypowiedzenie przez nabywcę]

§ 1. Jeżeli wskutek wypowiedzenia najmu przez nabywcę rzeczy najętej najemca jest zmuszony zwrócić rzecz wcześniej, aniżeli byłby zobowiązany według umowy najmu, może on żądać od zbywcy naprawienia szkody.

§ 2. Najemca powinien niezwłocznie zawiadomić zbywcę o przedwczesnym wypowiedzeniu przez nabywcę; w przeciwnym razie przysługują zbywcy przeciwko najemcy wszelkie zarzuty, których najemca nie podniósł, a których podniesienie pociągnęłoby za sobą bezskuteczność wypowiedzenia ze strony nabywcy.

the instances specified in the contract.

§ 3. If the tenancy period is fixed, both the landlord and the tenant may terminate the tenancy in the instances specified in the contract.

Art. 674. Tacit extension. If, after the period designated in the contract or in the termination notice, the tenant continues to use the thing with the landlord's consent, it is deemed, in case of doubt, that the tenancy has been extended for a non-fixed term.

Art. 675. Return of the thing.

§ 1. When the tenancy ends, the tenant is obliged to return the thing in a non-deteriorated condition; however, he is not liable for normal wear and tear.

§ 2. If the tenant has handed the thing over to another person for free use or sub-tenancy, the obligation mentioned above also applies to that person.

§ 3. It is presumed that a thing is handed over to the tenant in a good condition and fit for the agreed use.

Art. 676. Improvements. If the tenant improves a rented thing, the landlord may, in the absence of a contract to the contrary, at its discretion, either retain the improvements against payment of a sum corresponding to their value at the time of return or demand that the previous condition be restored.

Art. 677. Statute of limitations. The landlord's claims against the tenant for remedy of damage due to impairment or deterioration of the thing, as well as the tenant's claims against the landlord for reimbursement of outlays on a thing or for the return of overpaid rent become barred by the statute of limitations one year after the thing is returned.

Art. 678. Disposal of the tenancy object.

§ 1. If a rented thing is disposed of during the tenancy period, the acquirer becomes a party to the tenancy in place of the transferor; it may, however, terminate the tenancy observing statutory notice periods.

§ 2. The above right to terminate the tenancy is not vested in the acquirer if the tenancy contract was executed for a fixed term in writing with an authenticated date and the thing was handed over to the tenant.

Art. 679. Termination by acquirer.

§ 1. If, as a result of the tenancy being terminated by the acquirer of the rented thing, the tenant is forced to return the thing earlier than he would have been obliged to under the tenancy contract, he may demand that the transferor remedy the damage.

§ 2. The tenant should immediately notify the transferor of early termination by the acquirer; otherwise, the transferor will be entitled to any defenses against the tenant which the tenant has not raised and which, if raised, would render the acquirer's termination notice ineffective.

²⁶⁴⁾ Art. 673 § 3 dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁶⁵⁾ Art. 675 § 3 dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

Rozdział II. Najem lokalu.

266)

Art. 680 [Właściwe przepisy] ²⁶⁷⁾ Do najmu lokalu stosuje się przepisy rozdziału poprzedzającego, z zachowaniem przepisów poniższych.

Art. 680¹ [Małżonkowie] ²⁶⁸⁾

§ 1. Małżonkowie są najemcami lokalu bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe, jeżeli nawiązanie stosunku najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych założonej przez nich rodziny nastąpiło w czasie trwania małżeństwa. Jeżeli między małżonkami istnieje rozdzielność majątkowa albo rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków do wspólności najmu stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności ustawowej.

§ 2. Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa nie powoduje ustania wspólności najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodziny. Sąd, stosując odpowiednio przepisy o ustanowieniu w wyroku rozdzielności majątkowej może z ważnych powodów na żądanie jednego z małżonków znieść wspólność najmu lokalu.

Art. 681 [Drobne nakłady] Do drobnych nakładów, które obciążają najemcę lokalu, należą w szczególności: drobne naprawy podłóg, drzwi i okien, malowanie ścian, podłóg oraz wewnętrznej strony drzwi wejściowych, jak również drobne naprawy instalacji i urządzeń technicznych, zapewniających korzystanie ze światła, ogrzewania lokalu, dopływu i odpływu wody.

Art. 682 [Wady zagrażające zdrowiu] Jeżeli wady najętego lokalu są tego rodzaju, że zagrażają zdrowiu najemcy lub jego domowników albo osób u niego zatrudnionych, najemca może wypowiedzieć najem bez zachowania terminów wypowiedzenia, chociażby w chwili zawarcia umowy wiedział o wadach.

Art. 683 [Porządek domowy] Najemca lokalu powinien stosować się do porządku domowego, o ile ten nie jest sprzeczny z uprawnieniami wynikającymi z umowy; powinien również liczyć się z potrzebami innych mieszkańców i sąsiadów.

Art. 684 [Założenie urządzeń przez najemcę] Najemca może założyć w najętym lokalu oświetlenie elektryczne, gaz, telefon, radio i inne podobne urządzenia, chyba że sposób ich założenia sprzeciwia się obowiązującym przepisom albo zagraża bezpieczeństwu nieruchomości. Jeżeli do założenia urządzeń potrzebne jest współdziałanie wynajmującego, najemca może domagać się tego współdziałania za zwrotem wynikłych stąd kosztów.

Art. 685 [Niewłaściwe zachowanie najemcy] Jeżeli najemca lokalu wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko obowiązującemu porządkowi domowemu albo przez swoje niewłaściwe zachowanie czyni korzystanie z innych lokali w budynku uciążliwym, wynajmujący może

Rozdział II. Tenancy of Premises.

Art. 680. Relevant provisions. The provisions of the preceding chapter apply to tenancy of premises, subject to the following provisions.

Art. 680¹. Spouses.

§ 1. Spouses are deemed tenants of premises, regardless of the property regime between them if the premises tenancy relationship aimed at fulfilling the housing needs of their family arose during their marriage. If there exists a separate property regime or a separate property regime with equalization of assets, the provisions on matrimonial property regime apply accordingly to joint tenancy.

§ 2. Cessation of a matrimonial property regime during a marriage does not lead to cessation of the joint tenancy of premises aimed at fulfilling the housing needs of the family. By applying accordingly the provisions on establishing a separate property regime in a court judgment, the court may, for good cause, at the demand of one of the spouses cancel the joint tenancy of premises.

Art. 681. Minor outlays. Minor outlays which encumber the premises' tenant include especially minor floor, door and window repairs, painting of walls, floors and the inner side of entrance doors, as well as minor repairs to installations and technical equipment ensuring lighting, heating, and water supply and discharge.

Art. 682. Defects hazardous to health. If defects in rented premises are such that they pose a danger to the health of the tenant, the members of his household or persons employed by him, the tenant may terminate the tenancy without notice, even if he knew of the defects at the time the contract was executed.

Art. 683. House rules. The premises' tenant should abide by the house rules if they are not contradictory to his rights under the contract; he should also take into account the needs of other residents and neighbors.

Art. 684. Installation of equipment by tenant. The tenant may install electrical lighting, gas, telephone, radio and similar facilities in the rented premises unless the manner in which they are installed is contradictory to applicable provisions or pose a danger to the safety of the real estate. If the landlord's cooperation is required in order to install the equipment, the tenant may demand such cooperation against reimbursement of related costs.

Art. 685. Tenant's improper conduct. If the premises' tenant grossly or persistently violates the house rules or, by his inappropriate behavior, renders the use of other premises in the building burdensome, the landlord may terminate the tenancy without notice.

²⁶⁶⁾ Tytuł rozdziału II w brzmieniu ustawy z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁶⁷⁾ Art. 680 w brzmieniu ustawy z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁶⁸⁾ Art. 680¹ w brzmieniu ustawy z dnia 6.11.2008 r. (Dz.U. Nr 220, poz. 1431), która wchodzi w życie 13.06.2009 r.

wypowiedzieć najem bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Art. 685¹ [Wypowiedzenie wysokości czynszu] ²⁶⁹⁾ Wynajmujący lokal może podwyższyć czynsz, wypowiadając dotychczasową wysokość czynszu najpóźniej na miesiąc naprzód, na koniec miesiąca kalendarzowego.

Art. 686 [Rozszerzenie przedmiotu zastawu] Ustawowe prawo zastawu wynajmującego lokal mieszkalny rozciąga się także na wniesione do lokalu ruchomości członków rodziny najemcy razem z nim mieszkających.

Art. 687 [Zwłoka z zapłatą czynszu] Jeżeli najemca lokalu dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa pełne okresy płatności, a wynajmujący zamierza najem wypowiedzieć bez zachowania terminów wypowiedzenia, powinien on uprzedzić najemcę na piśmie, udzielając mu dodatkowego terminu miesięcznego do zapłaty zaległego czynszu.

Art. 688 [Terminy wypowiedzenia] Jeżeli czas trwania najmu lokalu nie jest oznaczony, a czynsz jest płatny miesięcznie, najem można wypowiedzieć najpóźniej na trzy miesiące naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego.

Art. 688¹ [Odpowiedzialność za zapłatę czynszu] ²⁷⁰⁾

§ 1. Za zapłatę czynszu i innych należnych opłat odpowiadają solidarnie z najemcą stale zamieszkujące z nim osoby pełnoletnie.

§ 2. Odpowiedzialność osób, o których mowa w § 1, ogranicza się do wysokości czynszu i innych opłat należnych za okres ich stałego zamieszkiwania.

Art. 688² [Podnajem, bezpłatne używanie] ²⁷¹⁾ Bez zgody wynajmującego najemca nie może oddać lokalu lub jego części do bezpłatnego używania ani go podnająć. Zgoda wynajmującego nie jest wymagana co do osoby, względem której najemca jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym.

Art. 689 (skreślony) ²⁷²⁾

Art. 690 [Bezwzględne prawo najemcy] ²⁷³⁾ Do ochrony praw najemcy do używania lokalu stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie własności.

Art. 691 [Wstąpienie osób bliskich] ²⁷⁴⁾

§ 1. W razie śmierci najemcy lokalu mieszkalnego w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek niebędący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, inne osoby, wobec których najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych, oraz osoba, która pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z najemcą.

Art. 685¹. Termination of rent. The landlord may increase the rent by terminating the current rent with at least one month's notice, at the end of a calendar month.

Art. 686. Extension of a pledge object. The statutory pledge of the landlord of residential premises also extends to movables of the tenant's family members residing with him which are brought into the premises.

Art. 687. Rent payment default. If the premises' tenant defaults in rent payment for at least two full payment periods and the landlord intends to terminate the tenancy without notice, he should warn the tenant in writing by giving him an additional one-month period to pay the overdue rent.

Art. 688. Notice periods. If the term of the premises' tenancy is not fixed and rent is payable monthly, the tenancy may be terminated no later than with three months' notice at the end of a calendar month.

Art. 688¹. Liability for rent payment.

§ 1. Liability for payment of rent and other charges due is borne jointly and severally by the tenant and adults permanently residing with him.

§ 2. The liability of the persons referred to in § 1 is limited to rent and other charges due for the period during which they permanently reside there.

Art. 688². Subletting, free-of-charge use. The tenant cannot hand over the premises or any part thereof for free-of-charge use or sublet it, without the landlord's consent. The landlord's consent is not required for a person towards whom the tenant has a maintenance obligation.

Art. 689 (deleted)

Art. 690. Absolute right of tenant. The provisions on the protection of ownership apply accordingly to the protection of a tenant's rights to use premises.

Art. 691. Accession of close persons.

§ 1. If the tenant of residential premises dies, the tenant's spouse who is not a co-tenant, the tenant's and the spouse's children, other persons towards whom the tenant had a maintenance obligation and any other person with whom the tenant was cohabitating becomes a party to the tenancy.

²⁶⁹⁾ Art. 685¹ w brzmieniu ustawy z dnia 17.12.2004 r. (Dz.U. Nr 281, poz. 2783), która wchodzi w życie 1.01.2005 r. Przepisu nie stosuje się do umów najmu lokali użytkowych, zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

²⁷⁰⁾ Art. 688¹ dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁷¹⁾ Art. 688² dodany ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁷²⁾ Art. 689 skreślony ustawą z dnia 2.07.1994 r. (Dz.U. Nr 105, poz. 509), która wchodzi w życie 12.11.1994 r.

²⁷³⁾ Art. 690 zmieniony ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

²⁷⁴⁾ Art. 691 skreślony ustawą z dnia 2.07.1994 r. (Dz.U. Nr 105, poz. 509), która wchodzi w życie 12.11.1994 r. Treść art. 691 dodana ponownie ustawą z dnia 21.06.2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733), która wchodzi w życie 10.07.2001 r.

§ 2. Osoby wymienione w § 1 wstępują w stosunek najmu lokalu mieszkalnego, jeżeli stale zamieszkiwały z najemcą w tym lokalu do chwili jego śmierci.

§ 3. W razie braku osób wymienionych w § 1 stosunek najmu lokalu mieszkalnego wygasa.

§ 4. Osoby, które wstąpiły w stosunek najmu lokalu mieszkalnego na podstawie § 1, mogą go wypowiedzieć z zachowaniem terminów ustawowych, chociażby umowa najmu była zawarta na czas oznaczony. W razie wypowiedzenia stosunku najmu przez niektóre z tych osób stosunek ten wygasa względem osób, które go wypowiedziały.

§ 5. Przepisów § 1-4 nie stosuje się w razie śmierci jednego ze współnajemców lokalu mieszkalnego.

Art. 692 [Ograniczenie praw nabywcy] Przepisów o wypowiedzeniu najmu przez nabywcę rzeczy najętej nie stosuje się do najmu lokali mieszkalnych, chyba że najemca nie objął jeszcze lokalu.

§ 2. The persons listed in § 1 step into the residential premises tenancy relationship if they permanently resided in the premises with the tenant until his death.

§ 3. In the absence of the persons specified in § 1, the residential premises tenancy relationship expires.

§ 4. Persons who step into to a residential premises tenancy relationship pursuant to § 1 may terminate the relationship observing statutory notice periods even though the tenancy contract was executed for a fixed term. If the tenancy is terminated by some of those persons, the tenancy relationship expires with respect to the persons who terminated it.

§ 5. The provisions of § 1-4 do not apply in the case of death of one of the co-tenants of residential premises.

Art. 692. Limitation of acquirer's right. The provisions on termination of tenancy by the acquirer of a rented thing do not apply to tenancy of residential premises unless the tenant has not yet occupied the premises.

Dział II. Dzierżawa.

Art. 693 [Pojęcie; oznaczenie czynszu]

§ 1. Przez umowę dzierżawy wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nie oznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.

§ 2. Czynsz może być zastrzeżony w pieniądzu lub świadczeniach innego rodzaju. Może być również oznaczony w ułamkowej części pożytków.

Art. 694 [Odesłanie do najmu] Do dzierżawy stosuje się odpowiednio przepisy o najmie z zachowaniem przepisów poniższych.

Art. 695 [Terminy; prawo pierwokupu]²⁷⁵⁾

§ 1.²⁷⁶⁾ Dzierżawę zawartą na czas dłuższy niż lat trzydzieści poczytuje się po upływie tego terminu za zawartą na czas nie oznaczony.

§ 2.²⁷⁷⁾ *(uchylony)*

Art. 696 [Wykonywanie dzierżawy] Dzierżawca powinien wykonywać swoje prawo zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki i nie może zmieniać przeznaczenia przedmiotu dzierżawy bez zgody wydzierżawiającego.

Art. 697 [Naprawy konieczne] Dzierżawca ma obowiązek dokonywania napraw niezbędnych do zachowania przedmiotu dzierżawy w stanie nie pogorszonym.

Art. 698 [Poddzierżawa; bezpłatne używanie]

§ 1. Bez zgody wydzierżawiającego dzierżawca nie może oddawać przedmiotu dzierżawy osobie trzeciej do

Dział II. Lease.

Art. 693. Concept; rent.

§ 1. By a lease contract, the lessor commits to hand over a thing for the lessee's use and collection of profits for a fixed or a non-fixed term, and the lessee commits to pay the lessor the agreed rent.

§ 2. Rent may be stipulated in money or in performances of another type. It may also be specified as a fraction of the profits.

Art. 694. Reference to tenancy. The provisions on tenancy apply accordingly to lease, subject to the following provisions.

Art. 695. Time; right of first refusal.

§ 1. A lease contract executed for longer than thirty years is deemed, after this period passes, executed for a non-fixed term.

§ 2. *(repealed)*

Art. 696. Lease exercise. The lessee should exercise his right in accordance with the requirements of proper management and cannot change the purpose of the leased object without the lessor's consent.

Art. 697. Necessary repairs. The lessee is obliged to carry out any repairs needed to keep the leased object in a non-deteriorated condition.

Art. 698. Sublease; free-of charge-use.

§ 1. The lessee cannot hand over the leased object for free-of-charge use or sublease it to a third party without

²⁷⁵⁾ Art. 695 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 26.10.1971 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 252), która wchodzi w życie 4.11.1971 r.

²⁷⁶⁾ Art. 695 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁷⁷⁾ Art. 695 § 2 uchylony ustawą z dnia 11.04.2003 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 592), która wchodzi w życie 16.07.2003 r.

bezpłatnego używania ani go poddzierżawiać.

§ 2. W razie naruszenia powyższego obowiązku wydzierżawiający może dzierżawę wypowiedzieć bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Art. 699 [Termin płatności czynszu] Jeżeli termin płatności czynszu nie jest w umowie oznaczony, czynsz jest płatny z dołu w terminie zwyczajowo przyjętym, a w braku takiego zwyczaju - półrocznie z dołu.

Art. 700 [Obniżenie czynszu] Jeżeli wskutek okoliczności, za które dzierżawca odpowiedzialności nie ponosi i które nie dotyczą jego osoby, zwykły przychód z przedmiotu dzierżawy uległ znacznemu zmniejszeniu, dzierżawca może żądać obniżenia czynszu przypadającego za dany okres gospodarczy.

Art. 701 [Prawo zastawu] Do rzeczy ruchomych objętych ustawowym prawem zastawu wydzierżawiającego należą także rzeczy służące do prowadzenia gospodarstwa lub przedsiębiorstwa, jeżeli znajdują się w obrębie przedmiotu dzierżawy.

Art. 702 [Rozszerzenie] Jeżeli w umowie zastrzeżono, że oprócz czynszu dzierżawca będzie obowiązany uiszczać podatki i inne ciężary związane z własnością lub z posiadaniem przedmiotu dzierżawy oraz ponosić koszty jego ubezpieczenia, ustawowe prawo zastawu przysługujące wydzierżawiającemu zabezpiecza również roszczenie wydzierżawiającego względem dzierżawcy o zwrot sum, które z powyższych tytułów zapłacił.

Art. 703 [Zwłoka z zapłatą czynszu] Jeżeli dzierżawca dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa pełne okresy płatności, a w wypadku gdy czynsz jest płatny rocznie, jeżeli dopuszcza się zwłoki z zapłatą ponad trzy miesiące, wydzierżawiający może dzierżawę wypowiedzieć bez zachowania terminu wypowiedzenia. Jednakże wydzierżawiający powinien uprzedzić dzierżawcę udzielając mu dodatkowego trzymiesięcznego terminu do zapłaty zaległego czynszu.

Art. 704 [Wypowiedzenie] W braku odmiennej umowy dzierżawę gruntu rolnego można wypowiedzieć na jeden rok naprzód na koniec roku dzierżawnego, inną zaś dzierżawę na sześć miesięcy naprzód przed upływem roku dzierżawnego.

Art. 705 [Zwrot przedmiotu dzierżawy] Po zakończeniu dzierżawy dzierżawca obowiązany jest, w braku odmiennej umowy, zwrócić przedmiot dzierżawy w takim stanie, w jakim powinien się znajdować stosownie do przepisów o wykonywaniu dzierżawy.

Art. 706 [Pozostawione zasiewy] Jeżeli przy zakończeniu dzierżawy dzierżawca gruntu rolnego pozostawia zgodnie ze swym obowiązkiem zasiewy, może on żądać zwrotu poczynionych na te zasiewy nakładów o tyle, o ile wbrew wymaganiom prawidłowej gospodarki nie otrzymał odpowiednich zasiewów przy rozpoczęciu dzierżawy.

Art. 707 [Ograniczenie czynszu] Jeżeli dzierżawa kończy się przed upływem roku dzierżawnego, dzierżawca obowiązany jest zapłacić czynsz w takim stosunku, w jakim pożytki, które w tym roku pobrał lub mógł pobrać, pozostają do pożytków z całego roku dzierżawnego.

the lessor's consent.

§ 2. If the above obligation is violated, the lessor may terminate the lease without notice.

Art. 699. Rent payment period. If the rent payment period is not specified in the contract, rent is payable in arrears on the date customarily accepted, and in the absence of such custom, semiannually in arrears.

Art. 700. Rent reduction. If, due to circumstances for which the lessee is not liable and which do not concern it, ordinary revenues from the leased object are considerably decreased, the lessee may demand a reduction in the rent due for the given business period.

Art. 701. Pledge right. Movable covered by the lessor's statutory pledge include things used for running a farm or an enterprise if they are within the area of the leased object.

Art. 702. Extension. If the contract stipulates that, apart from rent, the lessee is obliged to pay taxes and other charges related to ownership or possession of the leased object, as well as its insurance costs, the lessor's statutory pledge also secures the lessor's claim against the lessee for reimbursement of the sums he has paid in connection therewith.

Art. 703. Rent payment default. If the lessee defaults in payment of rent for at least two full payment periods and, in the case of rent paid annually, he defaults in payment for over three months, the lessor may terminate the lease without notice. However, the lessor should warn the lessee by giving him an additional three-month period to pay the overdue rent.

Art. 704. Termination. In the absence of a contract to the contrary, the lease of agricultural land may be terminated with one year's notice at the end of the lease year, and any other lease contract with six months' notice before the end of the lease year.

Art. 705. Return of the leased object. After the lease ends, the lessee is obliged, in the absence of a contract to the contrary, to return the leased object in the condition in which it should be according to the provisions on exercise of lease.

Art. 706. Sown seeds remaining. If, at the end of the lease, the lessee of agricultural land leaves it sown in accordance with his obligation, he may demand reimbursement of outlays made on the seeds sown to the extent that, contrary to the requirements of proper management, he did not receive appropriate sowing seeds at the start of the lease.

Art. 707. Rent limitation. If the lease ends before the end of the lease year, the lessee is obliged to pay rent in the same proportion as the profits which he gathered or could have gathered in that year bear to the profits for the whole year.

Art. 708 [Bezczynszowe użytkowanie] Przepisy działu niniejszego stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy osoba biorąca nieruchomością rolną do używania i pobierania pożytków nie jest obowiązana do uiszczania czynszu, lecz tylko do ponoszenia podatków i innych ciężarów związanych z własnością lub z posiadaniem gruntu.

Art. 709 [Dzierżawa praw] Przepisy o dzierżawie rzeczy stosuje się odpowiednio do dzierżawy praw.

Tytuł XVII¹. Umowa leasingu. ²⁷⁸⁾

Art. 709¹ [Pojęcie] Przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Art. 709² [Pisemność] Umowa leasingu powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.

Art. 709³ [Opóźnienie odbioru] Jeżeli rzecz nie zostanie wydana korzystającemu w ustalonym terminie na skutek okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność, umówione terminy płatności rat pozostają niezmienione.

Art. 709⁴ [Obowiązki finansującego]

§ 1. Finansujący powinien wydać korzystającemu rzecz w takim stanie, w jakim znajdowała się ona w chwili wydania finansującemu przez zbywcę.

§ 2. Finansujący nie odpowiada wobec korzystającego za przydatność rzeczy do umówionego użytku.

§ 3. Finansujący obowiązany jest wydać korzystającemu razem z rzeczą odpis umowy ze zbywcą lub odpisy innych posiadanych dokumentów dotyczących tej umowy, w szczególności odpis dokumentu gwarancyjnego co do jakości rzeczy, otrzymanego od zbywcy lub producenta.

Art. 709⁵ [Utrata rzeczy]

§ 1. Jeżeli po wydaniu korzystającemu rzecz została utracona z powodu okoliczności, za które finansujący nie ponosi odpowiedzialności, umowa leasingu wygasa.

§ 2. Korzystający powinien niezwłocznie zawiadomić finansującego o utracie rzeczy.

§ 3. Jeżeli umowa leasingu wygasła z przyczyn określonych w § 1, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wygaśnięcia umowy leasingu oraz z tytułu ubezpieczenia rzeczy, a także naprawienia szkody.

Art. 708. Rent-free usufruct. The provisions of this section apply accordingly where a person taking agricultural real estate for use and collecting profits is not obliged to pay rent but only to incur the taxes and other charges related to ownership or possession of land.

Art. 709. Lease of rights. The provisions on lease of things apply accordingly to lease of rights.

Tytuł XVII¹. Leasing Contract.

Art. 709¹. Concept. By a leasing contract, the financing party commits, within the scope of operations of its enterprise, to acquire a thing from a specified transferor on the terms and conditions set forth in that contract and to give the thing over to the user for use or for use and collection of profits for a specified period, and the user commits to pay the financing party in agreed installments monetary remuneration equal to at least the price or the remuneration at which the financing party acquired the thing.

Art. 709². Written form. A leasing contract should be executed in writing; otherwise it will be invalid.

Art. 709³. Delayed collection. If a thing is not handed over to the user in the agreed period due to circumstances for which he is liable, the agreed installment payment dates remain unchanged.

Art. 709⁴. Financing party's obligations.

§ 1. The financing party should hand over the thing to the user in the condition it was in at the time it was handed over to the financing party by the transferor.

§ 2. The financing party is not liable towards the user for the suitability of the thing for the agreed use.

§ 3. The financing party is obliged to hand over to the user, together with the thing, a copy of the contract with the transferor or copies of other documents in his possession concerning the contract, especially a copy of a warranty card for the quality of the thing which it received from the transferor or manufacturer.

Art. 709⁵. Loss of a thing.

§ 1. If, after the thing is handed over to the user, it is lost due to circumstances for which the financing party is not liable, the leasing contract expires.

§ 2. The user should immediately notify the financing party that the thing has been lost.

§ 3. If a leasing contract expires for the reasons set forth in § 1, the financing party may demand that the user immediately pay all the installments provided for in the contract which have not been paid, reduced by the benefits which the financing party has obtained as a result of them being paid before the agreed date and expiry of the leasing contract and from insurance of the thing, and remedy of damage.

²⁷⁸⁾ Tytuł XVII¹ (art. 709¹-709¹⁸) dodany ustawą z dnia 26.07.2000 r. (Dz.U. Nr 74, poz. 857), która wchodzi w życie 9.12.2000 r.

Art. 709⁶ [Koszty ubezpieczenia] Jeżeli w umowie leasingu zastrzeżono, że korzystający obowiązany jest ponosić koszty ubezpieczenia rzeczy od jej utraty w czasie trwania leasingu, w braku odmiennego postanowienia umownego, koszty te obejmują składkę z tytułu ubezpieczenia na ogólnie przyjętych warunkach.

Art. 709⁷ [Obowiązki korzystającego]

§ 1. Korzystający obowiązany jest utrzymywać rzecz w należyтым stanie, w szczególności dokonywać jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie niepogorszonym, z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania, oraz ponosić ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy.

§ 2. Jeżeli w umowie leasingu nie zostało zastrzeżone, że konserwacji i napraw rzeczy dokonuje osoba mająca określone kwalifikacje, korzystający powinien niezwłocznie zawiadomić finansującego o konieczności dokonania istotnej naprawy rzeczy.

§ 3. Korzystający obowiązany jest umożliwić finansującemu sprawdzenie rzeczy w zakresie określonym w § 1 i 2.

Art. 709⁸ [Rękojmia]

§ 1. Finansujący nie odpowiada wobec korzystającego za wady rzeczy, chyba że wady te powstały na skutek okoliczności, za które finansujący ponosi odpowiedzialność. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne.

§ 2. Z chwilą zawarcia przez finansującego umowy ze zbywcą z mocy ustawy przechodzą na korzystającego uprawnienia z tytułu wad rzeczy przysługujące finansującemu względem zbywcy, z wyjątkiem uprawnienia odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą.

§ 3. Wykonanie przez korzystającego uprawnień określonych w § 2 nie wpływa na jego obowiązki wynikające z umowy leasingu, chyba że finansujący odstąpi od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy.

§ 4. Korzystający może żądać odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy, jeżeli uprawnienie finansującego do odstąpienia wynika z przepisów prawa lub umowy ze zbywcą. Bez zgłoszenia żądania przez korzystającego finansujący nie może odstąpić od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy.

§ 5. W razie odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy, umowa leasingu wygasa. Finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezaplaconych rat, pomniejszych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wygaśnięcia umowy leasingu oraz umowy ze zbywcą.

Art. 709⁹ [Używanie rzeczy] Korzystający powinien używać rzeczy i pobierać jej pożytki w sposób określony w umowie leasingu, a gdy umowa tego nie określa - w sposób odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy.

Art. 709⁶. Insurance costs. If a leasing contract stipulates that the user is obliged to incur the costs of insuring the thing against loss during the leasing period, in the absence of a contractual provision to the contrary these costs include a premium for insurance on generally accepted terms and conditions.

Art. 709⁷. User's obligations.

§ 1. The user is obliged to maintain the thing in a proper condition, especially to carry out the maintenance and repairs needed to keep the thing in a non-deteriorated condition, with account taken of normal wear and tear, and to bear the burdens related to ownership or possession of the thing.

§ 2. If the leasing contract does not stipulate that maintenance and repairs of a thing are to be carried out by a person having specified qualifications, the user should immediately notify the financing party of the need to carry out a significant repair on the thing.

§ 3. The user is obliged to allow the financing party to examine the thing within the scope specified in § 1 and 2.

Art. 709⁸. Implied warranty for defects.

§ 1. The financing party is not liable towards the user for defects in a thing unless the defects arise from circumstances for which the financing party is liable. Contractual provisions less favorable for the user are invalid.

§ 2. Upon the execution of a contract by the financing party with the transferor, the financing party's rights towards the transferor based on defects in the thing are transferred to the user under the law, save for the financing party's right to rescind the contract with the transferor.

§ 3. The exercise by the user of the rights set forth in § 2 does not affect his obligations under the leasing contract unless the financing party rescinds the contract with the transferor due to defects in the thing.

§ 4. The user may demand that the financing party rescind the contract with the transferor due to defects in the thing if the financing party's rescission right arises from legal regulations or the contract with the transferor. Unless the user so demands, the financing party cannot rescind the contract with the transferor due to defects in the thing.

§ 5. If the financing party rescinds the contract with the transferor due to defects in the thing, the leasing contract expires. The financing party may demand that the user immediately pay all the installments provided for in the contract which have not been paid, reduced by the benefits which the financing party has obtained as a result of them being paid before the agreed date and expiry of the leasing contract and of the contract with the transferor.

Art. 709⁹. Use of a thing. The user should use the thing and collect the profits therefrom in the manner set forth in the leasing contract, and if not set forth in the contract, in a manner corresponding to the properties and purpose of the thing.

Art. 709¹⁰ [Zmiany] Bez zgody finansującego korzystający nie może czynić w rzeczy zmian, chyba że wynikają one z przeznaczenia rzeczy.

Art. 709¹¹ [Wypowiedzenie] Jeżeli mimo upomnienia na piśmie przez finansującego korzystający narusza obowiązki określone w art. 709⁷ § 1 lub w art. 709⁹ albo nie usunie zmian w rzeczy dokonanych z naruszeniem art. 709¹⁰, finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia.

Art. 709¹² [Oddanie osobie trzeciej]

§ 1. Bez zgody finansującego korzystający nie może oddać rzeczy do używania osobie trzeciej.

§ 2. W razie naruszenia obowiązku określonego w § 1, finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia.

Art. 709¹³ [Zwłoka]

§ 1. Korzystający obowiązany jest płacić raty w terminach umówionych.

§ 2. Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne.

Art. 709¹⁴ [Zbycie rzeczy]

§ 1. W razie zbycia rzeczy przez finansującego nabywca wstępuje w stosunek leasingu na miejsce finansującego.

§ 2. Finansujący powinien niezwłocznie zawiadomić korzystającego o zbyciu rzeczy.

Art. 709¹⁵ [Spłata rat] W razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Art. 709¹⁶ [Przeniesienie własności] Jeżeli finansujący zobowiązał się, bez dodatkowego świadczenia, przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, korzystający może żądać przeniesienia własności rzeczy w terminie miesiąca od upływu tego czasu, chyba że strony uzgodniły inny termin.

Art. 709¹⁷ [Odesłanie do najmu i sprzedaży] Do odpowiedzialności finansującego za wady rzeczy powstałe na skutek okoliczności, za które finansujący ponosi odpowiedzialność, uprawnień i obowiązków stron w razie dochodzenia przez osobę trzecią przeciwko korzystającemu roszczeń dotyczących rzeczy,

Art. 709¹⁰. Changes. Without the financing party's consent, the user cannot make changes to the thing unless the changes arise from the purpose of the thing.

Art. 709¹¹. Termination. If, despite a written warning from the financing party, the user violates the obligations set forth in Article 709⁷ § 1 or Article 709⁹ or does not remove changes in the thing made in violation of Article 709¹⁰, the financing party may terminate the leasing contract with immediate effect unless the parties agreed on a notice period.

Art. 709¹². Handing over to a third party.

§ 1. Without the financing party's consent, the user cannot give the thing over for use to a third party.

§ 2. In the event of violation of the obligation set forth in § 1, the financing party may terminate the leasing contract with immediate effect unless the parties agreed on a notice period.

Art. 709¹³. Default.

§ 1. The user is obliged to pay the installments on the agreed dates.

§ 2. If the user defaults in payment of at least one installment, the financing party should give the user in writing an appropriate additional period for paying the arrears with the sanction that, if the given period passes to no effect, he may terminate the leasing contract with immediate effect unless the parties agreed on a notice period. Contractual provisions less favorable for the user are invalid.

Art. 709¹⁴. Disposal of a thing.

§ 1. If the financing party disposes of the thing, the acquirer steps into the leasing relationship in lieu of the financing party.

§ 2. The financing party should immediately notify the user of the disposal of the thing.

Art. 709¹⁵. Pay-off installments. If the financing party terminates the leasing contract due to circumstances for which the user is liable, the financing party may demand that the user immediately pay all the installments which are provided for in the contract which have not been paid, reduced by the benefits which the financing party has obtained as a result of them being paid before the agreed date and termination of the leasing contract.

Art. 709¹⁶. Ownership transfer. If the financing party commits, without an additional performance, to transfer the ownership of the thing to the user after the leasing period specified in the contract passes, the user may demand that the ownership of the thing be transferred within one month of the end of that period unless the parties agreed on another period.

Art. 709¹⁷. Reference to tenancy and sale. The provisions on tenancy apply accordingly to the financing party's liability for defects in a thing arising from circumstances for which the financing party is liable, the rights and obligations of the parties if a third party raises claims against the user with regard to the thing, the user's

odpowiedzialności korzystającego i osoby trzeciej wobec finansującego w razie oddania rzeczy tej osobie przez korzystającego do używania, zabezpieczenia rat leasingu i świadczeń dodatkowych korzystającego, zwrotu rzeczy przez korzystającego po zakończeniu leasingu oraz do ulepszenia rzeczy przez korzystającego stosuje się odpowiednio przepisy o najmie, a do zapłaty przez korzystającego rat przed terminem płatności stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży na raty.

Art. 709¹⁸ [Leasing bezpośredni] Do umowy, przez którą jedna strona zobowiązuje się oddać rzecz stanowiącą jej własność do używania albo do używania i pobierania pożytków drugiej stronie, a druga strona zobowiązuje się zapłacić właścicielowi rzeczy w umówionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej wartości rzeczy w chwili zawarcia tej umowy, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego tytułu.

Tytuł XVIII. Użyczenie.

Art. 710 [Pojęcie] Przez umowę użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu, przez czas oznaczony lub nie oznaczony, na bezpłatne używanie oddanej mu w tym celu rzeczy.

Art. 711 [Wady rzeczy] Jeżeli rzecz użyczona ma wady, użyczający obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził biorącemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich. Przepisu powyższego nie stosuje się, gdy biorący mógł wadę z łatwością zauważyć.

Art. 712 [Sposób używania]

§ 1. Jeżeli umowa nie określa sposobu używania rzeczy, biorący może rzeczy używać w sposób odpowiadający jej właściwościom i przeznaczeniu.

§ 2. Bez zgody użyczającego biorący nie może oddać rzeczy użyczonej osobie trzeciej do używania.

Art. 713 [Koszty utrzymania] Biorący do używania ponosi zwykłe koszty utrzymania rzeczy użyczonej. Jeżeli poczynił inne wydatki lub nakłady na rzecz, stosuje się odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 714 [Przypadkowa utrata] Biorący do używania jest odpowiedzialny za przypadkową utratę lub uszkodzenie rzeczy, jeżeli jej używa w sposób sprzeczny z umową albo z właściwościami lub z przeznaczeniem rzeczy, albo gdy nie będąc do tego upoważniony przez umowę ani zmuszony przez okoliczności powierza rzecz innej osobie, a rzecz nie byłaby uległa utracie lub uszkodzeniu, gdyby jej używał w sposób właściwy albo gdyby ją zachował u siebie.

Art. 715 [Zakończenie] Jeżeli umowa użyczenia została zawarta na czas nie oznaczony, użyczenie kończy się, gdy biorący uczynił z rzeczy użytek odpowiadający umowie albo gdy upłynął czas, w którym mógł ten użytek uczynić.

Art. 716 [Przedterminowe zakończenie] Jeżeli biorący używa rzeczy w sposób sprzeczny z umową albo z właściwościami lub z przeznaczeniem rzeczy, jeżeli powierza rzecz innej osobie nie będąc do tego

and a third party's liability towards the financing party if the user gives the thing over to that person for use, security for the leasing installments and the additional performances of the user, the return of the thing by the user after the leasing ends and improvements made to the thing by the user, and the provisions on sale by installments apply to payment by the user of installments before the payment date.

Art. 709¹⁸. Direct leasing. The provisions of this title apply accordingly to a contract under which one party commits to give a thing owned by that party over to another party for use or for use and collection of profits, and the other party commits to pay the owner of the thing, in agreed installments, monetary remuneration equal to at least the value of the thing at the time the contract is executed.

Tytuł XVIII. Lending for Use.

Art. 710. Concept. By a lending for use contract, the lender commits to permit the borrower, for a fixed or a non-fixed term, to use a thing free of charge for the stated purpose.

Art. 711. Defects in a thing. If a thing lent for use has defects, the lender is obliged to remedy any damage that he has caused to the borrower by not notifying the borrower of the defects while being aware of them. The above provision does not apply if the borrower could have easily noticed the defect.

Art. 712. Manner of use.

§ 1. If the contract does not specify the manner of using the thing, the borrower may use the thing in a manner corresponding to its properties and purpose.

§ 2. Without the lender's consent, the borrower cannot lend the lent thing to a third party for use.

Art. 713. Maintenance costs. The borrower bears the ordinary costs of maintaining a thing lent. If he incurs other expenses or outlays on the thing, the provisions on management of another person's affairs without a mandate apply accordingly.

Art. 714. Accidental loss. The borrower is liable for accidental loss of or damage to a thing if he uses it contrary to the contract or its properties or its purpose or if he entrusts it to another person without being so authorized by the contract or forced by circumstances and the thing would not have been lost or damaged had he used it properly or he kept it himself.

Art. 715. End. If a lending for use contract is executed for a non-fixed term, the lending for use ends if the borrower has made use of the thing in accordance with the contract or if the time during which he could have made use of it has passed.

Art. 716. Premature end. If the borrower uses a thing contrary to the contract or the properties or the purpose of the thing, if he entrusts the thing to another person without being authorized to do so by the contract or

upoważniony przez umowę ani zmuszony przez okoliczności, albo jeżeli rzecz stanie się potrzebna użytkującemu z powodów nie przewidzianych w chwili zawarcia umowy, użytkujący może żądać zwrotu rzeczy, chociażby umowa była zawarta na czas oznaczony.

Art. 717 [Solidarna odpowiedzialność biorących] Jeżeli kilka osób wspólnie wzięło rzecz do używania, ich odpowiedzialność jest solidarna.

Art. 718 [Zwrot rzeczy]

§ 1. Po zakończeniu użyczenia biorący do używania obowiązany jest zwrócić użytkującemu rzecz w stanie nie pogorszonym; jednakże biorący nie ponosi odpowiedzialności za zużycie rzeczy będące następstwem prawidłowego używania.

§ 2. Jeżeli biorący do używania powierzył rzecz innej osobie, obowiązek powyższy ciąży także na tej osobie.

Art. 719 [Przedawnienie] Roszczenie użytkującego przeciwko biorącemu do używania o naprawienie szkody za uszkodzenie lub pogorszenie rzeczy, jak również roszczenia biorącego do używania przeciwko użytkującemu o zwrot nakładów na rzecz oraz o naprawienie szkody poniesionej wskutek wad rzeczy przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy.

Tytuł XIX. Pożyczka.

Art. 720 [Pojęcie; forma] ²⁷⁹⁾

§ 1. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

§ 2. ²⁸⁰⁾ Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Art. 721 [Odstąpienie; odmowa wydania] Dający pożyczkę może odstąpić od umowy i odmówić wydania przedmiotu pożyczki, jeżeli zwrot pożyczki jest wątpliwy z powodu złego stanu majątkowego drugiej strony. Uprawnienie to nie przysługuje dającemu pożyczkę, jeżeli w chwili zawarcia umowy o złym stanie majątkowym drugiej strony wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć.

Art. 722 [Przedawnienie] Roszczenie biorącego pożyczkę o wydanie przedmiotu pożyczki przedawnia się z upływem sześciu miesięcy od chwili, gdy przedmiot miał być wydany.

Art. 723 [Termin zwrotu] Jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę.

Art. 724 [Wady rzeczy] Jeżeli rzeczy otrzymane przez biorącego pożyczkę mają wady, dający pożyczkę obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził

forced by the circumstances, or if the lender needs the thing for reasons unforeseen at the time the contract was executed, the lender may demand that the thing be returned even though the contract was executed for a fixed term.

Art. 717. Joint and several liability of borrowers. If several persons take a thing jointly for use, their liability is joint and several.

Art. 718. Return of a thing.

§ 1. After the lending for use ends, the borrower is obliged to return the thing to the lender in a non-deteriorated condition; however, the borrower is not liable for normal wear and tear.

§ 2. If the borrower has entrusted the thing to another person, the above obligation also rests on that person.

Art. 719. Statute of limitations. The lender's claims against the borrower for remedy of damage to or deterioration of a thing, as well as the borrower's claims against the lender for reimbursement of outlays on the thing and for remedy of any damage suffered as a result of defects in the thing, become barred by the statute of limitations one year after the thing is returned.

Tytuł XIX. Loan.

Art. 720. Concept; form.

§ 1. By a loan contract, the lender commits to transfer to the borrower the ownership of a specific amount of money or quantity of fungibles, and the borrower commits to return the same amount of money or the same quantity of fungibles of the same quality.

§ 2. A loan contract of a value of more than five hundred zloties should be stated in writing.

Art. 721. Rescission; hand-over refusal. The lender may rescind the contract and refuse to hand over the object of the loan if the return of the loan is doubtful due to the bad financial condition of the other party. This right is not vested in the lender if, at the time the contract was executed, he knew or could have easily learned of the bad financial condition of the other party.

Art. 722. Statute of limitations. The borrower's claim for the object of the loan to be handed over becomes barred by the statute of limitations six months after the object was to have been handed over.

Art. 723. Return date. If the loan return date is not specified, the debtor is obliged to return the loan within six weeks of the loan being terminated by the lender.

Art. 724. Defects in things. If things received by the borrower have defects, the lender is obliged to remedy any damage that he has caused to the borrower by not

²⁷⁹⁾ Art. 720 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁸⁰⁾ Art. 720 § 2 zmieniony ustawą z dnia 7.07.1994 r. (Dz.U. Nr 84, poz. 386), która wchodzi w życie 1.01.1995 r.

biorącemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich. Przepisu powyższego nie stosuje się w wypadku, gdy biorący mógł z łatwością wadę zauważyć.

informing the borrower of the defects while being aware of them. The above provision does not apply if the borrower could have easily noticed the defect.

Tytuł XX. Umowa rachunku bankowego.

Tytuł XX. Bank Account Contract.

Art. 725 [Pojęcie] ²⁸¹⁾ Przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych.

Art. 725. Concept. By a bank account contract, a bank commits to a bank account holder, for a fixed or a non-fixed term, to keep his cash and, if the contract so provides, to carry out, on his instructions, money settlements.

Art. 726 [Rozporządzanie pieniędzmi] ²⁸²⁾ Bank może obracać czasowo wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym z obowiązkiem ich zwrotu w całości lub w części na każde żądanie, chyba że umowa uzależnia obowiązek zwrotu od wypowiedzenia.

Art. 726. Money dispositions. A bank may temporarily deal in cash available on a bank account subject to the obligation to return the whole or part of the amount on each demand unless the contract makes the obligation to return the same conditional on a termination notice.

Art. 727 [Odmowa wykonania zlecenia] Bank może odmówić wykonania zlecenia posiadacza rachunku bankowego tylko w wypadkach przewidzianych w przepisach szczególnych.

Art. 727. Refusal to carry out an order. A bank may refuse to carry out a bank account holder's order only in the instances provided for in specific regulations.

Art. 728 [Wyciąg z rachunku] ²⁸³⁾

Art. 728. Account statement.

§ 1. Przy umowie zawartej na czas nieoznaczony bank jest obowiązany informować posiadacza rachunku, w sposób określony w umowie, o każdej zmianie stanu rachunku bankowego.

§ 1. In the event of a contract executed for a non-fixed term, the bank is obliged to inform the account holder, in the manner set forth in the contract, of each change on the bank account.

§ 2. Bank jest obowiązany przysyłać posiadaczowi co najmniej raz w miesiącu bezpłatnie wyciąg z rachunku z informacją o zmianach stanu rachunku i ustaleniem salda, chyba że posiadacz wyraził pisemnie zgodę na inny sposób informowania o zmianach stanu rachunku i ustaleniu salda.

§ 2. The bank is obliged to send at least once a month free of charge to the account holder an account statement showing the changes on the account and showing the balance unless the account holder has consented in writing to being notified in another manner of changes on the account and the account balance.

§ 3. Posiadacz rachunku bankowego jest obowiązany zgłosić bankowi niezgodność zmian stanu rachunku lub salda w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania wyciągu z rachunku.

§ 3. A bank account holder is obliged to report to the bank any inaccuracy in the changes on the account or the balance within fourteen days of receiving the account statement.

Art. 729 [Rachunek imienny] Posiadacz imiennego rachunku bankowego obowiązany jest zawiadamiać bank o każdej zmianie swego zamieszkania lub siedziby.

Art. 729. Named account. The holder of a named bank account is obliged to notify the bank of each change in his place of residence or registered office.

Art. 730 [Wypowiedzenie] Rozwiązanie umowy rachunku bankowego zawartej na czas nie oznaczony może nastąpić w każdym czasie wskutek wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron; jednakże bank może wypowiedzieć taką umowę tylko z ważnych powodów.

Art. 730. Termination. A bank account contract executed for a non-fixed term may be dissolved at any time through notice by either party, though the bank may terminate the contract only for good cause.

Art. 731 [Przedawnienie] Roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem lat dwóch. Nie dotyczy to roszczeń o zwrot wkładów oszczędnościowych.

Art. 731. Statute of limitations. Claims arising from a bank account relationship become barred by the statute of limitations after two years. This does not apply to claims for reimbursement of savings deposits.

Art. 732 [Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe] ²⁸⁴⁾ Przepisy niniejszego tytułu stosuje się odpowiednio również do rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

Art. 732. Savings and loan cooperative societies. The provisions of this title also apply accordingly to accounts kept by savings and loan cooperative societies.

²⁸¹⁾ Art. 725 w brzmieniu ustawy z dnia 1.04.2004 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 870), która wchodzi w życie 1.05.2004 r.

²⁸²⁾ Art. 726 w brzmieniu ustawy z dnia 1.04.2004 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 870), która wchodzi w życie 1.05.2004 r.

²⁸³⁾ Art. 728 w brzmieniu ustawy z dnia 1.04.2004 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 870), która wchodzi w życie 1.05.2004 r.

²⁸⁴⁾ Art. 732 w brzmieniu ustawy z dnia 1.04.2004 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 870), która wchodzi w życie 1.05.2004 r.

Art. 733 [Rozliczenia pieniężne] ²⁸⁵⁾ Przepisy niniejszego tytułu nie uchybiają przepisom o rozliczeniach pieniężnych.

Tytuł XXI. Zlecenie.

Art. 734 [Pojęcie]

§ 1. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie.

§ 2. W braku odmiennej umowy zlecenie obejmuje umocowanie do wykonania czynności w imieniu dającego zlecenie. Przepis ten nie uchybia przepisom o formie pełnomocnictwa.

Art. 735 [Wynagrodzenie]

§ 1. Jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie.

§ 2. Jeżeli nie ma obowiązującej taryfy, a nie umówiono się o wysokość wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające wykonanej pracy.

Art. 736 [Zawodowe wykonywanie zleceń] Kto zawodowo trudni się załatwianiem czynności dla innych, powinien, jeżeli nie chce zlecenia przyjąć, zawiadomić o tym niezwłocznie dającego zlecenie. Taki sam obowiązek ciąży na osobie, która dającemu zlecenie oświadczyła gotowość załatwiania czynności danego rodzaju.

Art. 737 [Sposób wykonania] Przyjmujący zlecenie może bez uprzedniej zgody dającego zlecenie odstąpić od wskazanego przez niego sposobu wykonania zlecenia, jeżeli nie ma możliwości uzyskania jego zgody, a zachodzi uzasadniony powód do przypuszczenia, że dający zlecenie zgodziłby się na zmianę, gdyby wiedział o istniejącym stanie rzeczy.

Art. 738 [Zastępca; odpowiedzialność]

§ 1. Przyjmujący zlecenie może powierzyć wykonanie zlecenia osobie trzeciej tylko wtedy, gdy to wynika z umowy lub ze zwyczaju albo gdy jest do tego zmuszony przez okoliczności. W wypadku takim obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie dającego zlecenie o osobie i o miejscu zamieszkania swego zastępcy i w razie zawiadomienia odpowiedzialny jest tylko za brak należytej staranności w wyborze zastępcy.

§ 2. Zastępca odpowiedzialny jest za wykonanie zlecenia także względem dającego zlecenie. Jeżeli przyjmujący zlecenie ponosi odpowiedzialność za czynności swego zastępcy jak za swoje własne czynności, ich odpowiedzialność jest solidarna.

Art. 739 [Rozwinięcie; szkoda przypadkowa] W wypadku gdy przyjmujący zlecenie powierzył wykonanie zlecenia innej osobie nie będąc do tego uprawniony, a rzecz należąca do dającego zlecenie uległa przy wykonywaniu zlecenia utracie lub uszkodzeniu, przyjmujący zlecenie jest odpowiedzialny także za utratę

Art. 733. Money settlements. The provisions of this title do not prejudice the provisions on money settlements.

Tytuł XXI. Mandate.

Art. 734. Concept.

§ 1. By a mandate contract, the mandatary commits to perform a specified legal act for the mandator.

§ 2. In the absence of a contract to the contrary, a mandate includes an authorization to perform acts on the mandator's behalf. This provision does not prejudice the provisions on the form of a power of attorney.

Art. 735. Remuneration.

§ 1. If it does not follow from either the contract or the circumstances that the mandatary has committed to perform the mandate contract without remuneration, remuneration is due for performing the mandate.

§ 2. If there is no applicable tariff and the parties have not agreed on the amount of the remuneration, remuneration corresponding to the work performed is due.

Art. 736. Professional performance of mandates. Anyone who is professionally engaged in performing acts for others should, if he is unwilling to accept a mandate, immediately notify the mandator of that fact. The same obligation rests on a person who has declared his readiness to carry out a given type of act to the mandator.

Art. 737. Performance manner. The mandatary may, without the mandator's prior consent, desist from performing the mandate in the manner indicated by the mandator if there is no possibility to obtain his consent, and there is good cause to presume that the mandator would consent to the change if he knew of the circumstances.

Art. 738. Substitute; liability.

§ 1. The mandatary may delegate the performance of a mandate to a third party only if this follows from a contract or custom or if he is forced to do so by the circumstances. In such a case, he is obliged to inform the mandator immediately of who the substitute is and his place of residence and, having done so, he is liable only for not using due care in choosing the substitute.

§ 2. The substitute is liable for performing the mandate towards the mandator as well. If the mandatary is liable for the actions of his substitute as for his own actions, their liability is joint and several.

Art. 739. Expansion; accidental damage. If the mandatary delegates performance of the mandate to another person without being authorized to do so, and the thing belonging to the mandator is lost or damaged during performance of the mandate, the mandatary is also liable for accidental loss or damage unless either would also

²⁸⁵⁾ Art. 733 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

lub uszkodzenie przypadkowe, chyba że jedno lub drugie nastąpiłoby również wtedy, gdyby sam zlecenie wykonywał.

Art. 740 [Obowiązki zleceniobiorcy] Przyjmujący zlecenie powinien udzielać dającemu zlecenie potrzebnych wiadomości o przebiegu sprawy, a po wykonaniu zlecenia lub po wcześniejszym rozwiązaniu umowy złożyć mu sprawozdanie. Powinien mu wydać wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, chociażby w imieniu własnym.

Art. 741 [Używanie przedmiotów zleceniodawcy] Przyjmującemu zlecenie nie wolno używać we własnym interesie rzeczy i pieniędzy dającego zlecenie. Od sum pieniężnych zatrzymanych ponad potrzebę wynikającą z wykonywania zlecenia powinien płacić dającemu zlecenie odsetki ustawowe.

Art. 742 [Wydatki i zobowiązania zleceniobiorcy] Dający zlecenie powinien zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia, wraz z odsetkami ustawowymi; powinien również zwolnić przyjmującego zlecenie od zobowiązań, które ten w powyższym celu zaciągnął w imieniu własnym.

Art. 743 [Zaliczka] Jeżeli wykonanie zlecenia wymaga wydatków, dający zlecenie powinien na żądanie przyjmującego udzielić mu odpowiedniej zaliczki.

Art. 744 [Termin płatności wynagrodzenia] W razie odpłatnego zlecenia wynagrodzenie należy się przyjmującemu dopiero po wykonaniu zlecenia, chyba że co innego wynika z umowy lub z przepisów szczególnych.

Art. 745 [Zlecenie wspólne] Jeżeli kilka osób dało lub przyjęło zlecenie wspólnie, ich odpowiedzialność względem drugiej strony jest solidarna.

Art. 746 [Wypowiedzenie]

§ 1. Dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Powinien jednak zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, powinien także naprawić szkodę.

§ 2. Przyjmujący zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Jednakże gdy zlecenie jest odpłatne, a wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, przyjmujący zlecenie jest odpowiedzialny za szkodę.

§ 3. Nie można zrzec się z góry uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów.

Art. 747 [Śmierć zleceniodawcy] W braku odmiennej umowy zlecenie nie wygasa ani wskutek śmierci dającego zlecenie, ani wskutek utraty przez niego zdolności do czynności prawnych. Jeżeli jednak, zgodnie z umową, zlecenie wygasło, przyjmujący zlecenie powinien, gdyby z przerwania powierzonych mu czynności mogła wyniknąć szkoda, prowadzić te czynności nadal, dopóki spadkobierca albo przedstawiciel ustawowy dającego zlecenie nie będzie mógł zarządzić inaczej.

have occurred if he had performed the mandate himself.

Art. 740. Mandatary's obligations. The mandatary should give the mandator the required information about the running of the matter and, once the mandate is performed or upon early dissolution of the contract, submit a report to the mandator. He should hand over to the mandator all that he obtained for him, even though on his own behalf, during performance of the mandate.

Art. 741. Use of the mandator's things. The mandatary cannot use the mandator's things and money in his own interests. He should pay the mandator statutory interest on any amounts retained above the amount needed to perform the mandate.

Art. 742. Mandatary's expenses and obligations. The mandator should reimburse the mandatary for expenses which the mandatary has incurred in order to duly perform the mandate together with statutory interest; he should also release the mandatary from all obligations which the mandatary has incurred for the above purpose on his own behalf.

Art. 743. Advance payments. If the performance of a mandate requires expenses, the mandator should, at the mandatary's demand, pay him an appropriate advance.

Art. 744. Remuneration payment period. In the event of a mandate against payment, remuneration is due to the mandatary only after the mandate is performed unless the contract or specific regulations provide otherwise.

Art. 745. Joint mandate. If several persons order or accept a mandate jointly, their liability towards the other party is joint and several.

Art. 746. Termination.

§ 1. The mandator may terminate the mandate at any time. He should, however, reimburse the mandatary for any expenses which the latter has incurred in order to duly perform the mandate; in the case of a mandate against payment, he is obliged to pay the mandatary part of the remuneration corresponding to the actions taken by the mandatary to that date and, if the termination was without good cause, he should also remedy any damage.

§ 2. The mandatary may terminate the mandate at any time. However, if the mandate is against payment and the termination was without good cause, the mandatary is liable for any damage caused.

§ 3. The right to terminate a mandate for good cause cannot be waived in advance.

Art. 747. Mandator's death. In the absence of a contract to the contrary, a mandate does not expire either on the mandator's death or if he loses the capacity for legal acts. If, however, in accordance with the contract, the mandate has expired, the mandatary should, if damage could arise from the interruption of the acts entrusted to him, continue the acts until the heir or statutory representative of the mandator is able to direct otherwise.

Art. 748 [Śmierć zleceniobiorcy] W braku odmiennej umowy zlecenie wygasa wskutek śmierci przyjmującego zlecenie albo wskutek utraty przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych.

Art. 749 [Działanie po wygaśnięciu zlecenia] Jeżeli zlecenie wygasło, uważa się je mimo to za istniejące na korzyść przyjmującego zlecenie aż do chwili, kiedy dowiedział się o wygaśnięciu zlecenia.

Art. 750 [Umowy o świadczenie usług] Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Art. 751 [Przedawnienie] Z upływem lat dwóch przedawniają się:

- 1) roszczenia o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju; to samo dotyczy roszczeń z tytułu zaliczek udzielonych tym osobom;
- 2) roszczenia z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Tytuł XXII. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 752 [Zasady] Kto bez zlecenia prowadzi cudzą sprawę, powinien działać z korzyścią osoby, której sprawę prowadzi, i zgodnie z jej prawdopodobną wolą, a przy prowadzeniu sprawy obowiązany jest zachowywać należyłą staranność.

Art. 753 [Rozwinięcie]

§ 1. Prowadzący cudzą sprawę bez zlecenia powinien w miarę możliwości zawiadomić o tym osobę, której sprawę prowadzi, i stosownie do okoliczności albo oczekiwać jej zleceń, albo prowadzić sprawę dopóty, dopóki osoba ta nie będzie mogła sama się nią zająć.

§ 2. Z czynności swych prowadzący cudzą sprawę powinien złożyć rachunek oraz wydać wszystko, co przy prowadzeniu sprawy uzyskał dla osoby, której sprawę prowadzi. Jeżeli działał zgodnie ze swoimi obowiązkami, może żądać zwrotu uzasadnionych wydatków i nakładów wraz z ustawowymi odsetkami oraz zwolnienia od zobowiązań, które zaciągnął przy prowadzeniu sprawy.

Art. 754 [Działanie wbrew woli zastąpionego] Kto prowadzi cudzą sprawę wbrew wiadomej mu woli osoby, której sprawę prowadzi, nie może żądać zwrotu poniesionych wydatków i odpowiedzialny jest za szkodę, chyba że wola tej osoby sprzeciwia się ustawie lub zasadom współżycia społecznego.

Art. 755 [Bezprawne zmiany] Jeżeli prowadzący cudzą sprawę dokonał zmian w mieniu osoby, której sprawę prowadzi, bez wyraźnej potrzeby lub korzyści tej osoby albo wbrew wiadomej mu jej woli, obowiązany jest przywrócić stan poprzedni, a gdyby to nie było możliwe,

Art. 748. Mandatary's death. In the absence of a contract to the contrary, a mandate expires either on the mandatary's death or if he loses full capacity for legal acts.

Art. 749. Activities after expiry of mandate. If a mandate expires, it is nonetheless deemed to exist to the mandatary's benefit until such time as he learns of its expiry.

Art. 750. Service contracts. The provisions on mandate apply accordingly to service contracts which are not regulated by other provisions.

Art. 751. Statute of limitations. A limitations period of two years applies to:

- 1) claims for remuneration for acts performed and for reimbursement of expenses by persons who permanently or within the scope of the operations of their enterprise perform acts of a given type; the same applies to claims related to advance payments made to those persons;
- 2) claims based on maintenance, care, upbringing or education, by persons who professionally perform such acts or persons running institutions for this purpose.

Tytuł XXII. Management of another Person's Affairs without a Mandate (Negotiorum Gestio).

Art. 752. Principles. Anyone who manages another person's affairs without a mandate should act to the benefit of that person and in accordance with his likely intention, and in managing the affairs he is obliged to use due care.

Art. 753. Expansion.

§ 1. A person managing another person's affairs without a mandate should, as far as possible, notify the person whose affairs he is managing, and according to the circumstances, either await his instructions or continue to manage his affairs until the person is able to take charge of them himself.

§ 2. A person managing another person's affairs without a mandate should render an account of his actions and hand over all that he has obtained for the person whose affairs he is managing. If he has acted in accordance with his duties, he may demand that reasonable expenses and outlays be reimbursed together with statutory interest and release from any obligations which he assumed in managing the affairs.

Art. 754. Actions contrary to the substituted person's intention. Anyone who manages another person's affairs contrary to the person's intention of which he is aware cannot demand reimbursement of expenses incurred and is liable for damage unless the person's intention is contrary to the law or the principles of community life.

Art. 755. Unlawful changes. If a person managing another person's affairs has made changes to the property of the person whose affairs he is managing without such changes being specifically needed by or giving benefit to that person or contrary to that person's

naprawić szkodę. Nakłady może zabrać z powrotem, o ile może to uczynić bez uszkodzenia rzeczy.

Art. 756 [Potwierdzenie zastąpięnego] Potwierdzenie osoby, której sprawa była prowadzona, nadaje prowadzeniu sprawy skutki zlecenia.

Art. 757 [Ratowanie cudzego dobra] Kto w celu odwrócenia niebezpieczeństwa grożącego drugiemu ratuje jego dobro, może żądać od niego zwrotu uzasadnionych wydatków, chociażby jego działanie nie odniosło skutku, i jest odpowiedzialny tylko za winę umyślną lub rażące niedbalstwo.

Tytuł XXIII. Umowa agencyjna.

286)

Art. 758 [Pojęcie]

§ 1. Przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu.

§ 2. Do zawierania umów w imieniu dającego zlecenie oraz do odbierania dla niego oświadczeń agent jest uprawniony tylko wtedy, gdy ma do tego umocowanie.

Art. 758¹ [Wynagrodzenie, prowizja]

§ 1. Jeżeli sposób wynagrodzenia nie został w umowie określony, agentowi należy się prowizja.

§ 2. Prowizją jest wynagrodzenie, którego wysokość zależy od liczby lub wartości zawartych umów.

§ 3. Jeżeli wysokość prowizji nie została w umowie określona, należy się ona w wysokości zwyczajowo przyjętej w stosunkach danego rodzaju, w miejscu działalności prowadzonej przez agenta, a w razie niemożności ustalenia prowizji w ten sposób, agentowi należy się prowizja w odpowiedniej wysokości, uwzględniającej wszystkie okoliczności bezpośrednio związane z wykonaniem zleconych mu czynności.

Art. 758² [Pisemne potwierdzenie] Każda ze stron może żądać od drugiej pisemnego potwierdzenia treści umowy oraz postanowień ją zmieniających lub uzupełniających. Zrzeczenie się tego uprawnienia jest nieważne.

Art. 759 [Domniemane upoważnienie] W razie wątpliwości poczytuje się, że agent jest upoważniony do przyjmowania dla dającego zlecenie zapłaty za świadczenie, które spełnia za dającego zlecenie, oraz do przyjmowania dla niego świadczeń, za które płaci, jak również do odbierania zawiadomień o wadach oraz oświadczeń dotyczących wykonania umowy, którą zawarł w imieniu dającego zlecenie.

Art. 760 [Lojalność stron] Każda ze stron obowiązana jest do zachowania lojalności wobec drugiej.

intention of which he was aware, he is obliged to restore the former condition, and if that is not possible, to remedy the damage. He may take the outlays back if he can do so without damaging the things.

Art. 756. Confirmation by the substituted person. Confirmation by the person whose affairs are managed gives the management of the affairs the same effects as a mandate.

Art. 757. Rescuing another person's interests. Anyone who in order to avert danger threatening another person rescues that person's interests may demand that that person reimburse reasonable expenses, even if his actions had no effect, and is liable only for willful misconduct or gross negligence.

Tytuł XXIII. Agency Contract.

Art. 758. Concept.

§ 1. By an agency contract, the person accepting the order (agent) commits, within the scope of operations of his enterprise, against remuneration, to provide regular intermediary in executing contracts with clients for the benefit of the entrepreneur being the principal or to execute contracts on its behalf.

§ 2. The agent is entitled to execute contracts on the principal's behalf and to collect declarations for the principal only when he is authorized to do so.

Art. 758¹. Remuneration, commission.

§ 1. If the contract does not specify the remuneration payment manner, the agent is entitled to commission.

§ 2. Commission is remuneration which depends on the number or value of the contracts executed.

§ 3. If the contract does not specify the amount of the commission, the commission due is the amount customarily accepted in relations of the given type in the place of business conducted by the agent, and if the commission cannot be determined in this way, the agent is entitled to commission of an appropriate amount, taking into account all the circumstances directly related to performance of the actions ordered.

Art. 758². Written confirmation. Each party may demand that the other party confirm in writing the content of the contract and provisions amending or supplementing it. Any waiver of this right is invalid.

Art. 759. Presumed authorization. In case of doubt, it is deemed that the agent is authorized to receive, for the principal, payment for any performance made for the principal and to receive for the principal performances for which he pays, and to accept notices of defects and declarations concerning performance of any contract which he has executed on the principal's behalf.

Art. 760. Loyalty of the parties. Each party is obliged to act loyally towards the other party.

²⁸⁶⁾ Tytuł XXIII (art. 758-764⁹) w brzmieniu ustawy z dnia 26.07.2000 r. (Dz.U. Nr 74, poz. 857), która wchodzi w życie 9.12.2000 r.

Art. 760¹ [Obowiązki agenta]

§ 1. Agent obowiązany jest w szczególności przekazywać wszelkie informacje mające znaczenie dla dającego zlecenie oraz przestrzegać jego wskazówek uzasadnionych w danych okolicznościach, a także podejmować, w zakresie prowadzonych spraw, czynności potrzebne do ochrony praw dającego zlecenie.

§ 2. Postanowienia umowy sprzeczne z treścią § 1 są nieważne.

Art. 760² [Obowiązki zleceniodawcy]

§ 1. Dający zlecenie obowiązany jest przekazywać agentowi dokumenty i informacje potrzebne do prawidłowego wykonania umowy.

§ 2. Dający zlecenie obowiązany jest w rozsądnym czasie zawiadomić agenta o przyjęciu lub odrzuceniu propozycji zawarcia umowy oraz o niewykonaniu umowy, przy której zawarciu agent pośredniczył lub którą zawarł w imieniu dającego zlecenie.

§ 3. Dający zlecenie obowiązany jest zawiadomić w rozsądnym czasie agenta o tym, że liczba umów, których zawarcie przewiduje, lub wartość ich przedmiotu będzie znacznie niższa niż ta, której agent mógłby się normalnie spodziewać.

§ 4. Postanowienia umowy sprzeczne z treścią § 1-3 są nieważne.

Art. 760³ [Milczące potwierdzenie] W razie gdy agent zawierający umowę w imieniu dającego zlecenie nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, umowę uważa się za potwierdzoną, jeżeli dający zlecenie niezwłocznie po otrzymaniu wiadomości o zawarciu umowy nie oświadczy klientowi, że umowy nie potwierdza.

Art. 761 [Prowizja]

§ 1. Agent może żądać prowizji od umów zawartych w czasie trwania umowy agencyjnej, jeżeli do ich zawarcia doszło w wyniku jego działalności lub jeżeli zostały one zawarte z klientami pozyskanymi przez agenta poprzednio dla umów tego samego rodzaju.

§ 2. Jeżeli agentowi zostało przyznane prawo wyłączności w odniesieniu do oznaczonej grupy klientów lub obszaru geograficznego, a w czasie trwania umowy agencyjnej została bez udziału agenta zawarta umowa z klientem z tej grupy lub obszaru, agent może żądać prowizji od tej umowy. Dający zlecenie obowiązany jest w rozsądnym czasie zawiadomić agenta o zawarciu takiej umowy.

Art. 761¹ [Prowizja po rozwiązaniu umowy]

§ 1. Agent może żądać prowizji od umowy zawartej po rozwiązaniu umowy agencyjnej, jeżeli - przy spełnieniu przesłanek z art. 761 - propozycję zawarcia umowy dający zlecenie lub agent otrzymał od klienta przed rozwiązaniem umowy agencyjnej.

§ 2. Agent może żądać prowizji od umowy zawartej po rozwiązaniu umowy agencyjnej także wtedy, gdy do jej zawarcia doszło w przeważającej mierze w wyniku jego

Art. 760¹. Agent's obligations.

§ 1. The agent is obliged especially to communicate any information that is significant to the principal and to comply with instructions of the principal that are reasonable in the given circumstances, and to take, within the scope of the affairs managed, any action needed to protect the principal's rights.

§ 2. Provisions of a contract contrary to § 1 are invalid.

Art. 760². Principal's obligations.

§ 1. The principal is obliged to submit to the agent the documents and information needed to properly perform the contract.

§ 2. The principal is obliged to notify the agent within a reasonable time of the acceptance or refusal of any proposal to execute a contract and of the non-performance of any contract executed with the agent's intermediary or which the agent has executed on the principal's behalf.

§ 3. The principal is obliged to notify the agent within a reasonable time that the number of contracts the principal expects to be executed or their value will be significantly lower than that which the agent could normally have expected.

§ 4. Provisions of a contract contrary to § 1-3 are invalid.

Art. 760³. Tacit confirmation. If the agent executing a contract on the principal's behalf has no authorization or exceeds the scope of his authorization, the contract is deemed confirmed if, immediately after receiving information on the execution of the contract, the principal does not represent to the client that he does not confirm the contract.

Art. 761. Commission.

§ 1. The agent may demand commission on contracts executed during the term of the agency contract if they were executed as a result of his activity or if they were executed with clients previously obtained by the agent for contracts of the same type.

§ 2. If the agent was granted an exclusive right with regard to a specified group of clients or geographical area, and during the term of the agency contract a contract is executed with a client from this group or area without the agent's participation, the agent may demand commission on the contract. The principal is obliged to notify the agent, within a reasonable time of the execution of the contract.

Art. 761¹. Commission after contract dissolution.

§ 1. The agent may demand commission on a contract executed after dissolution of the agency contract if, subject to fulfillment of the premises set forth in Article 761, the principal or the agent received a proposal from a client to execute the contract before the agency contract was dissolved.

§ 2. The agent may demand commission on a contract executed after the agency contract was dissolved also if the said contract was executed primarily as a result of his

działalności w okresie trwania umowy agencyjnej, a zarazem w rozsądnym czasie od jej rozwiązania.

Art. 761² [Kolizja uprawnień] Agent nie może żądać prowizji, o której mowa w art. 761, jeżeli prowizja ta należy się zgodnie z art. 761¹ poprzedniemu agentowi, chyba że z okoliczności wynika, że względy słuszności przemawiają za podziałem prowizji między obu agentów.

Art. 761³ [Wymagalność roszczenia]

§ 1. W braku odmiennego postanowienia umowy agencyjnej agent nabywa prawo do prowizji z chwilą, w której dający zlecenie powinien był, zgodnie z umową z klientem, spełnić świadczenie albo faktycznie je spełnił, albo też swoje świadczenie spełnił klient. Jednakże strony nie mogą umówić się, że agent nabywa prawo do prowizji później niż w chwili, w której klient spełnił świadczenie albo powinien był je spełnić, gdyby dający zlecenie spełnił świadczenie.

§ 2. Jeżeli umowa zawarta pomiędzy dającym zlecenie i klientem ma być wykonywana częściami, agent nabywa prawo do prowizji w miarę wykonywania tej umowy.

§ 3. Roszczenie o zapłatę prowizji staje się wymagalne z upływem ostatniego dnia miesiąca następującego po kwartale, w którym agent nabył prawo do prowizji. Postanowienie umowy mniej korzystne dla agenta jest nieważne.

Art. 761⁴ [Zwrot prowizji] Agent nie może żądać prowizji, gdy oczywiste jest, że umowa z klientem nie zostanie wykonana na skutek okoliczności, za które dający zlecenie nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli zaś prowizja została już agentowi wypłacona, podlega ona zwrotowi. Postanowienie umowy agencyjnej mniej korzystne dla agenta jest nieważne.

Art. 761⁵ [Oświadczenie]

§ 1. Dający zlecenie obowiązany jest złożyć agentowi oświadczenie zawierające dane o należnej mu prowizji nie później niż w ostatnim dniu miesiąca następującego po kwartale, w którym agent nabył prawo do prowizji. Oświadczenie to powinno wskazywać wszystkie dane stanowiące podstawę do obliczenia wysokości należnej prowizji. Postanowienie umowy agencyjnej mniej korzystne dla agenta jest nieważne.

§ 2. Agent może domagać się udostępnienia informacji potrzebnych do ustalenia, czy wysokość należnej mu prowizji została prawidłowo obliczona, w szczególności może domagać się wyciągów z ksiąg handlowych dającego zlecenie albo żądać, aby wgląd i wyciąg z tych ksiąg został zapewniony biegłemu rewidentowi wybranemu przez strony. Postanowienie umowy agencyjnej mniej korzystne dla agenta jest nieważne.

§ 3. W razie nieudostępnienia agentowi informacji, o których mowa w § 2, agent może domagać się ich udostępnienia w drodze powództwa wytoczonego w okresie sześciu miesięcy od dnia zgłoszenia żądania dającemu zlecenie.

§ 4. W razie nieosiągnięcia przez strony porozumienia co do wyboru biegłego rewidenta, o którym mowa w § 2, agent może domagać się, w drodze powództwa wytoczonego w okresie sześciu miesięcy od dnia

activity during the term of the agency contract and within a reasonable time of its dissolution.

Art. 761². Conflict of rights. The agent cannot demand the commission referred to in Article 761 if the commission is due in accordance with Article 761¹ to the previous agent unless it is equitable because of the circumstances for the commission to be shared between agents.

Art. 761³. Claim due and payable.

§ 1. In the absence of a provision in the agency contract to the contrary, the agent acquires the right to commission at the time the principal should, according to the contract with the client, have made the performance or actually made it, or when the client made his performance. However, the parties cannot agree that the agent acquires the right to commission later than when the client made the performance or should have made it if the principal had made his performance.

§ 2. If a contract executed between a principal and a client is to be performed in parts, the agent acquires the right to commission as the contract is being performed.

§ 3. A claim for payment of commission becomes due and payable at the end of the last day of the month following the quarter in which the agent acquired the right to commission. Any provision of a contract less favorable for the agent is invalid.

Art. 761⁴. Return of commission. The agent cannot demand commission if it is obvious that the contract with the client will not be performed due to circumstances for which the principal is not liable, and if the commission has already been paid to the agent it will be returned. Any provision of an agency contract less favorable for the agent is invalid.

Art. 761⁵. Declaration.

§ 1. The principal is obliged to submit a declaration to the agent with information on the commission due not later than on the last day of the month following the quarter in which the agent acquired the right to the commission. This declaration should show all the data constituting the basis for calculating the commission due. Any provision of an agency contract less favorable for the agent is invalid.

§ 2. The agent may demand to be given access to the information needed to determine whether the amount of the commission due to him has been correctly calculated; he may especially demand excerpts from the principal's commercial books or demand that a certified auditor chosen by the parties be given access to and provided with an excerpt from those commercial books. Any provision of an agency contract less favorable for the agent is invalid.

§ 3. If the information referred to in § 2 is not made available to the agent, the agent may demand that it be made available by bringing an action in court within six months of the demand being submitted to the principal.

§ 4. If the parties fail to reach agreement in choosing the certified auditor referred to in § 2, the agent may demand, by bringing an action in court within six months of the demand being submitted to the principal, that a certified

zgłoszenia żądania dającemu zlecenie, dokonania wglądu i wyciągu z ksiąg przez biegłego wskazanego przez sąd.

Art. 761⁶ [Odpowiednie stosowanie] Przepisy art. 761-761⁵ stosuje się w razie gdy prowizja stanowi całość lub część wynagrodzenia, chyba że strony uzgodniły stosowanie tych przepisów do innego rodzaju wynagrodzenia.

Art. 761⁷ [Prowizja *del credere*]

§ 1. W umowie agencyjnej zawartej w formie pisemnej można zastrzec, że agent za odrębnym wynagrodzeniem (prowizja *del credere*), w uzgodnionym zakresie, odpowiada za wykonanie zobowiązania przez klienta. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, agent odpowiada za to, że klient spełni świadczenie. W razie niezachowania formy pisemnej poczytuje się umowę agencyjną za zawartą bez tego zastrzeżenia.

§ 2. Odpowiedzialność agenta może dotyczyć tylko oznaczonej umowy lub umów z oznaczonym klientem, przy których zawarciu pośredniczył albo które zawarł w imieniu dającego zlecenie.

Art. 762 [Zwrot wydatków] W braku odmiennego postanowienia umowy agent może domagać się zwrotu wydatków związanych z wykonaniem zlecenia tylko o tyle, o ile były uzasadnione i o ile ich wysokość przekracza zwykłą w danych stosunkach miarę.

Art. 763 [Zabezpieczenie roszczenia] Dla zabezpieczenia roszczenia o wynagrodzenie oraz o zwrot wydatków i zaliczek udzielonych dającemu zlecenie agentowi przysługuje ustawowe prawo zastawu na rzeczach i papierach wartościowych dającego zlecenie, otrzymanych w związku z umową agencyjną, dopóki przedmioty te znajdują się u niego lub osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nimi rozporządzać za pomocą dokumentów.

Art. 764 [Wykonanie po terminie] Umowę zawartą na czas oznaczony, a wykonywaną przez strony po upływie terminu, na jaki została zawarta, poczytuje się za zawartą na czas nieoznaczony.

Art. 764¹ [Terminy wypowiedzenia]

§ 1. Umowa zawarta na czas nieoznaczony może być wypowiedziana na miesiąc naprzód w pierwszym roku, na dwa miesiące naprzód w drugim roku oraz na trzy miesiące naprzód w trzecim i następnych latach trwania umowy. Ustawowe terminy wypowiedzenia nie mogą być skracane.

§ 2. Ustawowe terminy wypowiedzenia mogą zostać umownie przedłużone, z tym że termin ustalony dla dającego zlecenie nie może być krótszy niż termin ustalony dla agenta. Przedłużenie terminu dla agenta powoduje takie samo przedłużenie dla dającego zlecenie.

§ 3. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, termin wypowiedzenia upływa z końcem miesiąca kalendarzowego.

§ 4. Przepisy § 1-3 mają zastosowanie do umowy zawartej na czas oznaczony, a przekształconej z mocy art. 764 w umowę zawartą na czas nieoznaczony. Okres, na jaki umowa na czas oznaczony była zawarta,

auditor designated by the court be given access to and make an excerpt from the commercial books.

Art. 761⁶. Appropriate application. If the commission constitutes the whole remuneration or a part thereof, Articles 761-761⁵ apply unless the parties agreed to apply those provisions to another type of remuneration.

Art. 761⁷. Del credere commission.

§ 1. An agency contract executed in writing may stipulate that the agent is liable, against separate remuneration (*del credere* commission), within an agreed scope, for the client performing the obligation. The agent is liable for the client making the performance unless the contract provides otherwise. If written form is not observed for the contract, the agency contract is deemed executed without this stipulation.

§ 2. The agent's liability may apply only to a specified contract or contracts with a specified client executed with the intermediary of the agent or executed by the agent on the principal's behalf.

Art. 762. Reimbursement of expenses. In the absence of a contractual provision to the contrary, the agent may demand reimbursement of expenses related to performing the order only insofar as they are reasonable and their amount exceeds the usual amount accepted in the given relations.

Art. 763. Security for a claim. In order to secure a claim for remuneration and for reimbursement of expenses and advances paid to the principal, the agent has the statutory pledge on the principal's things and securities received in connection with the agency contract so long as those objects are with him or with a person who holds them on his behalf or so long as he can dispose of them using documents.

Art. 764. Performance after deadline. A contract executed for a fixed term and performed by the parties after the term for which it was executed is deemed executed for a non-fixed term.

Art. 764¹. Notice periods.

§ 1. A contract executed for a non-fixed term may be terminated with one month's notice in the first year, two months' notice in the second year and three months' notice in the third year and in subsequent years of the contract term. Statutory notice periods cannot be shortened.

§ 2. Statutory notice periods may be extended in a contract; however, the period set for the principal cannot be shorter than the period set for the agent. An extension of the period for the agent results in the same extension for the principal.

§ 3. A notice period ends at the end of the calendar month unless the contract provides otherwise.

§ 4. The provisions of § 1-3 apply to a contract executed for a fixed term and transformed under Article 764 into a non-fixed term contract. The period for which a fixed term contract was executed is taken into account in

uwzględnia się przy ustalaniu terminu wypowiedzenia.

Art. 764² [Wypowiedzenie przed terminem]

§ 1. Umowa agencyjna, chociażby była zawarta na czas oznaczony, może być wypowiedziana bez zachowania terminów wypowiedzenia z powodu niewykonania obowiązków przez jedną ze stron w całości lub znacznej części, a także w przypadku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności.

§ 2. Jeżeli wypowiedzenia dokonano na skutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność druga strona, jest ona zobowiązana do naprawienia szkody poniesionej przez wypowiadającego w następstwie rozwiązania umowy.

Art. 764³ [Świadczenie wyrównawcze]

§ 1. Po rozwiązaniu umowy agencyjnej agent może żądać od dającego zlecenie świadczenia wyrównawczego, jeżeli w czasie trwania umowy agencyjnej pozyskał nowych klientów lub doprowadził do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, a dający zlecenie czerpie nadal znaczne korzyści z umów z tymi klientami. Roszczenie to przysługuje agentowi, jeżeli, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a zwłaszcza utratę przez agenta prowizji od umów zawartych przez dającego zlecenie z tymi klientami, przemawiają za tym względy słuszności.

§ 2. Świadczenie wyrównawcze nie może przekroczyć wysokości wynagrodzenia agenta za jeden rok, obliczonego na podstawie średniego rocznego wynagrodzenia uzyskanego w okresie ostatnich pięciu lat. Jeżeli umowa agencyjna trwała krócej niż pięć lat, wynagrodzenie to oblicza się z uwzględnieniem średniej z całego okresu jej trwania.

§ 3. Uzyskanie świadczenia wyrównawczego nie pozbawia agenta możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

§ 4. W razie śmierci agenta, świadczenia wyrównawczego, o którym mowa w § 1, mogą żądać jego spadkobiercy.

§ 5. Możliwość dochodzenia roszczenia o świadczenie wyrównawcze zależy od zgłoszenia przez agenta lub jego spadkobierców odpowiedniego żądania wobec dającego zlecenie przed upływem roku od rozwiązania umowy.

Art. 764⁴ [Wyłączenie] Świadczenie wyrównawcze nie przysługuje agentowi, jeżeli:

- 1) dający zlecenie wypowiedział umowę na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi agent, usprawiedliwiających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia,
- 2) agent wypowiedział umowę, chyba że wypowiedzenie jest uzasadnione okolicznościami, za które odpowiada dający zlecenie, albo jest usprawiedliwione wiekiem, ułomnością lub chorobą agenta, a względy słuszności nie pozwalają domagać się od niego dalszego wykonywania czynności agenta,
- 3) agent za zgodą dającego zlecenie przeniósł na inną osobę swoje prawa i obowiązki wynikające z umowy.

Art. 764⁵ [Zastrzeżenie] Do czasu rozwiązania umowy strony nie mogą umówić się w sposób odbiegający na

establishing the notice period.

Art. 764². Early termination.

§ 1. An agency contract, even though executed for a fixed term, may be terminated without notice due to non-performance of the obligations by either party in whole or in a significant part, and also if extraordinary circumstances occur.

§ 2. If termination is made due to circumstances for which the other party is liable, the other party is obliged to remedy any damage suffered by the terminating party as a result of the contract being terminated.

Art. 764³. Compensatory performance.

§ 1. After the agency contract is terminated, the agent may demand a compensatory performance from the principal if, during the term of the agency contract, he obtained new clients or led to a significant increase in turnover with existing clients, and the principal continues to draw significant benefits from contracts with those clients. The agent is entitled to that claim if, given all the circumstances, and especially the loss by the agent of the commission on the contracts executed by the principal with those clients, such a claim is supported by the equitable principle.

§ 2. A compensatory performance cannot exceed the agent's remuneration for one year calculated on the basis of the average annual remuneration received during the last five years. If the term of the agency contract is shorter than five years, the remuneration is calculated with account taken of the average for the whole contract term.

§ 3. Obtaining a compensatory performance does not deprive the agent of the right to claim compensation on general terms.

§ 4. In the event of the agent's death, the compensatory performance referred to in § 1 may be demanded by his heirs.

§ 5. The possibility to claim a compensatory performance depends on the agent or his heirs filing an appropriate demand with the principal within one year of the contract being dissolved.

Art. 764⁴. Exclusion. A compensatory performance is not due to the agent if:

- 1) the principal has terminated the contract due to circumstances for which the agent is liable and which constitute grounds for termination without notice,
- 2) the agent has terminated the contract unless the termination is justified by circumstances for which the principal is liable or by the agent's age, disability or illness, and the equitable principle does not allow further performance of the agent's actions to be demanded from him,
- 3) the agent, with the principal's consent, has transferred his rights and obligations under the contract to another person.

Art. 764⁵. Stipulation. Until the contract is dissolved, the parties cannot agree on terms and conditions which are

niekorzyść agenta od postanowień art. 764³ i art. 764⁴.

Art. 764⁶ [Ograniczenie działalności]

§ 1. Strony mogą, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, ograniczyć działalność agenta mającą charakter konkurencyjny na okres po rozwiązaniu umowy agencyjnej (ograniczenie działalności konkurencyjnej). Ograniczenie jest ważne, jeżeli dotyczy grupy klientów lub obszaru geograficznego, objętych działalnością agenta, oraz rodzaju towarów lub usług stanowiących przedmiot umowy.

§ 2. Ograniczenie działalności konkurencyjnej nie może być zastrzeżone na okres dłuższy niż dwa lata od rozwiązania umowy.

§ 3. Dający zlecenie obowiązany jest do wypłacania agentowi odpowiedniej sumy pieniężnej za ograniczenie działalności konkurencyjnej w czasie jego trwania, chyba że co innego wynika z umowy albo że umowa agencyjna została rozwiązana na skutek okoliczności, za które agent ponosi odpowiedzialność.

§ 4. Jeżeli wysokość sumy, o której mowa w § 3, nie została w umowie określona, należy się suma w wysokości odpowiedniej do korzyści osiągniętych przez dającego zlecenie na skutek ograniczenia działalności konkurencyjnej oraz utraconych z tego powodu możliwości zarobkowych agenta.

Art. 764⁷ [Odwołanie ograniczenia] Dający zlecenie może do dnia rozwiązania umowy odwołać ograniczenie działalności konkurencyjnej z takim skutkiem, że po upływie sześciu miesięcy od chwili odwołania jest on zwolniony z obowiązku wypłacania sumy, o której mowa w art. 764⁶ § 3 i 4. Odwołanie ograniczenia działalności konkurencyjnej wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 764⁸ [Zwolnienie agenta z ograniczenia] Jeżeli agent wypowiedział umowę na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi dający zlecenie, może on zwolnić się z obowiązku przestrzegania ograniczenia działalności konkurencyjnej przez złożenie dającemu zlecenie oświadczenia na piśmie przed upływem miesiąca od dnia wypowiedzenia.

Art. 764⁹ [Odpowiednie stosowanie] Do umowy o treści określonej w art. 758 § 1, zawartej z agentem przez osobę nie będącą przedsiębiorcą, stosuje się przepisy niniejszego tytułu, z wyłączeniem art. 761-761², art. 761⁵ oraz art. 764³-764⁸.

Tytuł XXIV. Umowa komisju.

Art. 765 [Pojęcie] Przez umowę komisju przyjmujący zlecenie (komisant) zobowiązuje się za wynagrodzeniem (prowizją) w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do kupna lub sprzedaży rzeczy ruchomych na rachunek dającego zlecenie (komitent), lecz w imieniu własnym.

Art. 766 [Wydanie korzyści] Komisant powinien wydać komitentowi wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, w szczególności powinien przelać na niego wierzytelności, które nabył na jego rachunek.

less favorable for the agent than the provisions of Articles 764³ and 764⁴.

Art. 764⁶. Restricted activity.

§ 1. The parties may, in writing subject to invalidity, restrict the agent's competitive activity for a period following the dissolution of the agency contract (restriction of competitive activity). The restriction is valid if it relates to a group of clients or a geographical area covered by the agent's activity and the types of goods or services being the subject of the contract.

§ 2. Restriction of competitive activity cannot be stipulated for a period longer than two years after the contract is dissolved.

§ 3. The principal is obliged to pay the agent an appropriate amount of money for the restriction of competitive activity during its term unless the contract provides otherwise or unless the agency contract was dissolved due to circumstances for which the agent is liable.

§ 4. If the amount referred to in § 3 is not set forth in the contract, the amount due corresponds to the benefits obtained by the principal as a result of the restriction of competitive activity and the agent's earning opportunities lost as a result thereof.

Art. 764⁷. Cancellation of restriction. The principal may, until the day the contract is dissolved, cancel the restriction of competitive activity to the effect that after six months pass from the cancellation, he will be released from the obligation to pay the sum referred to in Article 764⁶ § 3 and 4. Written form is required for a cancellation of the restriction of competitive activity; otherwise it will be invalid.

Art. 764⁸. Releasing the agent from restriction. If the agent terminates the contract due to circumstances for which the principal is liable, he may be released from the obligation to observe the restriction of competitive activity by submitting a written declaration to the principal within one month of the termination date.

Art. 764⁹. Appropriate application. The provision of this title, save for Articles 761-761², Article 761⁵ and Articles 764³-764⁸ apply to a contract of the content referred to in Article 758 § 1 executed with an agent by a person who is not an entrepreneur.

Tytuł XXIV. Commission Sales Contract.

Art. 765. Concept. By a commission sales contract, the agent (the commission agent) commits, against remuneration (commission) within the scope of operations of its enterprise, to buy or sell movables on the principal's account (commissioning party) but on his own behalf.

Art. 766. Hand-over of benefits. The commission agent should hand over to the commissioning party all that he obtains for the commissioning party in performing the order, he should especially transfer to the commissioning

Powyższe uprawnienia komitenta są skuteczne także względem wierzycieli komisarza.

Art. 767 [Umowy korzystniejsze] Jeżeli komisarz zawarł umowę na warunkach korzystniejszych od warunków oznaczonych przez komitenta, uzyskana korzyść należy się komitentowi.

Art. 768 [Umowy mniej korzystne]

§ 1. Jeżeli komisarz sprzedał oddaną mu do sprzedaży rzecz za cenę niższą od ceny oznaczonej przez komitenta, obowiązany jest zapłacić komitentowi różnicę.

§ 2. Jeżeli komisarz nabył rzecz za cenę wyższą od ceny oznaczonej przez komitenta, komitent może niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wykonaniu zlecenia oświadczyć, że nie uznaje czynności za dokonaną na jego rachunek; brak takiego oświadczenia jest jednoznaczny z wyrażeniem zgody na wyższą cenę.

§ 3. Komitent nie może żądać zapłacenia różnicy ceny ani odmówić zgody na wyższą cenę, jeżeli zlecenie nie mogło być wykonane po cenie oznaczonej, a zawarcie umowy uchroniło komitenta od szkody.

Art. 769 [Zagrożenie rzeczy zepsuciem]

§ 1. Jeżeli rzecz jest narażona na zepsucie, a nie można czekać na zarządzenie komitenta, komisarz jest uprawniony, a gdy tego interes komitenta wymaga - zobowiązany sprzedać rzecz z zachowaniem należytej staranności. O dokonaniu sprzedaży obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie komitenta.

§ 2. Jeżeli komitent dopuścił się zwłoki z odebraniem rzeczy, stosuje się odpowiednio przepisy o skutkach zwłoki kupującego z odebraniem rzeczy sprzedanej.

Art. 770 [Rękojmia] Komisarz nie ponosi odpowiedzialności za ukryte wady fizyczne rzeczy, jak również za jej wady prawne, jeżeli przed zawarciem umowy podał to do wiadomości kupującego. Jednakże wyłączenie odpowiedzialności nie dotyczy wad rzeczy, o których komisarz wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć.

Art. 770¹ [Odesłanie] ²⁸⁷⁾ Do umowy sprzedaży rzeczy ruchomej, zawartej przez komisarza z osobą fizyczną, która nabywa rzecz w celu niezwiązanym z jej działalnością gospodarczą ani zawodową, stosuje się przepisy o sprzedaży konsumenckiej.

Art. 771 [Kredyt, zaliczka komisarza] Komisarz, który bez upoważnienia komitenta udzielił osobie trzeciej kredytu lub zaliczki, działa na własne niebezpieczeństwo.

Art. 772 [Wymagalność prowizji]

§ 1. Komisarz nabywa roszczenie o zapłatę prowizji z chwilą, gdy komitent otrzymał rzecz albo cenę. Jeżeli

party any claims which he obtained on the commissioning party's account. The above rights of the commissioning party are also effective towards the commission agent's creditors.

Art. 767. More favorable contracts. If the commission agent executes a contract on terms and conditions more favorable than those specified by the commissioning party, the accrued benefit is due to the commissioning party.

Art. 768. Less favorable contracts.

§ 1. If the commission agent sells a thing which he was given to sell for a price lower than the price set by the commissioning party, he is obliged to pay the difference to the commissioning party.

§ 2. If the commission agent acquires a thing for a price higher than that set by the commissioning party, the commissioning party may, immediately after receiving notice of performance of the order, state that it does not recognize the act as performed on its account; failure to make this declaration is equivalent to consent to the higher price.

§ 3. The commissioning party cannot demand payment of the price difference or refuse consent to a higher price if the order could not be performed at the price set and the execution of the contract has protected the commissioning party from damage.

Art. 769. Perishable things.

§ 1. If a thing is perishable and it is not possible to wait for the commissioning party's instructions, the commission agent is entitled, and obliged if the commissioning party's interests so requires, to sell the thing using due care. He is obliged to notify the commissioning party immediately of the sale.

§ 2. If the commissioning party defaults in collecting the thing, the provisions on the effects of a buyer's default in collecting a thing sold apply accordingly.

Art. 770. Implied warranty for defects. The commission agent is not liable for latent physical defects in a thing or for legal defects therein if he informs the buyer to that effect before executing the contract. However, exclusion of liability does not apply to defects in a thing about which the commission agent knew or could have easily learned.

Art. 770¹. Reference. The provisions on consumer sales apply to a contract for the sale of a movable executed between a commission agent and a natural person who acquires the thing for a purpose unrelated to his business or professional activity.

Art. 771. Loan, commission agent's advance. A commission agent who, without the commissioning party's authorization, extends a loan or an advance to a third party acts at his own risk.

Art. 772. Commission due and payable.

§ 1. The commission agent acquires a claim for payment of commission at the time the commissioning party

²⁸⁷⁾ Art. 770¹ dodany ustawą z dnia 27.07.2002 r. (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), która wchodzi w życie 1.01.2003 r.

umowa ma być wykonywana częściami, komisant nabywa roszczenie o prowizję w miarę wykonywania umowy.

§ 2. Komisant może żądać prowizji także wtedy, gdy umowa nie została wykonana z przyczyn dotyczących komitenta.

Art. 773 [Prawo zastawu]

§ 1. Dla zabezpieczenia roszczeń o prowizję oraz roszczeń o zwrot wydatków i zaliczek udzielonych komitentowi, jak również dla zabezpieczenia wszelkich innych należności wynikłych ze zleceń komisowych przysługuje komisantowi ustawowe prawo zastawu na rzeczach stanowiących przedmiot komis, dopóki rzeczy te znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nimi rozporządzać za pomocą dokumentów.

§ 2. Wymienione należności mogą być zaspokojone z wierzytelności nabytych przez komisanta na rachunek komitenta, z pierwszeństwem przed wierzycielami komitenta.

§ 3. ²⁸⁸⁾ (skreślony)

Tytuł XXV. Umowa przewozu.

Dział I. Przepisy ogólne.

Art. 774 [Pojęcie] Przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy.

Art. 775 [Właściwe przepisy] Przepisy tytułu niniejszego stosuje się do przewozu w zakresie poszczególnych rodzajów transportu tylko o tyle, o ile przewóz ten nie jest uregulowany odrębnymi przepisami.

Dział II. Przewóz osób.

Art. 776 [Warunki przewozu] Przewoźnik obowiązany jest do zapewnienia podróżnym odpowiadających rodzajowi transportu warunków bezpieczeństwa i higieny oraz takich wygód, jakie ze względu na rodzaj transportu uważa się za niezbędne.

Art. 777 [Odpowiedzialność za bagaż]

§ 1. Za bagaż, który podróżny przewozi ze sobą, przewoźnik ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

§ 2. Za bagaż powierzony przewoźnikowi przewoźnik ponosi odpowiedzialność według zasad przewidzianych dla przewozu rzeczy.

Art. 778 [Przedawnienie] Roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia

receives the thing or the price. If the contract is to be performed in parts, the commission agent acquires a claim for commission as the contract is being performed.

§ 2. The commission agent may demand commission also if the contract has not been performed for reasons attributable to the commissioning party.

Art. 773. Pledge right.

§ 1. In order to secure claims for commission and claims for reimbursement of expenses and advances paid to the commissioning party, and in order to secure any other amounts due arising from commission orders, the commission agent is entitled to a statutory pledge on the things which are the object of the commission sales so long as those things are with him or with a person who holds them on his behalf or so long as he may dispose of them using documents.

§ 2. The said amounts due may be satisfied from claims acquired by the commission agent on the commissioning party's account, with priority over the commissioning party's creditors.

§ 3. (deleted)

Tytuł XXV. Carriage Contract.

Dział I. General Provisions.

Art. 774. Concept. By a carriage contract, the carrier commits, within the scope of operations of its enterprise, to carry persons or things against remuneration.

Art. 775. Relevant provisions. The provisions of this title apply to carriage with regard to particular types of transportation only insofar as the carriage is not regulated by separate provisions.

Dział II. Carriage of Persons.

Art. 776. Transport terms and conditions. A carrier is obliged to provide travelers with health and safety conditions corresponding to the type of transportation and such comfort as is considered indispensable for that type of transportation.

Art. 777. Liability for baggage.

§ 1. The carrier is liable for baggage which the traveler carries with him only if the damage results from the carrier's willful misconduct or gross negligence.

§ 2. The carrier is liable for baggage entrusted to him in accordance with the principles governing the carriage of things.

Art. 778. Statute of limitations. Claims under a carriage contract become barred by the statute of limitations one

²⁸⁸⁾ Art. 773 § 3 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany.

Dział III. Przewóz rzeczy.

Art. 779 [Konieczne dane] Wysyłający powinien podać przewoźnikowi swój adres oraz adres odbiorcy, miejsce przeznaczenia, oznaczenie przesyłki według rodzaju, ilości oraz sposobu opakowania, jak również wartość rzeczy szczególnie cennych.

Art. 780 [List przewozowy]

§ 1. Na żądanie przewoźnika wysyłający powinien wystawić list przewozowy zawierający dane wymienione w artykule poprzedzającym, a ponadto wszelkie inne istotne postanowienia umowy. Wysyłający ponosi skutki niedokładnego lub nieprawdziwego oświadczenia.

§ 2. Wysyłający może żądać od przewoźnika wydania mu odpisu listu przewozowego albo innego poświadczenia przyjęcia przesyłki do przewozu.

Art. 781 [Nieodpowiedni stan przesyłki]

§ 1. Jeżeli stan zewnętrzny przesyłki lub jej opakowanie nie są odpowiednie dla danego rodzaju przewozu, przewoźnik może żądać, aby wysyłający złożył pisemne oświadczenie co do stanu przesyłki, a w wypadku rażących braków odmówić przewozu.

§ 2. Jeżeli przewoźnik przyjmie przesyłkę bez zastrzeżeń, domniemywa się, że znajdowała się w należytym stanie.

Art. 782 [Dokumenty] Wysyłający powinien dać przewoźnikowi wszelkie dokumenty potrzebne ze względu na przepisy celne, podatkowe i administracyjne.

Art. 783 [Przeszkody w wykonaniu przewozu] Jeżeli rozpoczęcie lub dokonanie przewozu dozna czasowej przeszkody wskutek okoliczności dotyczącej przewoźnika, wysyłający może od umowy odstąpić, powinien jednak dać przewoźnikowi odpowiednie wynagrodzenie za dokonaną część przewozu w granicach tego, co na kosztach przewozu oszczędził. Nie wyłącza to roszczenia o naprawienie szkody, jeżeli przeszkoda była następstwem okoliczności, za które przewoźnik ponosi odpowiedzialność.

Art. 784 [Zawiadomienie o nadejściu] Przewoźnik powinien zawiadomić niezwłocznie odbiorcę o nadejściu przesyłki do miejsca przeznaczenia.

Art. 785 [Uprawnienia odbiorcy] Po nadejściu przesyłki do miejsca przeznaczenia odbiorca może w imieniu własnym wykonać wszelkie prawa wynikające z umowy przewozu, w szczególności może żądać wydania przesyłki i listu przewozowego, jeżeli jednocześnie wykona zobowiązania wynikające z tej umowy.

Art. 786 [Skutki przyjęcia przesyłki] Przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty oznaczonych w liście przewozowym należności przewoźnika.

year after the carriage was performed and, if the carriage was not performed, from the day on which it was to have been performed.

Dział III. Carriage of Things.

Art. 779. Required data. The sender should give the carrier his address and the consignee's address, the destination, label of the shipment by type, quantity and packaging method, and the value of particularly valuable things.

Art. 780. Waybill.

§ 1. At the carrier's demand, the sender should issue a way bill* containing the data mentioned in the preceding article, and any other material provisions of the contract. The sender bears the consequences of any inaccurate or untrue declaration.

§ 2. The sender may demand that the carrier issue to him a copy of the way bill or other certificate showing that the shipment has been accepted for carriage.

Art. 781. Inappropriate condition of shipment.

§ 1. If the external condition of the shipment or its packaging are inappropriate for the given type of carriage, the carrier may demand that the sender submit a written declaration on the condition of the shipment, and in the case of serious deficiencies, he may refuse carriage.

§ 2. If the carrier accepts the shipment without stipulations, it is presumed that the shipment is in a proper condition.

Art. 782. Documents. The sender should give the carrier all the documents required with regard to customs, tax and administrative regulations.

Art. 783. Obstacles in performing carriage. If the carriage cannot be started or performed due to temporary obstacles resulting from circumstances concerning the carrier, the sender may rescind the contract, though he should pay the carrier appropriate remuneration for the part of the carriage performed within the limits of what he saved on the cost of the carriage. This does not preclude claims for remedy of any damage if the obstacle resulted from circumstances for which the carrier was liable.

* For the purposes of this translation a way bill includes a bill of lading.

Art. 784. Notice of arrival. The carrier should immediately notify the consignee that the shipment has arrived at its destination.

Art. 785. Consignee's rights. Upon arrival of the shipment at the destination the consignee may exercise, on his own behalf, all the rights under the carriage contract; he may especially demand that the shipment and the way bill be handed over if at the same time he performs the obligations under the contract.

Art. 786. Effects of shipment acceptance. By accepting the shipment and the way bill, the consignee commits to pay the carrier's fees specified on the way bill.

Art. 787 [Odmowa przyjęcia]

§ 1. Jeżeli odbiorca odmawia przyjęcia przesyłki albo jeżeli z innych przyczyn nie można mu jej doręczyć, przewoźnik powinien niezwłocznie zawiadomić o tym wysyłającego. Jeżeli wysyłający nie nadeśle w odpowiednim czasie wskazówek, przewoźnik powinien oddać przesyłkę na przechowanie lub inaczej ją zabezpieczyć, zawiadamiając o tym wysyłającego i odbiorcę.

§ 2. Jeżeli przesyłka jest narażona na zepsucie albo jeżeli jej przechowanie wymaga kosztów, na które nie ma pokrycia, przewoźnik może ją sprzedać przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o skutkach zwłoki kupującego z odebraniem rzeczy sprzedanej.

Art. 788 [Ograniczenie odszkodowania]

§ 1. Odszkodowanie za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki w czasie od jej przyjęcia do przewozu aż do wydania odbiorcy nie może przewyższać zwykłej wartości przesyłki, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

§ 2. Przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności za ubytek nie przekraczający granic ustalonych we właściwych przepisach, a w braku takich przepisów - granic zwyczajowo przyjętych (ubytek naturalny).

§ 3. Za utratę, ubytek lub uszkodzenie pieniędzy, kosztowności, papierów wartościowych albo rzeczy szczególnie cennych przewoźnik ponosi odpowiedzialność jedynie wtedy, gdy właściwości przesyłki były podane przy zawarciu umowy, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

Art. 789 [Dalszy przewoźnik]

§ 1. Przewoźnik może oddać przesyłkę do przewozu innemu przewoźnikowi na całą przestrzeń przewozu lub jej część, jednakże ponosi odpowiedzialność za czynności dalszych przewoźników jak za swoje własne czynności.

§ 2. Każdy przewoźnik, który przyjmuje przesyłkę na podstawie tego samego listu przewozowego, ponosi solidarną odpowiedzialność za cały przewóz według treści listu.

§ 3. Przewoźnik, który z tytułu swej solidarnej odpowiedzialności za cały przewóz zapłacił odszkodowanie, ma zwrotne roszczenie do przewoźnika ponoszącego odpowiedzialność za okoliczności, z których szkoda wynikała. Jeżeli okoliczności tych ustalić nie można, odpowiedzialność ponoszą wszyscy przewoźnicy w stosunku do przypadającego im przewozu. Wolny od odpowiedzialności jest przewoźnik, który udowodni, że szkoda nie powstała na przestrzeni, przez którą przewoził.

Art. 790 [Prawo zastawu]

§ 1. Dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy przewozu, w szczególności: przewoznego, składowego, opłat celnych i innych wydatków, jak również dla zabezpieczenia takich roszczeń przysługujących poprzednim spedytorom i przewoźnikom, przysługuje

Art. 787. Refusal to accept.

§ 1. If a consignee refuses to accept a shipment or if, for other reasons, the shipment cannot be delivered to him, the carrier should immediately notify the sender. If the sender does not send instructions in due time, the carrier should deposit the shipment for safekeeping or otherwise secure it, informing the sender and consignee of this fact.

§ 2. If the shipment is perishable or if its safekeeping requires costs for which there is no cover, the carrier may sell it appropriately applying the provisions on the consequences of the buyer's default in collecting a thing sold.

Art. 788. Limited compensation.

§ 1. Compensation for the loss of, depletion in or damage to a shipment from the time it is accepted for carriage until it is handed over to the consignee cannot exceed the normal value of the shipment unless the damage is due to the carrier's willful misconduct or gross negligence.

§ 2. The carrier is not liable for any depletion that does not exceed the limits set forth in relevant regulations, and in the absence of such regulations - within customarily accepted limits (natural depletion).

§ 3. The carrier is liable for loss of, depletion in or damage to money, valuables, securities or things of particular value only if the properties of the shipment were given at contract execution unless the damage is due to the carrier's willful misconduct or gross negligence.

Art. 789. Further carrier.

§ 1. A carrier may give a shipment for carriage to another carrier for the whole distance of carriage or part thereof, though he is liable for the actions of further carriers as for his own actions.

§ 2. Each carrier who accepts a shipment based on the same way bill is jointly and severally liable for the whole carriage in accordance with the way bill.

§ 3. A carrier who pays compensation as a result of joint and several liability has a recourse claim against the carrier liable for the circumstances from which the damage resulted. If the circumstances cannot be established, all the carriers are liable in proportion to the freight charge due to them. A carrier who proves that the damage has not occurred on his carriage route is free of liability.

Art. 790. Pledge right.

§ 1. In order to secure claims under a carriage contract, especially the freight charge, storage fees, customs duty and other expenses, and in order to secure such claims to which previous forwarding agents and carriers are entitled, the carrier has a statutory pledge on the

przewoźnikowi ustawowe prawo zastawu na przesyłce, dopóki przesyłka znajduje się u niego lub u osoby, która ją dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nią rozporządzać za pomocą dokumentów.

§ 2. ²⁸⁹⁾ (skreślony)

Art. 791 [Wygaśnięcie roszczeń wobec przewoźnika]

§ 1. Wskutek zapłaty należności przewoźnika i przyjęcia przesyłki bez zastrzeżeń wygasają wszelkie roszczenia przeciwko przewoźnikowi wynikające z umowy przewozu. Nie dotyczy to jednak roszczeń z tytułu niewidocznych uszkodzeń przesyłki, jeżeli odbiorca w ciągu tygodnia od chwili przyjęcia przesyłki zawiadomił o nich przewoźnika.

§ 2. Przepisu powyższego nie stosuje się, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

Art. 792 [Przedawnienie] Roszczenia z umowy przewozu rzeczy przedawniają się z upływem roku od dnia dostarczenia przesyłki, a w razie całkowitej utraty przesyłki lub jej dostarczenia z opóźnieniem - od dnia, kiedy przesyłka miała być dostarczona.

Art. 793 [Roszczenia zwrotne przewoźnika] Roszczenia przysługujące przewoźnikowi przeciwko innemu przewoźnikowi, którzy uczestniczyli w przewozie przesyłki, przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym przewoźnik naprawił szkodę, albo od dnia, w którym wytoczono przeciwko niemu powództwo.

Tytuł XXVI. Umowa spedycji.

Art. 794 [Pojęcie]

§ 1. Przez umowę spedycji spedytor zobowiązuje się za wynagrodzeniem w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do wysyłania lub odbioru przesyłki albo do dokonania innych usług związanych z jej przewozem.

§ 2. Spedytor może występować w imieniu własnym albo w imieniu dającego zlecenie.

Art. 795 [Właściwe przepisy] Przepisy niniejszego tytułu stosuje się do spedycji tylko o tyle, o ile nie jest ona uregulowana odrębnymi przepisami.

Art. 796 [Odesłanie] Jeżeli przepisy tytułu niniejszego albo przepisy szczególne nie stanowią inaczej, do umowy spedycji stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia.

Art. 797 [Szczególne obowiązki spedytora] Spedytor obowiązany jest do podejmowania czynności potrzebnych do uzyskania zwrotu nienależnie pobranych sum z tytułu przewoźnego, cła i innych należności związanych z przewozem przesyłki.

Art. 798 [Rozwinięcie] Spedytor obowiązany jest do podjęcia czynności potrzebnych do zabezpieczenia praw dającego zlecenie lub osoby przez niego wskazanej

shipment so long as the shipment stays with him or a person who holds it on his behalf or so long as he may dispose of it using documents.

§ 2. (deleted)

Art. 791. Extinction of claims against carrier.

§ 1. Payment of the amounts due to the carrier and acceptance of the shipment without stipulations extinguish all claims against the carrier under the carriage contract. This does not apply, however, to claims related to invisible damage to a shipment if, within a week of accepting the shipment, the consignee notifies the carrier of them.

§ 2. The above provision does not apply if the damage is due to the willful misconduct or gross negligence of the carrier.

Art. 792. Statute of limitations. Claims under a carriage of things contract become barred by the statute of limitations one year after the shipment delivery date, and in the case of complete loss or late delivery of the shipment, the day on which the shipment was to have been delivered.

Art. 793. Carrier's recourse claims. Carrier's claims against other carriers that participated in carrying the shipment become barred by the statute of limitations six months after the day on which the carrier remedied the damage or the day on which a court action was brought against him.

Tytuł XXVI. Forwarding Contract.

Art. 794. Concept.

§ 1. By a forwarding contract, the forwarding agent commits to send or collect a shipment or to provide other services related to transporting a shipment against remuneration within the scope of operations of its enterprise.

§ 2. The forwarding agent may act on its own behalf or on behalf of the principal.

Art. 795. Relevant regulations. The provisions of this title apply to forwarding insofar as it is not regulated by separate provisions.

Art. 796. Reference. If the provisions of this title or specific regulations do not provide otherwise, the provisions on mandate contract apply accordingly to a forwarding contract.

Art. 797. Forwarding agent's special obligations. The forwarding agent is obliged to take the actions required to recover any amounts unduly collected as the freight charge, customs duty and other charges related to carriage of the shipment.

Art. 798. Expansion. The forwarding agent is obliged to take the actions required to secure the rights of the principal or a person indicated by the principal against the

²⁸⁹⁾ Art. 790 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

względem przewoźnika albo innego spedytora.

Art. 799 [Odpowiedzialność za wykonawców] Spedytor jest odpowiedzialny za przewoźników i dalszych spedytorów, którymi posługuje się przy wykonaniu zlecenia, chyba że nie ponosi winy w wyborze.

Art. 800 [Spedytor jako przewoźnik] Spedytor może sam dokonać przewozu. W tym wypadku spedytor ma jednocześnie prawa i obowiązki przewoźnika.

Art. 801 [Ograniczenie odszkodowania]

§ 1. Odszkodowanie za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki w czasie od jej przyjęcia aż do wydania przewoźnikowi, dalszemu spedytorowi, dającemu zlecenie lub osobie przez niego wskazanej, nie może przewyższać zwykłej wartości przesyłki, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa spedytora.

§ 2. Spedytor nie ponosi odpowiedzialności za ubytek nie przekraczający granic ustalonych we właściwych przepisach, a w braku takich przepisów - granic zwyczajowo przyjętych.

§ 3. Za utratę, ubytek lub uszkodzenie pieniędzy, kosztowności, papierów wartościowych albo rzeczy szczególnie cennych spedytor ponosi odpowiedzialność jedynie wtedy, gdy właściwości przesyłki były podane przy zawarciu umowy, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa spedytora.

Art. 802 [Prawo zastawu]

§ 1. Dla zabezpieczenia roszczeń o przewoźne oraz roszczeń o prowizję, o zwrot wydatków i innych należności wynikłych ze zleceń spedycyjnych, jak również dla zabezpieczenia takich roszczeń przysługujących poprzednim spedytorom i przewoźnikom, przysługuje spedytorowi ustawowe prawo zastawu na przesyłce, dopóki przesyłka znajduje się u niego lub u osoby, która ją dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nią rozporządzać za pomocą dokumentów.

§ 2. ²⁹⁰⁾ (skreślony)

Art. 803 [Przedawnienie]

§ 1. Roszczenia z umowy spedycji przedawniają się z upływem roku.

§ 2. Termin przedawnienia zaczyna biec: w wypadku roszczeń z tytułu uszkodzenia lub ubytku przesyłki - od dnia dostarczenia przesyłki; w wypadku całkowitej utraty przesyłki lub jej dostarczenia z opóźnieniem - od dnia, w którym przesyłka miała być dostarczona; we wszystkich innych wypadkach - od dnia wykonania zlecenia.

Art. 804 [Roszczenia zwrotne spedytora] Roszczenia przysługujące spedytorowi przeciwko przewoźnikom i dalszym spedytorom, którymi się posługiwał przy przewozie przesyłki, przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, kiedy spedytor naprawił szkodę, albo od dnia, kiedy wytoczono przeciwko niemu powództwo. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wymienionych roszczeń między osobami, którymi spedytor posługiwał

carrier or another forwarding agent.

Art. 799. Liability for contractors. The forwarding agent is liable for the carriers and other forwarding agents which he uses to perform the order unless he is not at fault in choosing them.

Art. 800. Forwarding agent as carrier. The forwarding agent may perform the carriage himself. In this case, the forwarding agent also has the rights and obligations of a carrier.

Art. 801. Limited compensation.

§ 1. Compensation for loss of, depletion in or damage to a shipment from the moment it is accepted until it is handed over to the carrier, further forwarding agent, the principal or a person indicated by the principal, cannot exceed the normal value of the shipment unless the damage is due to the forwarding agent's willful misconduct or gross negligence.

§ 2. The forwarding agent is not liable for any depletion that does not exceed the limits set forth in the relevant regulations, and in the absence of such regulations, customarily accepted limits.

§ 3. A forwarding agent is liable for loss, depletion in or damage to money, valuables, securities or things of particular value only if the properties of the shipment were given at contract execution unless the damage is due to the forwarding agent's willful misconduct or gross negligence.

Art. 802. Pledge right.

§ 1. In order to secure claims for freight charge and claims for commission, reimbursement of expenses and other charges resulting from forwarding orders, and in order to secure such claims to which previous forwarding agents and carriers are entitled, the forwarding agent has a statutory pledge on the shipment so long as the shipment stays with him or a person who holds it on his behalf, or so long as he may dispose of it using documents.

§ 2. (deleted)

Art. 803. Statute of limitations.

§ 1. Claims under a forwarding contract become barred by the statute of limitations after one year.

§ 2. The limitations period starts running: in the case of claims for damage to or depletion of shipment - on the shipment delivery date; in the case of complete loss or late delivery of a shipment - on the day on which the shipment was to have been delivered; in all other cases - on the order performance date.

Art. 804. Forwarding agent's claims. The forwarding agent's claims against the carriers and further forwarding agents that he used to carry the shipment become barred by the statute of limitations six months after the day on which the forwarding agent remedies the damage or the day on which a court action is brought against him. This provision applies accordingly to the said claims among persons whom the forwarding agent used to carry the

²⁹⁰⁾ Art. 802 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

się przy przewozie przesyłki.

shipment.

Tytuł XXVII. Umowa ubezpieczenia.

Tytuł XXVII. Insurance Contract.

Dział I. Przepisy ogólne.

Dział I. General Provisions.

Art. 805 [Pojęcie; rodzaje świadczeń]

§ 1.²⁹¹⁾ Przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

§ 2.²⁹²⁾ Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie:

- 1) przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku;
- 2) przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej.

§ 3. Do renty z umowy ubezpieczenia nie stosuje się przepisów kodeksu niniejszego o rencie.

§ 4.²⁹³⁾ Przepisy art. 385¹-385³ stosuje się odpowiednio, jeżeli ubezpieczającym jest osoba fizyczna zawierająca umowę związaną bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Art. 806 [Nieważność umowy; bezskuteczność]²⁹⁴⁾

§ 1. Umowa ubezpieczenia jest nieważna, jeżeli zajście przewidzianego w umowie wypadku nie jest możliwe.

§ 2. Objęcie ubezpieczeniem okresu poprzedzającego zawarcie umowy jest bezskuteczne, jeżeli w chwili zawarcia umowy którakolwiek ze stron wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że wypadek zaszedł lub że odpadła możliwość jego zajścia w tym okresie.

Art. 807 [Regulacja pozakodeksowa]²⁹⁵⁾

§ 1. Postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia lub postanowienia umowy ubezpieczenia sprzeczne z przepisami niniejszego tytułu są nieważne, chyba że dalsze przepisy przewidują wyjątki.

§ 2.²⁹⁶⁾ (*uchylony*)

Art. 808 [Ubezpieczenie na cudzy rachunek]²⁹⁷⁾

§ 1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek. Ubezpieczony może nie być imiennie wskazany w umowie, chyba że jest to konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia.

Art. 805. Concept; performance types.

§ 1. By an insurance contract, the insurer commits, within the scope of operations of its enterprise, to make a specific performance if an event provided for in the contract occurs, and the policyholder commits to pay a premium.

§ 2. The insurer's performance consists particularly in paying:

- 1) in property insurance - the specified compensation for damage caused by an event provided for in the contract;
- 2) in personal insurance - the agreed amount of money, annuity or other performance if an event provided for in the contract occurs in the life of the insured.

§ 3. The provisions of this Code on annuity do not apply to annuity paid under an insurance contract.

§ 4. Articles 385¹—385³ apply accordingly if the policyholder is a natural person executing a contract related directly to his business or professional activity.

Art. 806. Invalid contract; ineffectiveness.

§ 1. An insurance contract is invalid if the occurrence of the event provided for therein is not possible.

§ 2. Insurance coverage for a period preceding contract execution is ineffective if, at the contract execution time, either party knew or using due care could have learned that the event had occurred or that the possibility of its occurrence no longer existed.

Art. 807. Non-Code regulations.

§ 1. The general terms and conditions of insurance or provisions of an insurance contract contrary to the provisions of this title are invalid unless further regulations provide for exceptions.

§ 2. (repealed)

Art. 808. Insurance in favor of a third party.

§ 1. The policyholder may execute an insurance contract on another person's account. The insured need not be named in the contract unless it is necessary in order to determine the object of the insurance.

²⁹¹⁾ Art. 805 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹²⁾ Art. 805 § 2 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹³⁾ Art. 805 § 4 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹⁴⁾ Art. 806 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹⁵⁾ Art. 807 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

²⁹⁶⁾ Art. 807 § 2 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹⁷⁾ Art. 808 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

§ 2. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje ubezpieczycielowi wyłącznie przeciwko ubezpieczającemu. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność ubezpieczyciela może on podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.

§ 3. Ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, chyba że strony uzgodniły inaczej; jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane, jeżeli wypadek już zaszedł.

§ 4. Ubezpieczony może żądać by ubezpieczyciel udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.

§ 5. Jeżeli umowa ubezpieczenia nie wiąże się bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową ubezpieczonej osoby fizycznej, art. 385¹-385³ stosuje się odpowiednio w zakresie, w jakim umowa dotyczy praw i obowiązków ubezpieczonego.

Art. 809 [Dokument ubezpieczenia]²⁹⁸⁾

§ 1. Ubezpieczyciel zobowiązany jest potwierdzić zawarcie umowy dokumentem ubezpieczenia.

§ 2. Z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w art. 811, w razie wątpliwości umowę uważa się za zawartą z chwilą doręczenia ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia.

Art. 810 (uchylony)²⁹⁹⁾

Art. 811 [Ochrona ubezpieczającego]³⁰⁰⁾

§ 1. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę ubezpieczyciel doręcza ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego od treści złożonej przez niego oferty, ubezpieczyciel obowiązany jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.

§ 2. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.

Art. 812 [Ogólne warunki ubezpieczenia]³⁰¹⁾

§ 1.³⁰²⁾ (uchylony)

§ 2.³⁰³⁾ (uchylony)

§ 3.³⁰⁴⁾ (uchylony)

§ 2. The insurer may raise claims for premium payment only against the policyholder. The insurer may raise a defense affecting his liability also against the insured.

§ 3. The insured is entitled to demand due performance directly from the insurer unless the parties have agreed otherwise; such an agreement, however, cannot be made if the event has already occurred.

§ 4. The insured may demand that the insurer provide him with information on the provisions of the contract executed and the general terms and conditions of insurance to the extent they apply to the insured's rights and obligations.

§ 5. If an insurance contract is not directly related to the business or professional activity of an insured natural person, Articles 385¹—385³ apply accordingly to the extent to which the contract relates to the insured's rights and obligations.

Art. 809. Insurance document.

§ 1. The insurer is obliged to confirm execution of the contract by an insurance document.

§ 2. Subject to the exception provided for in Article 811, in case of doubt, a contract is deemed executed upon delivery of the insurance document to the policyholder.

Art. 810 (repealed)

Art. 811. Protection of policyholder.

§ 1. If, in response to an offer, the insurer delivers to the policyholder an insurance document containing provisions which differ to the policyholder's disadvantage from the policyholder's offer, the insurer is obliged to point this fact out to the policyholder in writing upon delivery of the document, giving him at least seven days to raise objections. If this obligation is not fulfilled, changes made to the policyholder's disadvantage are ineffective and the contract is executed in accordance with the terms and conditions of the offer.

§ 2. In the absence of objections, the contract comes into effect in accordance with the insurance document on the day following the day on which the time limit set for raising objections passes.

Art. 812. General terms and conditions of insurance.

§ 1. (repealed)

§ 2. (repealed)

§ 3. (repealed)

²⁹⁸⁾ Art. 809 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

²⁹⁹⁾ Art. 810 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁰⁾ Art. 811 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰¹⁾ Art. 812 w brzmieniu ustawy z dnia 22.05.2003 r. (Dz.U. Nr 124, poz. 1151), która wchodzi w życie 1.01.2004 r.

³⁰²⁾ Art. 812 § 1 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰³⁾ Art. 812 § 2 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁴⁾ Art. 812 § 3 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

§ 4.³⁰⁵⁾ Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż sześć miesięcy ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

§ 5.³⁰⁶⁾ Jeżeli umowa zawarta jest na czas określony, ubezpieczyciel może ją wypowiedzieć jedynie w przypadkach wskazanych w ustawie, a także z ważnych powodów określonych w umowie lub ogólnych warunkach ubezpieczenia.

§ 6.³⁰⁷⁾ (uchylony)

§ 7.³⁰⁸⁾ (uchylony)

§ 8.³⁰⁹⁾ Różnicę między treścią umowy a ogólnymi warunkami ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku ubezpieczyciel nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

§ 9.³¹⁰⁾ Przepisy § 5 i 8 stosuje się odpowiednio w razie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia w czasie trwania stosunku umownego. Nie uchybia to stosowaniu w takim przypadku przepisu art. 384¹.

Art. 813 [Składka]

§ 1.³¹¹⁾ Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

§ 2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, składka powinna być zapłacona jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia, a jeżeli umowa doszła do skutku przed doręczeniem dokumentu ubezpieczenia - w ciągu czternastu dni od jego doręczenia.

Art. 814 [Początek odpowiedzialności; niezapłacenie składki]³¹²⁾

§ 1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.

§ 2. Jeżeli ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ze

§ 4. If an insurance contract is executed for a term longer than six months, the policyholder has the right to rescind the insurance contract within 30 days and, if the policyholder is an entrepreneur, within 7 days of contract execution. Rescission of the insurance contract does not release the policyholder from the obligation to pay the premium for the period in which the insurer provided insurance coverage.

§ 5. If the contract is executed for a fixed term, the insurer may terminate it only in the instances set forth in the law and for good cause set forth in the contract or the general terms and conditions of insurance.

§ 6. (repealed)

§ 7. (repealed)

§ 8. The insurer is obliged to present the difference between the wording of the contract and the general terms and conditions of insurance to the policyholder in writing before contract execution. If this obligation is not fulfilled, the insurer cannot rely on a difference disadvantageous to the policyholder. This provision does not apply to insurance contracts executed through negotiations.

§ 9. The provisions of § 5 and § 8 apply accordingly to a change in the general terms and conditions of insurance during the term of the contractual relationship. This does not prejudice the application of Article 384¹ in this case.

Art. 813. Premium.

§ 1. The premium is calculated for the term of the insurer's liability. If the insurance relationship expires before the end of the period for which the contract was executed, the policyholder is entitled to reimbursement of the premium for the period during which insurance coverage was not used.

§ 2. Unless otherwise agreed, the premium should be paid at the time the insurance contract is executed and if the contract came into effect before the insurance document was delivered, within fourteen days of delivery.

Art. 814. Commencement of liability; failure to pay premium.

§ 1. Unless otherwise agreed, the insurer's liability starts from the day following the contract execution date, not earlier, however, than the day following the date the premium or its first installment is paid.

§ 2. If the insurer is liable even before the premium or its first installment is paid and the premium or its first installment is not paid on time, the insurer may terminate the contract with immediate effect and demand payment

³⁰⁵⁾ Art. 812 § 4 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁶⁾ Art. 812 § 5 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁷⁾ Art. 812 § 6 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁸⁾ Art. 812 § 7 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁰⁹⁾ Art. 812 § 8 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁰⁾ Art. 812 § 9 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹¹⁾ Art. 813 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹²⁾ Art. 814 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.

§ 3. W razie opłacania składki w ratach niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki może powodować ustanie odpowiedzialności ubezpieczyciela, tylko wtedy, gdy skutek taki przewidywała umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia, a ubezpieczyciel po upływie terminu wezwał ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.

Art. 815 [Obowiązek informowania]

§ 1.³¹³⁾ Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez ubezpieczyciela umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

§ 2.³¹⁴⁾ Jeżeli w umowie ubezpieczenia zastrzeżono, że w czasie jej trwania należy zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w paragrafie poprzedzającym, ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach ubezpieczyciela niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości. Przepisu tego nie stosuje się do ubezpieczeń na życie.

§ 2¹.³¹⁵⁾ W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w paragrafach poprzedzających spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 3.³¹⁶⁾ Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia paragrafów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

Art. 816 [Zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku]³¹⁷⁾ W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym. Przepisu tego nie stosuje się do ubezpieczeń na życie.

Art. 817 [Termin spełnienia świadczenia]

of the premium for the period during which it was liable. If the contract is not terminated, it expires at the end of the period for which the unpaid premium was due.

§ 3. If the premium is paid in installments, failure to pay the next premium installment on time may result in the insurer's liability ceasing only if such consequences are provided for in the contract or the general terms and conditions of insurance, and the insurer, after the period has passed, calls on the policyholder to pay with the sanction that failure to pay within 7 days of receiving the call for payment will extinguish the liability.

Art. 815. Notification obligation.

§ 1. The policyholder is obliged to disclose to the insurer all the circumstances known to it about which the insurer has enquired in the offer form or in other letters before contract execution. If the policyholder executes the contract through a representative, this obligation also rests on the representative and also covers the circumstances known to the representative. If the insurer executes the insurance contract despite receiving no reply to particular enquiries, the omitted circumstances are deemed insignificant.

§ 2. If the insurance contract stipulates that during the contract term, any change in the circumstances referred to in the preceding paragraph should be reported, the policyholder is obliged to notify the insurer of those changes immediately on learning of them. This provision does not apply to life insurance.

§ 2¹. If the insurance contract is executed on another person's account, the obligations set forth in the preceding paragraphs rest on the policyholder and the insured unless the insured did not know about the contract having been executed on his account.

§ 3. The insurer is not liable for the effects of circumstances about which, in violation of the preceding paragraphs, he was not informed. If the preceding paragraphs are breached due to willful misconduct, in case of doubt it is assumed that an event provided for in the contract and its consequences result from the circumstances referred to in the preceding sentence.

Art. 816. Increase in the likelihood of an accident. If circumstances are disclosed which significantly change the likelihood of an event, each party may demand an appropriate change in the amount of the premium from the time the circumstance occurred, though not earlier than from the beginning of the current insurance period. If such a demand is made, the other party may, within 14 days, terminate the contract with immediate effect. This provision does not apply to life insurance.

Art. 817. Performance date.

³¹³⁾ Art. 815 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁴⁾ Art. 815 § 2 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁵⁾ Art. 815 § 2¹ dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁶⁾ Art. 815 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁷⁾ Art. 816 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

§ 1.³¹⁸⁾ Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

§ 2.³¹⁹⁾ Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1.

§ 3.³²⁰⁾ Umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą zawierać postanowienia korzystniejsze dla uprawnionego niż określone w paragrafach poprzedzających.

Art. 818 [Zawiadomienie ubezpieczyciela o wypadku]

³²¹⁾

§ 1. Umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą przewidywać, że ubezpieczający ma obowiązek w określonym terminie powiadomić ubezpieczyciela o wypadku.

§ 2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązkiem określonym w paragrafie poprzedzającym można obciążyć zarówno ubezpieczającego, jak i ubezpieczonego, chyba że ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w paragrafach poprzedzających ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

§ 4. Skutki braku zawiadomienia ubezpieczyciela o wypadku nie następują, jeżeli ubezpieczyciel w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

Art. 819 [Przedawnienie] ³²²⁾

§ 1. Roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech.

§ 2.³²³⁾ (*uchylony*)

§ 3.³²⁴⁾ W wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania.

§ 1. The insurer is obliged to make the performance within thirty days of being notified of the event.

§ 2. If it is not possible to clarify the circumstances needed to determine the insurer's liability or the amount of the performance within the above period, the performance should be made within 14 days of the day on which, having used due care, it was possible to clarify the circumstances. However, the insurer should make the undisputed part of the performance within the period set forth in § 1.

§ 3. An insurance contract or the general terms and conditions of insurance may contain provisions more advantageous for the insured than those set forth in the preceding paragraphs.

Art. 818. Official notification of event.

§ 1. An insurance contract or the general terms and conditions of insurance may provide that the policyholder is obliged to notify the insurer of an event within a specified period.

§ 2. If an insurance contract is executed on another person's account, the obligation set forth in the preceding paragraph may be imposed both on the policyholder and on the insured unless the insured does not know about the insurance contract being executed on his account.

§ 3. In the event of breach of the obligations set forth in the preceding paragraphs, due to willful misconduct or gross negligence, the insurer may accordingly reduce the performance, if the breach contributes to an increase in the damage or prevents the insurer from establishing the circumstances and consequences of the event.

§ 4. Failure to notify the insurer of an event has no consequences if the insurer was notified of the circumstances which should have been disclosed to it within the notification period.

Art. 819. Statute of limitations.

§ 1. Claims under an insurance contract become barred by a statute of limitations after three years.

§ 2. (*repealed*)

§ 3. In the case of third party liability insurance, the aggrieved party's claims against the insurer for compensation or recompense become barred by the statute of limitations after the period provided for such a claim in the provisions on liability for damage caused by tort or arising from non-performance or improper performance of an obligation.

³¹⁸⁾ Art. 817 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³¹⁹⁾ Art. 817 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 22.05.2003 r. (Dz.U. Nr 124, poz. 1151), która wchodzi w życie 1.01.2004 r.; zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²⁰⁾ Art. 817 § 3 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²¹⁾ Art. 818 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²²⁾ Art. 819 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

³²³⁾ Art. 819 § 2 uchylony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²⁴⁾ Art. 819 § 3 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

§ 4.³²⁵⁾ Bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do ubezpieczyciela przerywa się także przez zgłoszenie ubezpieczycielowi tego roszczenia lub przez zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie lub zdarzenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia.

Art. 820 [Ubezpieczenia morskie; reasekuracja] Przepisów tytułu niniejszego nie stosuje się do ubezpieczeń morskich oraz do ubezpieczeń pośrednich (reasekuracji).

Dział II. Ubezpieczenia majątkowe.

Art. 821 [Zakres przedmiotowy]³²⁶⁾ Przedmiotem ubezpieczenia majątkowego może być każdy interes majątkowy, który nie jest sprzeczny z prawem i daje się ocenić w pieniądzu.

Art. 822 [Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej]³²⁷⁾

§ 1.³²⁸⁾ Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

§ 2.³²⁹⁾ Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o jakich mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia.

§ 3.³³⁰⁾ Strony mogą postanowić, że umowa będzie obejmować szkody powstałe, ujawnione lub zgłoszone w okresie ubezpieczenia.

§ 4.³³¹⁾ Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

§ 5.³³²⁾ Ubezpieczyciel nie może przeciwko uprawnionemu do odszkodowania podnieść zarzutu naruszenia obowiązków wynikających z umowy lub ogólnych warunków ubezpieczenia przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nastąpiło ono po zajściu wypadku.

Art. 823 [Zmiana właściciela; przeniesienie praw]³³³⁾

§ 1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych

§ 4. The running of the limitations period of a claim for a performance against an insurer is also interrupted by a claim being filed with the insurer or by an event covered by the insurance being reported. The limitations period starts running anew from the day on which the party filing the claim or reporting the event receives a written declaration from the insurer according or refusing the performance.

Art. 820. Maritime insurance; reinsurance. The provisions in this title do not apply to maritime insurance and indirect insurance (reinsurance).

Dział II. Property Insurance.

Art. 821. Scope. Property insurance may cover any property interest which is not unlawful and which may be assessed in money.

Art. 822. Third party liability insurance.

§ 1. By a third party liability insurance contract, the insurer commits to pay the compensation set forth in the contract for any damage caused to third parties with regard to whom liability for damage is borne by the policyholder or the insured.

§ 2. Unless the parties have agreed otherwise, a third party liability insurance contract covers the damage referred to in § 1 arising from an event provided for in the contract which occurred during the insurance period.

§ 3. The parties may decide that the contract will cover damage arising, disclosed or reported in the insurance period.
375

§ 4. The loss payee, in connection with an event covered by a third party liability insurance contract, may raise claims directly against the insurer.

§ 5. The insurer cannot raise against the loss payee a defense of breach by the policyholder or the insured of obligations arising from the contract or the general terms and conditions of insurance if the breach occurred after the event.

Art. 823. Change of owner; transfer of rights.

§ 1. If the object of the insurance is transferred, the rights under the insurance contract may be transferred to the acquirer of the insurance object. The transfer of those

³²⁵⁾ Art. 819 § 4 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²⁶⁾ Art. 821 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²⁷⁾ Art. 822 w brzmieniu ustawy z dnia 22.05.2003 r. (Dz.U. Nr 124, poz. 1151), która wchodzi w życie 1.01.2004 r.

³²⁸⁾ Art. 822 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³²⁹⁾ Art. 822 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³⁰⁾ Art. 822 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³¹⁾ Art. 822 § 4 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³²⁾ Art. 822 § 5 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³³⁾ Art. 823 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

praw wymaga zgody ubezpieczyciela, chyba że umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia stanowią inaczej.

§ 2. W razie przeniesienia praw, o których mowa w § 1, na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą ubezpieczyciela umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

§ 3. Jeżeli prawa, o których mowa w § 1, nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

§ 4. Przepisów § 1-3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

Art. 824 [Suma ubezpieczenia]

§ 1.³³⁴⁾ Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela.

§ 2.³³⁵⁾ Jeżeli po zawarciu umowy wartość ubezpieczonego mienia uległa zmniejszeniu, ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może także z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie ubezpieczyciel, zawiadamiając o tym jednocześnie ubezpieczającego.

§ 3.³³⁶⁾ Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie składki począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym ubezpieczyciel zawiadomił ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

Art. 824¹ [Odpowiedzialność]³³⁷⁾

§ 1.³³⁸⁾ O ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.

§ 2.³³⁹⁾ Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczający nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

§ 3.³⁴⁰⁾ Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w § 2, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być

rights requires the insurer's consent unless the insurance contract or the general terms and conditions of insurance provide otherwise.

§ 2. In the event the rights referred to in § 1 are transferred, the acquirer of the object also assumes the obligations borne hitherto by the transferor unless, with the insurer's consent, the parties agreed otherwise. Despite the transfer of the obligations, the transferor is jointly and severally with the acquirer liable for paying the premium due for the period until the object of the insurance is transferred.

§ 3. If the rights referred to in § 1 are not transferred to the acquirer of the insurance object, the insurance relationship is extinguished upon the transfer of the insurance object to the acquirer.

§ 4. The provisions of § 1-3 do not apply to the transfer of claims which arise or could arise as a result of an event provided for in the contract.

Art. 824. Insurance sum.

§ 1. Unless otherwise agreed, the insurance sum set in the contract constitutes the upper limit of the insurer's liability.

§ 2. If, after the contract is executed, the value of the insured property decreases, the policyholder may demand an appropriate reduction in the insurance sum. The insurer may unilaterally reduce the insurance sum for the same reason, notifying the policyholder of this fact at the same time.

§ 3. A reduction in the insurance sum entails an appropriate reduction in the premium starting from the first day of the month in which the policyholder demands a reduction in the insurance sum or in which the insurer notifies the policyholder of the unilateral reduction in this sum.

Art. 824¹. Liability.

§ 1. Unless otherwise agreed, the sum of money paid out by the insurer under insurance cannot be higher than the damage suffered.

§ 2. If the same insurance object is at the same time insured against the same risk by two or more insurers for amounts which in total exceed its insurable value, the policyholder cannot demand performance in excess of the damage. Among the insurers, each is liable in the proportion in which the insurance sum accepted by that insurer is to the total sums arising from double or multiple insurance.

§ 3. If, in any of the insurance contracts referred to in § 2, it is agreed that the sum paid out by the insurer under the insurance may be higher than the damage suffered,

³³⁴⁾ Art. 824 § 1 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³⁵⁾ Art. 824 § 2 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³⁶⁾ Art. 824 § 3 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³⁷⁾ Art. 824¹ dodany ustawą z dnia 22.05.2003 r. (Dz.U. Nr 124, poz. 1151), która wchodzi w życie 1.01.2004 r.

³³⁸⁾ Art. 824¹ § 1 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³³⁹⁾ Art. 824¹ § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁰⁾ Art. 824¹ § 3 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody ubezpieczający może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym paragrafie, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

Art. 825 (skreślony)³⁴¹⁾

Art. 826 [Obowiązek zmniejszenia szkody]³⁴²⁾

§ 1. W razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.

§ 2. Umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą przewidywać, że w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.

§ 3. Jeżeli ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w § 1, ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 4. Ubezpieczyciel obowiązany jest, w granicach sumy ubezpieczenia, zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w § 1, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne. Umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą zawierać postanowienia korzystniejsze dla ubezpieczającego.

§ 5. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się również do ubezpieczonego.

Art. 827 [Szkoda umyślna]³⁴³⁾

§ 1. Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie; w razie rażącego niedbalstwa odszkodowanie nie należy się, chyba że umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia stanowią inaczej lub zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

§ 2. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej można ustalić inne zasady odpowiedzialności ubezpieczyciela niż określone w § 1.

§ 3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.

§ 4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek zasady określone w paragrafach poprzedzających stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego.

Art. 828 [Przejęcie roszczeń]³⁴⁴⁾

§ 1.³⁴⁵⁾ Jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty

the policyholder may demand performance in excess of the amount of damage only from that insurer. In this case, in order to establish liability among the insurers, it should be assumed that, in the insurance referred to in this paragraph, the insurance sum is equal to the insurable value.

Art. 825 (deleted)

Art. 826. Obligation to reduce damage.

§ 1. If an event occurs, the policyholder is obliged to use all measures available to it in order to rescue the insurance object and to prevent or reduce damage.

§ 2. An insurance contract or the general terms and conditions of insurance may provide that, if an event occurs, the policyholder is obliged to secure the possibility of claims for compensation being brought against the persons liable for the damage.

§ 3. If the policyholder has intentionally or due to gross negligence failed to use the measures referred to in § 1, the insurer is released from liability for the resulting damage.

§ 4. The insurer is obliged, within the limits of the insurance sum, to reimburse the costs of using the measures referred to in § 1 if the measures were purposeful even if they proved ineffective. The contract or the general terms and conditions of insurance may contain provisions more advantageous for the policyholder.

§ 5. In the case of insurance taken out on another person's account, the provisions of the preceding paragraphs also apply to the insured.

Art. 827. Policyholder's fault.

§ 1. The insurer is released from liability if the policyholder causes damage intentionally. In the event of gross negligence, compensation is not due unless the contract or the general terms and conditions of insurance provide otherwise or the payment of compensation in the given circumstances is in line with the equitable principle.

§ 2. Third party liability insurance may set forth different principles for the insurer's liability than those set forth in § 1.

§ 3. Unless otherwise agreed, the insurer is not liable for any damage caused intentionally by a person with whom the policyholder lives in a common household.

§ 4. If an insurance contract is executed on another person's account, the principles set forth in the preceding paragraphs apply accordingly to the insured.

Art. 828. Transfer of claims.

§ 1. Unless otherwise agreed, as of the day the insurer

³⁴¹⁾ Art. 825 skreślony ustawą z dnia 20.09.1984 r. (Dz.U. Nr 45, poz. 242), która wchodzi w życie 1.01.1985 r.

³⁴²⁾ Art. 826 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴³⁾ Art. 827 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁴⁾ Art. 828 w brzmieniu ustawy z dnia 20.09.1984 r. (Dz.U. Nr 45, poz. 242), która wchodzi w życie 1.01.1985 r.

odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli ubezpieczyciel pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.

§ 2.³⁴⁶⁾ Nie przechodzą na ubezpieczyciela roszczenia ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

§ 3.³⁴⁷⁾ Zasady wynikające z paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek.

Dział III. Ubezpieczenia osobowe.

Art. 829 [Zakres przedmiotowy] ³⁴⁸⁾

§ 1. Ubezpieczenie osobowe może w szczególności dotyczyć:

- 1) przy ubezpieczeniu na życie - śmierci osoby ubezpieczonej lub dożycia przez nią oznaczonego wieku;
- 2) przy ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków - uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku.

§ 2.³⁴⁹⁾ W umowie ubezpieczenia na życie zawartej na cudzy rachunek, odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż następnego dnia po tym, gdy ubezpieczony oświadczył stronie wskazanej w umowie, że chce skorzystać z zastrzeżenia na jego rzecz ochrony ubezpieczeniowej. Oświadczenie powinno obejmować także wysokość sumy ubezpieczenia. Zmiana umowy na niekorzyść ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do otrzymania sumy ubezpieczenia w razie śmierci ubezpieczonego wymaga zgody tego ubezpieczonego.

Art. 830 [Wypowiedzenie przez ubezpieczającego] ³⁵⁰⁾

§ 1. Przy ubezpieczeniu osobowym ubezpieczający może wypowiedzieć umowę w każdym czasie z zachowaniem terminu określonego w umowie lub ogólnych warunkach ubezpieczenia, a w razie jego braku - ze skutkiem natychmiastowym.

§ 2. W braku odmiennego zastrzeżenia umowę uważa się za wypowiedzianą przez ubezpieczającego, jeżeli składka lub jej rata nie została zapłacona w terminie określonym w umowie lub ogólnych warunkach ubezpieczenia mimo uprzedniego wezwania do zapłaty w dodatkowym terminie określonym w ogólnych warunkach ubezpieczenia; w wezwaniu powinny być podane do wiadomości ubezpieczającego skutki niezapłacenia składki.

§ 3. Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę

pays the compensation, the policyholder's claim against the third party liable for the damage is transferred by force of law to the insurer up to the amount of the compensation paid. If the insurer covers only part of the damage, the policyholder has priority of satisfaction of the remaining part over the insurer's claim.

§ 2. The policyholder's claims against persons with whom the policyholder lives in a common household are not transferred to the insurer unless the perpetrator causes the damage intentionally.

§ 3. The principles arising from the preceding paragraphs apply accordingly if an insurance contract is executed on another person's account.

Dział III. Personal Insurance.

Art. 829. Scope.

§ 1. Personal insurance may especially cover:

- 1) in life insurance - the death of the insured or attainment by the insured of a certain age;
- 2) in accident insurance - bodily injury, health disorder or death due to an accident.

§ 2. In a life insurance contract executed on another person's account, the insurer's liability starts not earlier than on the day following the day when the insured states to the party named in the contract that he wishes to take advantage of the insurance coverage stipulated to his benefit. This declaration should also include the insurance sum. An amendment to the contract to the detriment of the insured or the beneficiary in the event of the insured's death requires the insured's consent.

Art. 830. Termination by policyholder.

§ 1. In personal insurance, the policyholder may terminate the contract at any time with the notice period set forth in the contract or in the general terms and conditions of insurance, and where there is no such notice period, with immediate effect.

§ 2. In the absence of a stipulation to the contrary, a contract is deemed terminated by the policyholder if the premium or an installment is not paid in the period set forth in the contract or in the general terms and conditions of insurance despite a prior call for payment within an additional period set forth in the general terms and conditions of insurance; the call for payment should inform the policyholder of the consequences of non-payment of the premium.

§ 3. An insurer may terminate a life insurance contract

³⁴⁵⁾ Art. 828 § 1 zmieniony ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁶⁾ Art. 828 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁷⁾ Art. 828 § 3 dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁸⁾ Art. 829 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁴⁹⁾ Art. 829 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 13.02.2009 r. (Dz.U. Nr 42, poz. 341), która wchodzi w życie 18.06.2009 r.

³⁵⁰⁾ Art. 830 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

ubezpieczenia na życie jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie.

§ 4. Przepisy § 3 oraz art. 812 § 8 stosuje się odpowiednio w razie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie w czasie trwania stosunku umownego. Nie uchybia to stosowaniu w takim przypadku przepisu art. 384¹.

Art. 831 [Uprawniony do sumy ubezpieczenia]

§ 1.³⁵¹⁾ Ubezpieczający może wskazać jedną lub więcej osób uprawnionych do otrzymania sumy ubezpieczenia w razie śmierci osoby ubezpieczonej; może również zawrzeć umowę ubezpieczenia na okaziciela. Ubezpieczający może każde z tych zastrzeżeń zmienić lub odwołać w każdym czasie.

§ 1.³⁵²⁾ W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek do wykonywania uprawnień, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, konieczna jest uprzednia zgoda ubezpieczonego; umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą przewidywać, że uprawnienia te ubezpieczony może wykonywać samodzielnie.

§ 2.³⁵³⁾ Jeżeli wskazano kilka osób uprawnionych do otrzymania sumy ubezpieczenia, a nie oznaczono udziału każdej z nich w tej sumie, ich udziały są równe.

§ 3. Suma ubezpieczenia przypadająca uprawnionemu nie należy do spadku po ubezpieczonym.

Art. 832 [Rozwinięcie]

§ 1. Wskazanie uprawnionego do otrzymania sumy ubezpieczenia staje się bezskuteczne, jeżeli uprawniony zmarł przed śmiercią ubezpieczonego albo jeżeli umyślnie przyczynił się do jego śmierci.

§ 2. Jeżeli w chwili śmierci ubezpieczonego nie ma osoby uprawnionej do otrzymania sumy ubezpieczenia, suma ta przypada najbliższej rodzinie ubezpieczonego w kolejności ustalonej w ogólnych warunkach ubezpieczenia, chyba że umówiono się inaczej.

Art. 833 [Samobójstwo] ³⁵⁴⁾ Przy ubezpieczeniu na życie samobójstwo ubezpieczonego nie zwalnia ubezpieczyciela od obowiązku świadczenia, jeżeli samobójstwo nastąpiło po upływie lat dwóch od zawarcia umowy ubezpieczenia. Umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą skrócić ten termin, nie bardziej jednak niż do 6 miesięcy.

Art. 834 [Zarzut nieprawdziwych informacji] ³⁵⁵⁾ Jeżeli do wypadku doszło po upływie lat trzech od zawarcia umowy ubezpieczenia na życie, ubezpieczyciel nie może podnieść zarzutu, że przy zawieraniu umowy podano wiadomości nieprawdziwe, w szczególności że zatajona została choroba osoby ubezpieczonej. Umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą skrócić powyższy termin.

only in the instances specified in the law.

§ 4. The provisions of § 3 and Article 812 § 8 apply accordingly in the event of a change in the general terms and conditions of life insurance during the contractual relationship. This does not prejudice the application of Article 384¹ in such a case.

Art. 831. Beneficiary.

§ 1. The policyholder may indicate one or more persons entitled to receive the insurance sum in the event of the insured's death; he may also execute a contract of insurance payable to the bearer. The policyholder may change or revoke either of those stipulations at any time.

§ 1¹. If an insurance contract is executed on another person's account, the exercise of the rights referred to in the preceding paragraph requires the insured's prior consent; the contract or the general terms and conditions of insurance may provide that those rights may be exercised by the insured independently.

§ 2. If several beneficiaries have been named and their respective shares in the sum have not been indicated, their shares are equal.

§ 3. An insurance sum due to the beneficiary is not included in the insured's estate.

Art. 832. Expansion.

§ 1. An indication of the beneficiary that will receive the insurance sum becomes ineffective if the beneficiary dies prior to the death of the insured or if the beneficiary has intentionally contributed to the insured's death.

§ 2. If, at the time of the insured's death, there is no beneficiary, the insurance sum is due to the immediate family of the insured in the order set forth in the general terms and conditions of insurance unless otherwise agreed.

Art. 833. Suicide. In life insurance, the insured's suicide does not release the insurer from the performance obligation if the suicide occurs two years after the insurance contract execution. The insurance contract or the general terms and conditions of insurance may shorten this period, though to not less than six months.

Art. 834. Defense of untrue information. If an event occurs three years after the life insurance contract execution, the insurer cannot raise the defense that untrue information was given upon execution of the contract, especially that an illness of the insured was concealed. The contract or the general terms and conditions of insurance may shorten this period.

Tytuł XXVIII. Przechowanie.

Tytuł XXVIII. Safekeeping.

³⁵¹⁾ Art. 831 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁵²⁾ Art. 831 § 1¹ dodany ustawą z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁵³⁾ Art. 831 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁵⁴⁾ Art. 833 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

³⁵⁵⁾ Art. 834 w brzmieniu ustawy z dnia 13.04.2007 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 557), która wchodzi w życie 10.08.2007 r.

Art. 835 [Pojęcie] Przez umowę przechowania przechowawca zobowiązuje się zachować w stanie nie pogorszonym rzecz ruchomą oddaną mu na przechowanie.

Art. 836 [Oznaczenie wynagrodzenia] Jeżeli wysokość wynagrodzenia za przechowanie nie jest określona w umowie albo w taryfie, przechowawcy należy się wynagrodzenie w danych stosunkach przyjęte, chyba że z umowy lub z okoliczności wynika, iż zobowiązał się przechować rzecz bez wynagrodzenia.

Art. 837 [Sposób przechowywania] Przechowawca powinien przechowywać rzecz w taki sposób, do jakiego się zobowiązał, a w braku umowy w tym względzie, w taki sposób, jaki wynika z właściwości przechowywanej rzeczy i z okoliczności.

Art. 838 [Zmiana miejsca i sposobu] Przechowawca jest uprawniony, a nawet obowiązany zmienić określone w umowie miejsce i sposób przechowania rzeczy, jeżeli okaże się to konieczne dla jej ochrony przed utratą lub uszkodzeniem. Jeżeli uprzednie uzyskanie zgody składającego jest możliwe, przechowawca powinien ją uzyskać przed dokonaniem zmiany.

Art. 839 [Używanie rzeczy] Przechowawcy nie wolno używać rzeczy bez zgody składającego, chyba że jest to konieczne do jej zachowania w stanie nie pogorszonym.

Art. 840 [Zastępca]

§ 1. Przechowawca nie może oddać rzeczy na przechowanie innej osobie, chyba że jest do tego zmuszony przez okoliczności. W wypadku takim obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie składającego, gdzie i u kogo rzecz złożył, i w razie zawiadomienia odpowiedzialny jest tylko za brak należytej staranności w wyborze zastępcy.

§ 2. Zastępca odpowiedzialny jest także względem składającego. Jeżeli przechowawca ponosi odpowiedzialność za czynności swego zastępcy jak za swoje własne czynności, ich odpowiedzialność jest solidarna.

Art. 841 [Przypadkowa utrata] Jeżeli przechowawca, bez zgody składającego i bez koniecznej potrzeby, używa rzeczy albo zmienia miejsce lub sposób jej przechowywania albo jeżeli oddaje rzecz na przechowanie innej osobie, jest on odpowiedzialny także za przypadkową utratę lub uszkodzenie rzeczy, które by w przeciwnym razie nie nastąpiło.

Art. 842 [Wydatki i zobowiązania przechowawcy] Składający powinien zwrócić przechowawcy wydatki, które ten poniósł w celu należytego przechowania rzeczy, wraz z odsetkami ustawowymi oraz zwolnić przechowawcę od zobowiązań zaciągniętych przez niego w powyższym celu w imieniu własnym.

Art. 843 [Przechowanie wspólne] Jeżeli kilka osób wspólnie przyjęło lub oddało rzecz na przechowanie, ich odpowiedzialność względem drugiej strony jest solidarna.

Art. 844 [Zwrot rzeczy]

§ 1. Składający może w każdym czasie żądać zwrotu

Art. 835. Concept. By a safekeeping contract, the keeper commits to keep in a non-deteriorated condition a movable given to him for safekeeping.

Art. 836. Remuneration. If the remuneration for safekeeping is not set forth in the contract or in a tariff, the keeper is entitled to the remuneration accepted in the given relations unless it follows from the contract or the circumstances that he agreed to safekeep the thing without remuneration.

Art. 837. Manner of safekeeping. The keeper should safekeep the thing in the way he committed to, and in the absence of a contract in this respect, in the way following from the properties of the thing kept and from the circumstances.

Art. 838. Change of place and manner. The keeper is entitled and even obliged to change the place and the manner of safekeeping the thing specified in the contract if it transpires that it is necessary to protect it from loss or damage. If it is possible to obtain the depositor's prior consent, the keeper should obtain the same before making the change.

Art. 839. Use of the thing. The keeper cannot use the thing without the depositor's consent unless required to keep it in a non-deteriorated condition.

Art. 840. Substitute.

§ 1. The keeper cannot give the thing to another person for safekeeping unless he is forced to do so by the circumstances. In such a case, he is obliged to notify the depositor immediately where and with whom he deposited the thing, and if notification is given, he is liable only for lack of due care in choosing the substitute.

§ 2. The substitute is also liable towards the depositor. If the keeper is liable for the actions of his substitute as for his own actions, their liability is joint and several.

Art. 841. Accidental loss. If the keeper, without the depositor's consent and without a real need, uses the thing or changes its place or manner of safekeeping, or if he gives the thing for safekeeping to another person, he is also liable for any accidental loss of or damage to the thing which would not otherwise have occurred.

Art. 842. Keeper's expenses and obligations. The depositor should reimburse the keeper for any expenses the keeper incurs in order to properly safekeep the thing together with statutory interest and release the keeper from the obligations assumed by him for this purpose on his own behalf.

Art. 843. Joint safekeeping. If several persons jointly accept or give a thing for safekeeping, their liability towards the other party is joint and several.

Art. 844. Return of a thing.

§ 1. The depositor may at any time demand that the

rzeczy oddanej na przechowanie.

§ 2. Przechowawca może żądać odebrania rzeczy przed upływem terminu oznaczonego w umowie, jeżeli wskutek okoliczności, których nie mógł przewidzieć, nie może bez własnego uszczerbku lub bez zagrożenia rzeczy przechowywać jej w taki sposób, do jakiego jest zobowiązany. Jeżeli czas przechowania nie był oznaczony albo jeżeli rzecz była przyjęta na przechowanie bez wynagrodzenia, przechowawca może żądać odebrania rzeczy w każdym czasie, byleby jej zwrot nie nastąpił w chwili nieodpowiedniej dla składającego.

§ 3. Zwrot rzeczy powinien nastąpić w miejscu, gdzie miała być przechowywana.

Art. 845 [Depozyt nieprawidłowy] Jeżeli z przepisów szczególnych albo z umowy lub okoliczności wynika, że przechowawca może rozporządzać oddanymi na przechowanie pieniędzmi lub innymi rzeczami oznaczonymi tylko co do gatunku, stosuje się odpowiednio przepisy o pożyczce (depozyt nieprawidłowy). Czas i miejsce zwrotu określają przepisy o przechowaniu.

Tytuł XXIX. Odpowiedzialność, prawo zastawu i przedawnienie roszczeń utrzymujących hotele i podobne zakłady.

Art. 846 [Przesłanki odpowiedzialności] ³⁵⁶⁾

§ 1. Utrzymujący zarobkowo hotel lub podobny zakład jest odpowiedzialny za utratę lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez osobę korzystającą z usług hotelu lub podobnego zakładu, zwaną dalej "gościem", chyba że szkoda wynikła z właściwości rzeczy wniesionej lub wskutek siły wyższej albo że powstała wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby, która mu towarzyszyła, była u niego zatrudniona albo go odwiedzała.

§ 2. Rzeczą wniesioną w rozumieniu przepisów tytułu niniejszego jest rzecz, która w czasie korzystania przez gościa z usług hotelu lub podobnego zakładu znajduje się w tym hotelu lub podobnym zakładzie albo znajduje się poza nim, a została powierzona utrzymującemu zarobkowo hotel lub podobny zakład lub osobie u niego zatrudnionej albo umieszczona w miejscu przez nich wskazanym lub na ten cel przeznaczonym.

§ 3. Rzeczą wniesioną jest również rzecz, która w krótkim, zwyczajowo przyjętym okresie poprzedzającym lub następującym po tym, kiedy gość korzystał z usług hotelu lub podobnego zakładu, została powierzona utrzymującemu zarobkowo hotel lub podobny zakład lub osobie u niego zatrudnionej albo umieszczona w miejscu przez nich wskazanym lub na ten cel przeznaczonym.

§ 4. Pojazdów mechanicznych i rzeczy w nich pozostawionych oraz żywych zwierząt nie uważa się za rzeczy wniesione. Utrzymujący zarobkowo hotel lub podobny zakład może za nie odpowiadać jako przechowawca, jeżeli została zawarta umowa przechowania.

§ 5. Wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności, o której mowa w § 1, przez umowę lub ogłoszenie nie ma

thing given for safekeeping be returned.

§ 2. The keeper may demand that the thing be collected before the end of the period specified in the contract if, due to circumstances which he could not have foreseen, he cannot, without loss to himself or danger to the thing, safekeep it in the way to which he committed. If the safekeeping time was not specified or if the thing was accepted for safekeeping without remuneration, the keeper may demand that the thing be collected at any time so long as its return does not take place at a time inconvenient for the depositor.

§ 3. The thing should be returned in the place where it was to be safekept.

Art. 845. Irregular deposit. If it follows from specific regulations or the contract or the circumstances that the keeper may dispose of money or fungibles given for safekeeping, the provisions on loan (irregular deposit) apply accordingly. The time and place of the return are set forth in the provisions on safekeeping.

Tytuł XXIX. Liability, Pledge Right and Statute of Limitations for Claims of Persons Running Hotels and Similar Establishments.

Art. 846. Premises for liability.

§ 1. A person running a hotel or similar establishment for profit is liable for the loss of or damage to things brought in by a person using the services of the hotel or similar establishment, hereinafter referred to as a „guest”, unless the damage was due to the properties of the thing brought in or force majeure or if it arose solely from a fault on the part of the aggrieved party or a person who accompanied or visited him or was employed by him.

§ 2. Within the meaning of the provisions of this title, a thing brought in is a thing which, during the time the guest uses the services of the hotel or similar establishment, is in the hotel or similar establishment or is outside the hotel or the establishment and has been entrusted to the person running the hotel or similar establishment for profit or to a person employed by him or deposited in a place indicated by them or intended for that purpose.

§ 3. A thing brought in is also a thing which in a short, customarily accepted period before or after the guest uses the services of the hotel or similar establishment has been entrusted to the person running the hotel or similar establishment for profit or to a person employed by him or deposited in a place indicated by them or intended for that purpose.

§ 4. Motor vehicles and things left in them and living animals are not deemed things brought in. The person running the hotel or similar establishment for profit may be held liable for them as a keeper if a safekeeping contract has been executed.

§ 5. The exclusion or limitation of the liability referred to in § 1 by a contract or announcement has no legal effect.

³⁵⁶⁾ Art. 846 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 117, poz. 758), która wchodzi w życie 24.09.1998 r.

skutku prawnego.

Art. 847 [Obowiązek zawiadomienia] Roszczenie o naprawienie szkody z powodu utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych do hotelu lub podobnego zakładu wygasa, jeżeli poszkodowany po otrzymaniu wiadomości o szkodzie nie zawiadomił o niej niezwłocznie utrzymującego zakład. Przepisu tego nie stosuje się, gdy szkodę wyrządził utrzymujący zarobkowo hotel lub podobny zakład albo gdy przyjął rzecz na przechowanie.

Art. 848 [Przedawnienie] Roszczenia o naprawienie szkody wynikłej z utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych do hotelu lub podobnego zakładu przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie, a w każdym razie z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany przestał korzystać z usług hotelu lub podobnego zakładu.

Art. 849 [Ograniczenie odpowiedzialności]³⁵⁷⁾

§ 1. Zakres obowiązku naprawienia szkody przez utrzymującego zarobkowo hotel lub podobny zakład w wypadku utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych ogranicza się, względem jednego gościa, do wysokości stokrotnej należności za dostarczone mu mieszkanie, liczonej za jedną dobę. Jednakże odpowiedzialność za każdą rzecz nie może przekraczać pięćdziesięciokrotnej wysokości tej należności.

§ 2. Ograniczenia zakresu obowiązku naprawienia szkody nie dotyczą wypadku, gdy utrzymujący zarobkowo hotel lub podobny zakład przyjął rzeczy na przechowanie albo odmówił ich przyjęcia na przechowanie, mimo że obowiązany był je przyjąć, jak również wypadku, gdy szkoda wynikła z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa jego lub osoby u niego zatrudnionej.

§ 3. Utrzymujący zarobkowo hotel lub podobny zakład jest obowiązany przyjąć na przechowanie pieniądze, papiery wartościowe i cenne przedmioty, w szczególności kosztowności i przedmioty mające wartość naukową lub artystyczną. Może odmówić przyjęcia tych rzeczy tylko wówczas, jeżeli zagrażają one bezpieczeństwu albo jeżeli w stosunku do wielkości lub standardu hotelu albo podobnego zakładu mają zbyt dużą wartość lub gdy zajmują zbyt dużo miejsca.

Art. 850 [Prawo zastawu] Dla zabezpieczenia należności za mieszkanie, utrzymanie i usługi dostarczone osobie korzystającej z usług hotelu lub podobnego zakładu, jak również dla zabezpieczenia roszczenia o zwrot wydatków dla tej osoby poniesionych przysługuje utrzymującemu zarobkowo hotel lub podobny zakład ustawowe prawo zastawu na rzeczach wniesionych. Prawo to podlega przepisom o ustawowym prawie zastawu wynajmującego.

Art. 851 [Przedawnienie roszczeń zakładu] Roszczenia powstałe w zakresie działalności przedsiębiorstw hotelowych z tytułu należności za dostarczone mieszkanie, utrzymanie i usługi oraz z tytułu wydatków poniesionych na rzecz osób, które korzystają z usług takich przedsiębiorstw, przedawniają się z upływem lat dwóch. Przepis ten stosuje się odpowiednio do

Art. 847. Notification obligation. A claim for remedy of damage due to the loss of or damage to a thing brought into a hotel or similar establishment is extinguished if the aggrieved party did not, after learning of the damage, immediately inform the person running the establishment of it. This provision does not apply if the damage was caused by the person running the hotel or similar establishment for profit or if he had accepted the thing for safekeeping.

Art. 848. Statute of limitations. Claims for remedy of damage due to the loss of or damage to things brought into a hotel or a similar establishment become barred by the statute of limitations six months after the day on which the aggrieved party learns of the damage, and in any case, one year after the day on which the aggrieved party ceases to use the services of the hotel or similar establishment.

Art. 849. Limitation of liability.

§ 1. In the event of loss of or damage to things brought in, the scope of the obligation of the person running the hotel or similar establishment for profit to remedy the damage is limited, with respect to one guest, to one hundred times the amount due for the accommodation provided to him for one 24-hour period. However, liability for each thing cannot exceed fifty times this amount.

§ 2. Limitations on the scope of the obligation to remedy any damage do not apply when the person running a hotel or similar establishment for profit has accepted the things for safekeeping or has refused to accept them for safekeeping despite being obliged to accept them and when the damage is due to the willful misconduct or gross negligence of that person or a person employed by him.

§ 3. A person running a hotel or similar establishment for profit is obliged to accept for safekeeping money, securities and valuable objects, especially valuables and objects of scientific or artistic value. He may refuse to accept those things only if they pose a threat to safety or if, given the size or standard of the hotel or similar establishment, their value is too high or they occupy too much space.

Art. 850. Pledge right. In order to secure payment for the accommodation, board and services provided to a person using the services of a hotel or similar establishment, and to secure a claim for reimbursement of expenses incurred for that person, a person running a hotel or similar establishment for profit has a statutory pledge on things brought in. This right is subject to the provisions on a landlord's statutory pledge.

Art. 851. Statute of limitations of the establishment's claims. Claims arising within the scope of operations of hotel enterprises regarding payment for the accommodation, board and services provided and regarding expenses incurred for persons using the services of such enterprises become barred by the statute of limitations after two years. This provision

³⁵⁷⁾ Art. 849 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 117, poz. 758), która wchodzi w życie 24.09.1998 r.

przedsiębiorstw gastronomicznych.

Art. 852 [Odpowiedzialność innych zakładów] ³⁵⁸⁾
Przepisy o odpowiedzialności i ustawowym prawie zastawu utrzymującego zarobkowo hotel lub podobny zakład stosuje się odpowiednio do zakładów kąpielowych. Jednakże co się tyczy przedmiotów, które zazwyczaj nie bywają wnoszone przez osoby korzystające z usług tych zakładów, odpowiedzialność prowadzącego zakład ogranicza się do wypadku, gdy przyjął taki przedmiot na przechowanie albo gdy szkoda wynikła z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa jego albo osoby u niego zatrudnionej.

Tytuł XXX. Umowa składu. ³⁵⁹⁾

Art. 853 [Pojęcie; dowód składowy]

§ 1. Przez umowę składu przedsiębiorca składowy zobowiązuje się do przechowania, za wynagrodzeniem, oznaczonych w umowie rzeczy ruchomych.

§ 2. Przedsiębiorca składowy jest obowiązany wydać składającemu pokwitowanie, które powinno wymieniać rodzaj, ilość, oznaczenie oraz sposób opakowania rzeczy, jak też inne istotne postanowienia umowy.

Art. 854 [Wylączenie] Przepisów tytułu niniejszego nie stosuje się w przypadkach, gdy przedsiębiorca składowy nabywa własność złożonych rzeczy i jest obowiązany zwrócić tylko taką samą ilość rzeczy tego samego gatunku i takiej samej jakości.

Art. 855 [Odpowiedzialność, konserwacja]

§ 1. Przedsiębiorca składowy odpowiada za szkodę wynikłą z utraty, ubytku lub uszkodzenia rzeczy w czasie od przyjęcia jej na skład do wydania osobie uprawnionej do odbioru, chyba że udowodni, że nie mógł zapobiec szkodzie, mimo dołożenia należytej staranności.

§ 2. Przedsiębiorca składowy jest obowiązany dokonywać odpowiednich czynności konserwacyjnych. Przeciwnie postanowienie umowy jest nieważne.

§ 3. Przedsiębiorca składowy nie ponosi odpowiedzialności za ubytek nieprzekraczający granic określonych właściwymi przepisami, a w razie braku takich przepisów - granic zwyczajowo przyjętych.

§ 4. Odszkodowanie nie może przewyższać zwykłej wartości rzeczy, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa przedsiębiorcy składowego.

Art. 856 [Ubezpieczenie] Przedsiębiorca składowy jest obowiązany do ubezpieczenia rzeczy jedynie wtedy, gdy otrzymał takie zlecenie.

Art. 857 [Obowiązek zabezpieczenia] Jeżeli stan rzeczy nadesłanych przedsiębiorcy składowemu nasuwa podejrzenie, że ma miejsce brak, ubytek, zepsucie albo uszkodzenie rzeczy, przedsiębiorca składowy powinien dokonać czynności niezbędnych do zabezpieczenia mienia i praw składającego.

applies accordingly to catering enterprises.

Art. 852. Liability of other establishments. The provisions on liability and statutory pledge of a person running a hotel or similar establishment for profit apply accordingly to bathing establishments. However, in the case of objects which are not customarily brought in by persons using the services of such establishments, the liability of the person running the establishment is limited to the case where he accepts such an object for safekeeping or where the damage is due to the willful misconduct or gross negligence of that person or a person employed by him.

Tytuł XXX. Storage Contract.

Art. 853. Concept; storage receipt.

§ 1. By a storage contract, a warehouseman commits to store, against remuneration, the movables specified in the contract.

§ 2. A warehouseman is obliged to give the depositor a storage receipt which should specify the type, quantity, labeling and packing method of the things, and other significant provisions of the contract.

Art. 854. Preclusion. The provisions of this title do not apply if the warehouseman acquires the ownership of the things deposited and is obliged to return only the same quantity of things of the same kind and quality.

Art. 855. Liability, maintenance.

§ 1. A warehouseman is liable for any damage arising from loss of, depletion in or damage to a thing from the time it is accepted for storage until it is handed over to the person entitled to collect it unless he proves that he could not have prevented the damage despite having used due care.

§ 2. A warehouseman is obliged to carry out appropriate maintenance activities. Any provision to the contrary is invalid.

§ 3. A warehouseman is not liable for depletion within the limits set forth in the relevant regulations, and in the absence of such regulations - within customarily accepted limits.

§ 4. Compensation cannot exceed the ordinary value of the thing unless the damage is due to the warehouseman's willful misconduct or gross negligence.

Art. 856. Insurance. A warehouseman is obliged to insure the thing only if he is ordered to do so.

Art. 857. Obligation to secure. If the condition of the things sent to the warehouseman raises a suspicion that the things are missing, depleted, deteriorated or damaged, the warehouseman should take the actions needed to secure the depositor's property and rights.

³⁵⁸⁾ Art. 852 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 117, poz. 758), która wchodzi w życie 24.09.1998 r.

³⁵⁹⁾ Tytuł XXX (art. 853-859⁹⁾ w brzmieniu ustawy z dnia 16.11.2000 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 1191), która wchodzi w życie 4.01.2001 r.

Art. 858 [Zawiadomienie] Przedsiębiorca składowy powinien zawiadamiać składającego o zdarzeniach ważnych ze względu na ochronę praw składającego lub dotyczących stanu rzeczy oddanych na skład, chyba że zawiadomienie nie jest możliwe.

Art. 859 [Sprzedaż rzeczy] Jeżeli rzecz narażona jest na zepsucie, a nie można czekać na zarządzenie składającego, przedsiębiorca składowy ma prawo, a gdy wymaga tego interes składającego - także obowiązek, sprzedać rzecz z zachowaniem należytej staranności.

Art. 859¹ [Doglądanie rzeczy przez składającego] Przedsiębiorca składowy powinien umożliwić składającemu obejrzenie rzeczy, dzielenie ich lub łączenie, pobieranie próbek oraz dokonywanie innych czynności w celu zachowania rzeczy w należyłym stanie.

Art. 859² [Łączenie i podział]

§ 1. Przedsiębiorca składowy może łączyć rzeczy zamienne tego samego gatunku i tej samej jakości, należące do kilku składających, za ich pisemną zgodą.

§ 2. Wydanie składającemu przypadającej mu części rzeczy w ten sposób połączonych nie wymaga zgody pozostałych składających.

§ 3. Podział i połączenie rzeczy powinny być ujawnione w dokumentach przedsiębiorcy składowego.

Art. 859³ [Prawo zastawu] Przedsiębiorcy składowemu służy na zabezpieczenie roszczeń o składowe i należności uboczne, o zwrot wydatków i kosztów, w szczególności przewoźnego i opłat celnych, o zwrot udzielonych składającemu zaliczek oraz wszelkich innych należności powstałych z tytułu umowy lub umów składu, ustawowe prawo zastawu na rzeczach oddanych na skład, dopóki znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nimi rozporządzać za pomocą dokumentów.

Art. 859⁴ [Przedłużenie umowy] Umowę składu zawartą na czas oznaczony uważa się za przedłużoną na czas nieoznaczony, jeżeli na 14 dni przed upływem terminu przedsiębiorca składowy nie zażądał listem poleconym odebrania rzeczy w umówionym terminie.

Art. 859⁵ [Wypowiedzenie] Umowę składu zawartą na czas nieoznaczony przedsiębiorca składowy może wypowiedzieć listem poleconym, z zachowaniem terminu miesięcznego, jednakże nie wcześniej niż po upływie 2 miesięcy od złożenia rzeczy.

Art. 859⁶ [Nieodebranie rzeczy] Jeżeli składający nie odbiera rzeczy pomimo upływu umówionego terminu lub terminu wypowiedzenia umowy, przedsiębiorca składowy może oddać rzecz na przechowanie na koszt i ryzyko składającego. Może on jednak wykonać to prawo tylko wtedy, jeżeli uprzedził składającego o zamiarze skorzystania z przysługującego mu prawa listem poleconym, wysłanym nie później niż na 14 dni przed upływem umówionego terminu.

Art. 859⁷ [Wypowiedzenie z ważnych przyczyn] Pomimo zawarcia umowy na czas oznaczony przedsiębiorca składowy może z ważnych przyczyn, w każdym czasie, wezwać składającego do odebrania rzeczy, wyznaczając jednak odpowiedni termin ich

Art. 858. Notice. The warehouse should notify the depositor of any events important for the protection of the depositor's rights or concerning the condition of the things deposited for storage unless notification is not possible.

Art. 859. Sale of things. If a thing is perishable and it is not possible to wait for the depositor's instructions, the warehouse has the right, and when the depositor's interests so require, also the obligation to sell the thing using due care.

Art. 859¹. Inspection by depositor. The warehouse should enable the depositor to inspect, divide or join things, to take samples and carry out other actions in order to preserve the things in a proper condition.

Art. 859². Joining and dividing.

§ 1. The warehouse may join substitute things of the same kind and quality belonging to several depositors with their written consent.

§ 2. The consent of the other depositors is not required to hand over to a depositor part of the things so joined due to him.

§ 3. Division and joining of things should be disclosed in the warehoused documents.

Art. 859³. Pledge right. In order to secure claims for storage charges and indirect charges, reimbursement of expenses and costs, especially freight charge and customs duty, reimbursement of advances paid to the depositor and any other charges arising under the storage contract or contracts, a warehouse has a statutory pledge on things deposited for storage so long as they are with him or with a person who holds them on his behalf or so long as he may dispose of them using documents.

Art. 859⁴. Contract extension. A storage contract executed for a fixed term is deemed extended for a non-fixed term if 14 days before the end of the period the warehouse did not demand by registered letter that the things be collected within an agreed period.

Art. 859⁵. Termination. A warehouse may terminate a storage contract for a non-fixed term by registered mail with one month's notice, though not earlier than 2 months after the things are deposited.

Art. 859⁶. Failure to collect a thing. If the depositor does not collect the thing despite the passing of the agreed period or the contract termination notice period, the warehouse may deposit the thing for storage at the depositor's cost and risk. He may, however, exercise this right only if he has warned the depositor of his intent to exercise the right by registered letter sent at least 14 days before the lapse of the agreed period.

Art. 859⁷. Termination for good cause. Despite execution of a contract for a fixed term, the warehouse may, for good cause, at any time, call on the depositor to collect the things and set an appropriate period for their collection.

odebrania.

Art. 859⁸ [Wygaśnięcie roszczeń składającego]

§ 1. Przez odebranie rzeczy bez zastrzeżeń oraz zapłatę wszystkich należności przedsiębiorcy składowego wygasają wszelkie roszczenia do przedsiębiorcy składowego z tytułu umowy składu, z wyjątkiem roszczeń z tytułu niewidocznych uszkodzeń rzeczy, jeżeli składający, w ciągu siedmiu dni od odbioru, zawiadomił o nich przedsiębiorcę składowego.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku, gdy powstanie uszkodzenia jest następstwem winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa.

Art. 859⁹ [Przedawnienie] Roszczenia z tytułu umowy składu przedawniają się z upływem roku.

Tytuł XXXI. Spółka.

Art. 860 [Pojęcie; forma]

§ 1. Przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.

§ 2. Umowa spółki powinna być stwierdzona pismem.

Art. 861 [Wkład]

§ 1. Wkład wspólnika może polegać na wniesieniu do spółki własności lub innych praw albo na świadczeniu usług.

§ 2. Domniemywa się, że wkłady wspólników mają jednakową wartość.

Art. 862 [Wniesienie rzeczy] Jeżeli wspólnik zobowiązał się wnieść do spółki własność rzeczy, do wykonania tego zobowiązania, jak również do odpowiedzialności z tytułu rękojmi oraz do niebezpieczeństwa utraty lub uszkodzenia rzeczy stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży. Jeżeli rzeczy mają być wniesione tylko do używania, stosuje się odpowiednio w powyższym zakresie przepisy o najmie.

Art. 863 [Współwłasność łączna]

§ 1. Wspólnik nie może rozporządzać udziałem we wspólnym majątku wspólników ani udziałem w poszczególnych składnikach tego majątku.

§ 2. W czasie trwania spółki wspólnik nie może domagać się podziału wspólnego majątku wspólników.

§ 3. W czasie trwania spółki wierzyciel wspólnika nie może żądać zaspokojenia z jego udziału we wspólnym majątku wspólników ani z udziału w poszczególnych składnikach tego majątku.

Art. 864 [Solidarna odpowiedzialność] Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie.

Art. 865 [Prowadzenie spraw spółki]

Art. 859⁸. Extinction of depositor's claims.

§ 1. Collection of the things without stipulations and payment of all charges to the warehouse extinguishes all claims against the warehouse under the storage contract, save for claims related to invisible damage to the thing if, within seven days of collection, the depositor notifies the warehouse thereof.

§ 2. The provision of § 1 does not apply if the damage is due to willful misconduct or gross negligence.

Art. 859⁹. Statute of limitations. Claims under a storage contract become barred by the statute of limitations after one year.

Tytuł XXXI. Partnership.

Art. 860. Concept; form.

§ 1. By a deed of partnership, the partners commit to strive to achieve a common economic purpose by acting in a specified way, especially by making contributions.

§ 2. The deed of partnership should be stated in writing.

Art. 861. Contribution.

§ 1. A partner's contribution may consist in contributing to the partnership ownership or other rights or in providing services.

§ 2. It is presumed that the partners' contributions are of equal value.

Art. 862. Contribution of things. If a partner commits to contribute the ownership of things to a partnership, the provisions on sale apply accordingly to the performance of this obligation and to liability under implied warranty for defects and to risk of loss of or damage to the thing. If the things are to be contributed only for use, the provisions on tenancy apply accordingly in the above respect.

Art. 863. Joint co-ownership.

§ 1. A partner cannot dispose of a share in the joint property of partners or a share in particular elements of the property.

§ 2. During the lifetime of a partnership, a partner cannot demand that the partners' joint property be divided.

§ 3. During the lifetime of a partnership, a partner's creditor cannot demand satisfaction from the partner's share in the partners' joint property or from a share in particular elements of the property.

Art. 864. Joint and several liability. The partners bear joint and several liability for the partnership's liabilities.

Art. 865. Managing the partnership's affairs.

§ 1. Każdy wspólnik jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed zakończeniem takiej sprawy chociażby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej prowadzeniu, potrzebna jest uchwała wspólników.

§ 3. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby narazić spółkę na niepowetowane straty.

Art. 866 [Reprezentowanie spółki] W braku odmiennej umowy lub uchwały wspólników każdy wspólnik jest umocowany do reprezentowania spółki w takich granicach, w jakich jest uprawniony do prowadzenia jej spraw.

Art. 867 [Udział w zyskach i stratach]

§ 1. Każdy wspólnik jest uprawniony do równego udziału w zyskach i w tym samym stosunku uczestniczy w stratach, bez względu na rodzaj i wartość wkładu. W umowie spółki można inaczej ustalić stosunek udziału wspólników w zyskach i stratach. Można nawet zwolnić niektórych wspólników od udziału w stratach. Natomiast nie można wyłączyć wspólnika od udziału w zyskach.

§ 2. Ustalony w umowie stosunek udziału wspólnika w zyskach odnosi się w razie wątpliwości także do udziału w stratach.

Art. 868 [Podział i wypłata zysków]

§ 1. Wspólnik może żądać podziału i wypłaty zysków dopiero po rozwiązaniu spółki.

§ 2. Jednakże gdy spółka została zawarta na czas dłuższy, wspólnicy mogą żądać podziału i wypłaty zysków z końcem każdego roku obrachunkowego.

Art. 869 [Wypowiedzenie udziału]

§ 1. Jeżeli spółka została zawarta na czas nie oznaczony, każdy wspólnik może z niej wystąpić wypowiadając swój udział na trzy miesiące naprzód na koniec roku obrachunkowego.

§ 2. Z ważnych powodów wspólnik może wypowiedzieć swój udział bez zachowania terminów wypowiedzenia, chociażby spółka była zawarta na czas oznaczony. Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.

Art. 870 [Wypowiedzenie przez wierzyciela osobistego] Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy została przeprowadzona bezskuteczna egzekucja z ruchomości wspólnika, jego wierzyciel osobisty, który uzyskał zajęcie praw przysługujących wspólnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki lub jej rozwiązania, może wypowiedzieć jego udział w spółce na trzy miesiące naprzód, chociażby spółka była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa spółki przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może z tego terminu skorzystać.

Art. 871 [Rozliczenie z występującym wspólnikiem]

§ 1. Each partner is entitled and obliged to manage the partnership's affairs.

§ 2. Each partner may, without a prior partners' resolution, manage affairs which do not exceed the partnership's ordinary operations. If, however, before such an affair is completed, even one of the other partners objects to the management thereof, a partners' resolution is required.

§ 3. Each partner may, without a prior partners' resolution, perform an urgent act which, if not taken, could expose the partnership to irreparable loss.

Art. 866. Representing the partnership. In the absence of a contract or a partners' resolution to the contrary, each partner is authorized to represent the partnership within the limits covered by his authorization to manage its affairs.

Art. 867. Share in profits and losses.

§ 1. Each partner is entitled to an equal share in profits and in the same proportion participates in losses, regardless of the type and value of the contribution. The deed of partnership may set forth the proportion of the partners' share in profits and losses differently. It may even release some of the partners from participating in losses. A partner cannot, however, be excluded from participating in profits.

§ 2. The proportion of a partner's share in profits set forth in the deed of partnership also refers, in case of doubt, to a share in losses.

Art. 868. Profit allocation and payment.

§ 1. A partner may demand that profit be allocated and paid only after the partnership is dissolved.

§ 2. However, if a partnership is established for a longer period, the partners may demand that profit be allocated and paid at the end of each financial year.

Art. 869. Termination of a share.

§ 1. If the lifetime of a partnership is unspecified, each partner may leave the partnership by terminating his share with three months' notice at the end of the financial year.

§ 2. For good cause, a partner may terminate his share without notice even though the lifetime of the partnership is specified. Any stipulation to the contrary is invalid.

Art. 870. Termination by personal creditor. If, within the last six months, an execution on a partner's movables was ineffective, the partner's personal creditor who has obtained an attachment of the rights that the partner would have if he left the partnership or if the partnership were dissolved, may terminate the partner's share in the partnership with three months' notice even though the partnership was established for a fixed term. If the deed of partnership provides for a shorter notice period, the creditor may take advantage thereof.

Art. 871. Settlements with a leaving partner.

§ 1. Wspólnikowi występującemu ze spółki zwraca się w naturze rzeczy, które wniósł do spółki do używania, oraz wypłaca się w pieniądzu wartość jego wkładu oznaczoną w umowie spółki, a w braku takiego oznaczenia - wartość, którą wkład ten miał w chwili wniesienia. Nie ulega zwrotowi wartość wkładu polegającego na świadczeniu usług albo na używaniu przez spółkę rzeczy należących do wspólnika.

§ 2. Ponadto wypłaca się występującemu wspólnikowi w pieniądzu taką część wartości wspólnego majątku pozostającego po odliczeniu wartości wkładów wszystkich wspólników, jaka odpowiada stosunkowi, w którym występujący wspólnik uczestniczył w zyskach spółki.

Art. 872 [Śmierć wspólnika] Można zastrzec, że spadkobiercy wspólnika wejdą do spółki na jego miejsce. W wypadku takim powinni oni wskazać spółce jedną osobę, która będzie wykonywała ich prawa. Dopóki to nie nastąpi, pozostali wspólnicy mogą sami podejmować wszelkie czynności w zakresie prowadzenia spraw spółki.

Art. 873 [Przedłużenie umowy] Jeżeli mimo istnienia przewidzianych w umowie powodów rozwiązania spółki trwa ona nadal za zgodą wszystkich wspólników, poczytuje się ją za przedłużoną na czas nie oznaczony.

Art. 874 [Rozwiązanie spółki przez sąd] ³⁶⁰⁾

§ 1. Z ważnych powodów każdy wspólnik może żądać rozwiązania spółki przez sąd.

§ 2. Spółka ulega rozwiązaniu z dniem ogłoszenia upadłości wspólnika.

Art. 875 [Skutki rozwiązania]

§ 1. Od chwili rozwiązania spółki stosuje się odpowiednio do wspólnego majątku wspólników przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów poniższych.

§ 2. Z majątku pozostającego po zapłaceniu długów spółki zwraca się wspólnikom ich wkłady, stosując odpowiednio przepisy o zwrocie wkładów w razie wystąpienia wspólnika ze spółki.

§ 3. Pozostałą nadwyżkę wspólnego majątku dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczyli w zyskach spółki.

Tytuł XXXII. Poręczenie.

Art. 876 [Pojęcie; forma]

§ 1. Przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

§ 2. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie.

Art. 877 [Brak zdolności dłużnika] W razie poręczenia

§ 1. Upon leaving the partnership, a partner receives back in kind the things which he brought into the partnership for use, and the value of his contribution specified in the deed of partnership is paid out to him in money, and in the absence of such a specification, the value of the contribution at the time it was made. The value of any contribution consisting in the provision of services or the partnership using things belonging to the partner is not returned.

§ 2. Furthermore, a leaving partner is paid money for the part of the joint property left after the value of all the partners' contributions has been deducted corresponding to the proportion in which the leaving partner participated in the partnership's profits.

Art. 872. Partner's death. It may be stipulated that the heirs of a partner will join the partnership in his place. In this case they should indicate to the partnership one person who will exercise their rights. Until this is done, the other partners may themselves take all actions to manage the partnership's affairs.

Art. 873. Extension of deed. If, despite there being reasons to dissolve the partnership as provided for in the deed, the partnership continues to exist with the consent of all the partners, it is deemed extended for a non-fixed term.

Art. 874. Dissolution of partnership by court.

§ 1. For good cause, each partner may demand that the partnership be dissolved by a court.

§ 2. A partnership is dissolved on the date a partner is declared bankrupt.

Art. 875. Effects of dissolution.

§ 1. From the moment a partnership is dissolved, the provisions on co-ownership in fractional parts apply accordingly to the joint property of the partners, subject to the following provisions.

§ 2. Partners' contributions are returned to the partners from the property remaining after the partnership's debts have been paid off and the provisions on the return of contributions upon a partner leaving the partnership apply accordingly.

§ 3. The remaining surplus of the joint property is divided among the partners in the same proportion in which they share in the partnership's profits.

Tytuł XXXII. Suretyship.

Art. 876. Concept; form.

§ 1. By a suretyship contract, the surety commits to the creditor to perform an obligation if the debtor does not perform it.

§ 2. The surety's declaration should be made in writing; otherwise it is invalid.

Art. 877. Lack of debtor's capacity. In the case of

³⁶⁰⁾ Art. 874 oznaczenie § 1 i § 2 dodane ustawą z dnia 28.02.2003 r. (Dz.U. Nr 60, poz. 535), która wchodzi w życie 1.10.2003 r.

za dług osoby, która nie mogła się zobowiązać z powodu braku zdolności do czynności prawnych, poręczyciel powinien spełnić świadczenie jako dłużnik główny, jeżeli w chwili poręczenia o braku zdolności tej osoby wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć.

Art. 878 [Dług przyszły]

§ 1. Można poręczyć za dług przyszły do wysokości z góry oznaczonej.

§ 2. Bezterminowe poręczenie za dług przyszły może być przed powstaniem długu odwołane w każdym czasie.

Art. 879 [Zakres poręczenia]

§ 1. O zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika.

§ 2. Jednakże czynność prawna dokonana przez dłużnika z wierzycielem po udzieleniu poręczenia nie może zwiększyć zobowiązania poręczyciela.

Art. 880 [Opóźnienie dłużnika] Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela.

Art. 881 [Odpowiedzialność poręczyciela] W braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny.

Art. 882 [Ponaglenie wierzyciela] Jeżeli termin płatności długu nie jest oznaczony albo jeżeli płatność długu zależy od wypowiedzenia, poręczyciel może po upływie sześciu miesięcy od daty poręczenia, a jeżeli poręczył za dług przyszły - od daty powstania długu żądać, aby wierzyciel wezwał dłużnika do zapłaty albo z najbliższym terminem dokonał wypowiedzenia. Jeżeli wierzyciel nie uczyni zadość powyższemu żądaniu, zobowiązanie poręczyciela wygasa.

Art. 883 [Zarzuty wobec wierzyciela]

§ 1. Poręczyciel może podnieść przeciwko wierzycielowi wszelkie zarzuty, które przysługują dłużnikowi; w szczególności poręczyciel może potrącić wierzycielność przysługującą dłużnikowi względem wierzyciela.

§ 2. Poręczyciel nie traci powyższych zarzutów, chociażby dłużnik zrzekł się ich albo uznał roszczenie wierzyciela.

§ 3. W razie śmierci dłużnika poręczyciel nie może powoływać się na ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy wynikające z przepisów prawa spadkowego.

Art. 884 [Wezwanie dłużnika do sprawy]

§ 1. Poręczyciel, przeciwko któremu wierzyciel dochodzi roszczenia, powinien zawiadomić niezwłocznie dłużnika wzywając go do wzięcia udziału w sprawie.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie weźmie udziału w sprawie, nie może on podnieść przeciwko poręczycielowi zarzutów, które mu przysługiwały przeciwko wierzycielowi, a których poręczyciel nie podniósł z tego powodu, że o nich nie wiedział.

Art. 885 [Zawiadomienie dłużnika o zapłacie]

suretyship for the debt of a person who cannot incur the obligation due to lack of capacity for legal acts, the surety should make the performance as the principal debtor if, when giving suretyship, he knew about the person's lack of capacity for legal acts or could have easily found out.

Art. 878. Future debt.

§ 1. Suretyship may be given for a future debt up to an amount specified in advance.

§ 2. Suretyship unlimited in time for a future debt may be revoked at any time before the debt arises.

Art. 879. No suretyship.

§ 1. The scope of the surety's obligation is determined each time by the scope of the debtor's obligation.

§ 2. However, a legal act taken by a debtor with a creditor after suretyship is given cannot increase the surety's obligation.

Art. 880. Debtor's delay. If a debtor is late making the performance, the creditor should notify the surety thereof immediately.

Art. 881. Surety's liability. In the absence of a stipulation to the contrary, the surety is liable as a joint and several co-debtor.

Art. 882. Creditor's reminder. If the debt payment date is not specified or if the debt payment depends on termination notice being given, the surety may, when six months have passed from the suretyship date, and if he gave suretyship for a future debt, from the date the debt arose, demand that the creditor call on the debtor to pay or to give termination notice on the earliest date. If the creditor fails to meet this demand, the surety's obligation is extinguished.

Art. 883. Defenses against creditor.

§ 1. The surety may raise against the creditor all defenses to which the debtor is entitled; the surety may in particular set off the debtor's claim against the creditor.

§ 2. The surety does not lose the above defenses even if the debtor has waived them or has acknowledged the creditor's claim.

§ 3. In the event of the debtor's death, the surety cannot rely on the limitation of the heir's liability arising from inheritance law.

Art. 884. Call on debtor to participate in a case.

§ 1. A surety against whom the creditor raises a claim should immediately notify the debtor and call on him to participate in the case.

§ 2. If the debtor does not participate in the case, he cannot raise against the surety the defenses which he has against the creditor and which the surety did not raise because he had no knowledge of them.

Art. 885. Notifying debtor of payment. A surety should

Poręczyciel powinien niezwłocznie zawiadomić dłużnika o dokonanej przez siebie zapłacie długu, za który poręczył. Gdyby tego nie uczynił, a dłużnik zobowiązanie wykonał, nie może żądać od dłużnika zwrotu tego, co sam wierzycielowi zapłacił, chyba że dłużnik działał w złej wierze.

Art. 886 [Zawiadomienie poręczyciela o wykonaniu] Jeżeli poręczenie udzielone zostało za wiedzą dłużnika, dłużnik powinien niezwłocznie zawiadomić poręczyciela o wykonaniu zobowiązania. Gdyby tego nie uczynił, poręczyciel, który zaspokoił wierzyciela, może żądać od dłużnika zwrotu tego, co wierzycielowi zapłacił, chyba że działał w złej wierze.

Art. 887 [Wyzbycie się zabezpieczeń i dowodów] Jeżeli wierzyciel wyzbył się zabezpieczenia wierzytelności albo środków dowodowych, ponosi on względem poręczyciela odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę.

Tytuł XXXIII. Darowizna.

Art. 888 [Pojęcie]

§ 1. Przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku.

§ 2.³⁶¹⁾ (skreślony)

Art. 889 [Przysporzenia niebędące darowizną] Nie stanowią darowizny następujące bezpłatne przysporzenia:

- 1) gdy zobowiązanie do bezpłatnego świadczenia wynika z umowy uregulowanej innymi przepisami kodeksu;
- 2) gdy kto zrzeka się prawa, którego jeszcze nie nabył albo które nabył w taki sposób, że w razie zrzeczenia się prawo jest uważane za nie nabyte.

Art. 890 [Forma]

§ 1. Oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyrzeczone świadczenie zostało spełnione.

§ 2. Przepisy powyższe nie uchybiają przepisom, które ze względu na przedmiot darowizny wymagają zachowania szczególnej formy dla oświadczeń obu stron.

Art. 891 [Odpowiedzialność darczyńcy]

§ 1. Darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli szkoda została wyrządzona umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

§ 2. Jeżeli darczyńca opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, obdarowany może żądać odsetek za opóźnienie dopiero od dnia wytoczenia powództwa.

Art. 892 [Wady rzeczy] Jeżeli rzecz darowana ma

immediately notify the debtor that he has paid a debt for which he gave suretyship. If he fails to do so and if the debtor performs the obligation, he cannot demand that the debtor return what he himself paid to the creditor unless the debtor had acted in bad faith.

Art. 886. Notifying surety of performance. If the suretyship was given with the debtor's knowledge, the debtor should immediately notify the surety that the obligation has been performed. If he fails to do so, a surety who has satisfied the creditor may demand that the debtor return what he paid to the creditor unless he had acted in bad faith.

Art. 887. Disposal of security and evidence. If a creditor disposes of security for the claims or evidence, he is liable towards the surety for any resulting damage.

Tytuł XXXIII. Donation.

Art. 888. Concept.

§ 1. By a donation contract, the donor commits to make a free-of-charge performance to the donee at the cost of his property.

§ 2. (deleted)

Art. 889. Increment that is not a donation. The following free-of-charge increments do not constitute a donation:

- 1) if the obligation to make a free-of-charge performance follows from a contract regulated by other provisions of the Code;
- 2) if a person waives a right which he has not yet acquired or which he has acquired in such a way that, if waived, the right is deemed not to have been acquired.

Art. 890. Form.

§ 1. The donor's declaration should be made in the form of a notarial deed. However, a donation contract executed without this form being observed becomes valid if the promised performance is made.

§ 2. The above provisions do not prejudice provisions which, in view of the object of the donation, require a specific form for the declaration of the two parties.

Art. 891. Donor's liability.

§ 1. The donor is obliged to remedy any damage arising from non-performance or improper performance of the obligation if the damage was caused intentionally or through gross negligence.

§ 2. If the donor is late making a monetary performance, the donee may demand interest for delay only from the date a court action is brought.

Art. 892. Defect in a thing. If the donated thing has

³⁶¹⁾ Art. 888 § 2 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

wady, darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził obdarowanemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich w czasie właściwym. Przepisu tego nie stosuje się, gdy obdarowany mógł z łatwością wadę zauważyć.

Art. 893 [Polecenie] Darczyńca może włożyć na obdarowanego obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie).

Art. 894 [Żądanie wypełnienia]

§ 1. Darczyńca, który wykonał zobowiązanie wynikające z umowy darowizny, może żądać wypełnienia polecenia, chyba że ma ono wyłącznie na celu korzyść obdarowanego.

§ 2. Po śmierci darczyńcy wypełnienia polecenia mogą żądać spadkobiercy darczyńcy, a jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny - także właściwy organ państwowy.

Art. 895 [Odmowa]

§ 1. Obdarowany może odmówić wypełnienia polecenia, jeżeli jest to usprawiedliwione wskutek istotnej zmiany stosunków.

§ 2. Jeżeli wypełnienia polecenia żąda darczyńca lub jego spadkobiercy, obdarowany może zwolnić się przez wydanie przedmiotu darowizny w naturze w takim stanie, w jakim przedmiot ten się znajduje. Przepisu tego nie stosuje się, gdy wypełnienia polecenia żąda właściwy organ państwowy.

Art. 896 [Odwołanie darowizny niewykonanej] Darczyńca może odwołać darowiznę jeszcze nie wykonaną, jeżeli po zawarciu umowy jego stan majątkowy uległ takiej zmianie, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla jego własnego utrzymania odpowiednio do jego usprawiedliwionych potrzeb albo bez uszczerbku dla ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych.

Art. 897 [Niedostatek darczyńcy] Jeżeli po wykonaniu darowizny darczyńca popadnie w niedostatek, obdarowany ma obowiązek, w granicach istniejącego jeszcze wzbogacenia, dostarczać darczyńcy środków, których mu brak do utrzymania odpowiadającego jego usprawiedliwionym potrzebom albo do wypełnienia ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych. Obdarowany może jednak zwolnić się od tego obowiązku zwracając darczyńcy wartość wzbogacenia.

Art. 898 [Odwołanie darowizny wykonanej]

§ 1. Darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

§ 2. Zwrot przedmiotu odwołanej darowizny powinien nastąpić stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Od chwili zdarzenia uzasadniającego odwołanie obdarowany ponosi odpowiedzialność na równi z bezpodstawnie wzbogaconym, który powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu.

Art. 899 [Przebaczenie; odwołanie przez

defects, the donor is obliged to remedy any damage which he has caused to the donee in that, while knowing of the defects, he failed to inform him in due time. This provision does not apply if the donee could have easily noticed the defect.

Art. 893. Instructions. The donor may impose an obligation on the donee to act or refrain from acting in a specified manner, without making anyone a creditor (instructions).

Art. 894. Demand to follow instructions.

§ 1. A donor who performs an obligation arising from a donation contract may demand that instructions be followed unless their sole purpose is to benefit the donee.

§ 2. After the donor's death, his heirs may demand that instructions be followed and, if the instructions take into account public interest, a competent state authority may demand so.

Art. 895. Refusal.

§ 1. The donee may refuse to follow instructions if this is justified by a significant change in circumstances.

§ 2. If a donor or his heirs demand that instructions be followed, the donee may release himself by handing over the object of donation in kind in an „as is” condition. This provision does not apply if a competent state authority demands that the instructions be followed.

Art. 896. Revocation of donation not made. A donor may revoke a donation which has not yet been made if, after the contract is executed, his financial condition changes to the extent to which the donation cannot be made without detriment to him keeping himself in accordance with his justified needs or without detriment to his statutory maintenance obligations.

Art. 897. Donor's impoverishment. If, after the donation is made, the donor becomes impoverished, the donee is obliged, within the scope of his remaining enrichment, to provide the donor with the means which the latter lacks to keep himself in accordance with his justified needs or to perform his statutory maintenance obligations. The donee may, however, release himself from this obligation by returning the value of the enrichment to the donor.

Art. 898. Revocation of donation made.

§ 1. A donor may revoke a donation even if already made if the donee manifests gross ingratitude towards him.

§ 2. The object of a revoked donation should be returned in accordance with the provisions on unjust enrichment. From the time of the event justifying the revocation, the donee is liable equally with the person unjustly enriched who should be aware of the obligation to return the enrichment.

Art. 899. Pardon; revocation by heirs.

spadkobierców]

§ 1. Darowizna nie może być odwołana z powodu niewdzięczności, jeżeli darczyńca obdarowanemu przebaczył. Jeżeli w chwili przebaczenia darczyńca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem.

§ 2. Spadkobiercy darczyńcy mogą odwołać darowiznę z powodu niewdzięczności tylko wtedy, gdy darczyńca w chwili śmierci był uprawniony do odwołania albo gdy obdarowany umyślnie pozbawił darczyńcę życia lub umyślnie wywołał rozstrój zdrowia, którego skutkiem była śmierć darczyńcy.

§ 3. Darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Art. 900 [Forma] Odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Art. 901 [Rozwiązanie przez sąd]

§ 1. Przedstawiciel osoby ubezwłasnowolnionej może żądać rozwiązania umowy darowizny dokonanej przez tę osobę przed ubezwłasnowolnieniem, jeżeli darowizna ze względu na wartość świadczenia i brak uzasadnionych pobudek jest nadmierna.

§ 2. Rozwiązania umowy darowizny nie można żądać po upływie dwóch lat od jej wykonania.

Art. 902 [Wyłączenie odwołania] Przepisów o odwołaniu darowizny nie stosuje się, gdy darowizna czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z zasad współżycia społecznego.

Tytuł XXXIII¹. Przekazanie nieruchomości. ³⁶²⁾

Art. 902¹ [Treść umowy przekazania nieruchomości]

§ 1. Przez umowę przekazania nieruchomości jej właściciel zobowiązuje się nieodpłatnie przenieść na gminę albo na Skarb Państwa własność nieruchomości.

§ 2. Skarb Państwa może zawrzeć umowę przekazania nieruchomości, gdy gmina miejsca położenia całej albo części nieruchomości nie skorzystała z zaproszenia do jej zawarcia w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia zaproszenia przez właściciela nieruchomości.

Art. 902² [Wyłączenie odpowiedzialności właściciela] Jeżeli strony nie postanowiły inaczej właściciel przekazujący nieruchomość nie ponosi odpowiedzialności za jej wady.

Tytuł XXXIV. Renta i dożywocie.

Dział I. Renta.

Art. 903 [Pojęcie] Przez umowę renty jedna ze stron

§ 1. A donation cannot be revoked by reason of ingratitude if the donor has pardoned the donee. If at the time of pardon, the donor did not have the capacity for legal acts, the pardon is effective if it was given with sufficient comprehension.

§ 2. The donor's heirs may revoke a donation by reason of ingratitude only if the donor was entitled to revoke it at the time of his death or if the donee had intentionally deprived the donor of life or intentionally caused the health disorder which led to the donor's death.

§ 3. A donation cannot be revoked after one year has passed from the day on which the person entitled to revoke it learns of the donee's ingratitude.

Art. 900. Form. A donation is revoked by a written declaration made to the donee.

Art. 901. Dissolution by court.

§ 1. The representative of a legally incapacitated person may demand that a donation contract executed by that person before incapacitation be dissolved if, due to the value of the performance and lack of justified motives, the donation is excessive.

§ 2. Dissolution of a donation contract cannot be demanded after two years have passed from the contract being performed.

Art. 902. No revocation. The provisions on revocation of a donation do not apply if the donation fulfills an obligation arising from the principles of community life.

Tytuł XXXIII¹. Alienation of Real Estate.

Art. 902¹. Content of real estate alienation contract.

§ 1. By a real estate alienation contract, the real estate owner commits to transfer ownership of the real estate to a municipality or the State Treasury free of charge.

§ 2. The State Treasury may execute a real estate alienation contract if the municipality in which the whole or part of the real estate is located does not take advantage of the invitation to execute the contract within three months of an invitation being submitted by the real estate owner.

Art. 902². Owner's liability excluded. Unless the parties decide otherwise, the owner alienating the real estate is not liable for defects therein.

Tytuł XXXIV. Annuity and Life Annuity.

Dział I. Annuity.

Art. 903. Concept. By an annuity contract, one party

³⁶²⁾ Tytuł XXXIII¹ dodany ustawą z dnia 23.07.2008 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1012), która wchodzi w życie 11.10.2008 r.

zobowiązuje się względem drugiej do określonych świadczeń okresowych w pieniądzu lub w rzeczach oznaczonych tylko co do gatunku.

Art. 903¹ [Forma pisemna] ³⁶³⁾ Umowa renty powinna być stwierdzona pismem.

Art. 904 [Terminy płatności] Jeżeli nie oznaczono inaczej terminów płatności renty, rentę pieniężną należy płacić miesięcznie z góry, a rentę polegającą na świadczeniach w rzeczach oznaczonych tylko co do gatunku należy uiszczać w terminach wynikających z właściwości świadczenia i celu renty.

Art. 905 [Śmierć uprawnionego] Jeżeli uprawniony dożył dnia płatności renty płatnej z góry, należy mu się całe świadczenie przypadające za dany okres. Renta płatna z dołu powinna być zapłacona za czas do dnia, w którym obowiązek ustał.

Art. 906 [Wynagrodzenie]

§ 1. Do renty ustanowionej za wynagrodzeniem stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży.

§ 2. Do renty ustanowionej bez wynagrodzenia stosuje się przepisy o darowiźnie.

Art. 907 [Renta pozaumowna]

§ 1. Przepisy działu niniejszego stosuje się w braku przepisów szczególnych także w wypadku, gdy renta wynika ze źródeł pozaumownych.

§ 2. Jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Dział II. Dożywocie.

Art. 908 [Pojęcie]

§ 1. Jeżeli w zamian za przeniesienie własności nieruchomości nabywca zobowiązał się zapewnić zbywcy dożywotnie utrzymanie (umowa o dożywocie), powinien on, w braku odmiennej umowy, przyjmując zbywcę jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym.

§ 2. Jeżeli w umowie o dożywocie nabywca nieruchomości zobowiązał się obciążyć ją na rzecz zbywcy użytkowaniem, którego wykonywanie jest ograniczone do części nieruchomości, służebnością mieszkania lub inną służebnością osobistą albo spełniać powtarzające się świadczenia w pieniądzu lub w rzeczach oznaczonych co do gatunku, użytkowaniem, służebnością osobistą oraz uprawnieniem do powtarzających

commits to another party to make certain periodical performances in money or in fungibles.

Art. 903¹. Written form. An annuity contract should be stated in writing.

Art. 904. Payment periods. If the annuity payment periods are not specified otherwise, an annuity in money should be paid monthly in advance, and an annuity in fungibles should be paid in periods arising from the nature of the performance and the purpose of the annuity.

Art. 905. Beneficiary's death. If the beneficiary lives to the date of payment of an annuity payable in advance, he is entitled to the whole performance due for the given period. An annuity payable in arrears should be paid for the time until the day on which the obligation ends.

* As there are no equivalents of the Polish terms „renta” and „dożywocie” in common law, the terms „annuity” and „life annuity” are used to denote the concepts defined in Article 903 § 1 and Article 980 § 1 respectively.

Art. 906. Remuneration.

§ 1. The provisions on sale apply accordingly to an annuity established against remuneration.

§ 2. The provisions on donation apply to an annuity established without remuneration.

Art. 907. Non-contractual annuity.

§ 1. The provisions of this section also apply in the absence of specific regulations where the annuity results from non-contractual sources.

§ 2. If the obligation to pay an annuity follows from the law, each party may, in the event of a change in circumstances, demand that the amount or duration of the annuity be changed even though the amount of the annuity and its duration were set in a court decision or in a contract.

Dział II. Life Annuity.

Art. 908. Concept.

§ 1. If, in exchange for transfer of the ownership of real estate, the acquirer commits to provide the transferor with subsistence for life (life annuity contract), he should, in the absence of a contract to the contrary, accept the transferor as a member of his household, provide him with food, clothing, accommodation, light and fuel, provide him with appropriate help and care in illness and give him a funeral in accordance with local custom at his own expense.

§ 2. If, in the annuity contract, the acquirer of real estate commits to encumber the real estate in favor of the transferor with a usufruct the exercise of which is limited to part of the real estate, the right of habitation or other easement in gross or to make recurrent performances in money or in fungibles, the usufruct, easement in gross or the right to recurring performances form part of the life annuity right.

³⁶³⁾ Art. 903¹ dodany ustawą z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

się świadczeń należą do treści prawa dożywocia.

§ 3. Dożywocie można zastrzec także na rzecz osoby bliskiej zbywcy nieruchomości.

Art. 909 (skreślony)³⁶⁴⁾

Art. 910 [Skutki rzeczowe i osobiste]

§ 1. Przeniesienie własności nieruchomości na podstawie umowy o dożywocie następuje z jednoczesnym obciążeniem nieruchomości prawem dożywocia. Do takiego obciążenia stosuje się odpowiednio przepisy o prawach rzeczowych ograniczonych.

§ 2. W razie zbycia nieruchomości obciążonej prawem dożywocia nabywca ponosi także osobistą odpowiedzialność za świadczenia tym prawem objęte, chyba że stały się wymagalne w czasie, kiedy nieruchomość nie była jego własnością. Osobista odpowiedzialność współwłaścicieli jest solidarna.

Art. 911 [Śmierć jednego z uprawnionych] Prawo dożywocia ustanowione na rzecz kilku osób ulega w razie śmierci jednej z tych osób odpowiedniemu zmniejszeniu.

Art. 912 [Niezbywalność] Prawo dożywocia jest niezbywalne.

Art. 913 [Zamiana na rentę; rozwiązanie]

§ 1. Jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywnikiem a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień.

§ 2. W wypadkach wyjątkowych sąd może na żądanie zobowiązanego lub dożywnika, jeżeli dożywnik jest zbywcą nieruchomości, rozwiązać umowę o dożywocie.

Art. 914 [Zbycie nieruchomości] Jeżeli zobowiązany z tytułu umowy o dożywocie zbył otrzymaną nieruchomość, dożywnik może żądać zamiany prawa dożywocia na dożywnią rentę odpowiadającą wartości tego prawa.

Art. 915 [Użytkowanie dla zapewnienia utrzymania] Przepisy dwóch artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio do umów, przez które nabywca nieruchomości zobowiązał się, w celu zapewnienia zbywcy dożywniego utrzymania, do obciążenia nieruchomości użytkowaniem z ograniczeniem jego wykonywania do części nieruchomości.

Art. 916 [Bezskuteczność względna dożywocia]

§ 1. Osoba, względem której ciąży na dożywniku ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać uznania umowy o dożywocie za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli wskutek tej umowy dożywnik stał się niewypłacalny. Uprawnienie to przysługuje bez względu na to, czy dożywnik działał ze świadomością

§ 3. A life annuity may also be stipulated in favor of a person related to the real estate transferor.

Art. 909. (deleted).

Art. 910. Property and personal consequences.

§ 1. The ownership of real estate is transferred under a life annuity contract with the simultaneous encumbrance of the real estate with the life annuity right. The provisions on limited real rights apply accordingly to such an encumbrance.

§ 2. If real estate encumbered with a life annuity right is transferred, the acquirer also bears personal liability for the performances covered by that right unless they became due and payable during the time when the real estate was not his property. The personal liability of co-owners is joint and several.

Art. 911. Death of one of the beneficiaries. A life annuity right established in favor of several persons is reduced accordingly in the event of the death of one of those persons.

Art. 912. No transfer. A life annuity right is non-transferable.

Art. 913. Exchange for annuity; dissolution.

§ 1. If, for any reason, such relations arise between the annuitant and the person obliged to provide the life annuity that the parties cannot be required to remain in further direct contact with each other, the court will, at the demand of either party, change all or some of the rights covered by the life annuity right to an annuity for life corresponding to the value of those rights.

§ 2. In exceptional instances the court may, at the demand of either the party obliged to provide the life annuity or the annuitant, if the latter was the transferor of the real estate, dissolve the life annuity contract.

Art. 914. Transfer of real estate. If a party obliged under a life annuity contract transfers the real estate received, the annuitant may demand that the annuity right be changed into an annuity for life corresponding to the value of that right.

Art. 915. Usufruct in order to ensure subsistence. The provisions of the two preceding articles apply accordingly to contracts under which the acquirer of real estate committed, in order to provide the transferor with subsistence for life, to encumber the real estate with a usufruct, limiting its exercise to part of the real estate.

Art. 916. Life annuity relatively ineffective.

§ 1. A person to whom the annuitant has a statutory maintenance obligation may demand that the life annuity contract be declared ineffective with respect to him if, as a result of the contract, the annuitant has become insolvent. This right is held regardless of whether the annuitant has acted knowingly to the detriment of the

³⁶⁴⁾ Art. 909 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

pokrzywdzenia wierzycieli, oraz bez względu na czas zawarcia umowy.

§ 2. Uznania umowy o dożywocie za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej umowy.

Tytuł XXXV. Ugoda.

Art. 917 [Pojęcie] Przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać.

Art. 918 [Błąd]

§ 1. Uchylenie się od skutków prawnych ugody zawartej pod wpływem błędu jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy błąd dotyczy stanu faktycznego, który według treści ugody obie strony uważały za niewątpliwy, a spór albo niepewność nie byłyby powstały, gdyby w chwili zawarcia ugody strony wiedziały o prawdziwym stanie rzeczy.

§ 2. Nie można uchylić się od skutków prawnych ugody z powodu odnalezienia dowodów co do roszczeń, których ugoda dotyczy, chyba że została zawarta w złej wierze.

Tytuł XXXVI. Przyrzeczenie publiczne.

Art. 919 [Pojęcie; odwołanie]

§ 1. Kto przez ogłoszenie publiczne przyrzekł nagrodę za wykonanie oznaczonej czynności, obowiązany jest przyrzeczenia dotrzymać.

§ 2. Jeżeli w przyrzeczeniu nie był oznaczony termin wykonania czynności ani nie było zastrzeżenia, że przyrzeczenie jest nieodwołalne, przyrzekający może je odwołać. Odwołanie powinno nastąpić przez ogłoszenie publiczne w taki sam sposób, w jaki było uczynione przyrzeczenie. Odwołanie jest bezskuteczne względem osoby, która wcześniej czynność wykonała.

Art. 920 [Kilku wykonawców]

§ 1. Jeżeli czynność wykonało kilka osób niezależnie od siebie, każdej z nich należy się nagroda w pełnej wysokości, chyba że została przyrzeczona tylko jedna nagroda.

§ 2. Jeżeli była przyrzeczona tylko jedna nagroda, otrzyma ją osoba, która pierwsza się zgłosi, a w razie jednoczesnego zgłoszenia się kilku osób - ta, która pierwsza czynność wykonała.

§ 3. Jeżeli czynność wykonało kilka osób wspólnie, w razie sporu sąd odpowiednio podzieli nagrodę.

Art. 921 [Konkurs]

§ 1. Publiczne przyrzeczenie nagrody za najlepsze dzieło lub za najlepszą czynność jest bezskuteczne, jeśli nie został w nim oznaczony termin, w ciągu którego

creditors and regardless of the contract execution time.

§ 2. A declaration that a life annuity contract is ineffective cannot be demanded once five years have passed from the contract date.

Tytuł XXXV. Settlement.

Art. 917. Concept. By a settlement, the parties make mutual concessions within the scope of a legal relationship existing between them in order to avoid uncertainty concerning claims resulting from that relationship or to ensure their performance or in order to avoid an existing or potential dispute.

Art. 918. Error.

§ 1. The legal effects of a settlement executed under the influence of an error may be avoided only if the error concerns facts which, according to the settlement, both parties considered undeniable, and the dispute or uncertainty would not have arisen if the parties had known the true state of affairs at the time the settlement was executed.

§ 2. The legal effects of a settlement cannot be avoided on the grounds that evidence has been discovered of the claims to which the settlement relates unless the settlement was executed in bad faith.

Tytuł XXXVI. Public Promise.

Art. 919. Concept; reference.

§ 1. Anyone who promises a reward by way of a public announcement for performing a specified act is obliged to keep the promise.

§ 2. If the promise does not specify the date for the performance of the act and does not contain a stipulation that the promise is irrevocable, the promisor may revoke it. The revocation should be made by way of a public announcement in the same way as the promise was made. Revocation is ineffective towards a person who has already performed the act.

Art. 920. Performance by several persons.

§ 1. If the act is performed by several persons independently of each other, each of them is entitled to the reward in the full amount unless only one reward was promised.

§ 2. If only one reward was promised, it will go to the person who first claims it, and if several persons claim it simultaneously, the person who first performed the act.

§ 3. If the act was performed by several persons jointly, in the event of a dispute, the court will divide the reward appropriately.

Art. 921. Contest.

§ 1. A public promise of a reward for the best work or for the best act is ineffective if it does not specify the period in which the reward may be claimed.

można ubiegać się o nagrodę.

§ 2. Ocena, czy i które dzieło lub czynność zasługuje na nagrodę, należy do przyrzekającego, chyba że w przyrzeczeniu nagrody inaczej zastrzeżono.

§ 3. Przyrzekający nagrodę nabywa własność nagrodzonego dzieła tylko wtedy, gdy to zastrzegł w przyrzeczeniu. W wypadku takim nabycie własności następuje z chwilą wypłacenia nagrody. Przepis ten stosuje się również do nabycia praw autorskich albo praw wynalazczych.

§ 2. The evaluation whether and which work or act deserves the reward is made at the promisor's discretion unless the reward promise stipulates otherwise.

§ 3. The promisor acquires the ownership of the rewarded work only if he stipulated so in the promise. In such a case, the ownership is acquired at the time the reward is paid. This provision also applies to the acquisition of copyrights or rights to inventions.

Tytuł XXXVII. Przekaz i papiery wartościowe.³⁶⁵⁾

Tytuł XXXVII. Remittance and Securities.

Dział I. Przekaz.

Dział I. Remittance.

Art. 921¹ [Pojęcie]³⁶⁶⁾ Kto przekazuje drugiemu (odbiorcy przekazu) świadczenie osoby trzeciej (przekazanego), upoważnia tym samym odbiorcę przekazu do przyjęcia, a przekazanego do spełnienia świadczenia na rachunek przekazującego.

Art. 921¹. Concept. Anyone who remits to another person (remittee) the performance of a third party (remitter) thus authorizes the remittee to accept and the remitter to make the performance on the account of the remitting party.

Art. 921² [Przyjęcie; przedawnienie]

Art. 921². Acceptance; statute of limitations.

§ 1.³⁶⁷⁾ Jeżeli przekazany oświadczył odbiorcy przekazu, że przekaz przyjmuje, obowiązany jest względem odbiorcy do spełnienia świadczenia określonego w przekazie.

§ 1. If the remitter declares to the remittee that it accepts the remittance, it is obliged with respect to the remittee to make the performance set forth in the remittance.

§ 2.³⁶⁸⁾ W takim wypadku przekazany może powoływać się tylko na zarzuty wynikające z treści przekazu oraz na zarzuty, które przysługują mu osobiście względem odbiorcy.

§ 2. In such a case, the remitter may rely only on defenses arising from the substance of the remittance and on defenses to which it is personally entitled with respect to the remittee.

§ 3. Roszczenia odbiorcy przeciw przekazanemu, wynikające z przyjęcia przekazu, przedawniają się z upływem roku.

§ 3. The remittee's claims against the remitter arising from the remittance being accepted become barred by the statute of limitations after one year.

Art. 921³ [Odwołanie] Przekazujący może przekaz odwołać, dopóki przekazany nie przyjął go albo nie spełnił świadczenia.

Art. 921³. Revocation. The remitting party may revoke the remittance so long as the remitter has not accepted it or made the performance.

Art. 921⁴ [Przekazany jako dłużnik przekazującego] Jeżeli przekazany jest dłużnikiem przekazującego co do przekazanego świadczenia, jest on obowiązany względem niego do zadośćuczynienia przekazowi.

Art. 921⁴. Coverage relationship. If the remitter is the remitting party's debtor as to the performance remitted, the remitter is obliged with respect to the remitting party to make the remittance.

Art. 921⁵ [Przekazujący jako dłużnik odbiorcy] Jeżeli przekazujący jest dłużnikiem odbiorcy przekazu, umorzenie długu następuje dopiero przez spełnienie świadczenia, chyba że umówiono się inaczej.

Art. 921⁵. Currency relationship. If the remitting party is the remittee's debtor, the debt is cancelled only by the performance being made unless otherwise agreed.

Dział II. Papiery wartościowe.

Dział II. Securities.

Art. 921⁶ [Cechy] Jeżeli zobowiązanie wynika z wystawionego papieru wartościowego, dłużnik jest obowiązany do świadczenia za zwrotem dokumentu albo

Art. 921⁶. Features. If an obligation results from a security issued, the debtor is obliged to make the performance against returning the document or making it

³⁶⁵⁾ Tytuł XXXVII (art. 921¹-921¹⁶) księgi trzeciej dodany ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

³⁶⁶⁾ Art. 921¹ w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

³⁶⁷⁾ Art. 921² § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

³⁶⁸⁾ Art. 921² § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

udostępnieniem go dłużnikowi celem pozbawienia dokumentu jego mocy prawnej w sposób zwyczajowo przyjęty.

Art. 921⁷ [Legitymacja posiadacza dokumentu] Spełnienie świadczenia do rąk posiadacza legitymowanego treścią papieru wartościowego zwalnia dłużnika, chyba że działał on w złej wierze.

Art. 921⁸ [Dokumenty imienne] Papiery wartościowe imienne legitymują osobę imiennie wskazaną w treści dokumentu. Przeniesienie praw następuje przez przelew połączony z wydaniem dokumentu.

Art. 921⁹ [Dokumenty na zlecenie; indos]

§ 1. Papiery wartościowe na zlecenie legitymują osobę wymienioną w dokumencie oraz każdego, na kogo prawa zostały przeniesione przez indos.

§ 2. Indos jest pisemnym oświadczeniem umieszczonym na papierze wartościowym na zlecenie i zawierającym co najmniej podpis zbywcy, oznaczającym przeniesienie praw na inną osobę.

§ 3. Do przeniesienia praw z dokumentu potrzebne jest jego wydanie oraz istnienie nieprzerwanego szeregu indosów.

Art. 921¹⁰ [Dokumenty na okaziciela]

§ 1. Jeżeli do puszczenia w obieg dokumentu na okaziciela jest wymagane zezwolenie właściwego organu państwowego, dokument wystawiony bez takiego zezwolenia jest nieważny.

§ 2. Podpis dłużnika może być odbity sposobem mechanicznym, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 921¹¹ [Rozwinięcie]

§ 1. Dłużnik nie ma obowiązku dochodzenia, czy okaziciel jest właścicielem dokumentu. Jednakże w razie uzasadnionych wątpliwości, czy okaziciel dokumentu jest wierzycielem, dłużnik powinien złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego.

§ 2. Jeżeli właściwy organ państwowy wydał zakaz świadczenia, zwolnienie z zobowiązania następuje przez złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Art. 921¹² [Przeniesienie praw] Przeniesienie praw z dokumentu na okaziciela wymaga wydania tego dokumentu.

Art. 921¹³ [Zarzuty dłużnika] Dłużnik może powołać się względem wierzyciela na zarzuty, które dotyczą ważności dokumentu lub wynikają z jego treści albo służą mu osobiście przeciw wierzycielowi. Dłużnik może także powołać się na zarzuty, które mu służą przeciw poprzedniemu wierzycielowi, jeżeli nabywca dokumentu działał świadomie na szkodę dłużnika.

Art. 921¹⁴ [Umarzanie]

§ 1. Umarzanie papierów wartościowych regulują przepisy szczególne.

available to the debtor for the purpose of depriving the document of its legal effect in a customarily accepted way.

Art. 921⁷. Entitlement of instrument holder. A performance made to the holder entitled by the substance of the security releases the debtor unless he acted in bad faith.

Art. 921⁸. Registered instruments. Registered securities entitle the person named in the instrument. Rights are transferred by assignment accompanied by hand-over of the instrument.

Art. 921⁹. Securities to order; endorsement.

§ 1. Securities to order entitle the person named in the instrument and anyone to whom the rights have been transferred by endorsement.

§ 2. Endorsement is a written declaration made on a security to order and containing at least the transferor's signature, showing the transfer of rights to another person.

§ 3. In order to transfer rights from an instrument, the instrument needs to be handed over and an unbroken sequence of endorsements needs to exist.

Art. 921¹⁰. Bearer instruments.

§ 1. If a permit from a competent state authority is required to put a bearer instrument into circulation, an instrument issued without such a permit is invalid.

§ 2. A debtor's signature may be imprinted mechanically unless specific regulations provide otherwise.

Art. 921¹¹. Expansion.

§ 1. A debtor is not obliged to investigate whether the bearer is the owner of the instrument. However, in the case of reasonable doubts whether the instrument bearer is the creditor, the debtor should place the object of the performance in court deposit.

§ 2. If a competent state authority prohibits the performance, release from the obligation takes place by the object of the performance being placed in court deposit.

Art. 921¹². Transfer of rights. The transfer of rights from a bearer instrument requires the hand-over of the instrument.

Art. 921¹³. Debtor's defenses. The debtor may rely with respect to the creditor on defenses regarding the validity of the instrument or which result from its content or which he personally has against the creditor. A debtor may also rely on defenses which he has against the previous creditor if the acquirer of the instrument acted knowingly to the debtor's detriment.

Art. 921¹⁴. Cancellation.

§ 1. Cancellation of securities is governed by specific regulations.

§ 2. Jeżeli papier wartościowy został prawomocnie umorzony, dłużnik jest obowiązany wydać osobie, na której rzecz nastąpiło umorzenie, na jej koszt nowy dokument, a gdy wiarytelność jest wymagalna - spełnić świadczenie.

Art. 921¹⁵ [Znaki legitymacyjne]

§ 1. Przepisy o papierach wartościowych stosuje się odpowiednio do znaków legitymacyjnych stwierdzających obowiązek świadczenia.

§ 2. W razie utraty znaku legitymacyjnego stwierdzającego w swej treści obowiązek świadczenia na żądanie wierzyciela, dłużnik może uzależnić spełnienie świadczenia od wykazania uprawnienia przez osobę zgłaszającą takie żądanie.

§ 3. Do znaku legitymacyjnego, który nie określa imiennie osoby uprawnionej, stosuje się odpowiednio przepisy o papierach wartościowych na okaziciela, chyba że co innego wynika z przepisów szczególnych.

Art. 921¹⁶ [Dokumenty niedotyczące wiarytelności]
Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do papierów wartościowych opiewających na prawa inne niż wiarytelności.

Księga czwarta. Spadki.

Tytuł I. Przepisy ogólne.

Art. 922 [Pojęcie]

§ 1. Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej.

§ 2. Nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

§ 3.³⁶⁹ Do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki przewidziane w przepisach księgi niniejszej.

Art. 923 [Uprawnienia bliskich do mieszkania]

§ 1. Małżonek i inne osoby bliskie spadkodawcy, które mieszkały z nim do dnia jego śmierci, są uprawnione do korzystania w ciągu trzech miesięcy od otwarcia spadku z mieszkania i urządzenia domowego w zakresie dotychczasowym. Rozrządzenie spadkodawcy wyłączające lub ograniczające to uprawnienie jest nieważne.

§ 2. Przepisy powyższe nie ograniczają uprawnień małżonka i innych osób bliskich spadkodawcy, które wynikają z najmu lokali lub ze spółdzielczego prawa do lokalu.

§ 2. If a security is finally and non-revisably cancelled, the debtor is obliged to hand over a new instrument to the person for the benefit of whom the cancellation was done, at his cost, and if the claim is due and payable, to make the performance.

Art. 921¹⁵. Instruments of entitlement.

§ 1. The provisions on securities apply accordingly to instruments of entitlement stating an obligation to perform.

§ 2. If the instrument of entitlement stating the obligation to perform at the creditor's demand is lost, the debtor may make the performance conditional on the person making the demand proving his entitlement.

§ 3. The provisions on bearer securities apply accordingly to instruments of entitlement that do not name the entitled person unless specific regulations provide otherwise.

Art. 921¹⁶. Instruments which do not relate to receivables. The provisions of this section apply accordingly to securities providing for rights other than receivables.

Księga Czwarta. Succession.

Tytuł I. General Provisions.

Art. 922. Concept.

§ 1. Property rights and obligations of the deceased pass, upon his death, to one or several persons in accordance with the provisions of this book.

§ 2. Succession does not include the deceased's rights and obligations that are strictly and personally related to him or rights which, on his death, pass to specified persons irrespective of whether they are heirs.

§ 3. Succession debts include the costs of the deceased's funeral to the extent to which the funeral is customary in a given milieu, costs of the succession proceedings, the obligation to satisfy claims for legitim (forced share) and the obligation to carry out particular legacies, bequests, devises and instructions, and other obligations provided for in this book.

Art. 923. Relatives' right to reside.

§ 1. The spouse and other relatives of the deceased who lived with him until the day of his death have the right to use, for three months from the succession being opened, the accommodation and household facilities as formerly. Any disposition of the deceased excluding or limiting this right is invalid.

§ 2. The above provisions do not limit the rights of the spouse and other relatives of the deceased which result from tenancy of premises or from a cooperative right to premises.

³⁶⁹ Art. 922 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

Art. 924 [Otwarcie] Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy.

Art. 925 [Nabycie] Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

Art. 926 [Tytuł do spadku]

§ 1. Powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu.

§ 2. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

§ 3. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, dziedziczenie ustawowe co do części spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał do tej części spadkobiercy albo gdy którakolwiek z kilku osób, które powołał do całości spadku, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Art. 927 [Zdolność do dziedziczenia]

§ 1. Nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje.

§ 2. Jednakże dziecko w chwili otwarcia spadku już poczęte może być spadkobiercą, jeżeli urodzi się żywe.

§ 3. ³⁷⁰⁾ Fundacja ustanowiona w testamencie przez spadkodawcę może być spadkobiercą, jeżeli zostanie wpisana do rejestru w ciągu dwóch lat od ogłoszenia testamentu.

Art. 928 [Niegodność]

§ 1. Spadkobierca może być uznany przez sąd za niegodnego, jeżeli:

- 1) dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy;
- 2) podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności;
- 3) umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego.

§ 2. Spadkobierca niegodny zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jak by nie dożył otwarcia spadku.

Art. 929 [Uznanie niegodności] Uznania spadkobiercy za niegodnego może żądać każdy, kto ma w tym interes. Z żądaniem takim może wystąpić w ciągu roku od dnia, w którym dowiedział się o przyczynie niegodności, nie później jednak niż przed upływem lat trzech od otwarcia spadku.

Art. 930 [Przebaczenie]

§ 1. Spadkobierca nie może być uznany za niegodnego, jeżeli spadkodawca mu przebaczył.

Art. 924. Opening. Succession is opened on the death of the deceased.

Art. 925. Acquisition. Estate is acquired by an heir on the opening of the succession.

Art. 926. Title to succession.

§ 1. Title to succession results from the law or from a will (testament).

§ 2. Statutory succession to the entire estate takes place if the deceased did not name an heir or if none of the persons he named wish to or can be an heir.

§ 3. Subject to the exceptions provided for by the law, statutory succession to part of the estate takes place if the deceased did not name an heir for that part of the estate, or if any of the persons named by him to succeed to the entire estate do not wish to or cannot be an heir.

Art. 927. Capacity to succeed.

§ 1. A natural person who is not alive at the time the succession is opened and a legal person which does not exist at that time cannot be an heir.

§ 2. However, a child that has already been conceived when the succession is opened can be an heir if it is born alive.

§ 3. A foundation established by the testator in a will can be an heir if it is entered in the register within two years of the will being read.

Art. 928. Unworthiness.

§ 1. An heir may be declared by a court unworthy to succeed if:

- 1) he intentionally committed a serious crime against the deceased;
- 2) by deceit or threat, he incited the deceased to draw up or revoke a will or in the same manner prevented him from performing one of these acts;
- 3) he has intentionally concealed or destroyed a deceased's will, forged it or altered it or has knowingly benefited from a will forged or altered by another person.

§ 2. An unworthy heir is excluded from succession as if he does not live to the opening of the succession.

Art. 929. Declaration of unworthiness. Anyone who has an interest in doing so may demand that an heir be declared unworthy. Such a demand may be made within a year of the day on which the person learns of the cause for the unworthiness, though no later than three years after the succession is opened.

Art. 930. Pardon.

§ 1. An heir cannot be declared unworthy if the deceased had pardoned him.

³⁷⁰⁾ Art. 927 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

§ 2. Jeżeli w chwili przebaczenia spadkodawca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem.

§ 2. If, at the time of the pardon, the deceased did not have capacity for legal acts, the pardon is effective if it was given with sufficient awareness.

Tytuł II. Dziedziczenie ustawowe.

Tytuł II. Statutory Succession (Inheritance).

Art. 931 [Dziedziczenie zstępnych i małżonka]

§ 1. W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

§ 2. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Art. 932 [Dziedziczenie małżonka, rodziców i rodzeństwa]³⁷¹⁾

§ 1. W braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice.

§ 2. Udział spadkowy każdego z rodziców, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem, wynosi połowę spadku.

§ 3. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.

§ 4. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

§ 5. Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

§ 6.³⁷²⁾ Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku i brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub ich zstępnych, udział spadkowy rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi połowę spadku.

Art. 933 [Rozwinięcie]³⁷³⁾

§ 1. Udział spadkowy małżonka, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy, wynosi połowę spadku.

§ 2. W braku zstępnych spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa i ich zstępnych, cały spadek przypada małżonkowi spadkodawcy.

Art. 931. Inheritance by descendants and spouse.

§ 1. The deceased's children and spouse are by law called to the succession first; they inherit in equal shares. However, the spouse's share cannot be less than one-fourth of the entire estate.

§ 2. If a child of the deceased does not live to the opening of the succession, its share falls to its children in equal parts. This provision applies accordingly to successive descendants.

Art. 932. Inheritance by spouse, parents and siblings.

§ 1. If the deceased leaves no descendants, the deceased's spouse and parents are by law called to the succession.

§ 2. The share of each parent who inherits concurrently with the deceased's spouse is one-fourth of the entire estate. If paternity has not been established, the share of the deceased's mother, inheriting concurrently with the deceased's spouse, is one-half of the estate.

§ 3. If the deceased leaves no descendants or spouse, the deceased's parents inherit the whole estate in equal parts.

§ 4. If one of the deceased's parents does not live to the opening of the succession, the share which would fall to him falls to the deceased's siblings in equal parts.

§ 5. If any of the deceased's siblings does not live to the opening of the succession and leaves descendants, the share which would fall to him falls to his descendants. This share is partitioned in accordance with the principles governing partition among successive descendants of the deceased.

§ 6. If one of the parents does not live to the opening of the succession and the deceased has no siblings and no descendants of siblings, the share which would fall to that parent, inheriting concurrently with the deceased's spouse, is one-half of the estate.

Art. 933. Extension.

§ 1. The share of a spouse who inherits concurrently with parents, siblings and descendants of the deceased's siblings is one-half of the estate.

§ 2. If the deceased leaves no descendants, parents, siblings or siblings' descendants, the entire estate falls to the deceased's spouse.

³⁷¹⁾ Art. 932 w brzmieniu ustawy z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

³⁷²⁾ Art. 932 § 6 dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁷³⁾ Art. 933 w brzmieniu ustawy z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

Art. 934 [Rozwinięcie] ³⁷⁴⁾

§ 1. W braku zstępnych, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada dziadkom spadkodawcy; dziedziczą oni w częściach równych.

§ 2. Jeżeli któryś z dziadków spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępny. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału spadku między zstępnych spadkodawcy.

§ 3. W braku zstępnych tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych.

Art. 934¹ [Rozwinięcie] ³⁷⁵⁾ W braku małżonka spadkodawcy i krewnych, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada w częściach równych tym dzieciom małżonka spadkodawcy, których żadne z rodziców nie dożyło chwili otwarcia spadku.

Art. 935 [Rozwinięcie; dziedziczenie Skarbu Państwa] ³⁷⁶⁾ W braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

Art. 935¹ [Separacja] ³⁷⁷⁾ Przepisów o powołaniu do dziedziczenia z ustawy nie stosuje się do małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji.

Art. 936 [Dziedziczenie w razie przysposobienia pełnego]

§ 1. Przysposobiony dziedziczy po przysposabiającym i jego krewnych tak, jak by był dzieckiem przysposabiającego, a przysposabiający i jego krewni dziedziczą po przysposobionym tak, jak by przysposabiający był rodzicem przysposobionego.

§ 2. Przysposobiony nie dziedziczy po swoich wstępnych naturalnych i ich krewnych, a osoby te nie dziedziczą po nim.

§ 3. ³⁷⁸⁾ W wypadku gdy jeden z małżonków przysposobił dziecko drugiego małżonka, przepisu § 2 nie stosuje się względem tego małżonka i jego krewnych, a jeżeli takie przysposobienie nastąpiło po śmierci drugiego z rodziców przysposobionego, także względem krewnych zmarłego, których prawa i obowiązki wynikające z pokrewieństwa zostały w orzeczeniu o przysposobieniu utrzymane.

Art. 937 [Dziedziczenie w razie przysposobienia niepełnego] Jeżeli skutki przysposobienia polegają

Art. 934. Extension.

§ 1. If the deceased leaves no descendants, spouse, parents, siblings or siblings' descendants, the entire estate falls to the descendant's grandparents; they inherit in equal parts.

§ 2. If any of the deceased's grandparents does not live to the opening of the succession, the share that would fall to him falls to his descendants. This share is partitioned in accordance with the principles governing partition of the estate among the deceased's descendants.

§ 3. If a grandparent who does not live to the opening of the succession leaves no descendants, the share which would fall to him falls to the remaining grandparents in equal parts.

Art. 934¹. Extension. If the deceased leaves no spouse or relatives by consanguinity called to the succession by the law, the estate falls in equal parts to those children of the deceased's spouse whose parents did not live to the opening of the succession.

Art. 935. Extension; State Treasury inheritance.

§ 1. If the deceased leaves no spouse, relatives by consanguinity or children of the deceased's spouse called to the succession by law, the estate falls to the municipality of the deceased's last place of residence as the statutory heir. If the deceased's last place of residence in the Republic of Poland cannot be established or the deceased's last place of residence is abroad, the estate falls to the State Treasury, as the statutory heir.

Art. 935¹. Judicial separation. The provisions on calling to succession by law do not apply to a spouse of the deceased who is judicially separated from him.

Art. 936. Inheritance in the case of full adoption.

§ 1. An adoptee inherits from his adoptive parent and from the adoptive parent's relatives by consanguinity as if he were a child of the adoptive parent, and the adoptive parent and his relatives by consanguinity inherit from the adoptee as if the adoptive parent were the adoptee's birth parent.

§ 2. If one of the spouses adopts the other spouse's child, the provision of § 2 does not apply to such spouse and his relatives by consanguinity, and if the adoption took place after the death of the adoptee's other parent, it does not apply either to the deceased's relatives by consanguinity whose rights and obligations arising from consanguinity were upheld in the court adoption decision.

Art. 937. Inheritance in the case of simple adoption. If the effects of adoption consist only in a relationship being

³⁷⁴⁾ Art. 934 w brzmieniu ustawy z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

³⁷⁵⁾ Art. 934¹ dodany ustawą z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

³⁷⁶⁾ Art. 935 w brzmieniu ustawy z dnia 2.04.2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 662), która wchodzi w życie 28.06.2009 r.

³⁷⁷⁾ Art. 935¹ dodany ustawą z dnia 21.05.1999 r. (Dz.U. Nr 52, poz. 532), która wchodzi w życie 16.12.1999 r.

³⁷⁸⁾ Art. 936 § 3 dodany ustawą z dnia 26.05.1995 r. (Dz.U. Nr 83, poz. 417), która wchodzi w życie 20.10.1995 r.

wyłącznie na powstaniu stosunku między przysposabiającym a przysposobionym, stosuje się przepisy poniższe:

- 1) przysposobiony dziedziczy po przysposabiającym na równi z jego dziećmi, a zstępni przysposobionego dziedziczą po przysposabiającym na tych samych zasadach co dalsi zstępni spadkodawcy;
- 2) przysposobiony i jego zstępni nie dziedziczą po krewnych przysposabiającego, a krewni przysposabiającego nie dziedziczą po przysposobionym i jego zstępnych;
- 3) rodzice przysposobionego nie dziedziczą po przysposobionym, a zamiast nich dziedziczy po przysposobionym przysposabiający; poza tym przysposobienie nie narusza powołania do dziedziczenia wynikającego z pokrewieństwa.

Art. 938 [Uprawnienia dziadków] Dziadkowie spadkodawcy, jeżeli znajdują się w niedostatku i nie mogą otrzymać należnych im środków utrzymania od osób, na których ciąży względem nich ustawowy obowiązek alimentacyjny, mogą żądać od spadkobiercy nie obciążonego takim obowiązkiem środków utrzymania w stosunku do swoich potrzeb i do wartości jego udziału spadkowego. Spadkobierca może uczynić zadość temu roszczeniu także w ten sposób, że zapłaci dziadkom spadkodawcy sumę pieniężną odpowiadającą wartości jednej czwartej części swojego udziału spadkowego.

Art. 939 [Przedmioty urządzenia domowego]

§ 1.³⁷⁹⁾ Małżonek dziedziczący z ustawy w zbiegu z innymi spadkobiercami, wyjąwszy zstępnych spadkodawcy, którzy mieszkali z nim razem w chwili jego śmierci, może żądać ze spadku ponad swój udział spadkowy przedmiotów urządzenia domowego, z których za życia spadkodawcy korzystał wspólnie z nim lub wyłącznie sam. Do roszczeń małżonka z tego tytułu stosuje się odpowiednio przepisy o zapisie zwykłym.

§ 2. Uprawnienie powyższe nie przysługuje małżonkowi, jeżeli wspólne pożycie małżonków ustało za życia spadkodawcy.

Art. 940 [Wyłączenie małżonka od dziedziczenia]

§ 1.³⁸⁰⁾ Małżonek jest wyłączony od dziedziczenia, jeżeli spadkodawca wystąpił o orzeczenie rozwodu lub separacji z jego winy, a żądanie to było uzasadnione.

§ 2. Wyłączenie małżonka od dziedziczenia następuje na mocy orzeczenia sądu. Wyłączenia może żądać każdy z pozostałych spadkobierców ustawowych powołanych do dziedziczenia w zbiegu z małżonkiem; termin do wytoczenia powództwa wynosi sześć miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o otwarciu spadku, nie więcej jednak niż jeden rok od otwarcia spadku.

Tytuł III. Rozrządzenia na wypadek śmierci.

Dział I. Testament.

created between the adoptive parent and the adoptee, the following provisions apply:

- 1) the adoptee inherits from the adoptive parent equally with the latter's children, and the adoptee's descendants inherit from the adoptive parent on the same principles as the adoptive parent's successive descendants;
- 2) an adoptee and his descendants do not inherit from the adoptive parent's relatives by consanguinity and the adoptive parent's relatives by consanguinity do not inherit from the adoptee and his descendants;
- 3) the adoptee's birth parents do not inherit from the adoptee, and instead of them the adoptive parent inherits from the adoptee; the adoption does not prejudice calling to the succession based on consanguinity

Art. 938. Grandparents' rights. The deceased's grandparents, if they live in poverty and cannot receive their due means of subsistence from the persons who have a statutory maintenance obligation towards them, may demand from an heir not charged with such an obligation, means of subsistence in proportion to their needs and the value of his share of the estate. An heir may satisfy this claim by paying the deceased's grandparents a sum of money corresponding to the value of one-fourth of his share in the estate.

Art. 939. Household objects.

§ 1. A spouse inheriting by law concurrently with other heirs, save for the deceased's descendants who lived with the deceased at the time of his death, may demand from the estate more than his shares household objects which he used jointly with the deceased or exclusively by himself when the deceased was alive. The provisions on particular legacy apply accordingly to a spouse's claims resulting therefrom.

§ 2. A spouse does not have the above entitlement if the spouses ceased to cohabit when the deceased was alive.

Art. 940. Exclusion of spouse from inheriting.

§ 1. A spouse is excluded from inheriting if the deceased had filed for divorce or judicial separation through a fault on the spouse's part, and this request was justified.

§ 2. A spouse is excluded from inheriting by a court decision. Exclusion may be demanded by any of the remaining statutory heirs called to the succession concurrently with the spouse; a court action may be brought within six months of the day on which the heir learns of the opening of the succession and not later than one year from the opening of the succession.

Tytuł III. Dispositions Mortis Causa (In Prospect of Death).

Dział I. Last Will (Testament).

³⁷⁹⁾ Art. 939 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁸⁰⁾ Art. 940 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 21.05.1999 r. (Dz.U. Nr 52, poz. 532), która wchodzi w życie 16.12.1999 r.

Rozdział I. Przepisy ogólne.

Art. 941 [Wyłączność rozrządzenia] Rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament.

Art. 942 [Zakaz testamentów wspólnych] Testament może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy.

Art. 943 [Odwołalność] Spadkodawca może w każdej chwili odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia.

Art. 944 [Zdolność testowania]

§ 1. Sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

§ 2. Testamentu nie można sporządzić ani odwołać przez przedstawiciela.

Art. 945 [Wady oświadczenia woli]

§ 1. Testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony:

- 1) w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli;
- 2) pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści;
- 3) pod wpływem groźby.

§ 2. Na nieważność testamentu z powyższych przyczyn nie można się powołać po upływie lat trzech od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od otwarcia spadku.

Art. 946 [Sposoby odwołania] Odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź też w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność, bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień.

Art. 947 [Rozwinięcie] Jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu.

Art. 948 [Wykładnia]

§ 1. Testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy.

§ 2. Jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie, należy przyjąć taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść.

Rozdział II. Forma testamentu.

Oddział 1. Testamenty zwykłe.

Rozdział I. General Provisions.

Art. 941. Exclusive disposition. No disposition mortis causa can be made otherwise than by a will (testament).

Art. 942. No joint wills. A will may contain dispositions of only one testator.

Art. 943. Revocation. A testator may at any time revoke the whole will or any provisions thereof.

Art. 944. Testamentary capacity.

§ 1. A will may be made and revoked only by a person who has full capacity for legal acts.

§ 2. A will cannot be made or revoked by a representative.

Art. 945. Defects in declaration of intent.

§ 1. A will is invalid if it was made:

- 1) in a state precluding conscious or free decision making and expression of intent;
- 2) under the influence of an error, justifying the supposition that if the testator had not acted under the influence of an error, he would not have made a will of that content;
- 3) under the influence of a threat.

§ 2. The invalidity of a will for the above reasons cannot be relied on after three years have passed from the day on which the person having an interest therein learns of the cause of invalidity, and in any case after ten years have passed from the opening of the succession.

Art. 946. Revocation manner. A will may be revoked either by the testator making a new will or, with the intention of revoking the will, the testator destroying the will or depriving it of the features which make it valid, or lastly by altering the will in a way indicating that he intended to revoke its provisions.

Art. 947. Expansion. If a testator made a new will and did not state therein that he had revoked the previous will, only those provisions of the previous will which are contradictory to the new will are revoked.

Art. 948. Interpretation.

§ 1. A will should be interpreted in such a manner so as to ensure that the testator's intentions are realized to the fullest extent possible.

§ 2. If a will can be interpreted in various ways, the interpretation allowing the testator's dispositions to remain in force and giving them reasonable meaning should be applied.

Rozdział II. Will Forms.

Part 1. Ordinary Wills

Art. 949 [Własnoręczny]

§ 1. Spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą.

§ 2. Jednakże brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów.

Art. 950 [Notarialny] Testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Art. 951 [Allograficzny]

§ 1. ³⁸¹⁾ Spadkodawca może sporządzić testament także w ten sposób, że w obecności dwóch świadków oświadczy swoją ostatnią wolę ustnie wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego.

§ 2. Oświadczenie spadkodawcy spisuje się w protokole z podaniem daty jego sporządzenia. Protokół odczytuje się spadkodawcy w obecności świadków. Protokół powinien być podpisany przez spadkodawcę, przez osobę, wobec której wola została oświadczona, oraz przez świadków. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać protokołu, należy to zaznaczyć w protokole ze wskazaniem przyczyny braku podpisu.

§ 3. Osoby głuche lub nieme nie mogą sporządzić testamentu w sposób przewidziany w artykule niniejszym.

Oddział 2. Testamenty szczególne.

Art. 952 [Ustny]

§ 1. Jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione, spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków.

§ 2. Treść testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpiszą spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie.

§ 3. W wypadku gdy treść testamentu ustnego nie została w powyższy sposób stwierdzona, można ją w ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku stwierdzić przez zgodne zeznania świadków złożone przed sądem. Jeżeli przesłuchanie jednego ze świadków nie jest możliwe lub napotyka trudne do przewyżnienia przeszkody, sąd może poprzestać na zgodnych zeznaniach dwóch świadków.

Art. 953 [Podróżny] Podczas podróży na polskim statku morskim lub powietrznym można sporządzić testament

Art. 949. Holographic.

§ 1. A testator may make a will by writing it entirely by hand, signing and dating it.

§ 2. The absence of a date, however, does not invalidate a holographic will if it does not raise doubts about the testator's capacity to make a will, about its content or about the mutual relations among several wills.

Art. 950. Notarial. A will may be made in the form of a notarial deed.

Art. 951. Nuncupative will by public act.

§ 1. A testator may make a will also by declaring, in the presence of two witnesses, his final wishes orally to the head of a municipality (wójt), (mayor or president of a city), head of a province (starosta), voivodship marshal, secretary of the province or municipality or manager of the Office of Vital Records.

§ 2. The testator's declaration is written down in a record with an indication of the date it was made. The record is read out to the testator in the presence of the witnesses. The record should be signed by the testator, by the person to whom the final wishes were declared, and by the witnesses. If the testator cannot sign the record, this fact must be mentioned in the record together with the reason for there being no signature.

§ 3. Deaf or mute individuals cannot make a will in the manner provided for in this article.
Part 2. Special Wills

Art. 952. Oral or nuncupative.

§ 1. If imminent death of the testator is expected or, if due to extraordinary circumstances, it is not possible or very difficult for a will to be made in ordinary form, the testator may declare his final wishes orally in the simultaneous presence of at least three witnesses.

§ 2. The content of an oral will may be established in such a way that one of the witnesses or a third party writes down the testator's declaration within a year of it being made, giving the place and date of the declaration and the place and date of the written instrument, and the instrument is then signed by the testator and two witnesses or all the witnesses.

§ 3. If the content of an oral will has not been established in the above manner, it may be established, within six months of the succession being opened, by the consistent testimonies of the witnesses given before a court. If the testimony of one of the witnesses cannot be heard or encounters obstacles which are difficult to overcome, the court may consider the consistent testimonies of two witnesses sufficient.

Art. 953. Written during a journey. During a journey on a Polish sea-going vessel or aircraft, a testator may make

³⁸¹⁾ Art. 951 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która wchodzi w życie 1.01.1999 r.; zmieniony ustawą z dnia 20.06.2002 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 984), która wchodzi w życie 27.10.2002 r.

przed dowódcą statku lub jego zastępcą w ten sposób, że spadkodawca oświadcza swą wolę dowódcy statku lub jego zastępcy w obecności dwóch świadków; dowódca statku lub jego zastępca spisuje wolę spadkodawcy, podając datę jej spisania, i pismo to w obecności świadków odczytuje spadkodawcy, po czym pismo podpisują spadkodawca, świadkowie oraz dowódca statku lub jego zastępca. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać pisma, należy w piśmie podać przyczynę braku podpisu spadkodawcy. Jeżeli zachowanie tej formy nie jest możliwe, można sporządzić testament ustny.

Art. 954 [Wojskowy] Szczególną formę testamentów wojskowych określi rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 955 [Skuteczność testamentów szczególnych] Testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uzasadniały niezachowanie formy testamentu zwykłego, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu. Bieg terminu ulega zawieszeniu przez czas, w ciągu którego spadkodawca nie ma możliwości sporządzenia testamentu zwykłego.

Oddział 3. Przepisy wspólne dla testamentów zwykłych i szczególnych.

Art. 956 [Niezdolność bezwzględna świadków] Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu:

- 1) kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 2) niewidomy, głuchy lub niemy;
- 3) kto nie może czytać i pisać;
- 4) kto nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament;
- 5) skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

Art. 957 [Niezdolność względna]

§ 1. Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia.

§ 2. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w paragrafie poprzedzającym, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.

Art. 958 [Skutki naruszenia formy] Testament sporządzony z naruszeniem przepisów rozdziału niniejszego jest nieważny, chyba że przepisy te stanowią inaczej.

Dział II. Powołanie spadkobiercy.

Art. 959 [Ustanowienie spadkobiercy] Spadkodawca

a will before the commander of the vessel or aircraft or his deputy by declaring his final wishes to the commander or his deputy in the presence of two witnesses the commander of the vessel or the aircraft or his deputy writes down the final wishes of the testator, giving the date they are written, and reads the instrument out to the testator in the presence of the witnesses, after which the instrument is signed by the testator, the witnesses and the commander or his deputy. If the testator cannot sign the instrument, the reason for there being no signature should be given in the instrument. If this form cannot be observed, an oral will maybe made.

Art. 954. Soldier's will. The specific form of a soldier's will is set forth in a regulation of the Minister of National Defense issued in agreement with the Minister of Justice.

Art. 955. Effectiveness of special wills. A special will loses effect six months after the circumstances justifying failure to observe ordinary will form cease to exist unless the testator dies before the end of this period. The running of the period is suspended during the time in which the testator has no possibility of making an ordinary will.

Part 3. Provisions Common to Ordinary Wills and Special Wills

Art. 956. Absolute incapacity of witnesses. The following cannot be witnesses to the making of a will:

- 1) an individual who does not have full capacity for legal acts;
- 2) a blind, deaf or mute individual;
- 3) an individual who is illiterate;
- 4) an individual who does not know the language in which the will is made;
- 5) an individual convicted for perjury.

Art. 957. Relative inability.

§ 1. An individual for whom any benefit is envisaged in the will cannot be a witness to the making of a will. Nor can the following individuals be witnesses: a spouse of that individual, his relatives by consanguinity or affinity to the first and second degree and individuals having an adoption relationship with him.

§ 2. If one of the individuals listed in the preceding paragraph was a witness, only that provision is invalid which provides for benefits to that individual, his spouse, relatives by consanguinity or affinity to the first and second degree or an individual having an adoption relationship with him. However, if it follows from the will or the circumstances that, without the invalid provision, the testator would not have made a will of the given content, the whole will is invalid.

Art. 958. Effects of breach of form. A will made in breach of the provisions of this chapter is invalid unless those provisions provide otherwise.

Dział II. Naming an Heir.

Art. 959. Naming of an heir. A testator may name one

może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób.

Art. 960 [Dziedziczenie kilku osób] Jeżeli spadkodawca powołał do spadku lub do oznaczonej części spadku kilku spadkobierców, nie określając ich udziałów spadkowych, dziedziczą oni w częściach równych.

Art. 961 [Rozrządzenie oznaczonymi przedmiotami] Jeżeli spadkodawca przeznaczył oznaczonej osobie w testamencie poszczególne przedmioty majątkowe, które wyczerpują prawie cały spadek, osobę tę poczytuje się w razie wątpliwości nie za zapisobiercę, lecz za spadkobiercę powołanego do całego spadku. Jeżeli takie rozrządzenie testamentowe zostało dokonane na rzecz kilku osób, osoby te poczytuje się w razie wątpliwości za powołane do całego spadku w częściach ułamkowych odpowiadających stosunkowi wartości przeznaczonych im przedmiotów.

Art. 962 [Powołanie z warunkiem lub terminem] Zastrzeżenie warunku lub terminu, uczynione przy powołaniu spadkobiercy testamentowego, uważane jest za nie istniejące. Jeżeli jednak z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez takiego zastrzeżenia spadkobierca nie zostałby powołany, powołanie spadkobiercy jest nieważne. Przepisów tych nie stosuje się, jeżeli ziszczenie się lub nieziszczenie się warunku albo nadejście terminu nastąpiło przed otwarciem spadku.

Art. 963 [Podstawienie zwykłe] Można powołać spadkobiercę testamentowego na wypadek, gdyby inna osoba powołana jako spadkobierca ustawowy lub testamentowy nie chciała lub nie mogła być spadkobiercą (podstawienie).

Art. 964 [Podstawienie powiernicze] Postanowienie testamentu, przez które spadkodawca zobowiązuje spadkobiercę do zachowania nabytego spadku i do pozostawienia go innej osobie, ma tylko ten skutek, że ta inna osoba jest powołana do spadku na wypadek, gdyby spadkobierca nie chciał lub nie mógł być spadkobiercą. Jeżeli jednak z treści testamentu lub z okoliczności wynika, iż spadkobierca bez takiego ograniczenia nie byłby powołany, powołanie spadkobiercy jest nieważne.

Art. 965 [Przyrost] Jeżeli spadkodawca powołał kilku spadkobierców testamentowych, a jeden z nich nie chce lub nie może być spadkobiercą, przeznaczony dla niego udział, w braku odmiennej woli spadkodawcy, przypada pozostałym spadkobiercom testamentowym w stosunku do przypadających im udziałów (przyrost).

Art. 966 [Uprawnienia dziadków] Gdy na mocy testamentu spadek przypadł spadkobiercy nie obciążonemu ustawowym obowiązkiem alimentacyjnym względem dziadków spadkodawcy, dziadkowie, jeżeli znajdują się w niedostatku i nie mogą otrzymać środków utrzymania od osób, na których ciąży ustawowy obowiązek alimentacyjny, mogą żądać od spadkobiercy środków utrzymania w stosunku do swoich potrzeb i do wartości jego udziału spadkowego. Spadkobierca może uczynić zadość temu roszczeniu także w ten sposób, że zapłaci dziadkom spadkodawcy sumę pieniężną odpowiadającą wartości jednej czwartej części swego udziału spadkowego.

Art. 967 [Utrzymanie zapisów i poleceń]

or several persons to succeed to all or part of the estate.

Art. 960. Succession by several persons. If a testator has named several heirs to succeed to the estate or a specified part thereof without specifying their shares in the estate, they succeed in equal parts.

Art. 961. Disposition of specified objects. If a testator has bequeathed in his will particular property items which nearly exhaust his estate to a specified person, the person is, in case of doubt, considered not a legatee but an heir named to succeed to the whole estate. If such disposition in a will was made in favor of several persons, those persons are, in case of doubt, considered named to succeed to the whole estate in fractional parts corresponding to the proportion of the value of the objects bequeathed to them.

Art. 962. Naming with a condition or time limit. The stipulation of a condition or a period made when naming a testamentary heir is deemed non-existent. If, however, it follows from the will or the circumstances that, without this stipulation, the heir would not have been named, the naming of the heir is invalid. These provisions do not apply if the fulfillment or non-fulfillment of the condition or the period occurred before the opening of the succession.

Art. 963. Ordinary substitution. A testamentary heir may be named in the event that another person named as the statutory or testamentary heir does not wish to or cannot be the heir (substitution).

Art. 964. Custody substitution. A provision of a will whereby the testator obliges the heir to retain the acquired estate and to leave it to another person leads to only this other person being named to succeed to the estate if the heir does not wish to or cannot be the heir. If, however, it follows from the will or the circumstances that, without this limitation, the heir would not have been named, the naming of the heir is invalid.

Art. 965. Accrual. If a testator has named several testamentary heirs and one of them does not wish to or cannot be an heir, his share, in the absence of a different disposition of the testator, falls to the remaining testamentary heirs in proportion to their shares (accrual).

Art. 966. Grandparents' rights. If, by force of a will, the estate falls to an heir who is not charged with a statutory maintenance obligation with regard to the testator's grandparents, the grandparents, if they live in poverty and cannot receive their due means of subsistence from the persons who have a statutory maintenance obligation towards them, may demand from the heir means of subsistence in proportion to their needs and to the value of his share in the estate. The heir may satisfy this claim also by paying the testator's grandparents a sum of money corresponding to the value of one-fourth of his share in the estate.

Art. 967. Maintaining legacies and testamentary

§ 1.³⁸²⁾ Jeżeli osoba powołana jako spadkobierca testamentowy nie chce lub nie może być spadkobiercą, spadkobierca ustawowy, któremu przypadł przeznaczony dla tej osoby udział spadkowy, obowiązany jest, w braku odmiennej woli spadkodawcy, wykonać obciążające tę osobę zapisy zwykłe, polecenia i inne rozrządzenia spadkodawcy.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do spadkobiercy podstawionego oraz do spadkobiercy, któremu przypada udział spadkowy z tytułu przyrostu.

Dział III. Zapis i polecenie.

Rozdział I. Zapis zwykły.³⁸³⁾

Art. 968 [Zapis i dalszy zapis]³⁸⁴⁾

§ 1. Spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis zwykły).

§ 2. Spadkodawca może obciążyć zapisem zwykłym także zapisobiercę (dalszy zapis).

Art. 969 (skreślony)³⁸⁵⁾

Art. 970 [Wymagalność] W braku odmiennej woli spadkodawcy zapisobierca może żądać wykonania zapisu niezwłocznie po ogłoszeniu testamentu. Jednakże zapisobierca obciążony dalszym zapisem może powstrzymać się z jego wykonaniem aż do chwili wykonania zapisu przez spadkobiercę.

Art. 971 [Zapis obciążający kilku spadkobierców] Jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, zapis obciąża ich w stosunku do wielkości ich udziałów spadkowych, chyba że spadkodawca postanowił inaczej. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszego zapisu.

Art. 972 [Odesłanie] Przepisy o powołaniu spadkobiercy, o zdolności do dziedziczenia i o niegodności stosuje się odpowiednio do zapisów.

Art. 973 [Skutki wyłączenia zapisobiercy] Jeżeli osoba, na której rzecz został uczyniony zapis, nie chce lub nie może być zapisobiercą, obciążony zapisem zostaje zwolniony od obowiązku jego wykonania, powinien jednak w braku odmiennej woli spadkodawcy wykonać dalsze zapisy.

Art. 974 [Wykonanie dalszego zapisu] Zapisobierca obciążony obowiązkiem wykonania dalszego zapisu może zwolnić się od tego obowiązku także w ten sposób, że dokona bezpłatnie na rzecz dalszego zapisobiercy przeniesienia praw otrzymanych z tytułu zapisu albo

instructions.

§ 1. If a person named as testamentary heir does not wish to or cannot be the heir, the statutory heir to whom that person's share in the estate falls is obliged, in the absence of a different disposition of the testator, to perform the particular legacies, instructions and other dispositions of the testator with which that person was charged.

§ 2. The above provision applies accordingly to a substitute heir and to an heir to whom a share in the estate falls by way of accrual.

Dział III. Legacy and Testamentary Instructions.

Rozdział I. Particular legacy.

Art. 968. Legacy and subsequent legacy.

§ 1. A testator may, by testamentary disposition, oblige a statutory or testamentary heir to make a specific property performance for the benefit of a given person (particular legacy).

§ 2. The testator may also encumber the legatee with a particular legacy (subsequent legacy).

Art. 969. (deleted).

Art. 970. Due and payable. In the absence of a different disposition of the testator, the legatee may demand that the legacy be delivered immediately after the will is read. However, the legatee encumbered with a subsequent legacy may refrain from delivering it until the legacy has been delivered by the heir.

* In this translation the term „legacy” includes bequest and devise.

Art. 971. Legacy charging several heirs. If the estate falls to several heirs, the legacy charges them in proportion to their shares in the estate unless the testator decided otherwise. This provision applies accordingly to a subsequent legacy.

Art. 972. Reference. The provisions on naming an heir, on capacity to inherit and on unworthiness apply accordingly to legacies.

Art. 973. Effects of excluding a legatee. If a person to whom a legacy was made does not wish to or cannot be a legatee, the person encumbered with the legacy is released from the obligation to deliver it; however, in the absence of a different disposition of the testator, he should deliver subsequent legacies.

Art. 974. Delivery of subsequent legacies. A legatee encumbered with the obligation to deliver a subsequent legacy may release himself from this obligation also by transferring free of charge to a further legatee the rights received under the legacy or by assigning claims for

³⁸²⁾ Art. 967 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁸³⁾ Rozdział I oznaczenie dodano ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁸⁴⁾ Art. 968 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁸⁵⁾ Art. 969 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

przelewu roszczenia o jego wykonanie.

Art. 975 [Dopuszczalność warunku lub terminu] Zapis może być uczyniony pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.

Art. 976 [Bezskuteczność zapisu] W braku odmiennej woli spadkodawcy zapis rzeczy oznaczonej co do tożsamości jest bezskuteczny, jeżeli rzecz zapisana nie należy do spadku w chwili jego otwarcia albo jeżeli spadkodawca był w chwili swej śmierci zobowiązany do zbycia tej rzeczy.

Art. 977 [Roszczenia uzupełniające] Jeżeli przedmiotem zapisu jest rzecz oznaczona co do tożsamości, do roszczeń zapisobiercy o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości, jak również do roszczeń obciążonego zapisem o zwrot nakładów na rzecz stosuje się odpowiednio przepisy o roszczeniach między właścicielem a samoistnym posiadaczem rzeczy.

Art. 978 [Wady rzeczy oznaczonych indywidualnie] Jeżeli przedmiotem zapisu jest rzecz oznaczona co do tożsamości, obciążony zapisem ponosi względem zapisobiercy odpowiedzialność za wady rzeczy jak darczyńca.

Art. 979 [Jakość rzeczy] Jeżeli przedmiotem zapisu są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, obciążony powinien świadczyć rzeczy średniej jakości, uwzględniając przy tym potrzeby zapisobiercy.

Art. 980 [Wady rzeczy oznaczonych rodzajowo] Jeżeli przedmiotem zapisu są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, do odpowiedzialności obciążonego względem zapisobiercy za wady fizyczne i prawne rzeczy stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi przy sprzedaży. Jednakże zapisobierca może żądać od obciążonego zapisem tylko odszkodowania za nienależyte wykonanie zapisu albo dostarczenia zamiast rzeczy wadliwych rzeczy takiego samego gatunku wolnych od wad oraz naprawienia szkody wynikłej z opóźnienia.

Art. 981 [Przedawnienie] Roszczenie z tytułu zapisu przedawnia się z upływem lat pięciu od dnia wymagalności zapisu.

delivery of the legacy.

Art. 975. Admissibility of a condition or a time limit. A legacy may be made on a condition or subject to a time limit.

Art. 976. Ineffective legacy. In the absence of a different disposition of the testator, a legacy of goods in specie is ineffective if the thing bequeathed does not belong to the estate at the time the succession is opened or if the testator was at the time of his death obliged to transfer the thing.

Art. 977. Supplementary claims. If the object of a legacy is goods in specie, the provisions on claims between an owner and an owner-like possessor of a thing apply accordingly to the legatee's claims for remuneration for the use of a thing, for the return of profits or for payment of their value, as well as claims of the person encumbered with the legacy for reimbursement of outlays made on the thing.

Art. 978. Defects in goods in specie. If the object of a legacy is goods in specie, the person encumbered with the legacy is liable to the legatee for defects in the thing in the same manner as a donor.

Art. 979. Quality of things. If the object of a legacy is fungibles, the charged person should provide things of average quality, taking the legatee's needs into account.

Art. 980. Defects in fungibles. If the object of a legacy is fungibles, the provisions on implied sales warranty apply accordingly to the encumbered person's liability to the legatee for physical and legal defects in a thing. However, the legatee may demand from the person encumbered with the legacy only compensation for improper delivery of the legacy, or that defect-free things of the same kind be supplied to replace the defective things and that any damage arising from the delay be remedied.

Art. 981. Statute of limitations. Claims resulting from a legacy become barred by the statute of limitations five years after the legacy becomes due and payable.

Rozdział II. Zapis windykacyjny.³⁸⁶⁾

Art. 981¹ [Przedmiot zapisu] .

§ 1. W testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny).

§ 2. Przedmiotem zapisu windykacyjnego może być:

- 1) rzecz oznaczona co do tożsamości,
- 2) zbywalne prawo majątkowe,
- 3) przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne,
- 4) ustanowienie na rzecz zapisobiercy użytkowania lub służebności.

Art. 981² [Bezskuteczność zapisu] Zapis windykacyjny jest bezskuteczny, jeżeli w chwili otwarcia spadku

Rozdział II. Absolute legacy.

Art. 981¹. Subject of legacy.

§ 1. In a will drawn up in the form of a notarial deed the testator may decide that a specified person acquires the object of a legacy at the time the succession is opened (absolute legacy).

§ 2. The object of an absolute legacy may be:

- 1) goods in specie,
- 2) transferable property rights,
- 3) agricultural enterprise or farm,
- 4) usufruct or easement established in favor of the legatee.

Art. 981². Ineffective legacy. An absolute legacy is ineffective if at the time the succession is opened the

³⁸⁶⁾ Rozdział II dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

przedmiot zapisu nie należy do spadkodawcy albo spadkodawca był zobowiązany do jego zbycia. Jeżeli przedmiotem zapisu jest ustanowienie dla zapisobiercy użytkowania lub służebności, zapis jest bezskuteczny, gdy w chwili otwarcia spadku przedmiot majątkowy, który miał być obciążony użytkowaniem lub służebnością nie należy do spadku albo spadkodawca był zobowiązany do jego zbycia.

Art. 981³ [Skutki zastrzeżenia warunku lub terminu] .

§ 1. Zastrzeżenie warunku lub terminu uczynione przy ustanawianiu zapisu windykacyjnego uważa się za nieistniejące. Jeżeli jednak z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez takiego zastrzeżenia zapis nie zostałby uczyniony, zapis windykacyjny jest nieważny. Przepisów tych nie stosuje się, jeżeli ziszczenie się lub nieziszczenie się warunku albo nadejście terminu nastąpiło przed otwarciem spadku.

§ 2. Zapis windykacyjny nieważny ze względu na zastrzeżenie warunku lub terminu wywołuje skutki zapisu zwykłego uczynionego pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu, chyba że co innego wynika z treści testamentu lub z okoliczności.

Art. 981⁴ [Obciążenie zapisem] Spadkodawca może obciążyć zapisem zwykłym osobę, na której rzecz uczynił zapis windykacyjny.

Art. 981⁵ [Odpowiednie zastosowanie przepisów] Przepisy o powołaniu spadkobiercy, przyjęciu i odrzuceniu spadku, o zdolności do dziedziczenia i o niegodności stosuje się odpowiednio do zapisów windykacyjnych.

Art. 981⁶ [Odpowiednie zastosowanie przepisów] W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale oraz w przepisach szczególnych do zapisu windykacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy o zapisie zwykłym.

Rozdział III. Polecenie.

Art. 982 [Polecenie] Spadkodawca może w testamencie włożyć na spadkobiercę lub na zapisobiercę obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie).

Art. 983 [Polecenie obciążające zapisobiercę] Zapisobierca obciążony poleceniem może powstrzymać się z jego wykonaniem aż do chwili wykonania zapisu przez spadkobiercę. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy polecenie obciąża dalszego zapisobiercę.

Art. 984 [Skutki wyłączenia zapisobiercy] Jeżeli osoba, na której rzecz został uczyniony zapis z obowiązkiem wykonania polecenia, nie chce lub nie może być zapisobiercą, spadkobierca zwolniony od obowiązku wykonania zapisu powinien w braku odmiennej woli spadkodawcy polecenie wykonać. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy polecenie obciąża dalszego zapisobiercę.

Art. 985 [Dochodzenie wykonania] Wykonania polecenia może żądać każdy ze spadkobierców, jak również wykonawca testamentu, chyba że polecenie ma wyłącznie na celu korzyść obciążonego poleceniem. Jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny,

object of the legacy does not belong to the testator or if the testator was obliged to dispose of it. If the object of the legacy is a usufruct or easement established in the legatee's favor, the legacy is ineffective if at the time the succession is opened the property item which was to have been encumbered with the usufruct or easement did not belong to the estate or the testator had been obliged to dispose of it.

Art. 981³. Effects of stipulating a condition or period.

§ 1. The stipulation of a condition or period made when establishing an absolute legacy is deemed non-existent. If, however, it follows from the will or the circumstances that without this stipulation the legacy would not have been made, the absolute legacy is ineffective. These provisions do not apply if the fulfillment or non-fulfillment of the condition or the period occurred before the opening of the succession.

§ 2. An absolute legacy that is invalid due to the stipulation of a condition or period has the effect of a particular legacy made on a condition or stipulating a period, unless it follows otherwise from the will or the circumstances.

Art. 981⁴. Encumbering with a legacy. The testator may charge the person in whose favor he made the absolute legacy with a particular legacy.

Art. 981⁵. Appropriate application of regulations. The provisions on naming an heir, accepting and rejecting succession, capacity to inherit and unworthiness apply accordingly to absolute legacies.

Art. 981⁶. Appropriate application of regulations. The provisions on particular legacies apply accordingly to any matters not regulated in this chapter and in special provisions on absolute legacy.

Art. 982. Testamentary instructions. The testator may in a will impose on an heir or a legatee the obligation to carry out a specific action or to refrain from carrying out from a specific action without making anyone a creditor (testamentary instructions).

Art. 983. Testamentary instructions charging the legatee. A legatee encumbered with testamentary instructions may refrain from following them until the heir delivers the legacy. This provision applies accordingly where the instructions charge a subsequent legatee.

Art. 984. Effects of excluding legatee. If a person to whom a legacy was made with the obligation to follow testamentary instructions does not wish to or cannot be a legatee, the heir released from the obligation to deliver the legacy should, in the absence of a different disposition of the testator, follow the testamentary instructions. This provision applies accordingly where the testamentary instructions charge a subsequent legatee.

Art. 985. Claiming performance. Each of the heirs and the executor of a will may demand that the testamentary instructions be followed unless the testamentary instructions are solely to benefit the person charged with the testamentary instructions. If the testamentary

wykonania polecenia może żądać także właściwy organ państwowy.

instructions are in the public interest, a competent state authority may also demand that the testamentary instructions be followed.

Dział IV. Wykonawca testamentu.

Dział IV. Executor of the Will.

Art. 986 [Powołanie; zdolność]

§ 1.³⁸⁸⁾ Spadkodawca może w testamencie powołać wykonawcę lub wykonawców testamentu.

§ 2. Nie może być wykonawcą testamentu, kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych.

Art. 986¹ [Zarząd spadkiem]³⁸⁹⁾ Spadkodawca może powołać wykonawcę testamentu do sprawowania zarządu spadkiem, jego zorganizowaną częścią lub oznaczonym składnikiem.

Art. 987 [Odmowa] Jeżeli osoba powołana jako wykonawca testamentu nie chce tego obowiązku przyjąć, powinna złożyć odpowiednie oświadczenie przed sądem.

Art. 988 [Obowiązki i kompetencje]³⁹⁰⁾

§ 1. Jeżeli spadkodawca nie postanowił inaczej, wykonawca testamentu powinien zarządzać majątkiem spadkowym, spłacić długi spadkowe, w szczególności wykonać zapisy zwykłe i polecenia, a następnie wydać spadkobiercom majątek spadkowy zgodnie z wolą spadkodawcy i z ustawą, a w każdym razie niezwłocznie po dokonaniu działu spadku.

§ 2. Wykonawca testamentu może pozywać i być pozywany w sprawach wynikających z zarządu spadkiem, jego zorganizowaną częścią lub oznaczonym składnikiem. Może również pozywać w sprawach o prawa należące do spadku i być pozwany w sprawach o długi spadkowe.

§ 3. Wykonawca testamentu powinien wydać osobie, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, przedmiot tego zapisu.

Art. 989 [Rozliczenia ze spadkobiercą]³⁹¹⁾

§ 1. Do wzajemnych roszczeń między spadkobiercą a wykonawcą testamentu wynikających ze sprawowania zarządu spadkiem, jego zorganizowaną częścią lub oznaczonym składnikiem stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu za wynagrodzeniem.

§ 2. Koszty zarządu majątkiem spadkowym, jego zorganizowaną częścią lub oznaczonym składnikiem oraz wynagrodzenie wykonawcy testamentu należą do długów spadkowych.

Art. 990 [Zwolnienie z funkcji] Z ważnych powodów sąd może zwolnić wykonawcę testamentu.

Art. 990¹ [Zarząd przedmiotem zapisu]³⁹²⁾ Spadkodawca może powołać wykonawcę testamentu do

Art. 986. Appointment; capacity.

§ 1. A testator may in the will appoint an executor or executors of the will.

§ 2. A person who does not have full capacity for legal acts cannot be an executor of a will.

Art. 986¹. Administering a legacy. A testator may appoint an executor of the will to administer the estate or an organized part or specified component thereof.

Art. 987. Refusal. If a person appointed executor of a will does not wish to perform this obligation, he should make an appropriate declaration before a court.

Art. 988. Obligations and powers.

§ 1. If a testator has not decided otherwise, the executor of a will should administer the estate, repay succession debts, and in particular deliver particular legacies and follow testamentary instructions, and then hand the estate over to the heirs in accordance with the testator's wishes and with the Law, and on each occasion immediately after the estate has been partitioned.

§ 2. The executor of a will may sue and be sued in matters arising from administration of the estate or an organized part or specified component thereof. He may also sue in matters concerning rights belonging to the estate and may be sued in matters concerning succession debts.

§ 3. The executor of a will should hand over to the person to whom a thing was left in an absolute legacy, the subject of that legacy.

Art. 989. Settling accounts with heir.

§ 1. The provisions on mandate against remuneration apply accordingly to reciprocal claims between the heir and the executor of the will arising from administration of the estate or an organized part or specified component thereof.

§ 2. The costs of administering the estate or an organized part or specified component thereof and the executor's remuneration constitute part of the succession debts.

Art. 990. Release from function. For good cause, the court may release the executor of a will.

Art. 990¹. Administering the subject of a legacy. A testator may appoint an executor of the will to administer

³⁸⁸⁾ Art. 986 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁸⁹⁾ Art. 986¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹⁰⁾ Art. 988 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹¹⁾ Art. 989 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹²⁾ Art. 990¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

sprawowania zarządu przedmiotem zapisu windykacyjnego, do chwili objęcia we władanie tego przedmiotu przez osobę, na której rzecz uczyniono zapis windykacyjny.

Tytuł IV. Zachowek.

Art. 991 [Pojęcie; uprawnieni]

§ 1. Zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachowek).

§ 2. Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Art. 992 [Ustalenie udziału spadkowego] Przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczania zachowku uwzględnia się także spadkobierców niegodnych oraz spadkobierców, którzy spadek odrzucili, natomiast nie uwzględnia się spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia albo zostali wydziedziczeni.

Art. 993 [Doliczenie darowizn]³⁹³⁾ Przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych, darowizny oraz zapisy windykacyjne dokonane przez spadkodawcę.

Art. 994 [Pominięcie]

§ 1. Przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, ani dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, darowizn na rzecz osób nie będących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

§ 2. Przy obliczaniu zachowku należnego zstępnemu nie dolicza się do spadku darowizn uczynionych przez spadkodawcę w czasie, kiedy nie miał zstępnych. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy darowizna została uczyniona na mniej niż trzysta dni przed urodzeniem się zstępnego.

§ 3. Przy obliczaniu zachowku należnego małżonkowi nie dolicza się do spadku darowizn, które spadkodawca uczynił przed zawarciem z nim małżeństwa.

Art. 995 [Ustalenie wartości darowizny]

³⁹⁴⁾

§ 1. Wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

§ 2. Wartość przedmiotu zapisu windykacyjnego oblicza się według stanu z chwili otwarcia spadku, a według cen

the subject of an absolute legacy until the subject is taken in possession by the person to whom the thing was left by way of the absolute legacy.

Tytuł IV. Legitim (Forced Share).

Art. 991. Concept; entitled persons.

§ 1. The deceased's descendants, spouse and parents who would be named to inherit under the law are entitled, if permanently without the capacity to work or if the entitled descendant is a minor, to two-thirds of the value of the share in the estate which would fall to him in the case of statutory (intestate) succession, and in other cases, to one-half of the value of that share (legitim).

§ 2. If an entitled person has not received the legitim due to him in the form of a donation made by the deceased, or by being named to inherit, or in the form of a legacy, he is entitled to a claim against the heir for payment of the sum of money needed to cover or supplement the legitim.

Art. 992. Establishing an inheritance share. When establishing an inheritance share constituting the basis for calculating the legitim, unworthy heirs and heirs who have rejected the inheritance are taken into account, whereas heirs who have waived the inheritance or have been disinherited are not taken into account.

Art. 993. Adding donations. When calculating the legitim, particular legacies and testamentary instructions are not taken into account, whereas donations and absolute legacies made by the deceased are taken into account in accordance with the provisions below.

Art. 994. Omission.

§ 1. When calculating the legitim, minor donations customarily accepted in given relations or donations made more than ten years before, counting back from the opening of the succession, to persons who are not heirs or forced heirs are not added.

§ 2. When calculating the legitim due to a descendant, donations made by the deceased at a time when the deceased had no descendants are not added. This does not, however, apply where a donation was made less than three hundred days before the descendant was born.

§ 3. When calculating the legitim due to a spouse, donations which the deceased made before entering into marriage with the spouse are not added.

Art. 995. Determining donation value.

§ 1. The value of the object of a donation is calculated as at the time it was made and according to the prices at the time the legitim is established.

§ 2. The value of the object of an absolute legacy is calculated as at the time succession is opened and

³⁹³⁾ Art. 993 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹⁴⁾ Art. 995 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

z chwili ustalania zachowku.

Art. 996 [Zaliczenie darowizny na zachowek] ³⁹⁵⁾ Zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz uprawnionego do zachowku zalicza się na należny mu zachowek. Jeżeli uprawnionym do zachowku jest dalszy zstępny spadkodawcy, zalicza się na należny mu zachowek także zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz jego wstępnego.

Art. 997 [Zaliczenie kosztów wychowania] Jeżeli uprawnionym do zachowku jest zstępny spadkodawcy, zalicza się na należny mu zachowek poniesione przez spadkodawcę koszty wychowania oraz wykształcenia ogólnego i zawodowego, o ile koszty te przekraczają przeciętną miarę przyjętą w danym środowisku.

Art. 998 [Ograniczenie odpowiedzialności] ³⁹⁶⁾

§ 1. Jeżeli uprawniony do zachowku jest powołany do dziedziczenia, ponosi on odpowiedzialność za zapisy zwykłe i polecenia tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej wartość udziału spadkowego, który stanowi podstawę do obliczenia należnego uprawnionemu zachowku.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy zapis zwykły na rzecz uprawnionego do zachowku został obciążony dalszym zapisem lub poleceniem albo uczyniony pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.

Art. 999 [Rozwinięcie] Jeżeli spadkobierca obowiązany do zapłaty zachowku jest sam uprawniony do zachowku, jego odpowiedzialność ogranicza się tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachowek.

Art. 999¹ [Uzupełnienie zachowku] ³⁹⁷⁾.

§ 1. Jeżeli uprawniony nie może otrzymać od spadkobiercy należnego mu zachowku, może on żądać od osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny doliczony do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże osoba ta jest obowiązana do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem zapisu windykacyjnego.

§ 2. Jeżeli osoba, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, sama jest uprawniona do zachowku, ponosi ona odpowiedzialność względem innych uprawnionych do zachowku tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jej własny zachowek.

§ 3. Osoba, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może zwolnić się od obowiązku zapłaty sumy potrzebnej do uzupełnienia zachowku przez wydanie przedmiotu zapisu.

§ 4. Jeżeli spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne na rzecz kilku osób, ich odpowiedzialność względem uprawnionego do zachowku jest solidarna. Jeżeli jedna z osób, na których rzecz zostały uczynione zapisy windykacyjne, spełniła świadczenie uprawnionemu do

according to the prices at the time the legitim is established.

Art. 996. Crediting donation against legitim. An absolute legacy and a donation made by the deceased to a forced heir is credited against the legitim due to the forced heir. If the forced heir is a successive descendant of the deceased, an absolute legacy and a donation made by the deceased to an ascendant of the forced heir is also credited against the legitim due to the forced heir.

Art. 997. Costs of raising a child included. If the forced heir is the deceased's descendant, the costs of raising him and of his general and professional education incurred by the deceased, if they exceed the average customary in the given milieu, are credited towards the descendant's legitim.

Art. 998. Limitation of liability.

§ 1. If a forced heir is named to inherit, he is liable for particular legacies and testamentary instructions only up to the amount of the excess over the value of the share in the estate which constitutes the basis for calculating the legitim due to the forced heir.

§ 2. The above provision applies accordingly where a particular legacy to a forced heir is charged with a subsequent legacy or testamentary instructions or made on a condition or subject to a time limit.

Art. 999. Expansion. If an heir obliged to pay a legitim is himself a forced heir, his liability is limited to the amount of the excess over his own legitim.

Art. 999¹. Supplementing a legitim.

§ 1. If a forced heir cannot receive from the heir the legitim due to him, he may demand from a person in whose favor an absolute legacy added to the estate was made, the sum of money needed to supplement the legitim. However, this person is obliged to pay this sum only within the limits of the enrichment resulting from the absolute legacy.

§ 2. If the person in whose favor an absolute legacy was made is himself a forced heir, he is liable to other forced heirs only up to the amount of the excess over his own legitim.

§ 3. A person in whose favor an absolute legacy was made may release himself from the obligation to pay the sum needed to supplement the legitim by handing over the object of the legacy.

§ 4. If the testator made absolute legacies in favor of several persons, their liability towards the forced heir is joint and several. If one of the persons in whose favor absolute legacies were, made a performance to the forced heir, he may demand from the other persons parts

³⁹⁵⁾ Art. 996 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹⁶⁾ Art. 998 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹⁷⁾ Art. 999¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

zachowku, może ona żądać od pozostałych osób części świadczenia proporcjonalnych do wartości otrzymanych zapisów windykacyjnych.

Art. 1000 [Odpowiedzialność obdarowanych]

§ 1.³⁹⁸⁾ Jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

§ 2. Jeżeli obdarowany sam jest uprawniony do zachowku, ponosi on odpowiedzialność względem innych uprawnionych do zachowku tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek.

§ 3. Obdarowany może zwolnić się od obowiązku zapłaty sumy potrzebnej do uzupełnienia zachowku przez wydanie przedmiotu darowizny.

Art. 1001 [Kolejność] Spośród kilku obdarowanych obdarowany wcześniej ponosi odpowiedzialność stosownie do przepisów artykułu poprzedzającego tylko wtedy, gdy uprawniony do zachowku nie może uzyskać uzupełnienia zachowku od osoby, która została obdarowana później.

Art. 1002 [Dziedziczenie roszczenia o zachówek] Roszczenie z tytułu zachowku przechodzi na spadkobiercę osoby uprawnionej do zachowku tylko wtedy, gdy spadkobierca ten należy do osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy.

Art. 1003 [Zmniejszenie zapisów i poleceń]³⁹⁹⁾ Spadkobiercy obowiązani do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku mogą żądać stosunkowego zmniejszenia zapisów zwykłych i poleceń.

Art. 1004 [Zasady zmniejszania]⁴⁰⁰⁾

§ 1. Zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń następuje w stosunku do ich wartości, chyba że z treści testamentu wynika odmienna wola spadkodawcy.

§ 2. W razie zmniejszenia zapisu zwykłego obciążonego dalszym zapisem lub poleceniem, dalszy zapis lub polecenie podlega stosunkowemu zmniejszeniu.

Art. 1005 [Rozwinięcie]⁴⁰¹⁾

§ 1. Jeżeli spadkobierca obowiązany do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku sam jest uprawniony do zachowku, może on żądać zmniejszenia zapisów zwykłych i poleceń w takim stopniu, ażeby pozostał mu jego własny zachówek.

§ 2. Jeżeli zapisobierca sam jest uprawniony do zachowku, zapis zwykły uczyniony na jego rzecz podlega zmniejszeniu tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek.

of the performance proportional to the value of the absolute legacies received.

Art. 1000. Liability of donees.

§ 1. If the forced heir cannot receive the legitim due to him from the heir or a person in whose favor an absolute legacy was made, he may demand from a person who received from the deceased a donation added to the estate, the sum of money needed to supplement the legitim. However, the donee is obliged to pay this sum only within the limits of the enrichment resulting from the donation.

§ 2. If the donee is himself a forced heir, he is liable to other forced heirs only up to the amount of the excess over his own legitim.

§ 3. A donee may release himself from the obligation to pay the sum needed to supplement the legitim by handing over the object of the donation.

Art. 1001. Order. Among several donees, an earlier donee is liable under the preceding article only when the forced heir cannot obtain the supplement of the legitim from a later donee.

Art. 1002. Inheritance of a legitim claim. A claim for a legitim passes to an heir of the forced heir only when that heir is one of the forced heirs of the first deceased.

Art. 1003. Reduction in legacies and instructions. Heirs obliged to satisfy a claim for legitim may demand a proportionate reduction in particular legacies and testamentary instructions.

Art. 1004. Reduction principles.

§ 1. Particular legacies and testamentary instructions are reduced in proportion to their value unless a contrary intention of the testator results from the will.

§ 2. If a particular legacy charged with a subsequent legacy or testamentary instruction is reduced, the subsequent legacy or testamentary instruction is reduced proportionately.

Art. 1005. Expansion.

§ 1. If an heir obliged to satisfy a claim relating to a legitim is himself a forced heir, he may demand that particular legacies and testamentary instructions be reduced to the extent that he is left with his own legitim.

§ 2. If a legatee is himself a forced heir, a particular legacy made to him is reduced only up to the amount of the excess over his own legitim.

³⁹⁸⁾ Art. 1000 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

³⁹⁹⁾ Art. 1003 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴⁰⁰⁾ Art. 1004 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴⁰¹⁾ Art. 1005 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

Art. 1006 [Rozwinięcie] ⁴⁰²⁾ Jeżeli zmniejszeniu podlega zapis zwykły, którego przedmiot nie da się podzielić bez istotnej zmiany lub bez znacznego zmniejszenia wartości, zapisobierca może żądać całkowitego wykonania zapisu, uiszczając odpowiednią sumę pieniężną.

Art. 1007 [Przedawnienie] ⁴⁰³⁾

§ 1. Roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku oraz roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu.

§ 2. Roszczenie przeciwko osobie obowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych od spadkodawcy zapisu windykacyjnego lub darowizny przedawnia się z upływem lat pięciu od otwarcia spadku.

Art. 1008 [Wydzielenie] Spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Art. 1009 [Ujawnienie przyczyny] Przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z treści testamentu.

Art. 1010 [Przebaczenie]

§ 1. Spadkodawca nie może wydziedziczyć uprawnionego do zachowku, jeżeli mu przebaczył.

§ 2. Jeżeli w chwili przebaczenia spadkodawca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem.

Art. 1011 [Wydzielenie zstępnego] Zstępni wydziedziczonych zstępnego są uprawnieni do zachowku, chociażby przeżył on spadkodawcę.

Tytuł V. Przyjęcie i odrzucenie spadku.

Art. 1012 [Rodzaje oświadczeń] Spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

Art. 1013 (skreślony) ⁴⁰⁴⁾

Art. 1014 [Częściowe przyjęcie; odrzucenie]

Art. 1006. Expansion. In the event of a reduction in a particular legacy the object of which cannot be divided without a material alteration or a considerable reduction in its value, the legatee may demand that the legacy be fully delivered upon payment of an appropriate sum of money.

Art. 1007. Statute of limitations.

§ 1. A forced heir's claims and heirs' claims for a reduction in particular legacies and testamentary instructions become barred by the statute of limitations three years after the will is read.

§ 2. A claim against a person obliged to supplement a legitim due to an absolute legacy or donation received from the deceased becomes barred by the statute of limitations five years after the succession is opened.

Art. 1008. Disinheritance. A testator may, in his will, deprive his descendants, spouse and parents of the legitim (disinheritance) if the forced heir:

- 1) against the testator's wishes persistently acts in a manner contrary to the principles of community life;
- 2) has intentionally committed a crime against the testator or a person close to him threatening life, health or freedom or has grossly affronted his dignity;
- 3) persistently fails to perform family obligations with regard to the testator.

Art. 1009. Disclosure of reason. The reason for a forced heir being disinherited should follow from the wording of the will.

Art. 1010. Pardon.

§ 1. A testator cannot disinherit a forced heir if he has pardoned him.

§ 2. If, at the time of the pardon, the testator did not have capacity for legal acts, the pardon is effective if it was given with sufficient comprehension.

Art. 1011. Disinheritance of descendant. The descendants of a disinherited descendant are entitled to a legitim even though the latter survived the testator.

Tytuł V. Acceptance and Rejection of Succession.

Art. 1012. Types of declarations. An heir may either accept the succession without limitation of liability for debts (simple acceptance), or accept the succession with a limitation of this liability (acceptance under benefit of inventory), or he may reject the succession.

Art. 1013 (deleted)

Art. 1014. Partial acceptance; rejection.

⁴⁰²⁾ Art. 1006 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴⁰³⁾ Art. 1007 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r., do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej i w tym dniu jeszcze nie przedawnionych, stosuje się przepisy tego artykułu w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą zmieniającą.

⁴⁰⁴⁾ Art. 1013 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 1. Przyjęcie lub odrzucenie udziału spadkowego przypadającego spadkobiercy z tytułu podstawienia może nastąpić niezależnie od przyjęcia lub odrzucenia udziału spadkowego, który temu spadkobiercy przypada z innego tytułu.

§ 2. Spadkobierca może odrzucić udział spadkowy przypadający mu z tytułu przyrostu, a przyjmując udział przypadający mu jako spadkobiercy powołanemu.

§ 3. Poza wypadkami przewidzianymi w paragrafach poprzedzających spadkobierca nie może spadku częściowo przyjmując, a częściowo odrzucić.

Art. 1015 [Termin oświadczenia; skutki milczenia]

§ 1. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania.

§ 2. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Art. 1016 [Dobrodziejstwo inwentarza] Jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Art. 1017 [Transmisja] Jeżeli przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku spadkobierca zmarł nie złożywszy takiego oświadczenia, oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone przez jego spadkobierców. Termin do złożenia tego oświadczenia nie może się skończyć wcześniej aniżeli termin do złożenia oświadczenia co do spadku po zmarłym spadkobiercy.

Art. 1018 [Cechy oświadczenia; forma]

§ 1. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku złożone pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest nieważne.

§ 2. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku nie może być odwołane.

§ 3. ⁴⁰⁵⁾ Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub przed notariuszem. Można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym. Pełnomocnictwo do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku powinno być pisemne z podpisem urzędowo poświadczonym.

Art. 1019 [Błąd; groźba]

§ 1. Jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

§ 1. A share in the estate falling to the heir under substitution may be accepted or rejected irrespective of whether the share in the estate which falls to that heir under another title is accepted or rejected.

§ 2. An heir may reject the share in the estate falling to him by way of accrual, and accept the share falling to him as a named heir.

§ 3. Apart from the instances provided for in the preceding paragraphs, an heir cannot partially accept succession and partially reject it.

Art. 1015. Declaration period; effects of silence.

§ 1. A declaration on accepting or rejecting succession may be made within six months of the date on which the heir learns of the title under which he is named.

§ 2. Failure of the heir to make the declaration within the above period is tantamount to simple acceptance of succession. However, if the heir is a person who does not have full capacity for legal acts or a person with respect to whom there are grounds for full legal incapacitation, or a legal person, failure of the heir to make the declaration within the above period is tantamount to acceptance of the succession under benefit of inventory.

Art. 1016. Benefit of inventory. If one of the heirs accepts succession under benefit of inventory, it is presumed that the heirs who did not make any declaration within the said period also accepts succession under benefit of inventory.

Art. 1017. Transmission. If, before the time limit for making the declaration on accepting or rejecting succession passes, the heir dies without having made the declaration, the declaration on accepting or rejecting succession may be made by his heirs. The time limit for making the declaration cannot be earlier than the time limit for making the declaration on succession to the deceased heir.

Art. 1018. Features of the declaration; form.

§ 1. A declaration on accepting or rejecting succession made on a condition or subject to a time limit is invalid.

§ 2. A declaration on accepting or rejecting succession cannot be revoked.

§ 3. A declaration on accepting or rejecting succession is made before a court or notary. It may be made orally or in writing with an officially certified signature. A power of attorney to make the declaration on accepting or rejecting succession should be in writing with an officially certified signature.

Art. 1019. Error; threat.

§ 1. If a declaration on accepting or rejecting succession is made under the influence of an error or threat, the provisions on defects in declaration of intent apply with the following alterations:

⁴⁰⁵⁾ Art. 1018 § 3 zmieniony ustawą z dnia 23.08.1996 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 542), która wchodzi w życie 28.12.1996 r.

- 1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;
- 2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

§ 2. Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

§ 3. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Art. 1020 [Skutek odrzucenia] Spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Art. 1021 [Odrzucenie przez zarządzającego spadkiem] Jeżeli spadkobierca zarządzał spadkiem, a potem go odrzucił, do stosunków między nim a spadkobiercami, którzy zamiast niego doszli do spadku, stosuje się odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 1022 [Zbieg tytułów do spadku] Spadkobierca powołany do spadku zarówno z mocy testamentu, jak i z mocy ustawy może spadek odrzucić jako spadkobierca testamentowy, a przyjęć spadek jako spadkobierca ustawowy.

Art. 1023 [Sytuacja gminy, Skarbu Państwa]

§ 1. Skarb Państwa ani gmina nie mogą odrzucić spadku, który im przypadł z mocy ustawy.

§ 2. Skarb Państwa ani gmina nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Art. 1024 [Odrzucenie z pokrzywdzeniem wierzycieli]

§ 1. Jeżeli spadkobierca odrzucił spadek z pokrzywdzeniem wierzycieli, każdy z wierzycieli, którego wierzytelność istniała w chwili odrzucenia spadku, może żądać, ażeby odrzucenie spadku zostało uznane za bezskuteczne w stosunku do niego według przepisów o ochronie wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika.

§ 2. Uznania odrzucenia spadku za bezskuteczne można żądać w ciągu sześciu miesięcy od chwili powzięcia wiadomości o odrzuceniu spadku, lecz nie później niż przed upływem trzech lat od odrzucenia spadku.

Tytuł VI. Stwierdzenie nabycia spadku lub przedmiotu zapisu windykacyjnego, poświadczenie dziedziczenia i ochrona spadkobiercy.⁴⁰⁷⁾

Art. 1025 [Legitymacja; skutki]⁴⁰⁸⁾

§ 1. Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Notariusz

- 1) avoidance of the legal effects of the declaration should be made before a court;
- 2) the heir should simultaneously declare whether and how he accepts succession or rejects it.

§ 2. An heir who, under the influence of an error or threat, does not make the declaration within the time limit may avoid the legal effects of failing to observe the time limit in the above manner.

§ 3. Avoidance of the legal effects of a declaration on accepting or rejecting succession requires the approval of the court.

Art. 1020. Effects of rejection. An heir who rejects succession is excluded from succeeding as if he had not lived to the opening of the succession.

Art. 1021. Rejection by the administrator of the estate. If an heir has administered the estate and then rejects succession, the provisions on managing another person's affairs without a mandate apply accordingly to the relations between him and the heirs who were called to succeed in his place.

Art. 1022. Concurrence of titles to succession. An heir called to the succession both by a will and by the law may reject the succession as a testamentary heir and accept it as a statutory heir.

Art. 1023. State Treasury situation.

§ 1. Neither the State Treasury nor a municipality may reject succession which falls to them by law.

§ 2. Neither the State Treasury nor a municipality makes the declaration on accepting succession, and the succession is deemed accepted under benefit of inventory.

Art. 1024. Rejection to the detriment of creditors.

§ 1. If an heir rejects succession to the detriment of creditors, each of the creditors whose claim existed at the time the succession was rejected, may demand that the rejection of the succession be deemed ineffective with respect to him in accordance with the provisions on protection of creditors in the event of a debtor's insolvency.

§ 2. A declaration that rejection of succession is ineffective may be demanded within six months of learning of succession rejection, though no later than three years after the succession is rejected.

Tytuł VI. Court Declaration of Succession or of Acquisition of the Object of an Absolute Legacy, Notarial Certification of Succession and Protection of Heir.

Art. 1025. Entitlement; effects.

§ 1. On the application of a person having an interest therein, the court declares that an heir has acquired

⁴⁰⁶⁾ Art. 1023 w brzmieniu ustawy z dnia 14.02.2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408), która wchodzi w życie 25.09.2003 r.

⁴⁰⁷⁾ Tytuł tytułu VI w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴⁰⁸⁾ Art. 1025 w brzmieniu ustawy z dnia 24.08.2007 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1287), która wchodzi w życie 2.10.2008 r.

na zasadach określonych w przepisach odrębnych sporządza akt poświadczenia dziedziczenia.

§ 2. Domniemywa się, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, jest spadkobiercą.

§ 3. Przeciwno domniemaniu wynikającemu ze stwierdzenia nabycia spadku nie można powoływać się na domniemanie wynikające z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia.

Art. 1026 [Termin początkowy stwierdzenia] ⁴⁰⁹⁾

Stwierdzenie nabycia spadku oraz poświadczenie dziedziczenia nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od otwarcia spadku, chyba że wszyscy znani spadkobiercy złożyli już oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku.

Art. 1027 [Moc dowodowa] ⁴¹⁰⁾ Względem osoby trzeciej, która nie rości sobie praw do spadku z tytułu dziedziczenia, spadkobierca może udowodnić swoje prawa wynikające z dziedziczenia tylko stwierdzeniem nabycia spadku albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia.

Art. 1028 [Ochrona osób trzecich] ⁴¹¹⁾ Jeżeli ten, kto uzyskał stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, lecz spadkobiercą nie jest, rozporządza prawem należącym do spadku na rzecz osoby trzeciej, osoba, na której rzecz rozporządzenie następuje, nabywa prawo lub zostaje zwolniona od obowiązku, chyba że działa w złej wierze.

Art. 1029 [Ochrona dziedziczenia]

§ 1. Spadkobierca może żądać, ażeby osoba, która włada spadkiem jako spadkobierca, lecz spadkobiercą nie jest, wydała mu spadek. To samo dotyczy poszczególnych przedmiotów należących do spadku.

§ 2. Do roszczeń spadkobiercy o wynagrodzenie za korzystanie z przedmiotów należących do spadku, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości, jak również o naprawienie szkody z powodu zużycia, pogorszenia lub utraty tych przedmiotów oraz do roszczeń przeciwko spadkobiercy o zwrot nakładów stosuje się odpowiednio przepisy o roszczeniach między właścicielem a samoistnym posiadaczem rzeczy.

§ 3. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy żąda wydania swego majątku osoba, co do której zostało uchylone orzeczenie o uznaniu jej za zmarłą.

Art. 1029¹ [Odpowiednie zastosowanie przepisów]

⁴¹²⁾ Przepisy niniejszego tytułu stosuje się odpowiednio do stwierdzenia nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

succession. On the terms and conditions set out in separate regulations, a notary draws up a deed of succession certification.

§ 2. It is presumed that a person who obtains a declaration of succession or a notarial succession certification is an heir.

§ 3. A presumption arising from a registered notarial deed of succession certification cannot be relied on against a presumption arising from a court declaration of succession.

Art. 1026. Initial declaration date. A court declaration of succession and a notarial succession certification cannot take place before six months have passed from the succession being opened unless all known heirs have already made declarations on accepting or rejecting succession.

Art. 1027. Force of evidence. An heir may prove his succession rights with regard to a person who does not claim rights to the estate by virtue of succession only by a court declaration of succession or a registered deed of notarial succession certification.

Art. 1028. Protection of third parties. If anyone who has obtained a court declaration of succession or a notarial succession certification but is not an heir disposes of a right belonging to the estate to a third party, the person to whom the disposition is made acquires the right or is released from the obligation unless he has acted in bad faith.

Art. 1029. Protection of succession.

§ 1. An heir may demand that a person who controls the estate as an heir but who is not an heir hand the estate over to him. The same applies to particular items of the estate.

§ 2. The provisions on claims between an owner and an owner-like possessor of a thing apply accordingly to an heir's claims for payment for use of items belonging to the estate, for return of profits or payment of their value, or for remedy of damage caused by use, deterioration or loss of those items and to claims against an heir for the return of outlays.

§ 3. The above provisions apply accordingly where a claim for his property to be handed over is made by a person in respect of whom a decision declaring him dead has been annulled.

Art. 1029¹. Appropriate application of regulations.

The provisions of this Title apply accordingly to court declaration of acquisition of the object of an absolute legacy.

Tytuł VII. Odpowiedzialność za długi spadkowe.

Tytuł VII. Liability for Succession Debts.

Art. 1030 [Zakres przed i po przyjęciu spadku] Do

Art. 1030. Scope before and after acceptance of

⁴⁰⁹⁾ Art. 1026 w brzmieniu ustawy z dnia 24.08.2007 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1287), która wchodzi w życie 2.10.2008 r.

⁴¹⁰⁾ Art. 1027 w brzmieniu ustawy z dnia 24.08.2007 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1287), która wchodzi w życie 2.10.2008 r.

⁴¹¹⁾ Art. 1028 w brzmieniu ustawy z dnia 24.08.2007 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1287), która wchodzi w życie 2.10.2008 r.

⁴¹²⁾ Art. 1029¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku.

Art. 1031 [Przyjęcie proste i z dobrodziejstwem inwentarza]

§ 1. W razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia.

§ 2. W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku albo podał do inwentarza nie istniejące długi.

Art. 1032 [Z dobrodziejstwem inwentarza]

§ 1. Jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacił niektóre długi spadkowe nie wiedząc o istnieniu innych długów, ponosi on odpowiedzialność za nie spłacone długi tylko do wysokości różnicy między wartością ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów, które spłacił.

§ 2. Jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacając niektóre długi spadkowe wiedział o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi on odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe.

Art. 1033 [Zapisy i polecenia] ⁴¹³⁾ Odpowiedzialność spadkobiercy z tytułu zapisów zwykłych i poleceń ogranicza się do wartości stanu czynnego spadku.

Art. 1034 [Współspadkobiercy]

§ 1. Do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów.

§ 2. Od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów.

Art. 1034¹ [Odpowiedzialność za długi spadkowe do chwili działu spadku] ⁴¹⁴⁾.

§ 1. Do chwili działu spadku wraz ze spadkobiercami solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe ponoszą także osoby, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne.

§ 2. Rozliczenia między spadkobiercami i osobami, na których rzecz zostały uczynione zapisy windykacyjne, następują proporcjonalnie do wartości otrzymanych przez

succession. Until succession acceptance, an heir is liable for succession debts only with the estate. Upon succession acceptance, an heir is liable for those debts with all his property.

Art. 1031. Simple acceptance and acceptance under benefit of inventory.

§ 1. In the case of simple acceptance of succession, an heir is liable for succession debts without limitation.

§ 2. In the case of acceptance of succession under benefit of inventory, an heir is liable for succession debts only up to the value established in the inventory of the estate's assets. This limitation of liability does not apply if the heir has deceitfully failed to include in the inventory items belonging to the estate or has included therein non-existent debts.

Art. 1032. Under benefit of inventory.

§ 1. If an heir who has accepted succession under benefit of inventory has repaid some succession debts while being unaware of the existence of other debts, he is liable for the unpaid debts only up to the value of the difference between the value of the estate's assets established in the inventory and the value of performances made to satisfy the debts which he has repaid.

§ 2. If an heir who has accepted succession under benefit of inventory, when repaying certain succession debts was aware of the existence of other succession debts, he is liable for those debts over and above the value of the estate's assets, though, only up to the amount he would have been obliged to satisfy them, if he had duly repaid all succession debts.

Art. 1033. Legacies and testamentary instructions. An heir's liability for particular legacies and instructions is limited to the value of the estate's assets.

Art. 1034. Joint heirs.

§ 1. Until the partition of the estate, the heirs are jointly and severally liable for succession debts. If one of the heirs makes a performance, he may demand that the other heirs return parts corresponding to their shares.

§ 2. From the moment of estate partition, heirs are liable for succession debts in proportion to their shares.

Art. 1034¹. liability for succession debts until estate partition.

§ 1. Until the partition of the estate, the heirs are jointly and severally liable for succession debts together with persons in whose favor the testator made an absolute legacy.

§ 2. Settlements between heirs and persons in whose favor absolute legacies were made are carried out in proportion to the value of the increments they receive.

⁴¹³⁾ Art. 1033 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴¹⁴⁾ Art. 1034¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

nich przysporzeń. Spadkobiercom uwzględnia się ich udział w wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

Art. 1034² [Odpowiedzialność za długi spadkowe od chwili działu spadku] ⁴¹⁵⁾ Od chwili działu spadku spadkobiercy i osoby, na których rzecz zostały uczynione zapisy windykacyjne, ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe proporcjonalnie do wartości otrzymanych przez nich przysporzeń.

Art. 1034³ [Ograniczenie odpowiedzialności] ⁴¹⁶⁾ Odpowiedzialność osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny za długi spadkowe, jest ograniczona do wartości przedmiotu zapisu windykacyjnego według stanu i cen z chwili otwarcia spadku.

Tytuł VIII. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku.

Art. 1035 [Właściwe przepisy] Jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów niniejszego tytułu.

Art. 1036 [Rozporządzenie udziałem w przedmiocie] Spadkobierca może za zgodą pozostałych spadkobierców rozporządzić udziałem w przedmiocie należącym do spadku. W braku zgody któregośkolwiek z pozostałych spadkobierców rozporządzenie jest bezskuteczne o tyle, o ile naruszałoby uprawnienia przysługujące temu spadkobiercy na podstawie przepisów o dziale spadku.

Art. 1037 [Dział umowny i sądowy]

§ 1. Dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

§ 2. Jeżeli do spadku należy nieruchomości, umowa o dział powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 1038 [Dział całkowity i częściowy]

§ 1. Sądowy dział spadku powinien obejmować cały spadek. Jednakże z ważnych powodów może być ograniczony do części spadku.

§ 2. Umowny dział spadku może objąć cały spadek lub być ograniczony do części spadku.

Art. 1039 [Zaliczenie darowizn] ⁴¹⁷⁾

§ 1. Jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnymi albo między zstępnymi i małżonkiem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn oraz zapisów windykacyjnych, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna lub zapis

The heir's shares in the value of the estate's assets established in the inventory are taken into account.

Art. 1034². Liability for succession debts after estate partition. From the moment of estate partition, the heirs and persons in whose favor absolute legacies were made are jointly and severally liable for succession debts in proportion to the value of the increments they receive.

Art. 1034³. Limitation of liability. The liability of persons in whose favor absolute legacies were made for the succession debts is limited to the value of the object of the absolute legacy according to the condition and prices when the succession is opened.

Tytuł VIII. Jointly Inherited Estate and Partition of the Estate.

Art. 1035. Relevant provisions. If an estate falls to several heirs, the provisions on co-ownership in fractional parts apply accordingly to jointly inherited estate and to partition of the estate subject to the provisions of this title.

Art. 1036. Disposition of a share in an item. An heir may, with the other heirs' consent, dispose of a share in an item belonging to the estate. In the absence of consent of any of the other heirs, the disposition is ineffective if it violates that heir's rights under the provisions on partition of the estate.

Art. 1037. Contractual and court partition.

§ 1. An estate may be partitioned either under a contract among all the heirs or under a court decision at the demand of any of the heirs.

§ 2. If the estate includes real estate, the partition contract should be executed in the form of a notarial deed.

Art. 1038. Total and partial partition.

§ 1. Court partition of the estate should cover the entire estate. However, for good cause, it may be limited to part of the estate.

§ 2. Contractual partition of the estate may cover the entire estate or be limited to part of the estate.

Art. 1039. Donations.

§ 1. If, in the case of statutory succession, the estate is partitioned among descendants or among descendants and a spouse, these heirs are mutually obliged to include in their inherited shares any donations and absolute legacies received from the deceased, unless it follows from the deceased's declaration or from the circumstances that the donation or absolute legacy was

⁴¹⁵⁾ Art. 1034² dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴¹⁶⁾ Art. 1034³ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴¹⁷⁾ Art. 1039 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

windykacyjny zostały dokonane ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia.

§ 2. Spadkodawca może włożyć obowiązek zaliczenia darowizny lub zapisu windykacyjnego na schedę spadkową także na spadkobiercę ustawowego nie wymienionego w paragrafie poprzedzającym.

§ 3. Nie podlegają zaliczeniu na schedę spadkową drobne darowizny zwyczajowo w danych stosunkach przyjęte.

Art. 1040 [Darowizna przewyższająca schedę] ⁴¹⁸⁾

Jeżeli wartość darowizny lub zapisu windykacyjnego podlegających zaliczeniu przewyższa wartość schedy spadkowej, spadkobierca nie jest obowiązany do zwrotu nadwyżki. W wypadku takim nie uwzględnia się przy działach spadku ani darowizny lub zapisu windykacyjnego, ani spadkobiercy zobowiązanego do ich zaliczenia.

Art. 1041 [Darowizny na rzecz zstępnych] ⁴¹⁹⁾ Dalszy zstępny spadkodawcy obowiązany jest do zaliczenia na schedę spadkową darowizny oraz zapisu windykacyjnego dokonanych przez spadkodawcę na rzecz jego wstępnego.

Art. 1042 [Sposób zaliczenia]

§ 1. ⁴²⁰⁾ Zaliczenie na schedę spadkową przeprowadza się w ten sposób, że wartość darowizn lub zapisów windykacyjnych podlegających zaliczeniu dolicza się do spadku lub do części spadku, która ulega podziałowi między spadkobierców obowiązanych wzajemnie do zaliczenia, po czym oblicza się schedę spadkową każdego z tych spadkobierców, a następnie każdemu z nich zalicza się na poczet jego schedy wartość darowizny lub zapisu windykacyjnego podlegającej zaliczeniu.

§ 2. ⁴²¹⁾ Wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili działu spadku.

§ 2¹. ⁴²²⁾ Wartość przedmiotu zapisu windykacyjnego oblicza się według stanu z chwili otwarcia spadku, a według cen z chwili działu spadku.

§ 3. ⁴²³⁾ Przy zaliczaniu na schedę spadkową nie uwzględnia się pożytków przedmiotu darowizny lub zapisu windykacyjnego.

Art. 1043 [Zaliczenie kosztów wychowania] Przepisy o zaliczeniu darowizn na schedę spadkową stosuje się odpowiednio do poniesionych przez spadkodawcę na rzecz zstępnego kosztów wychowania oraz wykształcenia ogólnego i zawodowego, o ile koszty te przekraczają przeciętną miarę przyjętą w danym środowisku.

Art. 1044 [Przyznanie rzeczy na współwłasność] Na żądanie dwóch lub więcej spadkobierców sąd może wydzielić im schedy spadkowe w całości lub w części w taki sposób, że przyzna im pewien przedmiot lub pewne przedmioty należące do spadku jako współwłasność w określonych częściach ułamkowych.

released from the obligation to be included in the inherited shares.

§ 2. A testator may impose the obligation to include a donation or absolute legacy in the inherited share also on a statutory heir not specified in the previous paragraph.

§ 3. Small donations customarily accepted in the given relations are not subject to inclusion in the inherited share.

Art. 1040. Donations exceeding inherited share. If the value of a donation or absolute legacy to be included exceeds the value of the inherited share, the heir is not obliged to return the surplus. In such a case, none of the donation or the absolute legacy, or the heir obliged to include it are taken into account in the partition of the estate.

Art. 1041. Donations to descendants. A subsequent descendant of the deceased is obliged to include in the inherited share of a donation or of absolute legacy made by the deceased to his ascendant.

Art. 1042. Calculation method.

§ 1. Inclusion in the inherited share is calculated in such a manner that the value of the donations or absolute legacies subject to inclusion is added to the estate or to the part of the estate which is to be partitioned among heirs mutually obliged to include the same, whereupon the inherited share falling to each of them is calculated and then the value of the donation or absolute legacy subject to inclusion is credited towards each heir's inherited share.

§ 2. The value of the object of the donation is calculated according to the condition it was in at the moment the donation was made and according to prices at the time the estate is partitioned.

§ 2¹. The value of the object of the absolute legacy is calculated as at the time succession is opened and at the prices at the time the estate is partitioned.

§ 3. Profits from the object of a donation or an absolute legacy are not included in the inherited share.

Art. 1043. Child raising costs. The provisions on including donations in inherited shares apply accordingly to costs incurred by the deceased in raising and of general and professional education of his descendant to the extent those costs exceed the average level customarily accepted in the given milieu.

Art. 1044. Awarding co-ownership of items. At the demand of two or more heirs, the court may allot their inherited shares in whole or in part in such a manner that it awards to them an item or certain items belonging to the estate as their co-ownership in specified fractional parts.

⁴¹⁸⁾ Art. 1040 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴¹⁹⁾ Art. 1041 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴²⁰⁾ Art. 1042 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴²¹⁾ Art. 1042 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴²²⁾ Art. 1042 § 2¹ dodany ustawą z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

⁴²³⁾ Art. 1042 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 458), która wchodzi w życie 23.10.2011 r.

Art. 1045 [Błąd] Uchylenie się od skutków prawnych umowy o dział spadku zawartej pod wpływem błędu może nastąpić tylko wtedy, gdy błąd dotyczył stanu faktycznego, który strony uważały za niewątpliwy.

Art. 1046 [Rękojmia] Po dokonaniu działu spadku spadkobiercy są wzajemnie obowiązani do rękojmi za wady fizyczne i prawne według przepisów o rękojmi przy sprzedaży. Rękojmia co do wierzytelności spadkowych rozciąga się także na wypłacalność dłużnika.

Tytuł IX. Umowy dotyczące spadku.

Art. 1047 [Dopuszczalność wyjątkowa] Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tytule niniejszym umowa o spadek po osobie żyjącej jest nieważna.

Art. 1048 [Zrzeczenie się dziedziczenia] Spadkobierca ustawy może przez umowę z przyszłym spadkodawcą zrzec się dziedziczenia po nim. Umowa taka powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 1049 [Skutki]

§ 1. Zrzeczenie się dziedziczenia obejmuje również zstępnych zrzekającego się, chyba że umówiono się inaczej.

§ 2. Zrzekający się oraz jego zstępni, których obejmuje zrzeczenie się dziedziczenia, zostają wyłączeni od dziedziczenia, tak jakby nie dożyli otwarcia spadku.

Art. 1050 [Uchylenie zrzeczenia] Zrzeczenie się dziedziczenia może być uchylone przez umowę między tym, kto zrzekł się dziedziczenia, a tym, po kim się dziedziczenia zrzeczone. Umowa powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 1051 [Zbycie spadku] Spadkobierca, który spadek przyjął, może spadek ten zbyć w całości lub w części. To samo dotyczy zbycia udziału spadkowego.

Art. 1052 [Podwójny skutek; kausalność; forma]

§ 1. Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do zbycia spadku przenosi spadek na nabywcę, chyba że strony inaczej postanowiły.

§ 2. Jeżeli zawarcie umowy przenoszącej spadek następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do zbycia spadku, ważność umowy przenoszącej spadek zależy od istnienia tego zobowiązania.

§ 3. Umowa zobowiązująca do zbycia spadku powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy umowy przenoszącej spadek, która zostaje zawarta w celu wykonania istniejącego uprzednio zobowiązania do zbycia spadku.

Art. 1053 [Sytuacja nabywcy] Nabywca spadku wstępuje w prawa i obowiązki spadkobiercy.

Art. 1045. Error. The legal effects of an estate partition contract executed under the influence of an error may be avoided only if the error concerned facts which the parties considered undeniable.

Art. 1046. Implied warranty for defects. After the partition of the estate, the heirs are mutually obliged under implied warranty for physical and legal defects in accordance with the provisions on implied sales warranty. Implied warranty concerning succession claims also extends to the debtor's solvency.

Tytuł IX. Contracts Concerning Succession.

Art. 1047. Exceptional admissibility. Subject to the exceptions provided for in this title, a contract concerning succession to a living person is invalid.

Art. 1048. Waiver of succession. An intestate heir may, by a contract with a person to whom he is to succeed, waive succession to that person. The contract should be executed in the form of a notarial deed.

Art. 1049. Effects.

§ 1. Waiver of succession also covers descendants of the waiving person unless otherwise agreed.

§ 2. The waiving person and his descendants covered by the waiver of succession are excluded from succeeding as if they had not lived to the opening of the succession.

Art. 1050. Repeal of waiver. Waiver of succession may be repealed by a contract between the person who waived the succession and the person whose succession was waived. The contract should be executed in the form of a notarial deed.

Art. 1051. Disposal of estate. An heir who has accepted succession may dispose of the whole or any part of the estate. The same applies to the disposal of a share in the estate.

Art. 1052. Double effect; causality; form.

§ 1. A contract of sale, exchange, donation or another contract imposing an obligation to dispose of the estate transfers the estate to the acquirer unless the parties have decided otherwise.

§ 2. If the estate transfer contract is executed in performance of an obligation arising from a previously executed contract imposing an obligation to dispose of the estate, the validity of the estate transfer contract depends on the existence of the obligation.

§ 3. A contract imposing an obligation to dispose of the estate should be executed in the form of a notarial deed. The same applies to an estate transfer contract which is executed in performance of a previously existing obligation to dispose of the estate.

Art. 1053. Acquirer's situation. The acquirer of the estate steps into the rights and obligations of the heir.

Art. 1054 [Obowiązki zbywcy]

§ 1. Zbywca spadku zobowiązany jest do wydania tego, co wskutek zbycia, utraty lub uszkodzenia przedmiotów należących do spadku zostało uzyskane w zamian tych przedmiotów albo jako naprawienie szkody, a jeżeli zbycie spadku było odpłatne, także do wyrównania ubytku wartości powstałego przez zużycie lub rozporządzenie nieodpłatne przedmiotami należącymi do spadku.

§ 2. Zbywca może żądać od nabywcy zwrotu wydatków i nakładów poczynionych na spadek.

Art. 1055 [Odpowiedzialność za długi]

§ 1. Nabywca spadku ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe w tym samym zakresie co zbywca. Ich odpowiedzialność względem wierzycieli jest solidarna.

§ 2. W braku odmiennej umowy nabywca ponosi względem zbywcy odpowiedzialność za to, że wierzyciele nie będą od niego żądali spełnienia świadczeń na zaspokojenie długów spadkowych.

Art. 1056 [Rękojmia] W razie zbycia spadku spadkobierca nie ponosi odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne i prawne poszczególnych przedmiotów należących do spadku.

Art. 1057 [Przejęcie korzyści i ciężarów] Korzyści i ciężary związane z przedmiotami należącymi do spadku, jak również niebezpieczeństwo ich przypadkowej utraty lub uszkodzenia przechodzą na nabywcę z chwilą zawarcia umowy o zbycie spadku, chyba że umówiono się inaczej.

Tytuł X. Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych.

Art. 1058 [Właściwe przepisy] ⁴²⁴⁾ Do dziedziczenia z ustawy gospodarstw rolnych obejmujących grunty rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha stosuje się przepisy tytułów poprzedzających księgi niniejszej ze zmianami wynikającymi z przepisów poniższych.

Art. 1059 [Cechy spadkobierców ustawowych] ⁴²⁵⁾ Spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku:

- 1) stale pracują bezpośrednio przy produkcji rolnej albo
- 2) mają przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, albo
- 3) są małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 4) są trwale niezdolni do pracy.

Art. 1060 [Dziedziczenie wnuków] ⁴²⁶⁾ W granicach

Art. 1054. Transferor's obligations.

§ 1. The transferor of the estate is obliged to hand over all that, as a result of the disposal, loss or damage of items belonging to the estate, was obtained in exchange for those objects or as remedy for damage, and if the disposal of the estate was against payment, also to compensate for the loss of value resulting from the items belonging to the estate being used up or disposed of free of charge.

§ 2. The transferor may demand that the acquirer return expenses and outlays made on the estate.

Art. 1055. Liability for succession debts.

§ 1. The acquirer of the estate is liable for succession debts to the same extent as the transferor. Their liability towards creditors is joint and several.

§ 2. In the absence of a contract to the contrary, the acquirer is liable towards the transferor for the creditors not demanding that the transferor make performances to satisfy the succession debts.

Art. 1056. Implied warranty for defects. In the event of the estate being disposed of, an heir is not liable under implied warranty for physical and legal defects in particular items belonging to the estate.

Art. 1057. Transfer of benefits and burdens. The benefits and burdens related to items belonging to the estate, as well as the risk of their accidental loss or damage, are transferred to the acquirer at the time the estate disposal contract is executed unless otherwise agreed.

Tytuł X. Special Provisions on Inheriting Farms.

Art. 1058. Relevant provisions. The provisions of the preceding titles of this book, with account given to changes arising from the following provisions apply to inheritance of farms including farm land of an area of more than 1 hectare.

Art. 1059. Features of statutory heirs. Heirs inherit a farm by law if, at the time the succession is opened:

- 1) they are permanently directly engaged in agricultural production; or
- 2) they have vocational education for agricultural production; or
- 3) they are minors or are learning a profession or attending school; or
- 4) they are permanently without the capacity to work.

Art. 1060. Inheritance by grandchildren. Within the

⁴²⁴⁾ Art. 1058 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴²⁵⁾ Art. 1059 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 31.01.2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 91), który wchodzi w życie 14.02.2001 r., art. 1059 w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 26.10.1971 r. zmieniającą ustawę Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 27, poz. 252) i w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 28.07.1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), został uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie, w którym odnosi się do spadków otwartych od dnia 14.02.2001 r.

⁴²⁶⁾ Art. 1060 w brzmieniu ustawy z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 31.01.2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 91), który wchodzi w życie 14.02.2001 r., art. 1060 w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 28.07.1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), został uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji

określonych w art. 931 § 2 wnuki spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiadają warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczą gospodarstwo rolne także wtedy, gdy ich ojciec lub matka nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Art. 1061 (uchylony)⁴²⁷⁾

Art. 1062 [Dziedziczenie rodzeństwa] ⁴²⁸⁾

§ 1. ⁴²⁹⁾ Rodzeństwo spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiada warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczy gospodarstwo rolne także wtedy, gdy zstępni spadkodawcy nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059 lub w art. 1060.

§ 2. ⁴³⁰⁾ W granicach określonych w art. 934 dzieci rodzeństwa spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiadają warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczą gospodarstwo rolne także wtedy, gdy ich ojciec lub matka nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059 lub w § 1 niniejszego artykułu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Art. 1063 [Zastosowanie reguł ogólnych] ⁴³¹⁾ Jeżeli ani małżonek spadkodawcy, ani żaden z jego krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy nie odpowiada warunkom przewidzianym dla dziedziczenia gospodarstwa rolnego albo jeżeli uprawnionymi do dziedziczenia są wyłącznie osoby, które w chwili otwarcia spadku są trwale niezdolne do pracy, gospodarstwo dziedziczą spadkobiercy na zasadach ogólnych.

Art. 1064 [Upoważnienie] ⁴³²⁾ Rozporządzenie Rady Ministrów określi, jakie przygotowanie zawodowe uważa się za przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, a także wypadki, w których pobieranie nauki zawodu, lub uczęszczanie do szkół uprawnia do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, oraz zasady i tryb stwierdzania trwałej niezdolności do pracy.

Art. 1065 (skreślony)⁴³³⁾

Art. 1066 (uchylony)⁴³⁴⁾

Art. 1067 [Zapis gospodarstwa rolnego] ⁴³⁵⁾

limits provided for in Article 931 §2, the grandchildren of the deceased who, at the time the succession is opened, meet the conditions provided for in Article 1059 items 1 and 2, inherit the farm also if their father or mother cannot inherit the farm for failing to meet the conditions provided for in Article 1059. This provision applies accordingly to subsequent descendants.

Art. 1061 (repealed)

Art. 1062. Inheritance by siblings.

§ 1. The siblings of a deceased who, at the time the succession is opened, meet the conditions provided for in Article 1059 items 1 and 2, inherit the farm also if the descendants of the deceased cannot inherit the farm for failing to meet the conditions provided for in Article 1059 or in Article 1060.

§ 2. Within the limits set by Article 934, children of the deceased's siblings who, at the time the succession is opened, meet the conditions provided for in Article 1059 items 1 and 2, inherit the farm also if their father or mother cannot inherit the farm for failing to meet the conditions provided for in Article 1059 or in § 1 of this Article. This provision applies accordingly to subsequent descendants.

Art. 1063. Application of general rules. If neither the spouse of the deceased nor any of his relatives named to inherit by law meets the conditions set for inheriting a farm or if those entitled to inherit are only persons who, at the time the succession is opened, are permanently without the capacity to work, the farm is inherited by heirs on general terms.

Art. 1064. Authorization. A Council of Ministers Regulation will set forth what vocational training is deemed vocational training for agricultural production and the instances in which learning a profession or attending school authorizes a person to inherit a farm, and the principles of and procedure for a declaration of permanent inability to work.

Art. 1065 (deleted)

Art. 1066 (repealed)

Art. 1067. Legacy of a farm.

RP w zakresie, w którym odnosi się do spadków otwartych od dnia 14.02.2001 r.

⁴²⁷⁾ Art. 1061 uchylony ustawą z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r.

⁴²⁸⁾ Art. 1062 w brzmieniu ustawy z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r.; wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 31.01.2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 91), który wchodzi w życie 14.02.2001 r., art. 1062 w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 28.07.1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), został uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie, w którym odnosi się do spadków otwartych od dnia 14.02.2001 r.

⁴²⁹⁾ Art. 1062 § 1 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴³⁰⁾ Art. 1062 § 2 zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴³¹⁾ Art. 1063 w brzmieniu ustawy z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r.; wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 31.01.2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 91) art. 1063 w brzmieniu ogłoszonym dnia 18.05.1964 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 93) i zmienionym przez ustawę z dnia 26.10.1971 r. zmieniającą ustawę Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 27, poz. 252) jest niezgodny z art. 21 ust. 1 i 2 oraz z art. 64 ust. 1 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

⁴³²⁾ Art. 1064 w brzmieniu ustawy z dnia 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81), która wchodzi w życie 6.04.1982 r.; zmieniony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.; wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 31.01.2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 91), który wchodzi w życie 14.02.2001 r., art. 1064 w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 28.07.1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), został uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie, w którym odnosi się do spadków otwartych od dnia 14.02.2001 r.

⁴³³⁾ Art. 1065 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴³⁴⁾ Art. 1066 uchylony ustawą z dnia 24.08.2007 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1287), która wchodzi w życie 2.10.2008 r.

⁴³⁵⁾ Art. 1067 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

§ 1. Do zapisu, którego przedmiotem jest świadczenie pieniężne, stosuje się odpowiednio przepis art. 216.

§ 2. Jeżeli wykonanie zapisu prowadziłoby do podziału gospodarstwa rolnego lub wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, sprzecznego z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, spadkobierca zobowiązany do wykonania zapisu może żądać zamiany przedmiotu zapisu na świadczenie pieniężne.

Art. 1068-9 (skreślony)⁴³⁶⁾

Art. 1070 [Dział] ⁴³⁷⁾ W razie podziału gospodarstwa rolnego, które należy do spadku, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale gospodarstw rolnych przy zniesieniu współwłasności.

Art. 1070¹ [Odpowiednie stosowanie przepisów] ⁴³⁸⁾ W razie zbycia udziału w spadku obejmującym gospodarstwo rolne stosuje się odpowiednio art. 166 oraz art. 3 i 4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. Nr 64, poz. 592).

Art. 1071-78 (skreślony)⁴³⁹⁾

Art. 1079 [Spadek o składzie mieszanym] Jeżeli oprócz gospodarstwa rolnego spadek obejmuje inne przedmioty majątkowe, udziały spadkobierców w gospodarstwie rolnym zalicza się na poczet ich udziałów w całości spadku.

Art. 1080 (skreślony)⁴⁴⁴⁾

Art. 1081 [Odpowiedzialność za długi rolne] Odpowiedzialność za długi spadkowe związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ponosi od chwili działu spadku spadkobierca, któremu to gospodarstwo przypadło, oraz spadkobiercy otrzymujący od niego spłaty. Każdy z tych spadkobierców ponosi odpowiedzialność w stosunku do wartości otrzymanego udziału. Odpowiedzialność za inne długi ponoszą wszyscy spadkobiercy na zasadach ogólnych.

Art. 1082 [Ustalenie zachowku] ⁴⁴⁵⁾ Jeżeli do spadku należy gospodarstwo rolne, ustalenie zachowku następuje z uwzględnieniem przepisów niniejszego tytułu, a także odpowiednio art. 216.

Art. 1083-5 (skreślony)⁴⁴⁶⁾

Art. 1086 [Dziedziczenie wkładu gruntowego w spółdzielni] Przepisy tytułu niniejszego stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy do spadku należy wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 1087 [Cechy spadkobiercy] ⁴⁴⁷⁾

§ 1. Należący do spadku wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej dziedziczą ci spośród

§ 1. Article 216 applies accordingly to a legacy in the form of a monetary performance.

§ 2. If the delivery of a legacy leads to the division of a farm or the contribution of land to an agricultural production cooperative contrary to the principles of proper agricultural management, the heir obliged to deliver the legacy may demand that the object of the legacy be replaced by a monetary performance.

Art. 1068-1069 (deleted)

Art. 1070. Division. In the case of division of a farm belonging to the estate, the provisions on division of farms with cancellation of co-ownership apply accordingly.

Art. 1070¹. Appropriate application of regulations. In the case of disposal of a share in an estate including a farm, article 166 and articles 3 and 4 of the Agricultural System Act of 11 April 2003 apply accordingly (J.L. No. 64, item 592).

Art. 1071-1078 (deleted)

Art. 1079. Mixed estate. If, apart from a farm, the estate includes other property items, the heirs' shares in the farm are counted towards their shares in the whole estate.

Art. 1080 (deleted)

Art. 1081. Liability for agricultural debts. Liability for succession debts related to running a farm is borne, from the moment the estate is partitioned, by the heir to whom the farm falls and by the heirs receiving payments from him. Each of those heirs is liable in proportion to the value of the received share. Liability for other debts is borne by all the heirs on general terms.

Art. 1082. Establishment of legitim. If the estate includes a farm, the legitim is established taking into consideration the provisions of this title and accordingly Article 216.

Art. 1083-1085 (deleted)

Art. 1086. Inheritance of land contribution in a cooperative. The provisions of this title apply accordingly where the estate includes a land contribution to an agricultural production cooperative unless the following provisions state otherwise.

Art. 1087. Characteristics of an heir.

§ 1. A land contribution to an agricultural production cooperative belonging to the estate is inherited by those

⁴³⁶⁾ Art. 1068-1069 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴³⁷⁾ Art. 1070 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴³⁸⁾ Art. 1070¹ dodany ustawą z dnia 11.04.2003 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 592), która wchodzi w życie 16.07.2003 r.

⁴³⁹⁾ Art. 1071-1073 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴⁴⁴⁾ Art. 1080 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴⁴⁵⁾ Art. 1082 w brzmieniu ustawy z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

⁴⁴⁶⁾ Art. 1083-1085 skreślone ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.

spadkobierców, którzy w chwili otwarcia spadku:

- 1) są członkami tej spółdzielni albo
- 2) bądź są małoletni, bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 3) są trwale niezdolni do pracy.

§ 2. W braku spadkobierców określonych w punkcie pierwszym paragrafu poprzedzającego wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej dziedziczą również spadkobiercy, którzy pracują w gospodarstwie rolnym spółdzielni albo w ciągu sześciu miesięcy od otwarcia spadku zostaną członkami tej spółdzielni.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających dotyczą również działki przyzagrodowej i siedliskowej, jeżeli należą one do spadku.

Art. 1088 (skreślony)

heirs who at the time the succession is opened:

- 1) are members of the cooperative; or
- 2) are minors or are learning a profession or attending school; or
- 3) are permanently without the capacity to work.

§ 2. In the absence of the heirs set forth in the first item of the preceding paragraph, the land contribution to an agricultural production cooperative is inherited also by the heirs who work on the farm of the cooperative or who, within six months of the succession being opened, become members of that cooperative.

§ 3. The provisions of the preceding paragraphs apply also to infield and habitat plots if they belong to the estate.

Art. 1088. (deleted).

⁴⁴⁸⁾ Art. 1088 skreślony ustawą z dnia 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321), która wchodzi w życie 1.10.1990 r.